DECLARAȚIE

în conformitate cu prevederile art.30 din Legea contabilității nr. 82/1991

S-au întocmit situațiile financiare anuale la 31.12.2021 pentru:
Entitatea: **COMPANIA NAȚIONALĂ DE TRANSPORTURI AERIENE ROMÂNE – TAROM SA**
Județul: **ILFOV**
Adresa: localitatea **OTOPENI,** str. **CALEA BUCUREȘTILOR,** nr. **224 F**
Număr din registrul comerțului **: J23/1298/2003**
Forma de proprietate : **27--Societăți comerciale cu capital de stat și privat autohton (capital de stat >=50%)**
Activitatea preponderentă (cod și denumire clasa CAEN) : **5110 – Transporturi aeriene de pasageri**
Cod de identificare fiscală: **RO 477647**

Administratorul societății, **George Florin Rotaru,** își asumă răspunderea pentru întocmirea situațiilor financiare anuale la **31.12.2021** și confirmă că:

a) Politicile contabile utilizate la întocmirea situațiilor financiare anuale sunt în conformitate cu reglementările contabile aplicabile.
b) Situațiile financiare anuale oferă o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată.
c) Persoana juridică își desfășoară activitatea în condiții de continuitatea.

Semnătura

Administrator
George Florin ROTARU

MOORE STEPHENS KSC ASSURANCE SRL
73-81 Bucuresti-Ploiesti Street
Victoria Business Park, Floor 4, Building 4,
Bucharest – Romania
T +4 0374 490 074
F +4 0374 094 191
E info@moore.ro
www.moore.ro

RAPORTUL AUDITORULUI INDEPENDENT

Către Acționarii Companiei Naționale de Transporturi Aeriene Române TAROM S.A.

Imposibilitatea exprimării unei opinii

1. Am fost contractați pentru a audita situațiile financiare anexate ale Societății Compania Națională de Transporturi Aeriene Romane TAROM S.A. ("Societatea"), care cuprind situația individuală a poziției financiare la data de 31 decembrie 2021 și situația individuală a rezultatului global, situația modificărilor capitalului propriu și situația fluxurilor de trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la această dată, precum și notele la situațiile financiare individuale, inclusiv un rezumat al politicilor contabile semnificative.

2. Situațiile financiare la 31 decembrie 2021 se identifică, astfel:

- Activ net/Total capitaluri proprii: (213.404.499) lei
- Pierderea netă a exercițiului financiar: 327.603.448 lei

3. Nu exprimăm o opinie cu privire la Situațiile Financiare anexate ale Societății. Din cauza importanței aspectelor descrise în secțiunea - *Baza imposibilității exprimării unei opinii* din raportul nostru, nu am putut obține suficiente probe de audit adecvate pentru a oferi o bază pentru o opinie de audit cu privire la aceste situații financiare individuale.

Baza imposibilității exprimării unei opinii

Incertitudini semnificative cu privire la continuitatea activității

4. Societatea este supusă mai multor tipuri de incertitudini semnificative după cum urmează:

4.1 *Incertitudini legate de indicatorii financiari*

Atragem atenția asupra Notei 2.1 (e) la situațiile financiare individuale anexate care prezintă faptul că Societatea înregistrează la 31 decembrie 2021 și pentru perioada încheiată la acea dată:

i) pierderi cumulate în sumă de 3.951.281.534 lei (2020: 3.623.813 lei) din care pierderea exercițiului curent este de 327.603.447 lei (2020: 439.807.080 lei);

ii) Datoriile curente depășesc activele curente cu 737.848.864 lei (2020: 545.625.824 lei)

4.2 *Incertitudini legate de capitalurile proprii negative*

Capitaluri proprii negative în valoare de 213.404.499 lei (2020: active nete în sumă de 33.029.520 lei).

De asemenea, atragem atenția că Societatea raportează capitaluri proprii negative în sumă de 213.404.499 lei reprezentând mai puțin de 50% din capitalul social. Astfel, Societatea se încadrează în prevederile art. 153 din Legea 31/1990, republicată. Prin urmare, este necesară convocarea adunării generale a acționarilor pentru a decide asupra măsurilor de acoperire a pierderilor acumulate.

4.3 *Incertitudini legate de finanțare*

În contextul crizei pandemice începute în anul 2020, urmare a instituirii restricțiilor de călătorie, la nivel național, european si global, sectorul transportului aerian de pasageri a înregistrat o scădere semnificativă, generând pierderi însemnate pentru operatorii din acest sector.

În luna februarie 2020, acționarii Societății au aprobat si au promovat un act normativ pentru ajutor de salvare a Societății. Comisia Europeană a aprobat, în conformitate cu normele Uniunii Europene privind ajutoarele de stat, planul României de a acorda Societății un împrumut temporar, în valoare de aproximativ 36.7 milioane euro pentru operațiuni curente. Împrumutul pentru salvare a fost acordat inițial pentru o perioadă de șase luni, perioadă prevăzută pentru elaborarea unui plan de restructurare care să fie susținut de un ajutor de Stat.

Societatea a aplicat pentru ajutorul de stat, propunând un plan de recâștigare a profitabilității printr-o serie de masuri pe termen mediu, precum: operarea unei flote reînnoite, optimizarea rutelor, îmbunătățirea proceselor și adaptarea la noi tehnologii, îmbunătățirea calității serviciilor, eficientizarea organizaționala și optimizarea costurilor etc. Masurile de eficientizare prevăzute in plan vor asigura Companiei viabilitatea pe termen lung începând cu anul 2027. Perioada de rambursare a împrumutului a fost extinsă cu 10 luni și apoi cu încă 6 luni pana la 28 februarie 2022. Pana în acest moment Societatea nu deține informații privind aprobarea planului de restructurare.

4.4 *Incertitudini legate de mediul economic*

Izbucnirea războiului din Ucraina, a determinat o creștere a prețului la combustibil (gaz și petrol) și a prețului la piesele de schimb astfel fiind afectată și Societatea, zborurile / cursele devenind mai scumpe. Creșterea preturilor afectează și ratele de dobânda aplicate de bănci.

Aceste aspecte reprezintă indicii cu privire la riscuri semnificative privind capacitatea Societății de a genera resurse suficiente necesare continuării activității în perioadele următoare. Cu toate acestea conducerea Societății consideră adecvată aplicarea principiului continuității activității în întocmirea situațiilor financiare individuale la data și pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2021.

Această situație indică existența unei incertitudini semnificative care poate genera îndoieli semnificative cu privire la capacitatea Societății de a-și continua activitatea. Situațiile financiare nu prezintă în mod adecvat acest fapt.

Valoarea și existența stocurilor

5. La 31 decembrie 2021, stocurile Societății sunt înregistrate în Situația poziției financiare la valoarea de 21.144.433 lei. Conform Deciziei DG117/01.09.2021, Societatea urma sa desfășoare inventarierea patrimoniului existent la 31 decembrie 2021, cu excepția creanțelor și obligațiilor față de terți, a conturilor de disponibilități în lei și valută precum și a altor elemente patrimoniale ce nu reprezintă valori materiale, pentru care operațiunile de inventariere se vor efectua pentru soldul de la 31 decembrie 2021, după închiderea anului financiar. La momentul prezentului raport procesul de inventariere nu a fost finalizat, iar prin Nota de fundamentare din 03 august 2022, se propune un nou termen de finalizare a inventarierii, 30 septembrie 2022. Având în vedere complexitatea și unicitatea stocurilor, precum și lipsa unei evaluări externe de către un expert în domeniu, noi am fost in imposibilitatea de a efectua proceduri alternative pentru a stabili existența si valoarea stocurilor conform cerințelor IAS 2 Stocuri. Ca urmare a acestor aspecte, nu am putut stabili dacă este posibil să fi fost necesare ajustări cu privire la stocurile înregistrate sau neînregistrate, la conturile de creanțe, la elementele care constituie situația veniturilor și cheltuielilor, la situația modificărilor capitalurilor proprii și la situația fluxurilor de trezorerie.

Creanțe comerciale și alte creanțe

6. La 31 decembrie 2021, Creanțele comerciale și alte creanțe ale Societății sunt înregistrate în Situația poziției financiare la valoarea de 269.757.071 lei, din care creanțe comerciale 77.136.955 lei.

   Creanțele comerciale includ:

   i) creanțe comerciale 58.877.617 lei,
   ii) ajustări pentru deprecierea creanțelor (15.878.900) lei,
   iii) facturi de emis clienților 5.749.013 lei si
   iv) creanțe din vânzări prin carduri de credit 28.389.225 lei.

a. Pentru creanțele comerciale, nu am reușit să obținem suficiente confirmări directe de la clienți și nici să realizăm alte proceduri alternative pentru a ne asigura de existența, completitudinea și valoarea acestora. În consecință, având în vedere aspectele menționate mai sus, nu am reușit să obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a stabili dacă este posibil să fi fost necesare ajustări cu privire la creanțele comerciale înregistrate sau neînregistrate, la conturile de alte creanțe, la elementele care constituie situația veniturilor și cheltuielilor, la situația modificărilor capitalurilor proprii și la situația fluxurilor de trezorerie;
b. La 31 decembrie 2021, Societatea prezintă în creanțe comerciale, clienți cu sold final negativ în valoare de 13.516.724 lei, din care agențiile proprii Tarom în valoare de 11.706.724 lei. Pentru vânzările efectuate în cursul anilor 2019 și 2020, pentru care nu au fost prestate serviciile de călătorie, fie s-au preschimbat documentele cu alte documente de transport la alte date disponibile la momentul cererii, fie au fost primite cereri de restituire a banilor. O parte din agențiile Tarom au fost închise și angajații au fost prin rotație în șomaj tehnic, astfel agențiile deschise au preluat cereri de restituire. Pozițiile deschise care compun soldurile agențiilor proprii se compensează manual de către personalul din Direcția Financiară, clearingul automat acoperind doar o parte din tranzacții. Șomajul tehnic, programul redus de lucru, plecările voluntare si pensionările au diminuat resursa umană, astfel că nu a fost posibilă efectuarea totală a clearingului, activitatea continuându-se și în anul 2022.
c. Societatea prezintă în soldul Creanțelor - Alte efecte de primit în valoare de 28.114.543 lei reprezentând vânzări prin carduri de credit, care deși au data de încasare 2021 au fost blocate de Worldpay. Acestea evidențiază neregularitățile de decontare cu Worldpay apărute în perioada martie – decembrie 2021, pentru care riscurile evaluate unilateral de Worldpay a determinat blocarea restituirilor către pasageri și fluxul de încasări către Tarom. Worldpay a blocat sumele odată cu reanalizarea gradului de risc a companiilor aeriene și a considerat unilateral că trebuie crescut nivelul garanției Tarom odată cu creșterea riscului acestei Societatii. Managementul Societății a indicat că există o comunicare continuă cu Worldplay și un schimb de fișiere aferente perioadei 2020 – 2021, în vederea deblocării situației, reconsiderării nivelului de risc a Societății Tarom și a recuperării încasărilor.
Noi nu am reușit să obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a ne asigura de existența, corectitudinea și recuperabilitatea sumei prezentate mai sus sau necesitatea reclasificării acesteia parțial sau integral în creanțe pe termen lung.

7. Societatea prezinta în bilanț la poziția "Creanțe comerciale și alte creanțe" suma de 269.757.071 lei, din care alte creanțe in valoare de 192.620.116 lei.
Alte creanțe includ:
   i) avansuri către furnizori în valoare de 136.392.953 lei
   ii) alte creanțe de 31.461.394 lei,
   iii) ajustări pentru deprecierea altor creanțe (2.030.554) lei si
   iv) altele (garanții în favoarea partenerilor, alte creanțe cu statul, alte creanțe cu angajații, etc) în valoare de 26.806.323 lei.

a. În avansuri către furnizori, un partener este prezentat cu un sold în valoare de 15.309.569 lei, în condițiile în care plata avansului se face cu câteva zile înainte de emiterea facturii, astfel la finalul anului în poziția de avansuri ar trebui reflectată doar valoarea avansului (dacă e cazul) pentru factura emisă și care se referș la serviciile prestate în anul 2022. Din analiza confirmării primite de la acesta, a soldului prezentat în furnizori și a documentelor suport din selecția de facturi considerăm că atât soldul avansurilor către furnizori cât și soldul furnizorilor este supraevaluat cu 15.309.569 lei.
b. In poziția debitorilor diverși, se reclasifică la finalul anului suma de 9.356.578 lei din sume în curs de decontare, suma ce reprezintă plățile efectuate în anul 2021, către furnizori, dar nerepartizate pentru a închide datoria către aceștia. Astfel, Societatea, supraevaluează cu acestă sumă atât poziția de furnizori cu datoria către furnizorii care au fost achitați , cât și poziția debitorilor diverși cu creanța asupra acestora.
c. Pentru debitorii diverși nu am putut obține de la client o componență pe parteneri și vechime, fiindu-ne transmis doar raportul care conține toate tranzacțiile neînchise la 31 decembrie 2021. În consecință, pe baza evenimentelor existente, noi nu am fost în măsură să obținem probe suficiente și adecvate în vederea asigurării asupra recuperabilității sumelor debitoare sau închiderii acestora cu datoriile către furnizori și asupra impactului corespunzător în contul de profit și pierdere. De asemenea, nu am reușit să obținem suficiente confirmări directe ale debitorilor și nici să realizăm alte proceduri alternative pentru existența, completitudinea și valoarea acestora.

Drept rezultat al acestor aspecte, nu am putut stabili daca este posibil sa fi fost necesare ajustări cu privire la creanțele comerciale înregistrate sau neînregistrate, la conturile de alte creanțe, la elementele care constituie situația veniturilor și cheltuielilor, situația modificărilor capitalurilor proprii și situația fluxurilor de trezorerie.

Datorii comerciale

8. La 31 decembrie 2021, Societatea include în bilanț la poziția "Datorii comerciale" suma de 327.219.298 lei, din care furnizori de servicii și imobilizări în valoare de 223.571.24 lei, facturi de primit în valoare de 46.251.831 lei și avansuri încasate de la clienți în valoare de 57.396.443 lei.

a. Pentru furnizorii de servicii și imobilizări nu am reușit să obținem suficiente confirmări directe și nici să realizăm alte proceduri alternative. În consecință, având în vedere cele menționate mai sus și a situațiilor litigioase existente cu unii dintre creditori noi nu am fost în măsură să obținem probe suficiente și adecvate de audit în vederea asigurării acurateței datoriilor comerciale mai sus menționate și asupra impactului aferent în situația veniturilor si cheltuielilor, situația modificărilor capitalurilor proprii și situația fluxurilor de trezorerie.

b. Analizând componenta furnizorilor am identificat furnizori cu sold final debitor în valoare de 8.051.340 lei. Pentru soldul specificat la 31 decembrie 2021 nu am reușit să realizam proceduri prin care să ne asiguram de existența, corectitudinea și valoarea acestora.

c. Pentru clienții creditori la 31 decembrie 2021, ținând cont că sistemele interne privind tehnologiile informaționale folosite deși sunt complexe, acestea nu sunt suficient dezvoltate pentru a asigura rezonabilitatea recunoașterii veniturilor, a creanțelor aferente clienților și a datoriilor aferente restituirii clienților a sumelor aferente zborurilor anulate. Având în vedere valoarea semnificativă a acestora, faptul că sunt supuse unui risc inerent în ceea ce privește exhaustivitatea si acuratețea veniturilor înregistrate pentru exercițiul financiar, considerând natura și nivelul de risc inerent aferent recunoașterii veniturilor, nu au fost posibile proceduri alternative pentru a obține probe de audit suficiente și adecvate cu privire la exhaustivitatea și acuratețea datoriilor aferente clienților. Nu am putut să stabilim dacă sunt necesare ajustări ale acestor sume pentru situațiile financiare aferente exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2021.

d. Pentru poziția facturi de primit, am primit componenta formata din tranzacțiile neînchise la 31 decembrie 2021, unde pentru o parte din tranzacții este specificat și codul de partener. Pe baza acesteia, ținând cont de codul de partener comunicat de Societate, am încercat să analizăm partenerii și vechimea acestora, însă din cauza faptului că nu toate tranzacțiile din raportul transmis au specificat codul de partener nu am putut ss obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a stabili componența, corectitudinea și vechimea poziției facturi de primit la 31 decembrie 2021.

Alte datorii și obligații

9. Societatea prezintă la 31 decembrie 2021 în cadrul poziției alte datorii și obligații valoarea de 138.943.130 lei, din care creditorii diverși sunt în valoare de 10.330.565 lei. Pentru creditorii diverși am primit componența formată din tranzacțiile neînchise la 31 decembrie 2021, unde pentru o parte din tranzacții este specificat și codul de partener. Pe baza acesteia, ținând cont de codul de partener comunicat de Societate, am încercat să analizăm partenerii și vechimea acestora dar nu toate tranzacțiile din raportul transmis au specificat codul de partener, astfel din analizele efectuate nu am putut sa obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a stabili componența, acuratețea și vechimea creditorilor diverși la 31 decembrie 2021.

Venituri

10. Veniturile recunoscute de Societate în situația rezultatului global în sumă de 724.875.696 lei, creanțele comerciale sunt recunoscute în poziția financiară la „Creanțe Comerciale și Alte Creanțe" in sumă de 72.136.955 lei și datoriile aferente zborurilor anulate sunt recunoscute în poziția financiară în „Alte Datorii și Obligații" în sumă de 10.330.565 lei. Ținând cont de faptul că

sistemul de control intern privind tehnologiile informaționale nu este suficient dezvoltat pentru a asigura rezonabilitatea recunoașteri veniturilor, a creanțelor aferente clienților și a datoriilor aferente restituirii clienților a sumelor aferente zborurilor anulate și din cauza faptului că aceste elemente semnificative sunt supuse unui risc inerent în ceea ce privește recunoașterea veniturilor înregistrate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2021 nu au fost posibile proceduri alternative pentru a obține probe de audit suficiente și adecvate cu privire la exhaustivitatea și acuratețea veniturilor, creanțelor și datoriilor aferente clienților. Nu am putut sa stabilim dacă sunt necesare ajustări ale acestor sume pentru situațiile financiare aferente exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2021.

Abordarea noastră

11 Prezentare generală

Scopul Auditului	Am adaptat domeniul de aplicare al auditului nostru, în scopul de a efectua proceduri suficiente pentru a ne permite să exprimăm o opinie asupra situațiilor financiare în ansamblu, ținând cont de procesele contabile, controalele interne și industria în care Societatea operează.

12 Scopul auditului nostru a fost influențat de aplicarea pragului de semnificație. Un audit este proiectat pentru a obține o asigurare rezonabilă că situațiile financiare nu conțin denaturări semnificative. Denaturările semnificative pot apărea din cauza fraudei sau erorii. O denaturare este considerată semnificativă, în cazul în care individual sau în agregat, ar putea în mod rezonabil să influențeze deciziile economice ale utilizatorilor luate pe baza situațiilor financiare.

Bazat pe judecata noastră profesională, am stabilit anumite praguri cantitative pentru pragul de semnificație, cum sunt:

Prag de semnificație	18.6 milioane lei
Cum a fost determinat	1.5% din total active
Raționamentul pentru pragul de referință selectat	Am considerat totalul activelor societății considerând interesul utilizatorilor în situațiile financiare.

Aspecte cheie de audit

13 Aspecte cheie de audit sunt acele aspecte, care în judecata noastră profesională, au fost de cea mai mare importanță pe parcursului angajamentului nostru de audit ale situațiilor financiare aferente anului încheiat la 31 decembrie 2021. Cu excepția aspectelor descrise în secțiunea Baza imposibilității exprimării unei opinii, am stabilit că nu există alte aspecte-cheie de audit ce trebuie comunicate în raportul nostru.

Alte informații - Raportul administratorilor

14 Administratorii sunt responsabili pentru întocmirea și prezentarea altor informații. Acele alte informații cuprind Raportul administratorilor, raport ce cuprinde 88 de pagini, care include și declarația nefinanciară, dar nu cuprind situațiile financiare și raportul auditorului cu privire la acestea.

15 Opinia noastră cu privire la aceste situații financiare nu acoperă si aceste alte informatii si, cu exceptia cazului în care se mentioneaza explicit, în raportul nostru, nu exprimăm niciun fel de concluzie de asigurare cu privire la acestea.

16 În legătură cu auditul situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2021, responsabilitatea noastră este să citim acele alte informații și, în acest demers, să apreciem dacă acele informații sunt semnificativ inconsecvente cu situațiile financiare sau cu cunoștințele pe care noi le-am dobândit în timpul auditului, sau dacă ele par a fi denaturate semnificativ.

În ceea ce privește Raportul Administratorilor, am citit și raportăm dacă acesta a fost întocmit, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu informațiile prevăzute la punctele 15-19 din OMFP 2844/2016.

În baza, exclusiv a activităților care trebuie desfășurate în cursul auditului situațiilor financiare, în opinia noastră:

a) în Raportul administratorilor nu am identificat informații care să nu fie în concordanță, în toate aspectele semnificative, cu informațiile prezentate în situațiile financiare anexate;

b) Raportul administratorilor a fost întocmit, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu informațiile solicitate în punctele 15-19 din OMFP 2844/2016.

În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre dobândite în cursul auditului situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2021 cu privire la Societate și la mediul acesteia, nu am identificat informații incluse în Raportul administratorilor care să fie eronate semnificativ.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu guvernanța pentru situațiile financiare

17 Conducerea Societăți este responsabilă pentru întocmirea situațiilor financiare care să ofere o imagine fidelă în conformitate cu OMFP nr. 2844/2016 și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

18 În întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă pentru evaluarea capacității Societății de a-și continua activitatea, pentru prezentarea, dacă este cazul, a aspectelor referitoare la continuitatea activității și pentru utilizarea contabilității pe baza continuității activității, cu excepția cazului în care conducerea fie intenționează să lichideze Societatea sau să oprească operațiunile, fie nu are nicio altă alternativă realistă în afara acestora.

19 Persoanele responsabile cu guvernanța sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară al Societății.

Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare

20 Responsabilitatea noastră este sa desfășuram un audit al situațiilor financiare ale Societății in conformitate cu Standardele Internaționale de Audit si sa emitem un raport al auditorului. Cu toate acestea, din cauza aspectelor descrise in Baza pentru imposibilitatea exprimării unei opinii din raportul nostru nu am putut obține probe de audit suficiente si adecvate pentru a oferi o baza pentru o opinie de audit cu privire la aceste situații financiare.

21 Suntem independenți fata de Societate, in conformitate cu cerințele etice relevante pentru auditul situațiilor financiare din Romania si ne-am îndeplinit celelalte responsabilități etice, conform acestor cerințe.

Alte aspecte

22 Acest raport, inclusiv opinia de audit, a fost emis și este adresat exclusiv pentru informarea și uzul acționarului Societății. În măsura maximă permisă de lege, angajamentul nostru de audit s-a desfășurat cu obiectivul de a raporta acele elemente care sunt destinate unui raport de audit financiar

și nu altor scopuri. Prin emiterea acestei opinii, noi nu acceptăm sau nu ne asumăm responsabilitatea pentru utilizarea acestui raport în orice alte scopuri sau față de orice altă persoană la cunoștința căreia acest raport ar putea ajunge.

23 Situațiile financiare individuale atașate au fost întocmite în conformitate cu prevederile OMFP2844/2016. Astfel, Societatea a aplicat prevederile IAS 27 „Situații financiare individuale", raportând participațiile în companiile unde are o influentă semnificativă la cost de achiziție. Conform cadrului de raportare, Societatea are obligația de a emite și un set adițional de situații financiare în care să prezinte participațiile respective conform IAS 28 „Contabilitatea investițiilor în întreprinderile asociate" utilizând metoda punerii în echivalența.

Raport cu privire la alte dispoziții legale și de reglementare

24 Am fost angajați prin contractul nr. 273 din data de 21 Noiembrie 2020 să auditâm situațiile financiare ale Societății Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM S.A pentru exercițiul financiar încheiat la 31 Decembrie 2020, 31 Decembrie 2021 si 31 Decembrie 2022. Am fost numiți de Adunarea Generală a Acționarilor prin hotărârea nr. 18 din data de 17.11.2020 sa auditâm situațiile financiare ale Companiei Naționale de Transporturi Aeriene Române TAROM S.A pentru exercițiile financiare 2020 – 2022. Durata totală neîntreruptă a angajamentului nostru la data acestui raport este de 2 ani, acoperind exercițiul financiar încheiat la 31 Decembrie 2021.

Confirmăm că:

- Opinia noastră de audit este în concordanță cu raportul suplimentar prezentat Comitetului de Audit al Societății, pe care l-am emis în aceeași dată în care am emis și acest raport. De asemenea, în desfășurarea auditului nostru, ne-am păstrat independența față de entitatea auditată.
- Nu am furnizat pentru Societate **servicii non audit** interzise, menționate la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul UE nr. 537/2014.

MAMAS KOUTSOYIANNIS

Înregistrat în Registrul public electronic al auditorilor financiari și firmelor de audit cu numărul AF1515

Înregistrat la Autoritatea pentru Supraveghere Publică a activității de audit statutar (ASPAAS)

Seria: 134672/ 20 mai 2022

Autoritatea pentru Supravegherea Publica a Activitatii de Audit Statutar (ASPAAS)
Auditor Financiar: MAMAS KOUTSOYIANNIS
Registrul Public Electronic: AF 1515

În numele MOORE STEPHENS KSC ASSURANCE S.R.L.:

Înregistrată în Registrul public electronic al auditorilor financiari și firmelor de audit cu numărul FA1266
Înregistrată la Autoritatea pentru Supraveghere Publică a activității de audit statutar (ASPAAS)
Seria:134733/ 21 iunie 2022

Autoritatea pentru Supravegherea Publica a Activitatii de Audit Statutar (ASPAAS)
Firma de Audit: MOORE STEPHENS KSC ASSURANCE S.R.L.
Registrul Public Electronic: FA 1266

SOCIETATEA COMERCIALA MOORE STEPHENS KSC ASSURANCE SRL BUCUREȘTI, ROMÂNIA

București, 22 august 2022

RS 341/01.09.2022

COMPANIA NAŢIONALĂ DE TRANSPORTURI AERIENE ROMÂNE – TAROM S.A.
J23/1298/2003, cu sediul în Otopeni, jud. Ilfov, Calea Bucureştilor Nr. 224 F

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ A ACŢIONARILOR
din data de 01.09.2022, ora 12:00

care a avut loc la sediul Ministerului Transporturilor şi Infrastructurii, Bd. Dinicu Golescu, nr. 38, sector 1, Bucuresti.
Urmare a convocatorului nr. 33297/26.08.2022, transmis de către Ministerul Transporturilor şi Infrastructurii către toţi acţionarii societăţii, de a ţine o Adunare Generală Ordinară a Acţionarilor, fără respectarea formalităţilor de convocare, în data de 01.09.2022, la ora 12:00, sau 02.09.2022, ora 12:00, la sediul Ministerului Transporturilor şi Infrastructurii, în temeiul art. 121 din Legea societăţilor nr. 31/1990 r2, cu modificările şi completările ulterioare şi al prevederilor art. 20, alin. (5) din Statutul actualizat al societăţii „Companiei Naţionale de Transporturi Aeriene Române – TAROM SA", cu ordinea de zi precizată în Convocatorul nr. 33297/26.08.2022.

În data de 01.09.2022, ora 12:00, s-au prezentat şi au votat ordinea de zi acţionarii societăţii, reprezentând 100% din capitalul social, după cum urmează:

- **Statul Român** (870.219.189 acţiuni, reprezentând 97,22% din capitalul social) prin reprezentant mandatat numiţi prin Ordinul Ministrului Transporturilor nr. 1007/03.07.2019 (Împuternicirea nr. 5478/31.08.2022);

- **Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A.** (752.795 acţiuni, reprezentând 0,08% din capitalul social) – care a participat votând prin corespondenţă prin adresa scrisă Buletin de vot prin corespondenţă nr. 2651/119393/31.08.2022;

- **Administraţia Română a Serviciilor de Trafic Aerian ROMATSA R.A.** (11.051.242 actiuni, reprezentând 1,24 % din capitalul social) - care a participat votând prin corespondenţă prin adresa scrisă Buletin de vot prin corespondenţă nr. 14940/31.08.2022;

- **Compania Naţională AEROPORTURI BUCUREŞTI S.A.** (13.025.880 acţiuni, respectiv 1,46 % din capitalul social), care a participat votând prin corespondenţă prin adresa scrisă Buletin de vot prin corespondenţă nr. AB-SJ 3764/30.08.2022;

Se constată că niciun acţionar al societăţii nu s-a opus ţinerii şedinţei şi toţi acţionarii, reprezentând întregul capital social al societăţii, prin participarea la şedinţă şi votarea ordinii de zi, sunt de acord în unanimitate cu ţinerea Adunării Generale Ordinare a Acţionarilor.
Se constată întrunirea tuturor condiţiilor prevăzute la art. 121 din Legea societăţilor nr. 31/1990 r2, cu modificările şi completările ulterioare, precum si la art. 20 alin. (5) din Statutul actualizat al societăţii, pentru a fi legal şi statutar întrunită Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor societăţii "Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române- TAROM" S.A, precum şi pentru validitatea deliberărilor.
În urma dezbaterilor, în conformitate cu prevederile art. 23 din Statutul actualizat al societăţii, Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor societăţii "Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române - TAROM" S.A, a adoptat:

HOTĂRÂREA
nr. 15/01.09.2022

1. Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, **cu majoritate de voturi *"pentru"***, reprezentând 98,46% din capitalul social, 0,08% voturi ***"împotrivă"*** exprimate de acţionarul **Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A.** şi 1,46% voturi ***"abţinere"*** exprimate de acţionarul **Compania Naţională AEROPORTURI BUCUREŞTI S.A.**, în temeiul art. 111, alin. (2) lit. a) din Legea societăţilor nr. 31/1990, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, şi art. 23, alin. (1), pct. 3, lit. b) din Statutul TAROM, având în vedere avizul acordat de către Consiliul de Administraţie prin HCA nr. 14 din 22.08.2022, **aprobă**:

   - Raportul auditorului independent (draft) cu privire la Situaţiile financiare întocmite în conformitate cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară pentru exerciţiul financiar încheiat la 31.12.2021;
   - Situaţiile financiare întocmite în conformitate cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară pentru exercitiul financiar încheiat la 31.12.2021;
   - Notele la Situaţiile financiare la 31.12.2021, inclusiv Situaţia fluxurilor de trezorerie şi Situaţia modificărilor capitalului propriu;
   - Raportul administratorului aferent Situaţiilor financiare întocmite în conformitate cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară pentru exerciţiul financiar la 31.12.2021;
   - Declaraţia nefinanciară pentru Situaţiile financiare la 31.12.2021;

   Totodată, Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, **aprobă** împuternicirea doamnei Sofica Dobre să semneze şi să transmită Situaţiile financiare către autorităţile prevăzute de lege, în numele administratorului.

2. Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, **cu majoritate de voturi *"pentru"***, reprezentând 99,92% din capitalul social, 0,08% voturi ***"împotrivă"*** exprimate de acţionarul **Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A, ia act** de informarea cu privire la situaţia activului net al CNTAR TAROM S.A. - nota SG 4802/23.08.2022.

3. Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor **cu majoritate de voturi *"pentru"***, reprezentând 99,92% din capitalul social, 0,08% voturi ***"împotrivă"*** exprimate de acţionarul **Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A**, îl **desemnează** pe directorul general al TAROM pentru a îndeplini toate formalităţile cerute de lege pentru înregistrarea şi asigurarea opozabilităţii către terţe persoane a hotărârii adoptată de Adunarea Generală a Acţionarilor. Persoana împuternicită va putea delega altor persoane mandatul cu privire la îndeplinirea formalităţilor menţionate mai sus.

Dl. Cătălin Constantin

Dna. Florina Colea

Dl. Marius Adrian Cojoc
prin Buletin de vot prin corespondenţă
nr. 14940/31.08.2022

Dl. Sorin Radu Păun
prin Buletin de vot prin corespondenţă
nr. AB-SJ 3764/30.08.2022

Dl. Nicuşor Buică
prin Buletin de vot prin corespondenţă
nr. 2651/119393/31.08.2022

S.C. Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM S.A 224F Calea Bucureștilor, Henri Coanda International Airport, Ilfov, Romania
J23/1298/2003 TEL 021/2041256, 021/2014700

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE
Nr. R.S 324/22.08.2022

EXTRAS NR. 1 DIN HOTĂRÂREA NR. 14 A CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE DIN DATA DE 22.08.2022

În temeiul prevederilor O.G. nr. 45/1997, cu modificările și completările ulterioare, ale O.U.G. nr.109/2011, cu modificările si completările ulterioare, ale Legii societătilor nr. 31/1990 r2, cu modificările si completările ulterioare, ale prevederilor Statutului Societătii, Consiliul de Administratie al Companiei Nationale de Transporturi Aeriene Române TAROM SA, întrunit în sedintă, la data de 22.08.2022, ora 15:00, în urma dezbaterilor asupra materialelor de pe ordinea de zi,

HOTĂRĂȘTE:

1. Consiliul de Administrație, cu majoritate de voturi *"pentru"* și un vot *"împotrivă"*, **avizează** urmatoarele documente și le **înaintează** spre aprobare către Adunarea Generală a Acționarilor:

   - Situațiile financiare întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară pentru exercițiul financiar încheiat la 31.12.2021;
   - Notele la Situațiile financiare la 31.12.2021, inclusiv Situația fluxurilor de trezorerie și Situația modificărilor capitalului propriu;
   - Raportul administratorului aferent Situațiilor financiare întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară pentru exercițiul financiar la 31.12.2021;
   - Declarația nefinanciară pentru Situațiile financiare la 31.12.2021;
   - Împuternicirea doamnei Sofica Dobre să semneze și să transmită Situațiile financiare către autoritățile prevăzute de lege, în numele Administratorului.

   Consiliul de Administrație ia act de Raportul auditorului independent (draft) cu privire la Situațiile financiare întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară pentru exerciului financiar încheiat la 31.12.2021 și îl înaintează Adunării Generale a Acționarilor;

Președinte al Consiliului de Administrație

Domnul George Rotaru

MINISTERUL FINANŢELOR
AGENŢIA NAŢIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ

Signature Not Verified
Digitally signed by Ministerul Finantelor Publice
Date: 2022.09.01 13:58:26 EEST
Reason: Document MFP

Index încărcare: 430126976 din 01.09.2022

Aţi depus un formular tip S1040 cu numărul de înregistrare **INTERNT-430126976-2022** din data de **01.09.2022** pentru perioada de raportare 12 2021 pentru CIF: **477647**.

Nu există erori de validare.

Formular **S1040_A1.0.1**
Conform OMFP nr. 2.844/2016
si OMF 85/26.01.2022
Formular valabil din: 24.05.2022

Raportare contabilă anuală *

Suma de control: **3.537.380.957** | Tip formular: **IR**
Data raportarii: **31.12.2021** | Anul: **2021**

Date de identificare ►
** Campuri obligatorii*

* Entitatea
COMPANIA NATIONALA DE TRANSPORTURI AERIENE ROMANE TAROM S.A.

FORMULAR VALIDAT

* Numar inregistrare in Registrul Comertului: J23/1298/27.08.2003
* Cod Unic de Inregistrare: 477647

* Activitatea preponderenta: Cod CAEN--Denumire activitate
5110--Transp.aeriene de pasageri

* Activitatea preponderenta efectiv desfasurata: Cod CAEN--Denumire activitate
5110--Transp.aeriene de pasageri

* Forma de proprietate
27--Societati cu capital de stat si privat autohton (capital de stat >=50%)

Strada: CALEA BUCURESTILOR
Numar: 224F
Bloc:
Scara:
Apartament:
Telefon: 0212041253
e-mail: SOFICA.DOBRE@TAROM.RO
* Judeţ: Ilfov
Sector:
* Localitatea: OTOPENI

- [x] **Raportare contabilă anuală** *Formularul S1040*
- [ ] Situaţie financiară anuală *Formularul S1041*
- [ ] Situatiile financiare anuale au fost aprobate potrivit legii

Bifaţi dacă este cazul

- [x] **Mari contribuabili care depun bilanţul la Bucureşti**
- [ ] Sucursala
- [ ] Activ net mai mic de jumatate din valoarea capitalului subscris

Semnaturi ►
** Campuri obligatorii*

Semnatura electronica poate fi aplicata doar in urma finalizarii cu succes a actiunii de validare a formularului

Semnatura electronica
DOBRE SOFICA-VICTORIA
Semnat digital de DOBRE SOFICA-VICTORINA
Data: 2022.08.18 08:43:55 +03'00'

Administrator
* Nume si prenume: ROTARU GEORGE FLORIN
Semnatura

Intocmit
* Nume si prenume: IORDACHE COSTIN IONUT
* Calitatea: 11--Director economic
Nr.de inregistrare in organismul profesional:
Cod de identificare fiscala:
Semnatura

*) Raportări contabile anuale la 31 decembrie 2021 întocmite de către entităţile cărora le sunt incidente Reglementările contabile conforme cu IFRS, aprobate prin Ordinul ministrului finanţelor publice nr. 2.844/2016, cu modificările şi completările ulterioare, prevăzute la pct. 1.1 din Anexa 3 la Ordinul ministrului finanţelor nr. 85/2022 privind principalele aspecte legate de întocmirea şi depunerea situaţiilor financiare anuale şi a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unităţile teritoriale ale Ministerului Finanţelor precum si pentru reglementarea unor aspecte contabile.

Indicatori
Campuri cu valori calculate

Capitaluri - total	Profit/ pierdere	Capital subscris
-213.404.499	-327.603.448	2.237.629.763

COD 10. SITUAŢIA ACTIVELOR, DATORIILOR ŞI CAPITALURILOR PROPRII la data de 31.12.2021 (lei)
*se vor avea în vedere rândurile și corelațiile din coloana **Nr. rând** și nu cele cuprinse în coloana CodRd*

codRd	Denumirea elementului	Nr. rand	Sold an curent la:	
			01.01.2021	31.12.2021
A		B	1	2
	A. ACTIVE IMOBILIZATE			
	I. IMOBILIZARI NECORPORALE			
01	1. Cheltuieli de dezvoltare (ct. 203 - 2803 - 2903)	01		
02	2. Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale, drepturi și active similare și alte imobilizări necorporale (ct. 205 + 208 - 2805 - 2808 - 2905 - 2908)	02	5.224.317	2.651.090
03	3. Fond comercial (ct. 2071 - 2907)	03		
04	4. Avansuri (ct. 4094 - 4904)	04		
05	5. Active necorporale de explorare şi evaluare a resurselor minerale (ct. 206 - 2806 - 2906)	05		
06	**TOTAL (rd. 01 la 05)**	06	**5.224.317**	**2.651.090**
	II. IMOBILIZĂRI CORPORALE			
07	1. Terenuri şi construcţii (ct. 211 + 212 - 2811 - 2812 - 2911 - 2912)	07	26.312.438	69.477.285
08	2. Instalaţii tehnice şi maşini (ct. 213 + 223 - 2813 - 2913)	08	467.594.329	451.921.575
09	3. Alte instalaţii, utilaje şi mobilier (ct. 214 + 224 - 2814 - 2914)	09	229.038	153.057
10	4. Investiţii imobiliare (ct. 215 + 251* - 2815 - 285* - 2915 - 295*)	10	881.343	1.837.267
11	5. Imobilizări corporale în curs de execuţie (ct. 231 - 2931)	11	695.143	1.795.696
12	6. Investiţii imobiliare în curs de execuţie (ct. 235 - 2935)	12		
13	7. Active corporale de explorare şi evaluare a resurselor minerale (ct. 216 - 2816 - 2916)	13		
14	8. Plante productive (ct. 218 - 2818 - 2918)	14		
15	9. Avansuri (ct. 4093 - 4903)	15	-2.059.236	-2.059.236
16	**TOTAL (rd. 07 la 15)**	16	**493.653.055**	**523.125.644**
17	**III. ACTIVE BIOLOGICE PRODUCTIVE** (ct. 241 + 227 - 284 - 294)	17		
303	**IV. DREPTURI DE UTILIZARE A ACTIVELOR LUATE ÎN LEASING** (ct. 251* - 285* - 295*)[1]	18	496.766.460	404.027.241
	V. IMOBILIZĂRI FINANCIARE			
18	1. Acţiuni deţinute la filiale (ct. 261 - 2961)	19		

A		B	1	2
19	2. Împrumuturi acordate entităţilor din grup (ct. 2671 + 2672 - 2964)	20		
20	3. Acţiunile deţinute la entităţile asociate şi la entităţile controlate în comun (ct. 262 + 263 - 2962)	21	14.990.474	14.990.474
21	4. Împrumuturi acordate entităţilor asociate şi entităţilor controlate în comun (ct. 2673 + 2674 - 2965)	22		
22	5. Alte titluri imobilizate (ct. 265 - 2963)	23		
23	6. Alte împrumuturi (ct. 2675* + 2676* + 2677 + 2678* + 2679* - 2966* - 2968*)	24	27.620.572	27.553.707
24	**TOTAL (rd. 19 la 24)**	25	**42.611.046**	**42.544.181**
25	**ACTIVE IMOBILIZATE – TOTAL (rd. 06 + 16 + 17 + 18 + 25)**	26	**1.038.254.878**	**972.348.156**
	B. ACTIVE CIRCULANTE			
	I. STOCURI			
26	1. Materii prime şi materiale consumabile (ct. 301 + 302 + 303 +/- 308 + 321 + 322 + 323 + 328 + 351 + 358 + 381 +/- 388 - 391 - 392 - 3951 - 3958 - 398)	27	22.408.722	19.991.537
27	2. Active imobilizate deţinute în vederea vânzării (ct. 311)	28		
28	3. Producţia în curs de execuţie (ct. 331 + 332 + 341 +/- 348* - 393 - 3941 - 3952)	29		
29	4. Produse finite şi mărfuri (ct. 326 + 327 + 345 + 346 + 347 +/- 348* + 354 + 356 + 357 + 361 +/- 368 + 371 +/- 378 - 3945 - 3946 - 3947 - 3953 - 3954 - 3955 - 3956 - 3957 - 396 - 397 - 4428)	30	2.391	3.299
30	5. Avansuri (ct. 4091 - 4901)	31	935.259	1.149.597
31	**TOTAL (rd. 27 la 31)**	32	**23.346.372**	**21.144.433**
	II. CREANŢE			
32	1. Creanţe comerciale (ct. 2675* + 2676* + 2678* + 2679* - 2966* - 2968* + 411 + 413 + 418 + 4642 - 491 - 494)	33	73.048.826	97.423.627
33	2. Avansuri plătite (ct. 4092 - 4902)	34	82.916.207	136.392.953
34	3. Sume de încasat de la entităţile din grup (ct. 451** - 495*)	35		
35	4. Sume de încasat de la entităţile asociate şi entităţile controlate în comun (ct. 453** - 495*)	36		
36	5. Creanţe rezultate din operaţiunile cu instrumente derivate (ct. 4652)	37		
37	6. Alte creanţe (ct. 425 + 4282 + 431** + 436** + 437** + 4382 + 441** + 4424 + 4428** + 444** + 445 + 446** + 447** + 4482 + 4582 + 461 + 4662 + 473** + 4762 - 496 + 5187)	38	32.942.859	35.940.491
38	7. Capital subscris şi nevărsat (ct. 456 - 495*)	39		
301	8. Creanţe reprezentând dividende repartizate în cursul exerciţiului financiar (ct. 463)	40		
39	**TOTAL (rd. 33 la 40)**	41	**188.907.892**	**269.757.071**

40	**III. INVESTIŢII PE TERMEN SCURT** (ct. 505 + 506 + 507 + 508* - 595 - 596 - 598 + 5113 + 5114)	42	8.668	11.607
41	**IV. CASA ŞI CONTURI LA BĂNCI** (ct. 508* + 5112 + 512 + 531 + 532 + 541 + 542)	43	19.126.353	24.571.829
42	**ACTIVE CIRCULANTE – TOTAL (rd. 32 + 41 + 42 + 43)**	44	231.389.285	315.484.940
43	**C. CHELTUIELI ÎN AVANS** (ct. 471 + 474) **(rd. 46 + 47)** , din care	45	6.792.264	7.564.563
44	Sume de reluat într-o perioadă de până la un an (ct. 471* + ct.474*)	46	6.792.264	7.564.563
45	Sume de reluat într-o perioadă mai mare de un an (din ct. 471* + ct.474*)	47		
	D. DATORII: SUMELE CARE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE PANA LA UN AN			
46	1. Împrumuturi din emisiunea de obligaţiuni, prezentându-se separat împrumuturile din emisiunea de obligaţiuni convertibile (ct. 161 + 1681 - 169)	48		
47	2. Sume datorate instituţiilor de credit (ct. 1621 + 1622 + 1624 + 1625 + 1627 + 1682 + 5191 + 5192 + 5198)	49		
48	3. Avansuri încasate în contul comenzilor (ct. 419)	50	79.889.186	57.396.443
49	4. Datorii comerciale - furnizori (ct. 401 + 404 + 408 + 4641)	51	138.448.689	339.792.713
50	5. Efecte de comerţ de plătit (ct. 403 + 405)	52		
52	6. Sume datorate entităţilor din grup (ct. 1661 + 1685 + 2691 + 451***)	53		
53	7. Sume datorate entităţilor asociate şi entităţilor controlate în comun (ct. 1663 + 1686 + 2692 + 453***)	54		
54	8. Datorii rezultate din operaţiunile cu instrumente derivate (ct. 4651)	55		
55	9. Alte datorii, inclusiv datoriile fiscale și datoriile privind asigurările sociale (ct. 1623 + 1626 + 167 + 1687 + 2693 + 2695 + 421 + 422 + 423 + 424 + 426 + 427 + 4281 + 431*** + 436*** + 437*** + 4381 + 441*** + 4423 + 4428*** + 444*** + 446*** + 447*** + 4481 + 455 + 456*** + 457 + 4581 + 462 + 4661 + 473*** + 4761 + 509 + 5186 + 5193 + 5194 + 5195 + 5196 + 5197)	56	402.539.068	434.150.351
56	**TOTAL (rd. 48 la 56)**	57	620.876.943	831.339.507
57	**E. ACTIVE CIRCULANTE NETE/DATORII CURENTE NETE (rd. 44 + 46 - 57 - 74 - 77 - 80)**	58	-384.508.839	-511.250.654
58	**F. TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE (rd. 26 + 47 + 58)**	59	653.746.039	461.097.502
	G. DATORII: SUMELE CARE TREBUIE PLĂTITE ÎNTR-O PERIOADĂ MAI MARE DE UN AN			
59	1. Împrumuturi din emisiunea de obligaţiuni, prezentându-se separat împrumuturile din emisiunea de obligaţiuni convertibile (ct. 161 + 1681 - 169)	60		
60	2. Sume datorate instituţiilor de credit (ct. 1621 + 1622 + 1624 + 1625 + 1627 + 1682 + 5191 + 5192 + 5198)	61	52.117.176	86.808.577
61	3. Avansuri încasate în contul comenzilor (ct. 419)	62		
62	4. Datorii comerciale - furnizori (ct. 401 + 404 + 408 + 4641)	63		

63	5. Efecte de comerţ de plătit (ct. 403 + 405)	64		
65	6. Sume datorate entităţilor din grup (ct. 1661 + 1685 + 2691+ 451***)	65		
66	7. Sume datorate entităţilor asociate şi entităţilor controlate în comun (ct. 1663 + 1686 + 2692 + 453***)	66		
67	8. Datorii rezultate din operaţiunile cu instrumente derivate (ct. 4651)	67		
68	9. Alte datorii, inclusiv datoriile fiscale şi datoriile privind asigurările sociale (ct. 1623 + 1626 + 167 + 1687 + 2693 + 2695 + 421 + 422 + 423 + 424 + 426 + 427 + 4281 + 431*** + 436*** + 437*** + 4381 + 441*** + 4423 + 4428*** + 444*** + 446*** + 447*** + 4481 + 455 + 456*** + 4581 + 462 + 4661 + 4761 + 473*** + 509 + 5186 + 5193 + 5194 + 5195 + 5196 + 5197)	68	389.875.179	348.087.111
69	**TOTAL (rd. 60 la 68)**	69	441.992.355	434.895.688
	H.PROVIZIOANE			
70	1. Provizioane pentru beneficiile angajaţilor (ct. 1517)	70	20.152.032	13.576.520
71	2. Alte provizioane (ct. 1511 + 1512 + 1513 + 1514 + 1518)	71	158.572.131	226.029.793
72	**TOTAL (rd. 70 + 71)**	72	178.724.163	239.606.313
	VENITURI ÎN AVANS			
73	1. Subvenţii pentru investiţii (ct. 475) - total (rd. 74 + 75), din care:	73	416.314	311.552
74	Sume de reluat într-o perioadă de până la un an (ct. 475*)	74	416.314	311.552
75	Sume de reluat într-o perioadă mai mare de un an (ct. 475*)	75		
76	2. Venituri înregistrate în avans (ct. 472) - total (rd. 77 + 78), din care:	76	1.397.131	2.649.098
77	Sume de reluat într-o perioadă de până la un an (ct. 472*)	77	1.397.131	2.649.098
78	Sume de reluat într-o perioadă mai mare de un an (ct. 472*)	78		
79	3. Venituri în avans aferente activelor primite prin transfer de la clienţi (ct. 478) - total (rd. 80 + 81) , din care:	79		
80	Sume de reluat într-o perioadă de până la un an (ct. 478*)	80		
81	Sume de reluat într-o perioadă mai mare de un an (ct. 478*)	81		
82	**TOTAL (rd. 73 + 76 + 79)**	82	1.813.445	2.960.650
	J. CAPITAL ŞI REZERVE			
	I. CAPITAL			
83	1. Capital subscris vărsat (ct. 1012)	83	2.237.071.937	2.237.629.763
84	2. Capital subscris nevărsat (ct. 1011)	84		

85	3. Capital subscris reprezentând datorii financiare[2] (ct. 1027)		85		
302	4. Patrimoniul regiei (ct. 1015)		86		
86	5. Ajustări ale capitalului social/ patrimoniul regiei(ct. 1028)	SOLD C	87	1.338.357.239	1.338.357.239
87		SOLD D	88		
88	6. Alte elemente de capitaluri proprii (ct. 103)	SOLD C	89		
89		SOLD D	90	28.821.049	38.606.045
90	**TOTAL (rd. 83 + 84 + 85 + 86 + 87 - 88 + 89 - 90)**		91	3.546.608.127	3.537.380.957
91	**II. PRIME DE CAPITAL** (ct. 104)		92	550.828	
92	**III. REZERVE DIN REEVALUARE** (ct. 105)		93	105.028.203	195.827.905
	IV. REZERVE				
93	1. Rezerve legale (ct. 1061)		94	2.568.174	2.568.174
94	2. Rezerve statutare sau contractuale (ct. 1063)		95		
95	3. Alte rezerve (ct. 1068)		96	2.100.001	2.100.000
96	**TOTAL (rd. 94 la 96)**		97	4.668.175	4.668.174
97	Diferenţe de curs valutar din conversia situaţiilor financiare anuale individuale într-o monedă de prezentare diferită de monedă funcţională (ct. 1072)	SOLD C	98		
98		SOLD D	99		
99	Acţiuni proprii (ct. 109)		100		
100	Câştiguri legate de instrumentele de capitaluri proprii (ct. 141)		101		
101	Pierderi legate de instrumentele de capitaluri proprii (ct. 149)		102		
102	**V. REZULTAT REPORTAT, CU EXCEPŢIA REZULTATULUI REPORTAT PROVENIT DIN ADOPTAREA PENTRU PRIMA DATA A IAS 29** (ct. 117)	SOLD C	103		
103		SOLD D	104	1.876.353.439	2.316.012.793
104	**VI. REZULTAT REPORTAT PROVENIT DIN ADOPTAREA PENTRU PRIMA DATA A IAS 29** (ct. 118)	SOLD C	105		
105		SOLD D	106	1.307.665.294	1.307.665.294
106	**VII. PROFITUL SAU PIERDEREA LA SFÂRŞITUL PERIOADEI DE RAPORTARE** (ct. 121)	SOLD C	107		
107		SOLD D	108	439.807.079	327.603.448

108	Repartizarea profitului (ct. 129)	109		
109	**CAPITALURI PROPRII – TOTAL (rd. 91 + 92 + 93 + 97 + 98 - 99 - 100 + 101 - 102 + 103 - 104 + 105 - 106 + 107 - 108 - 109)**	110	33.029.521	-213.404.499
110	Patrimoniul privat (ct. 1023)[3]	111		
111	Patrimoniul public (ct. 1026)	112		
112	**CAPITALURI - TOTAL (rd. 110 + 111 + 112)**	113	33.029.521	-213.404.499

FORMULAR VALIDAT	Suma de control Formular 10: 33421385224 / 89663113056.40002

Semnaturi ►

Administrator
Nume si prenume
ROTARU GEORGE FLORIN
Semnatura

Intocmit
Nume si prenume
IORDACHE COSTIN IONUT
Calitatea
11--Director economic
Nr.de inregistrare in organismul profesional
Semnatura

* Conturi de repartizat după natura elementelor respective.
** Solduri debitoare ale conturilor respective.
*** Solduri creditoare ale conturilor respective.

1) La acest rând nu se cuprind drepturile de utilizare care se încadrează în definiția unei investiții imobiliare și care vor fi prezentate la rd. 10.
2) În acest cont se evidențiază acțiunile care, din punct de vedere al IAS 32, reprezintă datorii financiare.
3) Se va completa de către entitățile cărora le sunt incidente prevederile Ordinului ministrului finanțelor publice și al ministrului delegat pentru buget nr. 668/2014 pentru aprobarea Precizărilor privind întocmirea și actualizarea inventarului centralizat al bunurilor imobile proprietate privată a statului și a drepturilor reale supuse inventarierii, cu modificările și completările ulterioare.

COD 20. SITUAŢIA VENITURILOR SI CHELTUIELILOR la data de 31.12.2021 (lei)
*se vor avea în vedere rândurile şi corelaţiile din coloana **Nr. rând** şi nu cele cuprinse în coloana CodRd*

codRd	Denumirea indicatorilor		Nr. rand	Perioada de raportare	
				01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2021 - 31.12.2021
A			B	1	2
01	Cifra de afaceri netă (rd. 03 + 04 - 05 + 06)		01	355.310.102	668.703.530
306	- din care, cifra de afaceri netă corespunzătoare activităţii preponderente efectiv desfăşurate		02	355.301.406	668.351.829
02	Producţia vândută (ct. 701 + 702 + 703 + 704 + 705 + 706 + 708 - ct. 6815*)		03	355.301.406	668.351.829
03	Venituri din vânzarea mărfurilor (ct. 707 - ct. 6815*)		04	8.696	351.701
04	Reduceri comerciale acordate (ct. 709)		05		
05	Venituri din subvenţii de exploatare aferente cifrei de afaceri (ct. 7411)		06		
06	Venituri aferente costului producţiei în curs de execuţie(ct. 711 + 712 + 713)	SOLD C	07		
07		SOLD D	08		
08	Venituri din producţia de imobilizări şi investiţii imobiliare (rd. 10 + 11)		09	689.959	872.673
09	Venituri din producţia de imobilizări necorporale şi corporale (ct. 721 + 722)		10	689.959	872.673
10	Venituri din producţia de investiţii imobiliare (ct. 725)		11		
11	Venituri din activele imobilizate (sau grupurile destinate cedării) deţinute în vederea vânzării (ct. 753)		12		
12	Venituri din reevaluarea imobilizărilor (ct. 755)		13		33.752.837
13	Venituri din investiţii imobiliare (ct. 756)		14		1.017.101
14	Venituri din active biologice şi produse agricole (ct. 757)		15		
15	Venituri din subvenţii de exploatare (ct. 7412 + 7413 + 7414 + 7415 + 7416 + 7417 + 7419)		16	10.993.024	2.893.598
16	Alte venituri din exploatare (ct. 758 + 751), din care		17	80.565.307	53.212.488
17	- venituri din subvenţii pentru investiţii (ct. 7584)		18	685.787	766.881
301	- câştiguri din cumpărări în condiţii avantajoase (ct. 7587)		19		
18	**VENITURI DIN EXPLOATARE - TOTAL (rd. 01 + 07 - 08 + 09 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17)**		20	447.558.392	760.452.227
19	a) Cheltuieli cu materiile prime şi materialele consumabile (ct. 601 + 602)		21	111.086.965	214.333.094
20	Alte cheltuieli materiale (ct. 603 + 604 + 606 + 608)		22	10.973.974	14.246.996
21	b) Alte cheltuieli externe (cu energie şi apă) (ct. 605)		23	2.983.201	2.456.335
307	- din care, cheltuieli privind consumul de energie (ct. 6051)		24	1.031.244	840.417

A		B	1	2
22	c) Cheltuieli privind mărfurile (ct. 607)	25	1.502	361
23	Reduceri comerciale primite (ct. 609)	26	37.706	
24	Cheltuieli cu personalul (rd. 28+ 29), din care:	27	135.519.152	132.303.151
25	a) Salarii şi indemnizaţii (ct. 641 + 642 + 643 + 644)	28	124.699.454	122.426.307
26	b) Cheltuieli privind asigurările şi protecţia socială (ct. 645 + 646)	29	10.819.698	9.876.844
27	a) Ajustări de valoare privind imobilizările (rd. 31 + 32 - 33)	30	233.327.536	210.297.698
28	a.1) Cheltuieli cu amortizările şi ajustările pentru depreciere (ct. 6811 + 6813 + 6816 + 6817 + din ct. 6818)	31	144.982.593	126.282.081
303	a.2) Cheltuieli cu amortizarea activelor aferente drepturilor de utilizare a activelor luate în leasing (ct. 685)	32	88.476.580	84.107.493
[illegible]	a.3) Venituri (ct. 7813 + 7816 + din ct. 7818)	33	131.637	91.876
30	b) Ajustări de valoare privind activele circulante (rd. 35 - 36)	34	1.587.548	5.538.160
31	b.1) Cheltuieli (ct. 654 + 6814 + din ct. 6818)	35	17.604.439	23.063.873
32	b.2) Venituri (ct. 754 + 7814 + din ct. 7818)	36	16.016.891	17.525.713
33	Alte cheltuieli de exploatare (rd. 38 la 46)	37	369.093.565	360.944.732
34	1. Cheltuieli privind prestaţiile externe (ct. 611 + 612 + 613 + 614 + 615 + 621 + 622 + 623 + 624 + 625 + 626 + 627 + 628)	38	240.149.874	348.104.499
35	2. Cheltuieli cu alte impozite, taxe şi vărsăminte asimilate; cheltuieli reprezentând transferuri şi contribuţii datorate în baza unor acte normative speciale (ct. 635 + 6586)	39	2.040.954	1.814.620
36	3. Cheltuieli cu protecţia mediului înconjurător (ct. 652)	40	368.965	7.994.759
[illegible]	4. Cheltuieli legate de activele imobilizate (sau grupurile destinate cedării) deţinute în vederea vânzării (ct. 653)	41		
38	5. Cheltuieli din reevaluarea imobilizărilor (ct. 655)	42	105.090.180	-12.547.819
39	6. Cheltuieli privind investiţiile imobiliare (ct. 656)	43	61.177	61.177
40	7. Cheltuieli privind activele biologice (ct. 657)	44		
41	8. Cheltuieli privind calamităţile şi alte evenimente similare (ct. 6587)	45		
42	9. Alte cheltuieli (ct. 651 + 6581 + 6582 + 6583 + 6584 + 6585 + 6588)	46	21.382.415	15.517.496
43	Ajustări privind provizioanele (rd. 48 - 49)	47	42.061.173	91.148.531
44	- Cheltuieli (ct. 6812)	48	86.563.459	91.148.531
45	- Venituri (ct. 7812)	49	44.502.286	
46	**CHELTUIELI DE EXPLOATARE – TOTAL (rd. 21 la 23 + 25 - 26 + 27 + 30 + 34 + 37 + 47)**	50	906.596.910	1.031.269.058

	PROFITUL SAU PIERDEREA DIN EXPLOATARE:			
47	- Profit (rd. 20 - 50)	51	0	0
48	- Pierdere (rd. 50 - 20)	52	459.038.518	270.816.831
49	Venituri din acţiuni deţinute la filiale (ct. 7611)	53		
50	Venituri din acțiuni deținute la entități asociate (ct. 7612)	54	11.290.899	361.028
51	Venituri din acţiuni deţinute la entităţi asociate şi entităţi controlate în comun (ct. 7613)	55		
52	Venituri din operaţiuni cu titluri şi alte instrumente financiare (ct. 762)	56		
53	Venituri din operaţiuni cu instrumente derivate (ct. 763)	57		
54	Venituri din diferenţe de curs valutar (ct. 765)	58	193.262.301	103.441.932
55	Venituri din dobânzi (ct. 766)	59	103.967	35.872
56	- din care, veniturile obţinute de la entităţile din grup	60		
57	Venituri din subvenţii de exploatare pentru dobânda datorată (ct. 7418)	61		
58	Venituri din investiții financiare pe termen scurt (ct. 7617)	62		
308	Venituri din amânarea încasării peste termenele normale de creditare (ct. 7681)	63		
59	Alte venituri financiare (ct. 7615 + 764 + 767 + 7688)	64	638.182	22.593.055
60	**VENITURI FINANCIARE – TOTAL (rd. 53 la 59 + 61 la 64)**	65	205.295.349	126.431.887
61	Ajustări de valoare privind imobilizările financiare şi investiţiile financiare deţinute ca active circulante (rd. 67 - 68)	66		
62	- Cheltuieli (ct. 686)	67		
63	- Venituri (ct. 786)	68		
64	Cheltuieli privind operaţiunile cu titluri şi alte instrumente financiare (ct. 661)	69		
65	Cheltuieli privind operaţiunile cu instrumente derivate (ct. 662)	70		
66	Cheltuieli privind dobânzile (ct. 666)	71	11.886.567	18.697.521
67	- din care, cheltuielile în relaţia cu entităţile din grup	72	11.886.567	18.697.521
309	Cheltuieli cu amânarea plăţii peste termenele normale de creditare (ct. 6681)	73		
304	Cheltuieli privind dobânzile aferente contractelor de leasing (ct. 6685)	74	29.175.897	26.273.528

68	Alte cheltuieli financiare (ct. 663 + 664 + 665 + 667 + 6682 + 6688)	75	147.515.150	153.855.626
69	**CHELTUIELI FINANCIARE – TOTAL (rd. 66 + 69 + 70 + 71 + 73 + 74 + 75)**	76	188.577.614	198.826.675
	PROFITUL SAU PIERDEREA FINANCIAR(Ă):			
70	- Profit (rd. 65 - 76)	77	16.717.735	0
71	- Pierdere (rd. 76 - 65)	78	0	72.394.788
72	**VENITURI TOTALE (rd. 20 + 65)**	79	652.853.741	886.884.114
73	**CHELTUIELI TOTALE (rd. 50 + 76)**	80	1.095.174.524	1.230.095.733
	PROFITUL SAU PIERDEREA BRUT(Ă):			
74	- Profit (rd. 79 - 80)	81	0	0
75	- Pierdere (rd. 80 - 79)	82	442.320.783	343.211.619
76	Impozitul pe profit curent (ct. 691)	83		
77	Impozitul pe profit amânat (ct. 692)	84		
78	Venituri din impozitul pe profit amânat (ct. 792)	85	2.513.703	15.608.171
305	Cheltuieli cu impozitul pe profit, determinate de incertitudinile legate de tratamente fiscale (ct. 693)	86		
302	Impozitul specific unor activități (ct. 695)	87		
79	Alte impozite neprezentate la elementele de mai sus (ct. 698)	88		
	PROFITUL SAU PIERDEREA NET(Ă) A PERIOADEI DE RAPORTARE:			
80	- Profit (rd. 81 - 83 - 84 + 85 - 86 - 87 - 88)	89	0	0
81	- Pierdere (rd. 82 + 83 + 84 - 85 + 86 + 87 + 88); (rd. 83 + 84 + 86 + 87 + 88 - 85 - 81)	90	439.807.080	327.603.448

FORMULAR VALIDAT | Suma de control Formular 20: 16553069998 / 89663113056.40002

Semnaturi ►

Administrator
Nume si prenume
ROTARU GEORGE FLORIN
Semnatura

Intocmit
Nume si prenume
IORDACHE COSTIN IONUT
Calitatea
11--Director economic
Nr.de inregistrare in organismul profesional
Semnatura

*) Conturi de repartizat după natura elementelor respective.

La rândul 28 - se cuprind și drepturile colaboratorilor, stabilite potrivit legislației muncii, care se preiau din rulajul debitor al contului 621 „Cheltuieli cu colaboratorii", analitic „Colaboratori persoane fizice".

COD 30. DATE INFORMATIVE la data de 31.12.2021 (lei)
*se vor avea în vedere rândurile și corelațiile din coloana **Nr. rând** și nu cele cuprinse în coloana CodRd*

codRd	I. Date privind rezultatul înregistrat	Nr. rand	Nr.unitati	Sume
	A	B	1	2
01	Unităţi care au înregistrat profit	01	0	0
02	Unităţi care au înregistrat pierdere	02	1	327.603.448
03	Unităţi care nu au înregistrat nici profit, nici pierdere	03	0	0

	II. Date privind plăţile restante	Nr. rand	Total (col.2 + 3)	Din care:	
				Pentru activitatea curenta	Pentru activitatea de investitii
	A	B	1	2	3
04	Plăţi restante – total (rd.05 + 09 +15 la 17 + 19), din care:	04	231.962.521	231.962.521	
05	Furnizori restanţi – total (rd. 06 la 08), din care:	05	163.549.628	163.549.628	
06	- peste 30 de zile	06	42.580.662	42.580.662	
07	- peste 90 de zile	07	64.232.344	64.232.344	
08	- peste 1 an	08	56.736.902	56.736.902	
09	Obligaţii restante faţă de bugetul asigurărilor sociale – total (rd.10 la 14), din care:	09	59.969.997	59.969.997	
10	- contribuţii pentru asigurări sociale de stat datorate de angajatori, salariaţi şi alte persoane asimilate	10	43.341.085	43.341.085	
11	- contribuţii pentru fondul asigurărilor sociale de sănătate	11	15.342.336	15.342.336	
12	- contribuţia pentru pensia suplimentară	12			
13	- contribuţii pentru bugetul asigurărilor pentru şomaj	13	2.727	2.727	
14	- alte datorii sociale	14	1.283.849	1.283.849	
15	Obligaţii restante faţă de bugetele fondurilor speciale şi alte fonduri	15			
16	Obligaţii restante faţă de alţi creditori	16			
17	Impozite, taxe şi contribuţii neplătite la termenul stabilit la bugetul de stat, din care:	17	8.442.696	8.442.696	
301	- contribuţia asiguratorie pentru muncă	18	3.547.541	3.547.541	
18	Impozite şi taxe neplătite la termenul stabilit la bugetele locale	19			

	III. Număr mediu de salariaţi	Nr. rand	31 decembrie 2020	31 decembrie 2021
	A	B	1	2
19	Număr mediu de salariaţi	20	1.115	1.144
20	Numărul efectiv de salariaţi existenţi la sfârşitul perioadei, respectiv la data de 31 decembrie	21	1.549	1.305

	A	B	1
	IV. Redevenţe plătite în cursul perioadei de raportare, subvenţii încasate şi creanţe restante	Nr. rand	**Sume**
	A	B	1
21	Redevenţe plătite în cursul perioadei de raportare pentru bunurile din domeniul public, primite în concesiune, din care:	22	
22	- redevenţe pentru bunurile din domeniul public plătite la bugetul de stat	23	
23	Redevenţă minieră plătită la bugetul de stat	24	
24	Redevenţă petrolieră plătită la bugetul de stat	25	
25	Chirii plătite în cursul perioadei de raportare pentru terenuri[1)]	26	
26	Venituri brute din servicii plătite către persoane nerezidente, din care:	27	187.328
27	- impozitul datorat la bugetul de stat	28	20.835
28	Venituri brute din servicii plătite către persoane nerezidente din statele membre ale Uniunii Europene, din care:	29	173.569
29	- impozitul datorat la bugetul de stat	30	19.519
30	Subvenţii încasate în cursul perioadei de raportare, din care:	31	
31	- subvenţii încasate în cursul perioadei de raportare aferente activelor	32	
32	- subvenţii aferente veniturilor, din care:	33	
33	- subvenţii pentru stimularea ocupării forţei de muncă*)	34	
316	- subvenţii pentru energie din surse regenerabile	35	
317	- subvenţii pentru combustibili fosili	36	
34	Creanţe restante, care nu au fost încasate la termenele prevăzute în contractele comerciale şi/sau în actele normative în vigoare, din care:	37	33.824.090
35	- creanţe restante de la entităţi din sectorul majoritar sau integral de stat	38	120.388
36	- creanţe restante de la entităţi din sectorul privat	39	33.703.702
	V. Tichete acordate salariaţilor	Nr. rand	**Sume**
	A	B	1
37	Contravaloarea tichetelor acordate salariaţilor	40	1.348.870
302	Contravaloarea tichetelor acordate altor categorii de beneficiari, alţii decât salariaţii	41	

	VI. Cheltuieli efectuate pentru activitatea de cercetare – dezvoltare**)	Nr. rand	31 decembrie 2020	31 decembrie 2021
	A	B	1	2
38	Cheltuieli de cercetare - dezvoltare	42		
318	- din care, efectuate în scopul diminuării impactului activităţii entităţii asupra mediului sau al dezvoltării unor noi tehnologii sau a unor produse mai sustenabile	43		

39	- după surse de finanţare (rd. 45 + 46), din care	44	0	0
40	- din fonduri publice	45		
41	- din fonduri private	46		
42	- după natura cheltuielilor (rd. 48 + 49)	47	0	0
43	- cheltuieli curente	48		
44	- cheltuieli de capital	49		
	VII. Cheltuieli de inovare *)**	**Nr. rand**	**31 decembrie 2020**	**31 decembrie 2021**
	A	B	1	2
45	Cheltuieli de inovare	50		
319	- din care, efectuate în scopul diminuării impactului activităţii entităţii asupra mediului sau al dezvoltării unor noi tehnologii sau a unor produse mai sustenabile	51		
	VIII. Alte informaţii	**Nr. rand**	**31 decembrie 2020**	**31 decembrie 2021**
	A	B	1	2
46	Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale (ct. 4094), din care:	52		
303	- avansuri acordate entităţilor neafiliate nerezidente pentru imobilizări necorporale (din ct. 4094)	53		
304	- avasuri acordate entităţilor afiliate nerezidente pentru imobilizări necorporale (din ct. 4094)	54		
47	Avansuri acordate pentru imobilizări corporale (ct. 4093), din care:	55	-2.059.236	-2.059.236
305	- avansuri acordate entităţilor neafiliate nerezidente pentru imobilizări corporale (din ct. 4093)	56		
306	- avansuri acordate entităţilor afiliate nerezidente pentru imobilizări corporale(din ct. 4093)	57		
48	Imobilizări financiare, în sume brute (rd. 59 + 65), din care:	58	27.620.572	27.553.707
49	Acţiuni deţinute la entităţile afiliate, interese de participare, alte titluri imobilizate şi obligaţiuni, în sume brute (rd. 60 + 61 + 62 + 64), din care:	59	20.772.662	20.772.662
50	- acţiuni necotate emise de rezidenţi	60		
51	- părţi sociale emise de rezidenţi	61	20.772.662	20.772.662
52	- acţiuni si părţi sociale emise de nerezidenţi, din care	62		
307	- deţineri de cel puţin 10%	63		
53	- obligaţiuni emise de nerezidenţi	64		
54	Creanţe imobilizate, în sume brute (rd. 66 + 67), din care:	65	6.847.910	6.781.045
55	- creanţe imobilizate în lei şi exprimate în lei, a căror decontare se face în funcţie de cursul unei valute (din ct. 267)	66		
56	- creanţe imobilizate în valută (din ct. 267)	67	6.847.910	6.781.045

57	Creanțe comerciale, avansuri pentru cumpărări de bunuri de natura stocurilor și pentru prestări de servicii acordate furnizorilor și alte conturi asimilate, în sume brute (ct. 4091 + 4092 + 411 + 413 + 418 + 4642), din care:	68	151.372.962	230.579.920
58	- creanțe comerciale în relația cu entitățile neafiliate nerezidente, avansuri pentru cumpărări de bunuri de natura stocurilor și pentru prestări de servicii acordate furnizorilor neafiliați nerezidenți și alte conturi asimilate, în sume brute în relație cu neafiliații nerezidenți (din ct. 4091 + din ct. 4092 + din ct. 411 + din ct. 413 + din ct. 418 + din ct.4642)	69	101.979.026	172.934.940
308	- creanțe comerciale în relația cu entitățile afiliate nerezidente, avansuri pentru cumpărări de bunuri de natura stocurilor și pentru prestări de servicii acordate furnizorilor afiliați nerezidenți și alte conturi asimilate, în sume brute în relație cu afiliații nerezidenți (din ct. 4091 + din ct. 4092 + din ct. 411 + din ct. 413 + din ct. 418 + din ct.4642)	70		
59	Creanțe neîncasate la termenul stabilit (din ct. 4091 + din ct. 4092 + din ct. 411 + din ct. 413)	71		
60	Creanţe în legătură cu personalul şi conturi asimilate (ct. 425 + 4282)	72	1.024.588	930.863
61	Creanţe în legătură cu bugetul asigurărilor sociale şi bugetul statului (din ct. 431 + 436 + 437 + 4382 + 441 + 4424 + 4428 + 444 + 445 + 446 + 447 + 4482), (rd.74 la 78), din care:	73	5.936.052	5.593.473
62	- creanţe în legătură cu bugetul asigurărilor sociale (ct. 431 + 437 + 4382)	74	3.488.059	5.318.284
63	- creanţe fiscale în legătură cu bugetul statului (ct. 436 + 441 + 4424 + 4428 + 444 + 446)	75	1.455.863	273.891
64	- subvenţii de încasat (ct. 445)	76	992.130	1.298
65	- fonduri speciale - taxe şi vărsăminte asimilate (ct. 447)	77		
66	- alte creanţe în legătură cu bugetul statului (ct. 4482)	78		
67	Creanţele entităţii în relaţiile cu entităţile afiliate (ct.451), din care:	79		
68	- creanţe cu entităţi afiliate nerezidente (din ct.451), din care:	80		
69	- creanţe comerciale cu entităţi afiliate nerezidente (din ct.451)	81		
70	Creanţe în legătură cu bugetul asigurărilor sociale şi bugetul statului neîncasate la termenul stabilit (din ct. 431 + din ct.436 + din ct. 437 + din ct. 4382 + din ct. 441 + din ct. 4424 + din ct. 4428 + din ct. 444 + din ct. 445 + din ct. 446 + din ct. 447 + din ct. 4482)	82		
71	Creanţe din operaţiuni cu instrumente derivate (ct. 4652)	83		
72	Alte creanțe (ct. 453 + 456 + 4582 + 461 + 4662 + 471 + 473 + 4762), din care:	84	34.835.663	39.025.958
73	- decontări cu entitățile asociate şi entitățile controlate în comun, decontări cu acţionarii privind capitalul și decontări din operaţiuni în participaţie (ct. 453 + 456 + 4582)	85		
74	- alte creanțe în legătură cu persoanele fizice și persoanele juridice, altele decât creanțele în legătură cu instituțiile publice (instituțiile statului) (din ct. 461 + 4662+ din ct. 471 + din ct. 473)	86	34.835.663	39.025.958
75	- sumele preluate din contul 542 "Avansuri de trezorerie" reprezentând avansurile de trezorerie, acordate potrivit legii şi nedecontate până la data de raportare (din ct. 461)	87		
76	Dobânzi de încasat (ct. 5187), din care:	88		

77	- de la nerezidenţi	89		
314	Dobânzi de încasat de la nerezidenţi (din ct. 4518 + din ct. 4538)	90		
78	Valoarea împrumuturilor acordate operatorilor economici****)	91		
79	Investiţii pe termen scurt, în sume brute (ct. 505 + 506 + 507 + din ct. 508), din care:	92		
80	- acţiuni necotate emise de rezidenţi	93		
81	- părţi sociale emise de rezidenţi	94		
82	- acţiuni emise de nerezidenţi	95		
83	- obligaţiuni emise de nerezidenţi	96		
320	- deţineri de obligaţiuni verzi	97		
84	Alte valori de încasat (ct. 5113 + 5114)	98		856
85	Casa în lei şi în valută (rd. 100 + 101), din care:	99	126.291	91.139
86	- în lei (ct. 5311)	100	36.720	35.320
87	- în valută (ct. 5314)	101	89.571	55.819
88	Conturi curente la bănci în lei şi în valută (rd. 103 + 105), din care:	102	18.997.907	13.527.085
89	- în lei (ct. 5121), din care:	103	10.379.445	2.888.036
90	- conturi curente în lei deschise la bănci nerezidente	104		
91	- în valută (ct. 5124), din care:	105	8.618.462	10.639.049
92	- conturi curente în valută deschise la bănci nerezidente	106	6.547.097	2.360.015
93	Alte conturi curente la bănci şi acreditive (rd. 108 + 109), din care:	107	2.155	
94	- sume în curs de decontare, acreditive şi alte valori de încasat, în lei (ct. 5112 + din ct.5125 + 5411)	108	2.155	
95	- sume în curs de decontare şi acreditive în valută (din ct. 5125 + 5414)	109		
96	Datorii (rd. 111 + 114 + 117 + 118 + 121 + 124 + 127 + 128 + 133 + 137 + 140 + 141 + 147), din care:	110	813.333.210	958.595.153
97	Credite bancare externe pe termen scurt (credite primite de la instituţii financiare nerezidente pentru care durata contractului de credit este mai mică de 1 an) (din ct. 519), (rd. 112 + 113), din care:	111		
98	- în lei	112		
99	- în valută	113		

100	Credite bancare externe pe termen lung (credite primite de la instituţii financiare nerezidente pentru care durata contractului de credit este mai mare sau egală cu 1 an) (din ct. 162), (rd. 115 + 116), din care:	114		
101	- în lei	115		
102	- în valută	116		
103	Credite de la trezoreria statului şi dobânzile aferente (ct. 1626 + din ct. 1682)	117		
104	Alte împrumuturi şi dobânzile aferente (ct. 166 + 1685 + 1686 + 1687), (rd. 119 + 120), din care:	118		
105	- în lei şi exprimate în lei, a căror decontare se face în funcţie de cursul unei valute	119		
106	- în valută	120		
107	Alte imprumuturi si datorii asimilate (ct. 167), din care:	121	484.470.685	453.416.536
8	- valoarea concesiunilor primite (din ct. 167)	122		
321	- valoarea obligaţiunilor verzi emise de entitate	123		
109	Datorii comerciale, avansuri primite de la clienţi şi alte conturi asimilate, în sume brute (ct. 401 + 403 + 404 + 405 + 408 + 419 + 4641), din care:	124	218.337.318	395.062.070
110	- datorii comerciale în relaţia cu entităţile neafiliate nerezidente, avansuri primite de la clienţi neafiliaţi nerezidenţi şi alte conturi asimilate, în sume brute în relaţie cu neafiliaţii nerezidenţi (din ct. 401 + din ct. 403 + din ct. 404 + din ct. 405 + din ct. 408 + din ct. 419 + din ct.4641)	125	60.599.104	217.044.623
309	- datorii comerciale în relaţia cu entităţile afiliate nerezidente, avansuri primite de la clienţi afiliaţi nerezidenţi şi alte conturi asimilate, în sume brute în relaţie cu afiliaţii nerezidenţi (din ct. 401 + din ct. 403 + din ct. 404 + din ct. 405 + din ct. 408 + din ct. 419 + din ct.4641)	126		
111	Datorii în legătură cu personalul şi conturi asimilate (ct. 421 + 422 + 423 + 424 + 426+ 427 + 4281)	127	11.877.885	7.915.102
2	Datorii în legătură cu bugetul asigurărilor sociale şi bugetul statului (ct. 431 + 436 + 437 + 4381 + 441 + 4423 + 4428 + 444 + 446 + 447 + 4481), (rd. 129 la 132), din care:	128	55.025.671	89.221.782
113	- datorii în legătură cu bugetul asigurărilor sociale (ct. 431 + 437 + 4381)	129	45.137.440	63.114.926
114	- datorii fiscale în legătură cu bugetul statului (ct.436 + 441 + 4423 + 4428 +444 + 446)	130	9.010.640	17.395.382
115	- fonduri speciale – taxe şi vărsăminte asimilate (ct. 447)	131	873.591	1.380.894
116	- alte datorii în legătură cu bugetul statului (ct.4481)	132	4.000	7.330.580
117	Datoriile entităţii în relaţiile cu entităţile afiliate(ct. 451), din care:	133		
118	- datorii cu entităţi afiliate nerezidente[2)] (din ct. 451), din care:	134		
310	- cu scadenţa iniţială mai mare de un an	135		
119	- datorii comerciale cu entităţi afiliate nerezidente indiferent de scadenţă (din ct. 451)	136		

120	Sume datorate acționarilor/asociaților (ct. 455), din care:	137		
121	- sume datorate acționarilor/asociaților persoane fizice	138		
122	- sume datorate acționarilor/asociaților persoane juridice	139		
123	Datorii din operaţiuni cu instrumente derivate (ct. 4651)	140		
124	Alte datorii (ct. 269 + 453 + 456 + 457 + 4581 + 462 + 4661+ 472 + 473 + 4761 + 478 + 509), din care:	141	43.621.651	12.979.663
125	- decontări cu entităţile asociate şi entităţile controlate în comun, decontări cu acţionarii privind capitalul, dividende şi decontări din operaţii în participaţie (ct. 453 + 456 + 457 + 4581)	142		
126	- alte datorii în legătură cu persoanele fizice şi persoanele juridice, altele decât datoriile în legătură cu instituţiile publice (instituţiile statului)[3] (din ct. 462 + ct. 4661+ din ct. 472 + din ct. 473)	143	43.621.651	12.979.663
127	- subvenţii nereluate la venituri (din ct. 472)	144		
128	- vărsăminte de efectuat pentru imobilizări financiare şi investiţii pe termen scurt (ct. 269 + 509)	145		
129	- venituri în avans aferente activelor primite prin transfer de la clienţi (ct. 478)	146		
130	Dobânzi de plătit (ct. 5186), din care:	147		
311	- către nerezidenți	148		
315	Dobânzi de plătit către nerezidenți (din ct. 4518 + din ct. 4538)	149		
131	Valoarea împrumuturilor primite de la operatorii economici****)	150		
132	Capital subscris vărsat (ct. 1012) din care:	151	2.237.662.763	2.237.662.763
133	- acţiuni cotate [4])	152		
134	- acţiuni necotate [5])	153		
135	- părţi sociale	154	2.237.662.763	2.237.662.763
136	- capital subscris vărsat de nerezidenţi (din ct.1012)	155		
137	Brevete si licenţe (din ct.205)	156	19.647.694	17.771.783
	IX. Informaţii privind cheltuielile cu colaboratorii	**Nr. rand**	**31 decembrie 2020**	**31 decembrie 2021**
	A	B	1	2
138	Cheltuieli cu colaboratorii (ct. 621)	157		
	X. Informaţii privind bunurile din domeniul public al statului	**Nr. rand**	**31 decembrie 2020**	**31 decembrie 2021**
	A	B	1	2
139	Valoarea bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrare	158		
140	Valoarea bunurilor din domeniul public al statului aflate în concesiune	159		

141	Valoarea bunurilor din domeniul public al statului închiriate	160		
	XI. Informaţii privind bunurile din proprietatea privată a statului supuse inventarierii cf. OMFP nr. 668/2014	**Nr. rand**	**31 decembrie 2020**	**31 decembrie 2021**
	A	B	1	2
142	Valoarea contabilă netă a bunurilor[6)]	161		

	XII. Capital social vărsat	**Nr. rand**	**31 decembrie 2020**		**31 decembrie 2021**	
			Suma (col.1)	**%**[7)] (col.2)	**Suma** (col.3)	**%**[7)] (col.4)
	A	B	1	2	3	4
143	Capital social vărsat (ct. 1012)[7)] (rd. 163 + 166 + 170 + 171 + 172 + 173), din care:	162	2.237.071.935	X	2.237.629.763	X
144	- deţinut de instituţii publice (rd. 164 + 165), din care:	163	2.174.997.142	97,23	2.175.547.973	97,23
145	- deţinut de instituţii publice de subordonare centrală;	164	2.174.997.142	97,23	2.175.547.973	97,23
146	- deţinut de instituţii publice de subordonare locală;	165		0		0
147	- deţinut de societăţile cu capital de stat, din care:	166	32.564.700	1,46	32.564.700	1,46
148	- cu capital integral de stat;	167		0		0
149	- cu capital majoritar de stat;	168	32.564.700	1,46	32.564.700	1,46
150	- cu capital minoritar de stat;	169		0		0
151	- deţinut de regii autonome	170	27.628.105	1,24	27.635.102	1,24
152	- deţinut de societăţile cu capital privat	171		0		0
153	- deţinut de persoane fizice	172		0		0
154	- deţinut de alte entităţi	173	1.881.988	0,08	1.881.988	0,08

		Nr. rand	**Sume (lei)**	
	A	B	**2020**	**2021**
155	**XIII. Dividende/vărsăminte cuvenite bugetului de stat sau local, de repartizat din profitul exerciţiului financiar de către companiile naţionale, societăţile naţionale, societăţile şi regiile autonome, din care:**	174		

	A	B	1	2
156	- către instituţii publice centrale;	175		
157	- către instituţii publice locale;	176		
158	- către alţi acţionari la care statul/unităţile administrativ teritoriale/ instituţiile publice deţin direct/indirect acţiuni sau participaţii indiferent de ponderea acestora.	177		
		Nr. rand	Sume (lei)	
	A	B	2020	2021
159	**XIV. Dividende/vărsăminte cuvenite bugetului de stat sau local şi virate în perioada de raportare din profitul reportat al companiilor naţionale, societăţilor naţionale, societăţilor şi al regiilor autonome, din care:**	178		
160	- dividende/vărsăminte din profitul exerciţiului financiar al anului precedent, din care virate:	179		
161	- către instituţii publice centrale;	180		
162	- către instituţii publice locale;	181		
163	- către alţi acţionari la care statul/unităţile administrativ teritoriale/ instituţiile publice deţin direct/indirect acţiuni sau participaţii indiferent de ponderea acestora.	182		
164	- dividende/vărsăminte din profitul exerciţiilor financiare anterioare anului precedent, din care virate:	183		
165	- către instituţii publice centrale;	184		
166	- către instituţii publice locale;	185		
167	- către alţi acţionari la care statul/unităţile administrativ teritoriale/ instituţiile publice deţin direct/indirect acţiuni sau participaţii indiferent de ponderea acestora.	186		
	XV. Dividende distribuite acționarilor din profitul reportat	Nr. rand	Sume (lei)	
	A	B	2020	2021
313	- Dividende distribuite acționarilor în perioada de raportare din profitul reportat	187		
	XVI. Repartizări interimare de dividende potrivit Legii nr. 163/2018	Nr. rand	Sume (lei)	
	A	B	2020	2021
312	- dividendele interimare repartizate[8)]	188		
	XVII. Creanţe preluate prin cesionare de la persoane juridice ***)**	Nr. rand	Sume (lei)	
			31 decembrie 2020	**31 decembrie 2021**
	A	B	1	2
168	Creanţe preluate prin cesionare de la persoane juridice (la valoarea nominală), din care:	189		
169	- creanţe preluate prin cesionare de la persoane juridice afiliate	190		
170	Creanţe preluate prin cesionare de la persoane juridice (la cost de achiziţie), din care:	191		
171	- creanţe preluate prin cesionare de la persoane juridice afiliate	192		

	XVIII. Venituri obţinute din activităţi agricole ******)	Nr. rand	Sume (lei)	
			31 decembrie 2020	31 decembrie 2021
	A	B	1	2
172	Venituri obţinute din activităţi agricole	193		
322	**XVIV. Cheltuieli privind calamităţile şi alte evenimente similare (ct. 6587), din care:**	194		
323	- inundaţii	195		
324	- secetă	196		
325	- alunecări de teren	197		

FORMULAR VALIDAT	Suma de control Formular 30: 29212800732.400024 / 89663113056.40002

Semnaturi ►

Administrator
Nume si prenume
ROTARU GEORGE FLORIN
Semnatura

Intocmit
Nume si prenume
IORDACHE COSTIN IONUT
Calitatea
11--Director economic
Nr de inregistrare in organismul profesional
Semnatura

*) Subvenţii pentru stimularea ocupării forţei de muncă (transferuri de la bugetul statului către angajator) - reprezintă sumele acordate angajatorilor pentru plata absolvenţilor instituţiilor de învăţământ, stimularea şomerilor care se încadrează în muncă înainte de expirarea perioadei de şomaj, stimularea angajatorilor care încadrează în muncă pe perioadă nedeterminată şomeri în vârsta de peste 45 ani, şomeri întreţinători unici de familie sau şomeri care în termen de 3 ani de la data angajării îndeplinesc condiţiile pentru a solicita pensia anticipată parţială sau de acordare a pensiei pentru limita de vârstă, ori pentru alte situaţii prevăzute prin legislaţia în vigoare privind sistemul asigurărilor pentru şomaj şi stimularea ocupării forţei de muncă.
**) Se va completa cu cheltuielile efectuate pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, respectiv cercetarea fundamentală, cercetarea aplicativă, dezvoltarea tehnologică şi inovarea, stabilite potrivit prevederilor Ordonanţei Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea ştiinţifică şi dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările şi completările ulterioare.
***) Se va completa cu cheltuielile efectuate pentru activitatea de inovare.
La completarea rândurilor corespunzătoare capitolelor VI şi VII sunt avute în vedere prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1197 al Comisiei din 30 iulie 2020 de stabilire a specificaţiilor tehnice şi a modalităţilor în temeiul Regulamentului (UE) 2019/2152 al Parlamentului European şi al Consiliului privind statisticile europene de întreprindere şi de abrogare a 10 acte juridice în domeniul statisticilor de întreprindere, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 271 din 18 august 2020. Prin acest Regulament a fost abrogat Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 995/2012 al Comisiei din 26 octombrie 2012 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Deciziei nr. 1.608/2003/CE a Parlamentului European şi a Consiliului privind producţia şi dezvoltarea statisticilor comunitare în domeniul ştiinţei şi al tehnologiei.
****) În categoria operatorilor economici nu se cuprind entităţile reglementate şi supravegheate de Banca Naţională a României, respectiv Autoritatea de Supraveghere Financiară, societăţile reclasificate în sectorul administraţiei publice şi instituţiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populaţiei.
*****) Pentru creanţele preluate prin cesionare de la persoane juridice se vor completa atât valoarea nominală a acestora, cât şi costul lor de achiziţie.
Pentru statutul de „persoane juridice afiliate" se vor avea în vedere prevederile art. 7 pct. 26 lit. c) şi d) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare.
******) Conform art. 11 din Regulamentul Delegat (UE) nr. 639/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului de stabilire a unor norme privind plăţile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune şi de modificare a anexei X la regulamentul menţionat, „(1) ... veniturile obţinute din activităţile agricole sunt veniturile care au fost obţinute de un fermier din activitatea sa agricolă în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menţionat (R (UE) 1307/2013), în cadrul exploataţiei sale, inclusiv sprijinul din partea Uniunii din Fondul european de garantare agricolă (FEGA) şi din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), precum şi orice ajutor naţional acordat pentru activităţi agricole, cu excepţia plăţilor directe naţionale complementare în temeiul articolelor 18 şi 19 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013. Veniturile obţinute din prelucrarea produselor agricole în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 ale exploataţiei sunt considerate venituri din activităţi agricole cu condiţia ca produsele prelucrate să rămână proprietatea fermierului şi ca o astfel de prelucrare să aibă ca rezultat un alt produs agricol în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013.
Orice alte venituri sunt considerate venituri din activităţi neagricole.
(2) În sensul alineatului (1), „venituri" înseamnă veniturile brute, înaintea deducerii costurilor şi impozitelor aferente. ...".

1) Se vor include chiriile plătite pentru terenuri ocupate (culturi agricole, pășuni, fânețe etc.) și aferente spațiilor comerciale (terase etc.) aparținând proprietarilor privați sau unor unități ale administrației publice, inclusiv chiriile pentru folosirea luciului de apă în scop recreativ sau în alte scopuri (pescuit etc.).
2) Valoarea înscrisă la rândul „datorii cu entități afiliate nerezidente (din ct. 451), din care:" NU se calculează prin însumarea valorilor de la rândurile „cu scadența inițială mai mare de un an" și „datorii comerciale cu entitățile afiliate nerezidente indiferent de scadență (din ct. 451)".
3) În categoria „Alte datorii în legătură cu persoanele fizice și persoanele juridice, altele decât datoriile în legătură cu instituțiile publice (instituțiile statului)" nu se vor înscrie subvențiile aferente veniturilor existente în soldul contului 472.
4) Titluri de valoare care conferă drepturi de proprietate asupra societăților, care sunt negociabile și tranzacționate, potrivit legii.
5) Titluri de valoare care conferă drepturi de proprietate asupra societăților, care nu sunt tranzacționate.
6) Se va completa de către operatorii economici cărora le sunt incidente prevederile Ordinului ministrului finanțelor publice și al ministrului delegat pentru buget nr. 668/2014 pentru aprobarea Precizărilor privind întocmirea și actualizarea inventarului centralizat al bunurilor imobile proprietate privată a statului și a drepturilor reale supuse inventarierii, cu modificările și completările ulterioare.
7) La secțiunea „XII Capital social vărsat" la rd. 163 - 173 în col. 2 și col. 4 entitățile vor înscrie procentul corespunzător capitalului social deținut în totalul capitalului social vărsat înscris la rd. 162.
8) La acest rând se cuprind dividendele repartizate potrivit Legii nr. 163/2018 pentru modificarea şi completarea Legii contabilităţii nr. 82/1991, modificarea şi completarea Legii societăţilor nr. 31/1990, precum şi modificarea Legii nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei.

COD40. SITUATIA ACTIVELOR IMOBILIZATE la data de 31.12.2021					-lei	
Elemente de imobilizari	Nr. rand	Valori brute				
		Sold initial	Cresteri	Reduceri		Sold final (col.5 = 1 + 2 - 3)
				Total	Din care: dezmembrari si casari	
A	B	1	2	3	4	5
I. Imobilizări necorporale						
Cheltuieli de dezvoltare	01				X	
Active necorporale de explorare şi evaluare a resurselor minerale	02				X	
Alte imobilizări	03	30.844.405			X	30.844.405
Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale	04				X	
TOTAL (rd. 01 la 04)	05	30.844.405			X	30.844.405
II. Imobilizări corporale						
Terenuri şi amenajări de terenuri	06	9.363.500	8.605.241		X	16.969.041
Construcţii	07	25.810.998	37.525.201	10.537.658		52.798.541
Instalaţii tehnice şi maşini	08	816.838.316	122.525.335	135.747.833		803.615.818
Alte instalaţii, utilaje şi mobilier	09	3.439.892	2.199	359.038		3.083.053
Investiţii imobiliare	10	881.343	955.924			1.837.267
Active corporale de explorare şi evaluare a resurselor minerale	11					
Plante productive	12					
Imobilizări corporale în curs de execuţie	13	695.143	3.822.651	2.722.097		1.795.697
Investiţii imobiliare în curs de execuţie	14					
Avansuri acordate pentru imobilizări corporale	15	-2.059.236				-2.059.236
TOTAL (rd. 06 la 15)	16	853.970.256	173.436.551	149.366.626		878.040.181
III. Active biologice productive	17				X	
IV. Drepturi de utilizare a activelor luate în leasing	18	496.766.460		8.631.725	X	488.134.735
V. Imobilizări financiare	19	42.611.046		66.865	X	42.544.181
ACTIVE IMOBILIZATE –TOTAL (rd. 05 + 16 + 17 + 18 + 19)	20	1.424.192.167	173.436.551	158.065.216		1.439.563.502

► SITUATIA AMORTIZARII ACTIVELOR IMOBILIZATE					
Elemente de imobilizari	**Nr. rand**	**Sold initial**	**Amortizare in cursul anului**	**Amortizare aferenta imobilizarilor scoase din evidenta**	**Amortizare la sfarsitul anului (col.9 = 6+7-8)**
A	B	6	7	8	9
I. Imobilizări necorporale					
Cheltuieli de dezvoltare	21				
Active necorporale de explorare şi evaluare a resurselor minerale	22				
Alte imobilizări	23	25.620.088	2.573.227		28.193.315
TOTAL (rd. 21 + 22 + 23)	24	25.620.088	2.573.227		28.193.315
II. Imobilizări corporale					
Amenajări de terenuri	25				
Construcţii	26	7.862.360	1.921.683	9.493.746	290.297
Instalaţii tehnice şi maşini	27	348.908.268	121.713.175	119.171.035	351.450.408
Alte instalaţii, utilaje şi mobilier	28	3.210.554	73.994	354.852	2.929.996
Investiţii imobiliare	29				
Active corporale de explorare şi evaluare a resurselor minerale	30				
Plante productive	31				
TOTAL (rd. 25 la 31)	32	359.981.482	123.708.852	129.019.633	354.670.701
III. Active biologice productive	33				
IV. Drepturi de utilizare a activelor luate în leasing	34		84.107.494		84.107.494
AMORTIZĂRI – TOTAL (rd. 24 + 32 + 33 + 34)	35	385.601.570	210.389.573	129.019.633	466.971.510

► SITUATIA AJUSTARILOR PENTRU DEPRECIERE

Elemente de imobilizari	Nr. rand	Sold initial	Ajustari constituite in cursul anului	Ajustari reluate la venituri	Sold final (c.13 = 10+11-12)
A	B	10	11	12	13
I. Imobilizări necorporale					
Cheltuieli de dezvoltare	36				
Active necorporale de explorare şi evaluare a resurselor minerale	37				
Alte imobilizări	38				
Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale	39				
TOTAL (rd. 36 la 39)	40				
Imobilizări corporale					
Terenuri şi amenajări de teren	41				
Construcţii	42				
Instalaţii tehnice şi maşini	43	335.719		91.883	243.836
Alte instalaţii, utilaje şi mobilier	44				
Investiţii imobiliare	45				
Active corporale de explorare şi evaluare a resurselor minerale evaluate la cost	46				
Plante productive	47				
Imobilizari corporale în curs de execuţie	48				
Investiţii imobiliare în curs de execuţie	49				
Avansuri acordate pentru imobilizari corporale	50				
TOTAL (rd. 41 la 50)	51	335.719		91.883	243.836
III. Active biologice productive	52				
IV. Drepturi de utilizare a activelor luate în leasing	53				
V. Imobilizări financiare	54				
AJUSTĂRI PENTRU DEPRECIERE – TOTAL (rd. 40 + 51 + 52 + 53 + 54)	55	335.719		91.883	243.836

FORMULAR VALIDAT

Suma de control Formular 40: 10475857102 / 89663113056.40002

Semnaturi ►

Administrator
Nume si prenume
ROTARU GEORGE FLORIN
Semnatura

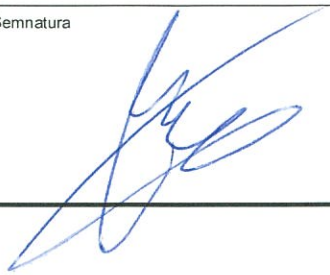

Intocmit
Nume si prenume
IORDACHE COSTIN IONUT
Calitatea
11--Director economic
Nr.de inregistrare in organismul profesional
Semnatura

COMPANIA NAŢIONALĂ DE TRANSPORTURI AERIENE ROMÂNE „TAROM" S.A.

SITUAŢII FINANCIARE INDIVIDUALE

Întocmite în conformitate cu /
Standardele Internaţionale de Raportare Financiară

La data şi pentru anul încheiat la
31 DECEMBRIE 2021

CUPRINS **PAGINA**

Raportul auditorului independent	-
Situația poziției financiare	3 - 4
Situația rezultatului global	5
Situația modificărilor capitalurilor proprii	6 - 8
Situația fluxurilor de trezorerie	9 - 10
Note la situațiile financiare individuale	11 - 86

SITUAȚIA POZIȚIEI FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 2021

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	Note	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Active			
Active pe termen lung			
Imobilizări corporale	4	521.288.377	492.771.712
Active aferente drepturilor de utilizare	7	404.027.241	496.766.460
Investiții imobiliare	5	1.837.267	881.343
Imobilizări necorporale	6	2.651.090	5.224.317
Interese de participare în alte entități	8	14.990.474	14.990.474
Investiții financiare pe termen lung	9	27.553.707	27.620.572*
Total active pe termen lung		**972.348.156**	**1.038.254.878***
Active curente			
Piese de schimb si alte stocuri	10	21.144.433	23.346.372
Creanțe comerciale si alte creanțe	11	269.757.071	188.907.892*
Cheltuieli înregistrate în avans	12	7.564.563	6.792.264
Investiții financiare pe termen scurt	9	11.607	8.668
Numerar restricționat	13	9.522.132	5.584.685
Disponibilități si alte conturi asimilate	13	15.049.697	13.541.668
Total active curente		**323.049.503**	**238.181.549***
Total active		**1.295.397.659**	**1.276.436.427**
Datorii si capitaluri			
Capitaluri proprii			
Capital social si contribuții in avans	14	3.575.987.002	3.575.980.004
Rezerva legala		2.568.174	2.568.174
Rezerve din reevaluare	4. 3.2	164.495.439	88.223.690
Alte rezerve	14.18	(5.173.580)	(9.916.535)
Pierdere reportata		(3.951.281.534)	(3.623.825.813)
Total capitaluri proprii		**(213.404.499)**	**33.029.521**
Datorii pe termen lung			
Împrumuturi pe termen lung	15	86.808.577	52.117.176
Leasing (IFRS 16) – termen lung	7	345.977.292	386.027.673
Alte obligații pe termen lung	17	2.109.819	3.847.506
Beneficii postangajare pe termen lung	18	13.008.103	17.607.179
Total datorii pe termen lung		**447.903.791**	**459.599.534**
Datorii curente			
Împrumuturi pe termen scurt	15	209.733.679	187.036.243
Leasing (IFRS 16) – termen scurt	7	155.443.400	126.612.116
Datorii comerciale pe termen scurt	16	327.219.298	183.046.063
Alte obligații pe termen scurt	17	138.943.130	124.182.522*
Beneficii postangajare pe termen scurt	18	568.417	2.544.853
Provizioane	19	226.029.793	158.572.131
Venituri in avans pe termen scurt	20	2.960.650	1.813.445*

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022

	Note	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Total datorii curente		1.060.898.367	783.807.373
Total datorii		1.508.802.158	1.243.406.907
Total datorii si capitaluri proprii		1.295.397.659	1.276.436.427

(*) In prezentele situatii financiare, Compania a revizuit si a corectat clasificarea unor sume intre elemente bilantiere de aceeasi natura la 31.12.2020, fara modificarea totalului activelor, totalului datoriilor sau totalului activului net. Modificarile privind sumele comparative sunt prezentate in notele explicative - 9, 11, 17, 20.

Situația poziției financiare trebuie citită împreună cu notele explicative care fac parte integranta a acestor situații financiare individuale.

Aceste situații financiare au fost aprobate de către conducere in data de 22.08.2022 si semnate in numele acesteia de către:

Presedinte CA,

George Rotaru

Director Financiar,

Costin Iordache

MOORE

22. AUG. 2022

FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Compania Națională de Transporturi Aeriene Române "TAROM" S.A.

SITUAȚIA REZULTATULUI GLOBAL PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2021

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	Note	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Venituri din transporturi aeriene	22	661.475.053	349.796.766
Venituri din activități conexe	23	7.228.477	5.513.336
Alte venituri din exploatare	24	56.172.166	91.558.331
Total venituri din activitatea de exploatare		**724.875.696**	**446.868.433**
Cheltuieli privind combustibilul	25	(197.772.414)	(89.759.817)
Cheltuieli cu serviciile de trafic	26	(188.030.240)	(107.916.813)
Cheltuieli cu materiale, reparații si întreținere	27	(62.696.273)	(71.898.637)
Cheltuieli cu personalul	28	(135.457.819)	(137.657.583)
Cheltuieli cu amortizarea si deprecierea activelor	29	(163.041.119)	(338.478.893)
Alte cheltuieli de exploatare	30	(248.694.662)	(160.195.208)
Total cheltuieli din activitatea de exploatare		**(995.692.527)**	**(905.906.951)**
Pierdere din activitatea de exploatare		**(270.816.831)**	**(459.038.518)**
Venituri financiare	31	126.431.887	205.295.349
Cheltuieli financiare	32	(198.826.675)	(188.577.614)
Pierdere netă din activitatea financiara		**(72.394.788)**	**16.717.735**
Pierdere înainte de impozitare		**(343.211.619)**	**(442.320.783)**
Cheltuiala cu impozitul amânat	33	15.608.172	2.513.703
Pierderea netă a exercițiului curent		**(327.603.448)**	**(439.807.079)**
Alte elemente ale rezultatului global			
Surplus din reevaluarea imobilizarilor corporale	4	90.975.565	15.710.641
Impozit amanat aferent rezervei din reevaluare	33	(14.556.090)	(2.513.703)
(Castiguri)/Pierderi actuariale din evaluarea planului de beneficii determinate postangajare	18	5.795.037	(2.757.117)
Impozit amanat aferent planului de beneficii determinate post angajare	33	(1.052.082)	-
Alte elemente ale rezultatului global aferente perioadei		**81.162.430**	**10.439.821**
Total rezultat global al exercițiului financiar		**(246.441.017)**	**(429.367.259)**

Situația rezultatului global trebuie citită împreună cu notele explicative care fac parte integranta a acestor situații financiare individuale.

Aceste situații financiare au fost aprobate de către conducere in data de 22.08.2022 si semnate in numele acesteia de către:

Presedinte CA,

George Rotaru

Director Financiar,

Costin Iordache

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE

22. AUG. 2022

FOR IDENTIFICATION PURPOSES

SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2021

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	Capital social (Nota 14)	Rezerva legala	Rezerve din reevaluare (Nota 4)	Rezerva modificărilor actuariale (Nota 18)	Alte rezerve	Rezultat reportat	Total
Sold la 1 ianuarie 2020	**3.575.980.004**	**2.568.174**	**80.416.759**	**(9.259.419)**	**2.100.001**	**(3.189.408.740)**	**462.396.779**
Rezultatul global							
Pierderea exercițiului financiar curent						(439.807.079)	(439.807.079)
Alte elemente ale rezultatului global							
Pierderi actuariale din modificarea valorii actualizate a obligației privind beneficiile determinate postangajare				(2.757.117)			(2.757.117)
Creșteri din reevaluarea imobilizărilor corporale			15.710.641				15.710.641
Impozit amânat aferent surplusului din reevaluare			(2.513.703)				(2.513.703)
Transfer surplus realizat din reevaluare la cedarea activelor			(6.490.188)			6.490.188	-
Impozit amânat aferent surplusului realizat si transferat la rezultatul reportat			1.038.430			(1.038.430)	-
Corectie transfer surplus realizat	-	-	61.751	-	-	61.751	-
Total rezultat global al perioadei curente			**7.806.931**	**(2.757.117)**		**(434.417.073)**	**(429.367.259)**
Tranzacții cu acționarii							
Contribuții in avans la capital social	550.831						550.831
Total tranzacții cu acționarii	**550.831**						**550.831**
Sold la 31 decembrie 2020	**3.575.980.004**	**2.568.174**	**88.223.690**	**(12.016.536)**	**2.100.001**	**(3.623.825.813)**	**33.029.521**
Sold la 1 ianuarie 2021	**3.575.980.004**	**2.568.174**	**88.223.690**	**(12.016.536)**	**2.100.001**	**(3.623.825.813)**	**33.029.521**
Rezultatul global							
Pierderea exercițiului financiar curent						(327.603.448)	(327.603.448)

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Alte elemente ale rezultatului global							
Pierderi actuariale din modificarea valorii actualizate a obligației privind beneficiile determinate postangajare				5.795.037			5.795.037
Creșteri din reevaluarea imobilizărilor corporale			90.975.565				90.975.565
Impozit amânat aferent surplusului din reevaluare			(14.556.090)	(1.052.082)			(15.608.172)
Transfer surplus realizat din reevaluare la cedarea activelor			(175.864)			175.864	-
Impozit amânat aferent surplusului realizat si transferat la rezultatul reportat			28.138			(28.138)	-
Total rezultat global al perioadei curente			**76.271.749**	**4.742.955**		**(327.455.721)**	**(246.441.017)**
Tranzacții cu acționarii							
Aport in numerar la capital social	6.998						6.998
Total tranzacții cu acționarii	**6.998**						**6.998**
Sold la 31 decembrie 2021	**3.575.987.002**	**2.568.174**	**164.495.439**	**(7.273.581)**	**2.100.001**	**(3.951.281.534)**	**(213.404.499)**

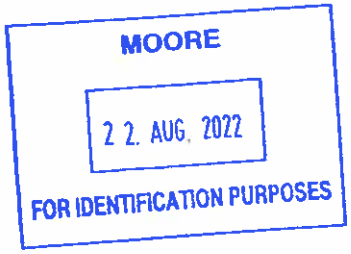

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Compania Națională de Transporturi Aeriene Române "TAROM" S.A.

SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2021

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Situația modificărilor capitalurilor proprii trebuie citită împreună cu notele explicative care fac parte integranta a acestor situații financiare individuale.

Aceste situații financiare au fost aprobate de către conducere în data de 22.08.2022 si semnate in numele acesteia de către:

Presedinte CA,

George Rotaru

Director Financiar,

Costin Iordache

MOORE

22. AUG. 2022

FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

	Note	2021	2020
Fluxuri de trezorerie din activități de exploatare			
Pierderea neta a exercițiului financiar curent		**(327.603.448)**	**(439.807.079)**
Ajustări pentru reconcilierea rezultatului net cu numerarul net utilizat în activitățile de exploatare:			
Ajustarea valorii imobilizărilor corporale și necorporale – net	29	126.190.205	144.850.956
Ajustarea valorii activelor aferente drepturilor de utilizare	7	84.107.494	88.476.580
Ajustarea valorii investițiilor imobiliare – net	29	(955.924)	61.177
Ajustări privind provizioane pentru active circulante – net	30	5.538.160	1.587.548
Ajustări privind provizioanele pentru riscuri și cheltuieli - net	30	91.148.531	42.061.173
Ajustări privind provizioanele pentru pensii – net	18	700.224	1.600.223
(Câștig)/ Pierdere netă din vânzarea de imobilizări corporale si necorporale	24. 30	66.080	(109.336)
Pierderi/ (Castiguri) nete din reevaluare imobilizari	30	(46.300.656)	105.090.180
Venituri din subventii de exploatare	24	(2.893.598)	(10.993.024)
Venituri din dividende	31	(361.028)	(11.290.899)
Venituri din dobânzi la depozite	31	(35.873)	(103.968)
Cheltuieli cu dobânzile bancare	32	18.096.990	11.349.816
Cheltuieli cu dobânzi contracte leasing IFRS 16	7. 32	25.919.559	29.175.898
(Câștig)/ Pierdere netă din modificări IFRS 16	7	135.818	(447.716)
Cheltuieli cu dobânda aferenta datoriei nete privind beneficiile determinate postangajare	18. 32	600.531	536.751
Efectul variației cursului de schimb valutar asupra creditelor garantate de stat		1.431.174	-
Efectul variației cursului de schimb valutar asupra obligatiilor din contractele de leasing IFRS 16	7	45.074.218	(41.069.447)
Venituri din impozit pe profit amânat	33	(15.608.172)	(2.513.703)
Creșterea/(descreșterea) numerarului din exploatare înainte de modificările capitalului circulant		**5.250.286**	**(81.544.871)**
Modificări ale capitalului circulant			
(Creștere)/Descreștere în soldurile de creanțe comerciale și alte creanțe		(83.694.840)	383.419
(Creștere)/Descreștere în soldurile de stocuri		(2.070.142)	7.112.583
Creștere/(Descreștere) în soldurile de datorii comerciale și alte datorii		125.394.333	(96.758.700)
Fluxuri de trezorerie din activități de exploatare			
Dobânzi bancare plătite		(825.081)	(265.573)
Dobânzi plătite IFRS 16	7	(15.957.759)	(23.916.461)
Beneficii plătite angajaților la pensionare	17	(2.081.230)	(7.992.062)
Numerar net din activități de exploatare		**26.015.567**	**(202.981.665)**
Fluxuri de trezorerie din activitățile de investiții			
Plăti in numerar pentru achiziționarea de		(15.766.048)	(31.071.595)

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

	Note	2021	2020
echipamente de zbor. alte imobilizări corporale si imobilizări necorporale			
Încasări din vânzări de imobilizări corporale		-	112.167
Încasări din dobânzi		35.872	611.033
Dividende încasate		361.028	7.356.625
Încasări în numerar din investiții în imobilizări financiare. depozite si garantii		66.865	31.424.695
Numerar net din activități de investiții		**(15.302.283)**	**8.432.925**
Fluxuri de trezorerie din activități de finanțare:			
Încasări în numerar din credite garantate de Stat	15	38.685.763	228.069.176
Încasări subvenții pentru plata personal		3.884.430	10.000.894
Plăți în numerar contracte leasing IFRS 16	7	(47.844.999)	(62.071.719)
Contributia actionarilor minoritari la capitalul social		6.998	-
Numerar net din activități de finanțare		**(5.267.808)**	**175.998.351**
Creșterea/ (descreșterea) netă a numerarului și echivalentelor de numerar		**5.445.476**	**(18.550.389)**
Numerar si echivalente de numerar la începutul exercițiului financiar	13	19.126.353	37.676.742
Numerar si echivalente de numerar la sfârșitul perioadei	13	24.571.829	19.126.353

Notele atașate de la 1 la 37 constituie parte integranta a acestor situații financiare. Aceste situații financiare au fost aprobate de către conducere in data de 22.08.2022 si semnate in numele acesteia de către:

Presedinte CA,

George Rotaru

Director Financiar,

Costin Iordache

MOORE

22. AUG. 2022

FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

1. INFORMATII GENERALE

S.C. Compania Nationala de Transporturi Aeriene Romane – TAROM S.A. ("Compania", "Societatea" sau "TAROM") are ca obiect principal de activitate transporturile aeriene de pasageri, cargo si posta, prin curse regulate si charter, spre si dinspre Romania, precum si pe teritoriul Romaniei. Pe langa activitatea de baza, Societatea presteaza si servicii conexe, constand in: intretinere tehnica aeronave pentru parteneri externi si interni.

Compania este o societate pe actiuni inregistrata in Romania, cu sediul central in Calea Bucurestilor nr. 224F, Otopeni, Ilfov. Compania este membra a Asociatiei Internationale a Companiilor de Transport Aerian (International Air Transport Association „IATA") si a Asociatiei Europene a Transportatorilor Aerieni (AEA).

TAROM a fost infiintata ca o companie de stat in 1954. TAROM a fost reorganizata pe baza Ordonantei de Guvern 45/1997 si a legii 136/1998, noul statut fiind cel de companie nationala de transporturi aeriene civile din Romania.

Capitalul social al Companiei la data de 31 decembrie 2021 este detinut de:

- Statul Roman, reprezentat de Ministerul Transporturilor si Infrastructurii („MT"/ „Ministerul Transporturilor"), cu o cota de participare de 97,22%;
- Compania Nationala Aeroporturi Bucuresti (fostul Aeroport International Henri Coanda), cu o cota de participare de 1.46%;
- ROMATSA (Administratia Romana a Serviciilor de Trafic Aerian), cu o cota de participare de 1.24%;
- Fondul de Investitii Muntenia, cu o cota de participare de 0,08 %.

TAROM este prima companie din subordinea Ministerului Transporturilor care a introdus managementul privat in anul 2012. Selectia managementului superior, respectiv a directorului general si a membrilor Consiliului de Administratie, a fost efectuata de catre o asociere de firme specializate in recrutare, în conformitate cu prevederile OUG nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice.

La data autorizarii prezentelor situatii financiare conforme cu IFRS pentru anul financiar incheiat la 31.12.2021, membrii in Consiliul de Administratie sunt urmatorii:

- George Rotaru - Presedinte - mandatat din data de 20.03.2021
- Mirel Alexandru Marcu - mandatat din data de 10.01.2022
- Anca Boagiu mandatată din data de 27.10.2021
- Mihăiță Ursu - mandatat din data de 21.09.2021
- Iuliana Bârcă - mandatată din data de 27.10.2021
- Iulian-Daniel Idolu – mandat din data de 06.01.2022
- Catalin radu Dancu – mandat din data de 06.05.2022

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

2. SUMARUL POLITICILOR CONTABILE SEMNIFICATIVE

2.1 Bazele intocmirii situatiilor financiare individuale

a. Declaraţie de conformitate

Situatiile financiare au fost intocmite pe baza conventiei costului istoric, cu exceptia terenurilor, cladirilor si a echipamentelor de zbor, care sunt reevaluate la valoare justa.

Situaţiile financiare individuale ale TAROM sunt intocmite în conformitate cu:

- Standardele Internaţionale de Raportare Financiară (IFRS) adoptate de Uniunea Europeană;
- Legea 82 din 1991 a contabilităţii republicată şi actualizată;
- Ordinul nr. 666/2015 privind aplicarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele internaţionale de raportare financiară de către unele entităţi cu capital de stat;
- Ordinul nr. 2844/12.12.2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară („Ordin 2844").

In cadrul procesului de tranzitie la raportarea financiara in conformitate cu IFRS in contextul aplicarii prevederilor Ordinului 666/2015, Compania a intocmit primul set de situatii financiare anuale conforme cu versiunea standardelor IFRS aprobate de UE pentru exercitiul financiar incheiat la 31 decembrie 2016. In acest sens, in vederea asigurarii conformitatii informatiilor comparative cu standardele IFRS aprobate de UE, Compania a aplicat IFRS 1 - „Adoptarea pentru prima dată a Standardelor Internaţionale de Raportare Financiară" la data tranzitiei din 1 ianuarie 2015.

Avand in vedere prevederile Ordinului nr 666/2015, pentru exercitiile financiare ale anilor 2016 si 2017, Compania a intocmit, în scop informativ, situatii financiare anuale individuale conforme cu IFRS adoptate de Uniunea Europeana, prin retratarea informatiilor din contabilitatea statutara condusa in conformitate cu Ordinul ministrului finanţelor publice nr. 1.802/2014, cu modificarile si completările ulterioare („OMF 1802"). Acestea au fost auditate potrivit legii si publicate pe pagina proprie de internet a Companiei.

Începând cu exercitiul financiar al anului 2018, Compania organizeaza si conduce contabilitatea potrivit Reglementărilor contabile conforme cu Standardele internationale de raportare financiară, aprobate prin Ordinul nr. 2844/2016, cu modificările si completările ulterioare, depunand la unitătile teritoriale ale Ministerului Finantelor Publice situatii financiare anuale conforme cu standardele IFRS adoptate de UE, precum şi o raportare contabila anuală al cărei conţinut este stabilit anual prin Ordinul ministrului finantelor publice.

b. Baza evaluării

Situaţiile financiare conforme cu IFRS au fost întocmite pe baza costului istoric, ajustate conform IAS 29 („Raportarea financiara in economiile hiperinflationiste") in cazul capitalului social si a unor categorii de echipamente. Pentru acele categorii de active imobilizate la care colectarea informatiilor reconstitutive privind costul istoric implica eforturi nejustificate, avand in vedere si faptul ca acestea conduceau la determinarea unei evaluari mai putin relevante si mai putin fiabile decat informatiile privind valoarea justa curenta, Compania a optat pentru utilizarea valorii juste drept cost presupus (ca substituent pentru cost sau costul amortizat) in situatia de deschidere a pozitiei financiare in conformitate cu IFRS 1. Astfel, metoda costului presupus a fost aplicata pentru urmatoarele categorii de active: terenuri, cladiri si construcţii speciale, aeronave si rotabile, investitii imobiliare.

c. Moneda functionala si de prezentare

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situaţiile financiare individuale IFRS.

Elementele incluse in situatiile financiare sunt masurate folosind moneda mediului economic principal in care opereaza entitatea, care este Leul romanesc sau „RON" („moneda functionala"). Leul romanesc nu este convertibil in afara Romaniei.

Elementele nemonetare denominate intr-o alta valuta, care sunt contabilizate la cost, sunt convertite utilizand ratele de schimb de la data tranzactiei initiale. Elementele nemonetare denominate in valuta masurate la valoarea justa sunt convertite utilizand ratele de schimb de la data determinarii valorii juste.

d. Utilizarea estimărilor și raționamentelor profesionale

Întocmirea situațiilor financiare în conformitate cu IFRS impune utilizarea anumitor estimări contabile critice si necesitatea aplicarii de raționamente profesionale de către Conducere în cadrul procesului de implementare a politicilor contabile IFRS.

Domeniile care implică un grad mai ridicat de complexitate sau cele în care ipotezele și estimările au un impact semnificativ asupra situațiilor financiare sunt prezentate în Nota 3 - „Estimări și raționamente contabile critice".

e. Continuitatea activitatii

Prezentele situatii financiare au fost intocmite in baza principiului continuitatii activitatii care presupune ca Compania isi va putea continua in mod normal functionarea intr-un viitor previzibil.

Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2021, Compania înregistrează pierderi cumulate de 3.951.281.534 lei (la 31 decembrie 2020: pierdere reportata de 3.623.825.813 lei), din care pierdere neta a exercițiului financiar curent este 327.603.448 lei (pierderea neta a exercițiului financiar la 31.12.2020 este 439.807.079 lei).

La 31 decembrie 2021 Compania înregistrează capitaluri proprii negative in valoare de 213.404.499 lei (la 31 decembrie 2020: active nete pozitive in suma de 33.029.521 lei), in principal ca urmare a majorărilor de capital social.

La 31 decembrie 2021, datoriile curente ale Societății depășesc activele curente cu suma de 737.848.864 lei (la 31 decembrie 2020: datoriile curente depășeau activele curente cu suma de 545.625.824 lei).

Ministerul Transporturilor si Infrastructurii este acționarul majoritar al Companiei, astfel politicile guvernamentale pot avea un impact semnificativ asupra pozitiei financiare, rezultatelor si fluxurilor de numerar ale Companiei. Ministerul Transporturilor si Infrastructurii a alocat sume de la bugetul statului pentru plata dobanzilor aferente contractelor de imprumut pentru achizitia de aeronave detinute de Companie.

In contextul crizei pandemice incepute in anul 2020, urmare a instituirii restrictiilor de calatorie, la nivel national, european si global, sectorul transportului aerian de pasageri a inregistrat o scadere semnificativa, generand pierderi insemnate pentru operatorii din acest sector.

În luna februarie 2020, actionarii Companiei au aprobat si au promovat un act normativ pentru ajutor de salvare a Companiei. Comisia Europeană a aprobat, în conformitate cu normele Uniunii Europene privind ajutoarele de stat, planul României de a acorda Companiei un împrumut temporar, în valoare de aproximativ 36.7 milioane euro pentru operatiuni curente. Împrumutul pentru salvare a fost acordat initial pentru o perioadă de șase luni, perioadă prevazută pentru elaborarea unui plan de restructurare care să fie susținut de un ajutor de Stat. Compania a aplicat pentru ajutorul de stat, propunand un plan de recastigare a profitabilitatii printr-o serie de masuri pe termen mediu, precum: operarea unei flote reinnoite, optimizarea rutelor, imbunatatirea proceselor si adaptarea la noi tehnologii, imbunatatirea calitatii serviciilor, eficientizarea organizationala si optimizarea costurilor etc. Masurile de eficientizare prevazute in plan vor asigura companiei viabilitatea pe termen lung

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

incepand cu anul 2027. Perioada de rambursare a imprumutului a fost extinsa cu 10 luni si apoi cu inca 6 luni pana la 28 februarie 2022.

Totodata, Compania a contractat un imprumut garantat de stat, cu o limita de 18.640.309 EUR si o durata de 6 ani.

Tinand cont de cifrele bugetate, Conducerea considera ca TAROM are suficiente lichiditati pentru a-si putea indeplini obligatiile financiare atunci cand ele devin scadente pentru o perioada de cel putin un an.

Avand in vedere cele mentionate mai sus, Conducerea considera ca TAROM isi va putea desfasura activitatea in viitorul previzibil si, in consecinta, aplicarea principiului continuitatii activitatii in intocmirea situatiilor financiare individuale este considerata adecvata.

2.2 Modificări în politicile contabile şi în prezentarea informaţiilor

a) Standarde noi şi amendamente adoptate de Societate

Pentru exercitiul financiar inceput la 1 ianuarie 2021, urmatoarele standarde si modificari de standarde erau aplicabile pentru prima data:
- Concesii la închiriere ca efect al crizei Covid-19 - modificări la IFRS 16
- Revizuirea ratei dobânzii de referinţă - modificări la IFRS 9, IAS 39 şi IFRS 7

Modificări la IFRS 16 (emise la 31 martie 2021 şi în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 aprilie 20201 – Concesii la chirii ca urmare a Covid-19. În mai 2020, a fost emis un amendament la IFRS 16 care a oferit locatarilor o modalitate practică opţională de a evalua dacă o concesie la chirie, apărută ca efect direct al pandemiei de COVID-19 si care a rezultat într-o reducere a plăţilor de leasing datorate până la 30 iunie 2021, a constituit o modificare a contractului de leasing. Modificările la IFRS 16 scutesc locatarii de a lua în considerare fiecare contract de leasing atunci când stabilesc dacă concesiile la chirii constituie modificări de leasing şi permit locatarilor să contabilizeze astfel de concesii la chirie ca şi cum nu ar constitui modificări de leasing. Se aplică concesiilor la chirii ca urmare a covid-19 numai dacă următoarele condiţii sunt îndeplinite: schimbările în plăţile de leasing conduc la o consideraţie similară sau mai mică decât cea precedentă; orice reducere în plăţile de leasing afectează plăţile scadente la sau înainte de 30 iunie 2021; nu există nicio modificare semnificativă în celelalte condiţii contractuale. Dacă locatarul doreşte să aplice această prevedere, trebuie să ia în considerare toate contractele de leasing cu caracteristici şi circumstanţe similare. Modificarea trebuie aplicată retrospectiv conform IAS 8, dar locatarul nu este obligat să îşi retrateze perioada comparativă sau să detalieze într-o notă separată acest fapt. Un amendament emis la 31 martie 2021 a prelungit data demersului practic de la 30 iunie 2021 la 30 iunie 2022. Modificarile sunt adoptate de Uniunea Europeana incepand cu 1 aprilie 2021.

Modificări la IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 si IFRS 16 (emise la 27 august 2020 şi în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2021) - Reforma indicelui de referinţă a ratei dobânzii - faza 2. Amendamentele din Faza 2 abordează problemele care apar din punerea în aplicare a reformelor, inclusiv înlocuirea unui criteriu de referinţă cu unul alternativ. Modificările acoperă următoarele domenii:

- *Contabilitatea modificărilor în baza de determinare a fluxurilor de numerar contractuale ca urmare a reformei IBOR*: Pentru instrumentele evaluate la cost amortizat, modificările impun entităţilor, ca un procedeu practic, să contabilizeze modificarea bazei de determinare a fluxurilor de numerar contractuale ca urmare a reformei IBOR prin actualizarea ratei efective a dobânzii utilizând îndrumările din paragraful B5.4.5 din IFRS 9. Ca urmare, nu este recunoscut niciun câştig sau pierdere imediată. Acest procedeu practic se aplică numai unei astfel de modificări şi numai în măsura în care este necesar ca o consecinţă directă a reformei IBOR, iar noua bază este echivalentă din punct de vedere economic cu baza anterioară. IFRS 16 a fost, de asemenea, modificat pentru a cere locatarilor să folosească un procedeu practic similar atunci când contabilizează modificările de leasing care schimbă baza pentru determinarea plăţilor viitoare de leasing ca urmare a reformei IBOR.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- *Data de încheiere a scutirii de Faza 1 pentru componentele de risc nespecificate contractual în relațiile de hedging*: Modificările din Faza 2 impun ca o entitate să înceteze prospectiv să aplice scutiri de Faza 1 unei componente de risc specificate necontractual, la începutul perioadei în care se fac modificări la componenta de risc necontractual specificată sau atunci când relația de acoperire este întreruptă. Nu a fost furnizată nicio dată de încheiere în modificările din Faza 1 pentru componentele de risc.

- *Excepții temporare suplimentare de la aplicarea cerințelor specifice contabilității de acoperire împotriva riscurilor*: Amendamentele din Faza 2 oferă câteva scutiri temporare suplimentare de la aplicarea cerințelor specifice de contabilitate de acoperire împotriva riscurilor IAS 39 și IFRS 9 la relațiile de acoperire împotriva riscurilor direct afectate de reforma IBOR.

- *Prezentări suplimentare ale IFRS 7 legate de reforma IBOR*: Modificările necesită dezvăluirea: (i) modul în care entitatea gestionează tranziția la ratele de referință alternative, progresul acesteia și riscurile care decurg din tranziție; (ii) informații cantitative despre instrumentele derivate și nederivate care nu au încă tranziția, dezagregate în funcție de indicatorul de referință semnificativ al ratei dobânzii; și (iii) o descriere a oricăror modificări aduse strategiei de gestionare a riscurilor ca urmare a reformei IBOR.

Modificarile sunt adoptate de Uniunea Europeana incepand cu 1 ianuarie 2021.

(b) Noi standarde, amendamente și interpretări emise, dar neaplicabile pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2021, drept urmare neadoptate:

Societatea nu a adoptat anticipat standarde și interpretări noi sau revizuite care au fost emise, dar care nu au intrat încă în vigoare, întrucât nu se așteptă ca acestea să aibă un impact semnificativ asupra entității în perioadele de raportare curente sau viitoare și asupra tranzacțiilor viitoare previzibile. În unele cazuri, aceste standarde nu au fost încă adoptate de UE.

Modificări la IAS 1 (emise la 15 iulie 2020 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2023, data de intrare în vigoare fiind amânată de la 1 ianuarie 2022) – Clasificarea datoriilor in curente sau pe termen lung. Aceste modificări clarifică faptul că datoriile sunt clasificate drept curente sau pe termen lung, în funcție de drepturile care există la sfârșitul perioadei de raportare. Datoriile nu sunt curente dacă entitatea are dreptul substanțial, la sfârșitul perioadei de raportare, de a amâna decontarea pentru cel puțin doisprezece luni. Standardul nu mai impune ca un astfel de drept sa fie necondiționat. Așteptările conducerii dacă vor exercita ulterior dreptul de a amana decontarea nu afectează clasificarea datoriilor. Dreptul de amânare există numai dacă entitatea respectă orice condiții relevante de la sfârșitul perioadei de raportare. O datorie este clasificată ca datorie curentă dacă o condiție este încălcată la sau înainte de data raportării, chiar dacă o renunțare la această condiție este obținută de la creditor după încheierea perioadei de raportare. În schimb, un împrumut este clasificat ca fiind pe termen lung dacă un contract de împrumut este încălcat numai după data raportării. În plus, modificările clarifica conditiile de clasificare a datoriei pe care o companie ar putea s-o stinga prin conversia acesteia în elemente de capitaluri proprii. „Decontarea" este definită ca fiind stingerea unei datorii cu numerar, alte resurse care includ beneficii economice sau elementele de capitaluri proprii ale unei entități. Există o excepție pentru instrumentele convertibile care pot fi convertite în capitaluri proprii, dar numai pentru acele instrumente în care opțiunea de conversie este clasificată ca instrument de capitaluri proprii ca o componentă separată a unui instrument financiar compus.

Modificări la IAS 1 și IFRS Practice Statement 2 (emise la 12 februarie 2021 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2023) - Prezentarea politicilor contabile. Amendamentele cer entităților să-și prezinte informații semnificative despre politicile lor contabile, mai degrabă decât politicile lor contabile semnificative. Modificarea a furnizat definiția informațiilor semnificative privind politica contabilă. Modificarea a clarificat, de asemenea, că informațiile de politică contabilă sunt de așteptat să fie semnificative dacă, fără acestea, utilizatorii situațiilor financiare nu ar fi în măsură să înțeleagă alte informații semnificative din situațiile financiare. Modificarea a furnizat exemple ilustrative de informații de politică contabilă care este probabil să fie considerate

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

semnificative pentru situațiile financiare ale entității. În plus, modificarea la IAS 1 a clarificat faptul că informațiile nesemnificative privind politica contabilă nu trebuie prezentate. Cu toate acestea, dacă sunt prezentate, nu ar trebui să ascundă informațiile relevante privind politica contabilă. Pentru a sprijini această modificare, Declarația de practică 2 IFRS, „Efectuarea judecăților semnificative" a fost, de asemenea, modificată pentru a oferi îndrumări cu privire la modul de aplicare a conceptului de semnificație la prezentarile privind politicile contabile.

Modificări la IAS 8 (emise la 12 februarie 2021 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2023) - Definiția estimărilor contabile. Amendamentele se concentrează pe estimările contabile și oferă îndrumări despre distincția dintre politici contabile și estimări contabile.

Modificări la IAS 12 (emise la 7 mai 2021 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2023) - Impozit amânat aferent creanțelor și datoriilor care decurg dintr-o singură tranzacție. Amendamentele la IAS 12 specifică modul de contabilizare a impozitului amânat pe tranzacții, cum ar fi contractele de leasing și obligațiile de dezafectare. În circumstanțe specificate, entitățile sunt scutite de recunoașterea impozitului amânat atunci când recunosc active sau datorii pentru prima dată. Anterior, a existat o oarecare incertitudine cu privire la dacă scutirea se aplica tranzacțiilor precum contractele de leasing și obligațiile de dezafectare – tranzacții pentru care sunt recunoscute atât un activ, cât și o datorie. Amendamentele clarifică faptul că scutirea nu se aplică și că entitățile sunt obligate să recunoască impozit amânat pe astfel de tranzacții. Modificările impun companiilor să recunoască impozit amânat pe tranzacțiile care, la recunoașterea inițială, dau naștere la sume egale de diferențe temporare impozabile și deductibile.

Modificări la IAS 16 (emise la 14 mai 2020 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2022) – Imobilizari corporale: Încasări înainte de utilizarea preconizată. Modificările interzic deducerea din costul unui element de imobilizare corporală a oricăror încasări obținute din vânzarea de elemente produse în timpul aducerii activului respectiv în locul și în starea necesare pentru a putea fi operat conform planificării conducerii. În schimb, entitatea recunoaște încasările din vânzarea acestor elemente și costul cu producerea acestor elemente în contul de profit și pierdere. Pentru a detemina costul acestor elemente, se vor avea în vedere prevederile IAS 2. Costul nu va include deprecierea activului testat deoarece nu este pregătit pentru scopul său. De asemenea, modificarea aduce clarificări cu privire la faptul că testarea funcționalității activulului se va face numai când entitatea va evalua performanța tehnică și fizică a acestuia, performanța financiară nefiind relevantă în acest pas. Ca atare, un activ poate fi utilizat conform planurilor managementului și să fie depreciat înainte de a-și atinge nivelul performanței operaționale așteptate de management.

Modificări la IAS 37 (emise la 14 mai 2020 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2022) - Contracte oneroase: Costul cu executarea contractului. Conform modificărilor „costul cu executarea" unui contract cuprinde „costurile direct legate de contract". Costurile direct legate de contract pot fi ori costuri incrementale de executare a contractului, ori o alocare a altor costuri direct legate de executarea contractelor. De asemenea, amendamentul clarifică faptul că înainte de a stabili un provizion pentru un contract oneros, entitatea va recunoaște pierderile de valoare aferente activelor folosite la îndeplinirea contractului, și nu activelor dedicate acelui contract.

Modificări la diverse standarde datorită „Îmbunătățirilor IFRS (ciclul 2018-2020)" care rezultă din proiectul anual de îmbunătățire a IFRS (IFRS 1, IFRS 9, IFRS 16 și IAS 41) cu scopul principal de a elimina inconsecvențele și de a clarifica anumite formulări (Modificări la IFRS 1, IFRS 9 și IAS 41 sunt aplicabile pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2022. Modificarea la IFRS 16 se referă numai la un exemplu ilustrativ, astfel încât nu este menționată o dată de intrare în vigoare). Amendamentele vizeaza urmatoare aspecte:

- Modificarea la IFRS 9 abordează ce comisioane ar trebui incluse în testul de 10% pentru derecunoașterea datoriilor financiare. Costurile sau onorarrile pot fi plătite fie către terți, fie către creditor. Conform modificării, costurile sau onorariile plătite terților nu vor fi incluse în testul de 10%.

- Exemplul ilustrativ 13 care însoțește IFRS 16 a fost modificat pentru a elimina ilustrarea plăților de la locator referitoare la îmbunătățirile locative. Motivul modificării este de a elimina orice potențială confuzie cu privire la tratamentul stimulentelor de închiriere.

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- IFRS 1 permite o scutire dacă o filială adoptă IFRS la o dată ulterioară decât societatea-mamă. Filiala își poate evalua activele și pasivele la valorile contabile care ar fi incluse în situațiile financiare consolidate ale mamei sale, pe baza datei de tranziție a societății-mamă la IFRS, dacă nu s-au făcut ajustări pentru procedurile de consolidare și pentru efectele combinării de întreprinderi la care societatea-mamă a dobândit filiala. IFRS 1 a fost modificat pentru a permite entităților care au luat această exceptare de la IFRS 1 să evalueze și diferențele de conversie cumulate folosind sumele raportate de societatea-mamă, pe baza datei de tranziție a acesteia la IFRS. Modificarea la IFRS 1 extinde scutirea de mai sus la diferențele de conversie cumulate, pentru a reduce costurile pentru cei care adoptă pentru prima dată. Această modificare se va aplica și entităților asociate și celor controlate in comun care au acceptat aceeași scutire de IFRS 1.

- Cerința ca entitățile să excludă fluxurile de numerar cu impozitarea atunci când evaluează valoarea justă a unui activ biologic conform IAS 41 a fost eliminată. Această modificare are scopul de a se alinia cu cerința din standard de a actualiza fluxurile de numerar după impozitare.

2.3 Tranzactii in valuta

Tranzacțiile în monedă străină sunt convertite în moneda funcțională pe baza cursului de schimb de la data tranzacțiilor sau a evaluării pentru elementele care sunt reevaluate. Câștigurile și pierderile din diferențele de curs rezultate în urma efectuării acestor tranzacții și din conversia la cursul de schimb de sfârșit de an a activelor și pasivelor monetare exprimate în monedă străină, sunt recunoscute în situația rezultatului global, cu excepția cazului în care sunt înregistrate în alte elemente ale rezultatului global ca instrumente financiare care pot fi desemnate ca instrumente de acoperire împotriva riscului asociat fluxurilor de trezorerie, precum și ca instrumente financiare care pot fi desemnate ca instrumente de acoperire împotriva riscurilor a investiției nete.

		Rata de schimb (lei pentru 1 unitate din moneda străină)	
Moneda străină	Simbol	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Dolar SUA	USD	4,3707	3,9660
Euro	EUR	4,9481	4,8694

2.4 Contabilizarea efectului hiperinflației

Economia românească a înregistrat în trecut niveluri ridicate ale inflației și a fost considerată hiperinflaționistă pana la data de 1 ianuarie 2004.

IAS 29 "Raportarea financiara in economiile hiperinflationiste" impune ca situațiile financiare întocmite în moneda unei economii hiperinflaționiste să fie prezentate în termenii puterii de cumpărare la data bilantului.

Prin urmare, valorile raportate în termenii puterii de cumpărare la data de 31 decembrie 2003 (considerata data de incetare a hiperinflatiei) sunt tratate ca bază pentru valorile contabile din aceste situații financiare. Compania a reflectat impactul aplicarii IAS 29 in situatiile financiare, ajustand capitalul social (Nota 14 – Capitaluri proprii). In cazul celorlalte elemente nemonetare datand din perioada anterioara anului 2004 si pentru care nu s-a utilizat metoda costului presupus, impactul inflatarii nu a fost semnificativ (de exemplu, imobilizari complet amortizate sau apropiate de expirarea duratei de viata utila).

Retratarea capitalului social a fost calculată folosind evoluția indicelui prețurilor de consum ("IPC"), publicată de Institutul Național de Statistică ("INSSE"), din perioada cuprinsa intre luna inregistrarii initiale (data achizitiei sau primirii cu titlu gratuit) a elementelor nemonetare (capitalul social) si data de 31 decembrie 2003.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

2.5 Imobilizari corporale

Imobilizarile corporale constau in echipamente de zbor si alte imobilizari corporale.

(a) Recunoaștere și evaluare

In cazul terenurilor, cladirilor si echipamentelor de zbor, la data trecerii la IFRS, Compania a ales sa aplice derogarea permisa de IFRS 1 referitoare la folosirea *costului presupus*, prin care valoarea justă stabilita la reevaluarile statutare, la sau inainte de data trecerii la IFRS-uri, sa reprezinte un punct de plecare rezonabil pentru evaluarea bazata pe cost. Astfel, valorile juste stabilite de catre evaluatori independenti la ultimele reevaluari statutare anterioare datei tranzitiei la IFRS (1 ianuarie 2015) au fost folosite drept cost presupus la data reevaluarii.

După data trecerii la IFRS Compania a utilizat tratamentul alternativ din IAS 16 in baza caruia terenurile, cladirile si echipamentele de zbor sunt recunoscute la valoarea reevaluata, reprezentand valoarea justa, calculata pe baza unor evaluari periodice efectuate de evaluatori profesionisti minus amortizarea acumulata si pierderile din depreciere recunoscute ulterior. Amortizarea acumulata la data reevaluarii este eliminata din valoarea bruta a activului, iar valoarea neta este recalculata la valoarea reevaluata a activului.

Prima reevaluare recunoscuta in situatiile financiare IFRS pentru cladiri, terenuri si echipamentele de zbor a fost cea realizata de un evaluator independent la data de 31 decembrie 2015.

Masinile, instalatiile de masura, echipamentele (altele decat echipamentelor de zbor care sunt prezentate la valoarea justa determinata in urma reevaluarii), mobilierul, aparatura birotica si sistemele de protectie sunt inregistrate la cost istoric diminuat cu amortizarea acumulata si ajustarile pentru depreciere. In conformitate cu IAS 29 „Raportarea financiara in economiile hiperinflationiste", imobilizarile corporale dobandite anterior anului 2004 au fost retratate, conform contabilitatii de hiperinflatie, luandu-se in considerare indicele general al preturilor intre data achizitiei si 31 decembrie 2003.

Costul imobilizării include cheltuielile direct atribuibile achiziționării activului, cum ar fi: pretul de cumparare, taxele vamale, taxele nerecuperabile, precum si toate celelalte cheltuieli direct legate de punerea in functiune a activului. Costul unui activ construit în regie proprie includ costul materialelor și munca directă, alte costuri atribuibile aducerii activelor la locul și în stare de funcționare și estimarea inițială a costurilor de dezasamblare și înlăturare a activului și de restaurare a amplasamentului și costurile îndatorării atunci când există o obligație privind aceste cheltuieli.

In cazul in care valoarea justa a unui activ creste in urma unei reevaluari, aceasta crestere va fi recunoscuta in alte elemente ale rezultatului global si in capitalurile proprii la pozitia "Rezerve din reevaluare". Totusi, cresterea va fi recunoscuta in rezultatul global (contul de profit si pierdere) in cazul in care reverseaza o descrestere din reevaluare a activului respectiv, recunoscuta anterior in rezultatul global.

In cazul in care valoare justa a unui activ se diminueaza in urma unei reevaluari, aceasta diminuare va fi recunoscuta in rezultatul global (contul de profit si pierdere). Totusi, diminuarea este recunoscuta in alte elemente ale rezultatului global si in capitalurile proprii la pozitia "Rezerve din reevaluare" in masura in care pentru activul respectiv exista un surplus din reevaluare recunoscut din reevaluarile anterioare. Rezerva din reevaluare este transferata la rezultatul reportat in momentul in care activul este derecunoscut.

Compania realizează reevaluările cu suficientă regularitate pentru a se asigura că valoarea contabilă nu se deosebește semnificativ de ceea ce s-ar fi determinat prin utilizarea valorii juste la finalul perioadei de raportare.

Atunci când o imobilizare este reclasificată ca investiție imobiliară, proprietatea este reevaluată la valoarea justă. Câștigurile care rezultă în urma reevaluării sunt recunoscute în contul de profit și pierdere doar în măsura existenței unei pierderi din depreciere specifice proprietății respective și orice alte câștiguri rămase recunoscute ca

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

alte elemente ale rezultatului global și prezentate în cadrul rezervelor din reevaluare în capital. Orice pierdere este recunoscută imediat în contul de profit fi pierdere.

(b) Costuri ulterioare

Cheltuielile cu reparația sau întreținerea mijloacelor fixe efectuate pentru a restabili sau a menține valoarea acestor active sunt recunoscute în situația rezultatului global la data efectuării lor, în timp ce cheltuielile efectuate în scopul îmbunătățirii performanțelor tehnice sunt capitalizate și amortizate pe perioada de amortizare ramasă a respectivului mijloc fix.

Costurile capitalizate cu activitățile periodice de inspecții și reparații capitale reprezintă componente separate ale activelor corespunzătoare sau ale grupurilor corespunzătoare de active. Costurile capitalizate cu inspecțiile și reparațiile capitale sunt amortizate utilizând metoda liniară pe perioada până la următoarea inspecție. Costurile cu activitățile majore de inspecții și reparații cuprind costul înlocuirii activelor sau a unor părți din active, costurile de inspecție și costurile de reparații capitale. Când Compania recunoaște în valoarea contabilă a unei imobilizări corporale costul unei înlocuiri parțiale (înlocuirea unei componente), valoarea contabilă a părții înlocuite (cu amortizarea aferentă) este scoasă din evidență.

Cheltuielile cu inspectiile majore la aeronave si motoare sunt capitalizate si amortizate pe perioada dintre doua inspectii majore. Cheltuielile cu reparația sau întreținerea mijloacelor fixe efectuate pentru a restabili sau a menține valoarea acestor active sunt recunoscute în situația rezultatului global la data efectuării lor.

(c) Amortizarea imobilizărilor corporale

Active imobilizate	**Durata estimata de viata utila (ani)**
Cladiri	40 – 50
Masini si utilaje	8 – 12
Echipamente si mobilier	3 – 8
Aeronave	18 – 26
Motoare si componente rotabile	18
Revizii majore si reparatii capitale la avioane si motoare	5 – 12

Amortizarea este calculată pentru a diminua costul, mai puțin valoarea reziduală, utilizând metoda liniară de amortizare pe durata de funcționare a mijloacelor fixe și a componentelor lor, care sunt contabilizate separat.

Piesele de schimb si motoarele pentru aeronave recunoscute la momentul achizitiei unei flote noi sau extinderii celei existente, dar si componentele rotabile achizitionate separat, care sunt folosite de-a lungul mai multor perioade, sunt recunoscute ca echipamente de zbor si amortizate pe durate de viata estimata in functie de durata de viata a aeronavelor pentru care sunt folosite. Valoarea reziduala si durata de viata utila a activelor corporale este revizuita anual si ajustata in cazul in care este necesar.

Terenurile nu se amortizeaza.

(d) Deprecierea activelor imobilizate

Valorile contabile ale activelor imobilizate ale Companiei sunt revizuite la fiecare data de raportare pentru a determina daca exista indicii cu privire la existenta unei pierderi din depreciere. Daca exista astfel de indicii, atunci valoarea recuperabila a activului este estimata. O pierdere din depreciere este recunoscuta daca valoarea contabila a unui activ sau a unei unitati generatoare de numerar depaseste valoarea recuperabila estimata.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Valoarea recuperabila a unui activ sau a unei unitati generatoare de numerar este maximul dintre valoarea de utilizare si valoarea justa minus costurile de vanzare. In determinarea valorii de utilizare, fluxurile de numerar viitoare preconizate sunt actualizate pentru a determina valoarea prezenta a acestora, utilizand o rata de actualizare inainte de impozitare care reflecta evaluarile curente ale pietei cu privire la valoarea in timp a banilor si riscurile specifice activului sau unitatii generatoare de numerar. Pentru testarea deprecierii, activele sunt grupate la nivelul celui mai mic grup de active care genereaza intrari de numerar din utilizarea continua si care sunt in mare masura independente de intrarile de numerar generate de alte active sau unitati generatoare de numerar.

Pierderile din depreciere sunt recunoscute in contul de profit sau pierdere. O pierdere din depreciere este reversata doar atunci cand valoarea contabila a activului nu depaseste valoarea contabila care ar fi determinata, neta de amortizare, daca nicio pierdere din depreciere n-ar fi fost recunoscuta.

(e) Derecunoasterea imobilizarilor corporale

Imobilizarile corporale sunt derecunoscute la cedarea acestora sau cand nu se mai asteapta beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea lor. Castigul sau pierderea care rezulta din derecunoasterea unui activ corporal (determinat ca diferenta intre incasarile nete la cedare si valoarea contabila a elementului) este inclus(a) in contul de profit si pierdere in anul in care activul este derecunoscut. In cazul derecunosterii unui activ reevaluat, surplusul din reevaluare aferent este transferat in rezultatul reportat in momentul derecunoasterii.

2.6 Imobilizari necorporale

Activele necorporale (licente si software) sunt masurate initial la cost. Dupa recunoasterea initiala, imobilizarile necorporale sunt inregistrate la cost minus amortizarea cumulata si pierderea cumulata din depreciere. Toate activele necorporale in sold la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 au durate de viata determinate si se amortizeaza pe baza metodei liniare pe o durata de viata utila de 3 ani.

2.7 Investitii imobiliare

O investiție imobiliară este o proprietate imobiliară (un teren sau o clădire - sau o parte a unei clădiri – sau ambele) deținută de entitate mai degrabă pentru a obține venituri din chirii sau pentru creșterea valorii capitalului, sau ambele, decât pentru a fi utilizată pentru producerea sau furnizarea de bunuri sau servicii sau în scopuri administrative sau pentru a fi vândută pe parcursul desfășurării normale a activității.

Costul unei investiții imobiliare cumpărate include prețul său de cumpărare și orice cheltuieli direct atribuibile achiziției. Cheltuielile direct atribuibile includ, de exemplu, onorariile profesionale pentru serviciile juridice, taxele pentru transferul dreptului de proprietate și alte costuri de tranzacționare.

Costul unei investiții imobiliare construite în regie proprie este costul de la data finalizării lucrărilor de construcții sau de amenajare. Până la acea dată, Compania aplică prevederile IAS 16. La acea dată, proprietatea imobiliară devine investiție imobiliară și intră sub incidența prezentului standard.

După recunoașterea inițială, Compania alege modelul valorii juste și evaluează toate investițiile sale imobiliare la valoarea justă. Un câștig sau o pierdere generat(a) de o modificare a valorii juste a investiției imobiliare se recunoaște în profitul sau în pierderea perioadei în care apare.

Valoarea justă a investiției imobiliare este prețul la care proprietatea imobiliară ar putea fi tranzacționată între părți interesate și aflate în cunoștință de cauză, în cadrul unei tranzacții desfășurate în condiții obiective.

Valoarea justă a unei proprietăți imobiliare trebuie să reflecte condițiile de piață la data bilanțului. Activele pentru care este determinată valoarea justă in situatiile financiare sunt incadrate in ierarhia valorii juste in functie de baza utilizata la determinarea valorii juste astfel:

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- Nivel 1 - Preturi de piata neajustate
- Nivel 2 - Date de intrare diferite de preturile de piata neajustate, dar valoarea justa este observabila direct sau indirect.
- Nivel 3 - Evaluarea la valoarea justa pe baza datelor de intrare neobservabile

Câștigurile sau pierderile generate din casarea sau cedarea unei investiții imobiliare trebuie determinate că diferența între încasările nete din cedare și valoarea contabilă a activului și trebuie recunoscute în profit sau pierdere in perioada scoaterii din uz sau cedării Investiții financiare.

2.8 Titluri sub forma intereselor de participare in alte entitati

În conformitate cu IAS 27, situațiile financiare individuale sunt situațiile prezentate de către o societate-mama, de un investitor într-o entitate asociată sau de un asociat într-o entitate controlată în comun, în care investițiile sunt contabilizate mai degrabă pe baza participației directe în capitalurile proprii decât pe baza rezultatelor raportate și a activelor nete ale entităților în care s-a investit.

Atunci când o entitate pregătește situații financiare individuale, investițiile în filiale, entități controlate în comun și entități asociate trebuie contabilizate fie: a. la cost, b. în conformitate cu IFRS 9; sau c. utilizand metoda punerii in echivalenta, conform descrierii din IAS 28.

Entitatea trebuie sa aplice aceeasi metoda contabila pentru fiecare categorie de investitii. Investitiile contabilizate la cost care sunt clasificate in vederea vanzarii (sau incluse intr-un grup destinat cedarii care este clasificat drept detinut in vederea vanzarii) trebuie contabilizate in conformitate cu IFRS 5. Contabilizarea investitiilor in conformitate cu IFRS 9 nu se modifica in aceste circumstante.

O entitate trebuie sa recunoasca in situatiile sale financiare individuale un dividend de la o filiala, entitate controlata in comun sau entitate asociata atunci cand este stabilit dreptul entitatii de a primi dividendul.

Detinerile directe la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 ale Companiei in alte entitati (asociate si sub control comun) care nu au fost consolidate in prezentele situatii financiare individuale sunt prezentate la cost, ajustat cu efectul hiperinflatiei pentru interesele dobandite anterior anului 2004 (Nota 8).

2.9 Active financiare

(i) Clasificare si evaluare

Compania clasifică activele financiare in conformitate cu IFRS 9 în următoarele categorii:
- active care trebuie evaluate la costul amortizat;
- active care urmează să fie evaluate la valoarea justă prin elemente ale rezultatului global („OCI"),
- active care ulterior sunt evaluate la valoarea justă prin contul de profit sau pierdere

Clasificarea activelor financiare depinde atât de modelul de afaceri al Companiei în ceea ce privește gestiunea activelor financiare, cât și de caracteristicile contractuale ale fluxurilor de trezorerie aferente activelor financiare. Modelul de afaceri determină dacă numerarul va fi generat în urma încasării fluxurilor de trezorerie contractuale, a vânzării activelor financiare, sau prin ambele moduri.

Instrumentele de datorie sunt clasificate și evaluate la costul amortizat dacă ambele condiții de mai jos sunt îndeplinite:
- activul financiar este deținut conform unui model de afaceri al cărui obiectiv constă în deținerea de active financiare pentru a colecta fluxuri de trezorerie contractuale; și
- termenele contractuale ale activului financiar generează la anumite date fluxuri de trezorerie care reprezintă doar plăți ale principalului și ale dobânzi aferente principalului în sold.

MOORE
22 AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Aceste active sunt ulterior evaluate la costul amortizat utilizând metoda ratei de dobândă efectivă minus ajustările pentru depreciere. Veniturile din dobânzi, pierderile din ajustările de depreciere și câștigurile sau pierderile din derecunoașterea activelor sunt recunoscute în situația veniturilor și cheltuielilor. Activele financiare ale Companiei evaluate la cost amortizat includ, în principal, creanțele comerciale.

Instrumentele de capitaluri proprii pot fi clasificate irevocabil ca fiind evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global dacă nu sunt deținute în vederea vânzării.

Dreptul Societății de a i se rambursa sumele pe care aceasta le-a cheltuit în vederea stingerii unei datorii recunoscute sub forma unui provizion în conformitate cu IAS 37 Provizioane, datorii contingente și active contingente, nu intră în aria de aplicabilitate a IFRS 9. Sumele recuperabile de la statul român (Ministerul Transporturilor) intră în această categorie.

(ii) Pierderile din depreciere

Compania evaluează, în perspectivă, pierderile de credit anticipate asociate instrumentelor sale de datorie, contabilizate la cost amortizat și la valoare justa prin alte elemente ale rezultatului global. Metodologia de depreciere aplicată depinde de existența unei creșteri semnificative a riscului de credit.

Pentru creanțele comerciale, Compania aplică abordarea simplificată permisă de IFRS 9, care necesită recunoașterea pierderilor estimate pe durata de viață de la recunoașterea inițială a creanțelor.

(iii) Derecunoaștere

Activele financiare sunt derecunoscute atunci când drepturile de a primi fluxuri de trezorerie din activele financiare au expirat sau au fost transferate, iar Compania a transferat substanțial toate riscurile și avantajele proprietății asupra acestora. În cazul în care Compania nici nu transferă, nici nu reține riscurile și beneficiile semnificative asociate dreptului de proprietate, dar continuă să dețină controlul asupra activului transferat, Compania recunoaște interesul reținut asupra activului, precum și o datorie asociată care reflectă drepturile și obligațiile reținute. În cazul în care Compania reține riscurile și beneficiile semnificative asociate dreptului de proprietate asupra unui activ financiar transferat, Compania continuă să recunoască activul financiar și suplimentar recunoaște un împrumut garantat pentru veniturile primite.

Activele financiare sunt trecute pe cheltuieli atunci când nu există o perspectivă realistă de recuperare viitoare și toate garanțiile au fost utilizate sau transferate către Companie.

2.10 Datorii financiare

Datorii financiare nederivate

Datoriile financiare nederivate sunt măsurate la costul amortizat. Datoriile pe termen lung sunt actualizate folosind metoda ratei dobânzii efective. O datorie financiară (sau o parte a unei datorii fnanciare) se derecunoaște din situația poziției financiare atunci când aceasta s-a stins – cu alte cuvinte, la momentul la care obligația precizată în contract a fost onorată, anulată sau a expirat.

Datoriile sunt evaluate la valoarea nominala a sumelor de bani care vor fi platite sau la valoarea nominala a altor modalitati pentru stingerea obligatiei. Datoriile comerciale sunt obligațiile de a plăti pentru bunurile sau serviciile care au fost achiziționate, în cursul normal al activității, de la furnizori. Datoriile sunt clasificate ca datorii curente dacă plata trebuie să se facă în termen de un an sau mai puțin de un an. În caz contrar, vor fi prezentate ca datorii pe termen lung.

MOORE
22 AUG 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

După evaluarea inițială, datoriile sunt evaluate la costul amortizat, cu excepția instrumentelor derivate care sunt recunoscute la valoarea justă. Datoriile pe termen lung sunt actualizate folosind metoda ratei dobânzii efective. Câștigurile sau pierderile sunt recunoscute în situația veniturilor și a cheltuielilor atunci când datoriile sunt derecunoscute, precum și în urma procesului de amortizare în baza metodei ratei de dobândă efective.

O datorie financiară este derecunoscută atunci când obligația aferentă este plătită, anulată sau expiră. Atunci când o datorie financiară este înlocuită cu o alta de la același creditor, dar cu condiții semnificativ diferite sau condițiile unei datorii existente sunt semnificativ modificate, astfel de modificări sunt tratate ca o derecunoaștere a datoriei inițiale, urmată de recunoașterea uneia noi. Diferența în valoarea contabilă este recunoscută în situația veniturilor și a cheltuielilor.

2.11 Instrumente de capital

Un instrument de capital reprezintă orice contract care creează un drept rezidual asupra activelor unei entități după deducerea tuturor datoriilor sale. Când un instrument de capitaluri proprii ale Companiei este răscumpărat, suma plătită, care include și costurile direct atribuibile, nete de taxe, este recunoscută ca o deducere din capital. Compania nu recunoaște câștig sau pierdere în contul de profit și pierdere la achiziția, vânzarea, emisiunea sau anularea instrumentelor de capitaluri proprii.

2.12 Instrumente financiare derivate

Un instrument derivat este un instrument financiar sau un alt contract decontat la o dată viitoare, a cărui valoarea se modifică ca reacție la modificările anumitor rate ale dobânzii, prețului unui instrument financiar, prețului mărfurilor, cursurilor de schimb valutar, indicilor de preț sau rațelor, ratingului de credit sau indicelui de creditare, sau a altor variabile, cu condiția ca, în cazul unei variabile nefinanciare, aceasta să nu fie specifică unei părți contractuale și nu necesită nicio investiție inițială netă sau necesită o investiție inițială netă care este mai mică decât s-ar impune pentru alte tipuri de contracte care se preconizează să aibă reacții similare la modificările factorilor pieței.

2.13 Compensarea activelor si datoriilor financiare

Activele si datoriile financiare sunt compensate iar suma neta este raportata in bilant atunci cand exista un drept legal executoriu de a compensa sumele recunoscute si exista intentia de realizare sau de decontare a acestora pe o baza neta.

2.14 Numerar si echivalente de numerar

Numerarul si echivalentele de numerar sunt inregistrate la cost. Numerarul și echivalentele de numerar cuprind numerarul în casă, disponibilul din conturile curente la bănci, alte investiții pe termen scurt cu lichiditate ridicată, cu risc nesemnificativ și cu termene de maturitate inițiale de până la trei luni și descoperiri de cont la bănci.

2.15 Stocuri

Stocurile sunt alcătuite din combustibili, piese de schimb, materiale consumabile și alte materiale.

Costul stocurilor include prețul de achiziție și alte costuri direct atribuibile. Valoarea realizabilă netă este prețul de vânzare estimat în cursul activității, mai puțin costul de finalizare și cheltuielile de vânzare.

La ieșirea din gestiune, stocurile se evaluează pe baza metodei FIFO. La data bilanțuilui, stocurile sunt evaluate la valoarea cea mai mică dintre cost și valoarea realizabilă netă. Acolo unde este necesar, sunt înregistrate provizioane pentru stocurile uzate moral și cu mișcare lentă.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Pentru stocurile deteriorate sau cu mișcare lentă se constituie ajustări de depreciere pe baza estimărilor managementului, considerand vechimea si viteza de rotatie a storurilor pe fiecare categorie principala.

2.16 Active detinute in vederea vanzarii

Un activ imobilizat (sau grup destinat cedării) trebuie să fie clasificat ca fiind deținut în vederea vânzării atunci când valoarea sa contabilă va fi recuperată în principal printr-o vânzare (sau un schimb), decât prin utilizarea sa continuă.

Un activ imobilizat (sau grup destinat cedării) trebuie să fie clasificat ca fiind deținut pentru vânzare de îndată ce sunt îndeplinite următoarele criterii:

- activul (sau grupul destinat cedării) trebuie să fie disponibil pentru vânzare imediată în starea actuala;
- este foarte probabil ca orice alte criterii care nu sunt îndeplinite la această dată vor fi îndeplinite într-o perioadă scurtă după achiziție (de obicei, în decurs de trei luni);
- vânzarea trebuie să fie foarte probabila (in maxim 12 luni).

Pentru ca vânzarea să fie considerata probabila, următoarele criterii trebuie îndeplinite:

- conducerea a dezvoltat un plan de a vinde activul (sau grupul destinat cedării);
- s-a inițiat un plan pentru identificarea unui cumpărător;
- activul (sau grupul destinat cedării) trebuie să fie în mod activ promovat în vederea vânzării la un preț rezonabil și în raport cu valoarea sajustă actuala;
- se așteaptă să se finalizeze vânzarea în termen de un an de la data clasificării în categoria activelor deținute în vederea vânzării; și
- este puțin probabil ca planul de vânzare să se modifice semnificativ sau să fie anulat.

În cazul în care criteriile de mai sus sunt îndeplinite după data de raportare, Compania nu clasifică activul (sau grupul destinat cedării) ca deținut în vederea vânzării în situațiile financiare. Cu toate acestea, atunci când aceste criterii sunt îndeplinite după data de raportare, dar înainte de autorizarea situațiilor financiare, Compania prezintă următoarele informații în notele explicative ale situațiilor financiare:

- o descriere a activului imobilizat (sau grupul destinat cedării);
- o descriere a faptelor și împrejurărilor aferente vânzării, sau care conduc la cedarea așteptată, precum și modul așteptat în care se va efectua vânzărea și perioada în care va avea loc.

Imobilizările deținute în vederea vânzării trebuie recunoscute la minimul dintre valoarea contabila și valoarea justa, mai puțin costurile aferente vânzării.

Recunoasterea pierderilor din depreciere si a reluarilor

Activele deținute în vederea vânzării nu se amortizează, chiar dacă sunt utilizate în continuare de Companie.

În cazul în care, valoarea justa, mai puțin costurile aferente vânzării este mai mica decât valoarea contabila, diferența dintre cele doua trebuie tratata ca o pierdere din depreciere, iar valoarea activului va fi diminuata cu aceasta pierdere.
Compania trebuie să recunoască un câștig din orice creștere ulterioară a valorii juste minus costurile generate de vânzare ale unui activ, dar fără a depăși pierderea cumulată din depreciere care a fost recunoscută fie în conformitate cu IFRS 5, fie anterior, în conformitate cu IAS 36 -*„Deprecierea activelor"*.

Derecunoastere

Dacă entitatea a clasificat un activ (sau grup destinat cedării) drept deținut în vederea vânzării, dar criteriile de recunoastere nu mai sunt îndeplinite, trebuie să înceteze clasificarea activului (sau grupului destinat cedării) drept deținut în vederea vânzării.
Compania trebuie să evalueze un activ imobilizat care încetează a mai fi clasificat drept deținut în vederea vânzării (sau care încetează a mai face parte dintr-un grup destinat cedării clasificat drept deținut în vederea vânzării) la

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

cea mai mică valoare dintre:

a) valoarea sa contabilă înainte ca activul (sau grupul destinat cedării) să fi fost clasificat drept deținut în vederea vânzării, ajustată cu orice amortizare sau reevaluare care ar fi fost recunoscută dacă activul (sau grupul destinat cedării) nu ar fi fost clasificat drept deținut în vederea vânzării; și
b) valoarea sa recuperabilă la data deciziei ulterioare de a nu fi vândut.

2.17 Capital social si rezerve privind contributiile la capital

In conformitate cu IAS 29 "Raportarea financiara in economiile hiperinflationiste", capitalul social a fost retratat, conform contabilitatii de hiperinflatie, luandu-se in considerare indicele general al preturilor intre data istorica si 31 Decembrie 2003.

Actiunile comune sunt clasificate in capitalurile proprii. Compania nu a emis alte tipuri de actiuni. Costurile suplimentare direct atribuibile emiterii de actiuni comune sunt recunoscute ca o deducere din capitalurile proprii, neta de efectele taxarii.

In conformitate cu Ordonanta nr. 45/1997 si modificarile ulterioare, sumele achitate de către stat pentru plata ratelor si dobanzilor aferente imprumuturilor, precum si pentru realizarea programelor de investiții, retehnologizare și achiziționare de material aeronautic, asigurate de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Transporturilor, majorează capitalul social al Companiei la sfarsitul perioadei de raportare. Compania va emite acțiuni nominative în favoarea statului român, până la cuantumul sumelor reprezentând plățile efectuate de către stat (Nota 14).

In cazul in care inregistrarea majorarii capitalului social la Registul Comertului are loc in anul urmator celui de raportare, sumele primite vor fi recunoscute in perioada de raportare la rezerve privind contributiile la capital, urmand ca aceste rezerve sa fie incorporate in capitalul social in momentul in care majorarea este inregistrata oficial la Registrul Comertului.

2.18 Distribuirea dividendelor

Dividendele distribuite actionarilor Companiei sunt recunoscute ca obligatii de plata in situatiile financiare ale Companiei in perioada in care dividendele sunt aprobate de catre actionari.

2.19 Provizioane

Un provizion este recunoscut numai in momentul in care Compania are o obligatie curenta (legala sau implicita) generata de un eveniment anterior si este probabil ca o iesire de resurse reprezentand beneficii economice sa fie necesara pentru a onora obligatia respectiva si se poate face o estimare credibila referitor la valoarea obligatiei. Provizioanele sunt revizuite la sfarsitul fiecarei perioade de raportare si ajustate cu scopul de a reflecta cele mai bune estimari curente.

Compania recunoaste provizioane pentru mentenanta care se refera in principal, la reparatii pentru avioanele aflate in leasing operational, in conformitate cu prevederile contractelor de leasing, care stipuleaza ca avioanele trebuie returnate intr-o anumita stare de functionare si intretinere.

TAROM recunoaste un provizion pentru certificatele de emisii de gaze cu efect de sera pentru obligatia neacoperita de certificatele detinute. Provizionul este masurat pe baza valorii de piata a certificatelor.

Restructurări

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Un provizion de restructurare este recunoscut atunci când Compania a aprobat un plan detaliat și formal pentru restructurare și planul de restructurare ori a fost demarat ori au fost anunțate principalele caracteristici ale planului de restructurare celor afectați de acesta.

Contracte oneroase

Dacă entitatea are un contract oneros, obligația contractuală curentă prevăzută în contract trebuie recunoscută și evaluată ca provizion. Un contract oneros este definit ca fiind un contract în care costurile inevitabile aferente îndeplinirii obligațiilor contractuale depășesc beneficiile economice preconizate a fi obținute din contractul în cauză. Costurile inevitabile ale unui contract reflectă costul net de ieșire din contract, adică valoarea cea mai mică dintre costul îndeplinirii contractului și eventualele compensații sau penalități generate de neîndeplinirea contractului.

2.20 Subvenții guvernamentale

Subvențiile guvernamentale reprezintă asistența acordată de guvern sub forma unor transferuri de resurse către Companie în schimbul conformării, în trecut sau în viitor, cu anumite condiții referitoare la activitatea de exploatare a Societății. Subvențiile exclud formele de asistență guvernamentală cărora nu li se poate atribui în mod rezonabil o anumită valoare, precum și tranzacțiile cu guvernul care nu pot fi distinse de tranzacțiile comerciale normale ale entității. Subvențiile guvernamentale sunt recunoscute drept venit în cursul perioadelor corespunzătoare cheltuielilor aferente pe care aceste subvenții urmează a le compensa, pe o bază sistematică.

O subvenție guvernamentală care urmează a fi primită drept compensație pentru cheltuieli sau pierderi deja suportate sau în scopul acordării unui ajutor financiar imediat entității, fără a exista costuri viitoare aferente, este recunoscută ca venit în perioada în care devine creanță.

2.21 Beneficiile angajatilor

Beneficii acordate salariatilor pe termen scurt

Beneficiile pe termen scurt acordate salariatilor includ indemnizatii, salarii si contributii la asigurarile sociale. Aceste beneficii sunt recunoscute in contul de profit si pierdere odata cu prestarea serviciilor.

Contributii la asigurarile sociale

Atat Compania, cat si salariatii sai, sunt obligati legal sa aduca contributii determinate (incluse in contributiile la asigurarile sociale) la Fondul National de Pensii, administrat de Casa Nationala de Pensii si Asigurari Sociale din Romania (plan fondat pe baza principiului "platit cand pleci"). De aceea, Compania nu are nici o obligatie legala sau implicita de a plati contributii suplimentare viitoare. Obligatia sa este numai de a plati contributiile atunci cand devin scadente. Aceste costuri sunt recunoscute în contul de profit și pierdere odată cu recunoașterea cheltuielilor salariale. Daca TAROM inceteaza sa angajeze participanti la planul Casei Nationale de Pensii si Asigurari Sociale, el nu va avea nici o obligatie pentru plata beneficiilor castigate de proprii angajati in anii anteriori.

Beneficiile obtinute la momentul incheierii contractului de munca

Beneficiile obtinute la momentul incheierii contractului de munca sunt recunoscute ca o cheltuiala atunci cand Compania este angajata in mod demonstrabil, fara o posibilitate reala de retragere, intr-un plan detaliat ce priveste incheierea contractului inainte de termen sau acordarii acestui tip de beneficii ca rezultat al unei oferte de incurajare voluntara a incetarii contractului de munca.

Planuri de beneficii determinate post-pensionare

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Conform contractului colectiv de muncă în vigoare la data bilanțului contabil, Compania trebuie să plătească angajaților la momentul pensionării o sumă compensatorie egală cu doua, cinci sau optsprezece salarii brute avute înainte de pensionare. Cu privire la acest aspect Compania recunoaste provizioane pentru beneficiile angajatilor in conformitate cu IAS 19 „Beneficiile angajatilor (Nota 18). Obligatia neta a Companiei in privinta beneficiilor pe termen lung acordate angajatilor este reprezentata de valoarea beneficiilor viitoare pe care salariatii le-au castigat ca urmare a serviciilor prestate in perioada curenta si in perioadele precedente acoperite de contractul colectiv de muncă. Aceste beneficii se evalueaza la valoarea prezenta a fluxurilor de numerar viitoare. Evaluarea obligatiei privind beneficiile determinate este influentata de mai multe variabile, cum ar fi: salariile finale, rotatia personalului si mortalitatea, contributiile angajatilor etc. Pentru a determina valoarea actualizata a obligatiei privind beneficiile acordate angajatilor, Compania foloseste tehnica actuariala „metoda factorului de credit proiectat". Calculul actuarial este realizat de un actuar independent. Compania nu opereaza nici un alt plan de pensii sau de beneficii dupa pensionare si prin urmare, nu are nici un alt fel de obligatii referitoare la pensii.

2.22 Costurile îndatorării

Costurile de îndatorare, atribuibile în mod direct achiziției, construcției sau realizării activelor eligibile, active care necesită o perioadă de timp semnificativă pentru a fi gata pentru utilizare sau vânzare, se adăugă costului acelor active până când activele sunt pregătite în mod semnificativ pentru domeniul de utilizare sau vânzare. Veniturile din investiția temporară a îndatorării specifice obținute pentru achiziția sau construcția activelor eligibile se deduc din costurile împrumuturilor care se pot capitaliza. Toate celelalte costuri cu îndatorarea sunt recunoscute în profitul sau pierdere perioadei în care acestea sunt suportate. Câștigurile sau pierderile din diferențe de curs valutar sunt raportate în sumă netă ca și câștig sau pierdere în funcție de rezultatul mișcărilor diferențelor de curs.

2.23 Impozitul pe profit curent și amânat

Cheltuiala cu impozitul aferentă perioadei include impozitul curent și impozitul amânat. Impozitul este recunoscut în situația veniturilor și cheltuielilor, cu excepția cazului în care se referă la elemente recunoscute în alte elemente ale rezultatului global, sau direct în capitalurile proprii. În acest caz, impozitul aferent este recunoscut în alte elemente ale rezultatului global sau direct în capitalurile proprii.

Cheltuiala cu impozitul pe profit curent se calculează pe baza reglementărilor fiscale în vigoare la sfârșitul perioadei de raportare. Conducerea evaluează periodic pozițiile din declarațiile fiscale în ceea ce privește situațiile în care reglementările fiscale aplicabile sunt interpretabile. Aceasta constituie provizioane, acolo unde este cazul, pe baza sumelor estimate ca datorate autorităților fiscale.

Impozitul pe profit amânat se recunoaște pentru diferențele temporare existente la data de raportare între valorile fiscale ale activelor și datoriilor și valorile nete contabile ale acestora în scopul raportării financiare.

Datoriile privind impozitul pe profit amânat se recunosc pentru toate diferențele temporare impozabile, cu excepția:

- cazului în care datoria privind impozitul pe profit amânat rezultă din recunoașterea inițială a fondului comercial sau a unui activ sau a unei datorii într-o tranzacție care nu este o combinare de întreprinderi și, în momentul realizării tranzacției, aceasta nu afectează nici profitul contabil, nici profitul impozabil / pierderea fiscală;
- diferențelor temporare impozabile asociate investițiilor în filiale, entități asociate, precum și intereselor în asocierile în participație, atunci când momentul reluării diferenței temporare poate fi controlat și există probabilitatea ca diferența temporară să nu fie reluată în viitorul apropiat.

Creanțele privind impozitul pe profit amânat se recunosc pentru toate diferențele temporare deductibile, creditele fiscale neutilizate sau pierderile fiscale neutilizate în măsura în care este probabil să existe profit impozabil viitor pe seama căruia pot fi utilizate diferențele temporare deductibile, creditele fiscale neutilizate sau pierderile fiscale neutilizate, cu excepția:

- cazului în care creanța privind impozitul pe profit amânat rezultă din recunoașterea inițială a unui activ

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

sau a unei datorii într-o tranzacție care nu este o combinare de întreprinderi și, în momentul realizării tranzacției, aceasta nu afectează nici profitul contabil, nici profitul impozabil/pierderea fiscală; și

- diferențelor temporare deductibile asociate investițiilor în filiale, entități asociate, precum și intereselor în asocierile în participație, atunci când este probabil că diferențele temporare vor fi reversate în viitorul apropiat și că va exista profit impozabil viitor pe seama căruia pot fi utilizate diferențele temporare deductibile.

Valoarea contabilă a creanțelor privind impozitul pe profit amânat este revizuită la data de raportare și diminuată în măsura în care nu mai este probabilă disponibilitatea unui profit impozabil viitor suficient pentru a permite utilizarea integrală sau parțială a acestor active. Creanțele cu impozitul pe profit amânat nerecunoscute sunt analizate la data de raportare și sunt recunoscute în măsura în care este probabil că va exista un profit impozabil suficient pentru a permite utilizarea acestor creanțe.

Creanțele și datoriile privind impozitul amânat sunt evaluate la ratele de impozitare ce se așteaptă a se aplica pentru perioada în care activul este realizat sau datoria este decontată, pe baza ratelor de impozitare (și a legilor fiscale) care au fost reglementate sau aproape reglementate până la data de raportare.

Creanțele și datoriile privind impozitul amânat la nivel de entitate sunt recunoscute net, intrucat există dreptul legal de a compensa, iar impozitele amânate sunt aferente unor aspecte care fac obiectul aceleiași autorități fiscale in Romania.

2.24 Recunoasterea veniturilor

Venitul este în general recunoscut atunci când a fost onorată obligația de executare prin transferul controlului asupra unui produs sau serviciu către client. Acesta este evaluat pe baza valorii la care se preconizează să fie îndreptățit în baza contractului cu clientul și exclude sumele colectate în numele terților.

Veniturile cuprind valoarea justă a contraprestației primite sau de primit din vânzarea de bunuri și servicii în cursul activității normale a Societății. Veniturile sunt prezentate net de taxa pe valoarea adăugată, retururi, rabaturi și discounturi. Veniturile sunt inregistrate atunci cand este probabil ca beneficiile economice viitoare asociate tranzactiei vor fi generate catre Companie, iar valoarea acestor beneficii poate fi evaluata corect.

(a) *Recunoasterea veniturilor din vanzarea de bilete*

Venitul din transportul aerian de pasageri si de marfa este recunoscut la valoarea justa a compensatiei primite sau de primit. Comisioanele aferente vanzarii sunt inregistrate pe cheltuieli in perioada in care serviciul de transport aferent este prestat.

Un bilet pentru transportul aerian este similar unui instrument negociabil, putand fi emis cu saptamani sau luni inainte de efectuarea zborului. Veniturile obtinute in urma vanzarii biletelor de avion si a transportului de marfuri sunt initial inregistrate ca venituri inregistrate in avans (bilete de zbor neutilizate). Un bilet neutilizat nu este anulat si poate fi inapoiat Companiei, utilizat pe aceeasi ruta pe o cursa efectuata de o alta societate de transport aerian sau poate fi redirectionat si reemis pentru curse efectuate de alte societati. In astfel de situatii pot sa apara ajustari ale costului biletului de calatorie intre societatile de transport aerian pentru tronsoanele efectiv zburate sau facturarea suplimentara a clientului cand reducerile nu se aplica. In mod normal, un bilet este valabil maxim un an, avand perioada de valabilitate inscrisa pe biletul de calatorie.

In momentul efectuarii transportului de pasageri sau marfa sau al anularii vanzarii, tratamentul contabil depinde de modul in care a fost efectuat serviciul de transport, si anume:

- venitul este recunoscut, daca transportul este efectuat de catre Companie sau vanzarea este anulata fara drept de rambursare a contravalorii biletului; sau

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- venitul nu este recunoscut, daca transportul este efectuat de catre o alta entitate sau vanzarea este anulata cu drept de rambursare a contravalorii biletului.

Biletele care sunt putin probabil sa fie folosite sunt recunoscute la alte venituri operationale pe baza estimarilor facute de Companie privind perioada lor de valabilitate.

(b) *Venituri din serviciile prestate catre terti*

Compania presteaza servicii de intretinere tehnica pentru parteneri interni si externi, de alimentare cu/golire de carburanti (Romanian Fuelling Services) catre alte societati aeriene. Veniturile aferente serviciilor de intretinere tehnica sunt recunoscute la momentul prestarii serviciilor.

(c) *Venituri din comisioane*

Comisioanele acordate de alte societati de transport aerian pentru biletele emise de catre TAROM si utilizate pe cursele altor societati sunt inregistrate pe venituri in momentul prestarii serviciului de transport.

(d) *Veniturile din dobanzi si dividende*

Veniturile din dobanzi sunt recunoscute pe masura ce sunt realizate. Dividendele sunt recunoscute ca venituri in momentul in care se stabileste dreptul legal de a primi aceste sume.

2.25 Programe de fidelizare

In cadrul programelor de fidelizare ale aliantei Sky Team, Compania recunoaste o cheltuiala atunci cand pasagerii Sky Team acumuleaza mile pe zborurile Tarom, in baza facturilor primite de la societatile partenere din alianta. Veniturile sunt recunoscute cand pasagerii Sky Team utilizeaza milele de zbor acumulate in cadrul programelor de fidelizare Sky Team pe zboruri Tarom. Decontarea este facuta la valoarea per mila stabilita in cadrul contractelor incheiate cu partenerii din alianta Sky Team.

2.26 Cheltuieli inregistrate in avans

Compania recunoaste drept cheltuieli in avans urmatoarele:

- cheltuieli cu asigurarile reprezentand valoarea primelor de asigurare platite in avans;
- comisioane acordate agentilor de vanzari la momentul vanzarii biletelor care nu au fost utilizate pana la sfarsitul anului financiar; comisioanele sunt inregistrate pe cheltuieli la momentul realizarii zborului, cand biletele respective sunt utilizate.
- comisioanele acordate altor societati de transport aerian pentru bilete emise de respectivele societati pentru a fi utilizate pe cursele TAROM; acestea sunt inregistrate pe cheltuieli in momentul prestarii serviciului de transport.

2.27 Contingente

Datoriile contingente nu sunt inregistrate in situatiile financiare. Acestea sunt prezentate in situatiile financiare, cu exceptia cazului in care probabilitatea unor iesiri de resurse reprezentand beneficii economice este inlaturata.

Un activ contingent nu este inregistrat in situatiile financiare anexate, dar este prezentat atunci cand o intrare de beneficii economice este probabila.

2.28 Evenimente ulterioare

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Evenimentele ulterioare datei raportarii, care furnizeaza informatii suplimentare in legatura cu pozitia financiara a Companiei sau in legatura cu continuitatea activitatii, sunt reflectate in aceste situatii financiare individuale. Evenimentele ulterioare sfarsitului perioadei de raportare care nu determina ajustari, dar sunt materiale, sunt prezentate in notele la situatiile financiare.

2.29 IFRS 16 „Contracte de leasing"

Compania evalueaza la data de incepere a contractului daca un contract este sau contine un drept de folosinta (inchiriere, leasing) asupra unui activ, mai exact daca transmite dreptul de a controla utilizarea unui activ identificat pentru o perioada de timp in schimbul unei contraprestatii. Pentru astfel de contracte, Compania recunoaste un drept de utilizare al activului si o obligatie de leasing (Nota 7).
Compania aplica aceeasi abordare recunoastere si evaluare pentru toate contractele de chirie, cu exceptia contractelor pe termen scurt si a contractelor de leasing pentru active cu valoare mica (sub 5.000 USD).

Activitățile de leasing ale Companiei
Compania închiriază aeronave, spatii de birouri, terenuri, cladiri si mijloace de transport. Contractele de închiriere sunt de obicei încheiate pe perioade fixe de la 12 luni la 10 ani, dar pot avea opțiuni de prelungire.
Contractele pot conține atât componente de leasing, cât și componente non-leasing. Compania alocă contravaloarea din contract componentelor de leasing și non-leasing pe baza prețurilor lor individuale relative.
Contractele de închiriere sunt negociate pe bază individuală și conțin o gamă largă de termeni și condiții diferite.
Contractele de închiriere nu impun alte obligații decât garanțiile mobiliare asupra activelor închiriate care sunt deținute de locator. Activele închiriate nu pot fi utilizate drept garanții în scopuri de împrumut.

Datoriile de leasing
Datoriile de leasing includ valoarea actualizată netă a următoarelor plăți de leasing:
- plăți fixe (inclusiv plăți fixe implicite), minus orice stimulente de încasat pentru leasing
- plată variabilă de leasing care se bazează pe un indice sau o rată, măsurată inițial folosind indicele sau rata de la data începerii utilizarii activului inchiriat
- sume estimate a fi plătibile de către Companie în baza garanțiilor de valoare reziduală
- prețul de exercitare al unei opțiuni de cumpărare, dacă Compania este în mod rezonabil sigură că va exercita acea opțiune și
- plăți de penalități pentru rezilierea contractului de leasing, dacă optiunea de exercitate e probabila.

Plățile de leasing care urmează să fie efectuate în baza unor opțiuni de prelungire rezonabile sunt, de asemenea, incluse în evaluarea datoriei.
Plățile de leasing sunt actualizate folosind rata dobânzii implicită în leasing. În cazul în care rata respectivă nu poate fi determinată cu ușurință, ceea ce este în general cazul pentru contractele de leasing ale Companiei, se folosește rata de împrumut marginală (incrementală) a locatarului, fiind rata pe care Compania ar trebui să o plătească pentru a împrumuta fondurile necesare obținerii unui activ de valoare similară, cu drept de utilizare într-un mediu economic similar, in termeni și condiții similare.
Compania este expusă la potențiale creșteri viitoare ale plăților variabile de leasing bazate pe un indice sau o rată, care nu sunt incluse în datoria de leasing până când acele modificări nu vor intra în vigoare. Atunci când modificarile plăților de leasing bazate pe un indice sau o rată intră în vigoare, datoria de leasing este reestimată și ajustată în raport cu activul pentru dreptul de utilizare.
Plățile de leasing sunt alocate între principal și costul financiar. Costul de finanțare este contabilizat în contul de profit sau pierdere pe parcursul perioadei de leasing, fiind determinat prin aplicarea unei rate periodice constante a dobânzii la soldul rămas al datoriei pentru fiecare perioadă.

Activele cu drept de utilizare
Activele cu drept de utilizare sunt evaluate la cost, cuprinzând următoarele:
- valoarea evaluării inițiale a datoriilor de leasing
- orice plăți de leasing efectuate la sau înainte de data începerii minus orice stimulente de leasing primite
- orice costuri directe inițiale și
- costuri de restaurare.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Activele cu drept de utilizare sunt, în general, amortizate pe durata mai scurtă dintre durata de viață utilă a activului și perioada de leasing, pe o bază liniară. Dacă entitatea este în mod rezonabil sigură că va exercita o opțiune de cumpărare, activul cu drept de utilizare este amortizat pe durata de viață utilă a activului suport. Plățile asociate închirierii pe termen scurt de echipamente și toate leasingurile de active de valoare mică sunt recunoscute liniar ca o cheltuială în profit sau pierdere. Contractele de leasing pe termen scurt sunt contracte de leasing cu un termen de leasing de 12 luni sau mai puțin. Activele cu valoare redusă cuprind echipamente IT și articole mici de mobilier de birou.

3. ESTIMARI CONTABILE, IPOTEZE SI RATIONAMENTE FUNDAMENTALE

3.1 Utilizarea estimărilor

Intocmirea situatiilor financiare in conformitate cu IFRS cere conducerii Companiei sa aplice rationamentul profesional pentru a face estimari si pentru a emite ipoteze care afecteaza valorile raportate ale activelor si pasivelor, prezentarea activelor si datoriilor contingente la data intocmirii situatiilor financiare precum si veniturile si cheltuielile raportate pentru respectiva perioada. Rezultatele reale pot fi diferite de aceste estimari, depinzand de schimbarile intervenite in ipotezele folosite si de conditiile economice diferite fata de cele previzionate initial.

Managementul face aceste estimari si evaluari in mod continuu, pe baza experientei anterioare si a altor factori considerati a fi rezonabili. Cand sunt necesare ajustari, ele sunt contabilizate in perioada in care devin cunoscute.

Estimările și ipotezele pentru care există un risc considerabil de a determina ajustări semnificative ale valorii contabile a activelor și pasivelor în anul financiar următor sunt abordate în cele ce urmează.

- Impozit pe profit

Compania calculeaza creante si datorii din impozitul amanat pentru toate diferentele temporare deductibile si impozabile identificate in concordanta cu politica contabila prezentata in Nota 2.23. Există numeroase tranzacții și calcule pentru care determinarea impozitului final este incert. Compania recunoaște datoriile pe baza estimărilor dacă se vor datora impozite suplimentare. Acolo unde rezultatul fiscal final al acestor chestiuni este diferit de sumele inițial înregistrate, aceste diferențe vor avea impact asupra activelor și pasivelor de impozit pe profit curente și amânate în perioada în care se realizează această determinare (Nota 33).

In privinta pierderilor fiscale neutilizate, Compania nu recunoaste creanta din impozit amanat daca nu este probabila realizarea de profituri fiscale viitoare care sa poata fi utilizate pentru acoperirea pierderii fiscale.

- Provizioane

La sfarsitul fiecarei perioade Compania stabileste provizioane, pe baza unei estimari rezonabile a cheltuielii necesare stingerii obligatiilor prezente. TAROM recunoaste provizioane in concordanta cu politica contabila prezentata in Nota 2.19. Provizioanele sunt revizuite la fiecare perioada de raportare si ajustate pentru a reflecta cele mai rezonabile estimari curente.

- Beneficii legate de pensii

TAROM recunoaste provizioane pentru beneficiile acordate angajatilor in concordanta cu IAS 19 „Beneficiile angajatilor" asa cum este prezentat in politica contabila mentionata in Nota 2.21. Conform Contractului Colectiv de Munca, Compania este obligata sa plateasca anumite indemnizatii in cazul unor reduceri de personal sau in cazul pensionarii angajatilor. Compania face estimari asupra numarului de angajati care se vor pensiona in anii urmatori si asupra probabilitatii unei reduceri viitoare a numarului de angajati si recunoaste provizioane in functie de aceste

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

estimari (Nota 18).

- Ajustari de valoare pentru pierderi din creante

TAROM revizuieste anual creantele de la clienti si alti debitori pentru a evalua deprecierea acestora anual. Pentru a stabili daca o ajustare pentru deprecierea creantelor ar trebui sa fie inregistrata in situatia rezultatului global, Compania foloseste judecata profesionala pentru a determina daca exista indicii privind existenta unei pierderi cu impact asupra fluxurilor de numerar viitoare estimate aferente creantelor. Estimarile conducerii sunt bazate pe experienta pierderilor istorice din creante inregistrate (Nota 11, Nota 35).

- Ajustari de valoare pentru deprecierea stocurilor

Compania evalueaza la sfarsitul fiecarei perioadei de raportare nevoia de a ajusta valoarea stocurilor depreciate. Pentru a estima ajustarea necesara, Compania tine cont atat de vechimea stocurilor cat si de starea in care se afla acestea (Nota 10).

- Valoarea justa

O parte din activele si datoriile Companiei incluse in situatiile financiare necesita prezentarea si recunoasterea la valoarea justa. Determinarea valorii juste a activelor si datoriilor non-financiare necesita utilizarea informatiilor disponibile de pe piete active. Informatiile utilizate pentru determinarea valorii juste sunt clasificate pe diverse nivele, in functie de informatiile cu privire la piata si la tranzactiile observabile pe piete:

Nivel I – exista o cotatie pe o piata activa pentru un activ sau datorie identica;
Nivel II – exista tranzactii observabile directe sau indirecte altele decat cele de nivel I;
Nivel III – tranzactii neobservabile (ce nu provin din informatii despre piata);

Compania evalueaza la valoarea de piata urmatoarele active: echipamentele de zbor, terenurile si cladirile. Informatiile cu privire la clasificarea pe nivele sunt prezentate in nota 4 „Imobilizari corporale".

- Leasing – Estimarea ratei dobanzii (IFRS 16)

Compania nu poate determina cu ușurință rata dobânzii implicită în contractul de închiriere; prin urmare, utilizează rata de împrumut marginală pentru a evalua datoriile de leasing. Rata marginala este rata dobânzii pe care entitatea ar trebui să o plătească pentru a împrumuta în termeni si conditii similare fondurile necesare pentru a obține un activ cu o valoare similară activului aferent dreptului de utilizare, intr-un context economic similar. Rata de imprumut marginala a Companiei este determinata prin utilizarea ratelor de dobândă fără riscuri, ajustate cu o primă de risc de lichiditate. Pentru terenurile si cladirile inchiriate de la entitati detinute de stat, ratele de dobanda a titlurilor de stat emise de Statul Roman au fost considerate ca fiind ratele adecvate pentru evaluarea datoriilor, acestea fiind aplicate in functie de maturitatea contractelor de chirie cat si de maturitatea titlurilor de stat emise. Prin urmare, Compania estimează rata margianala a dobanzii folosind date observabile acolo unde sunt disponibile și efectuează anumite estimări și ajustări în cazul în care nu sunt disponibile date observabile.

- Estimarea perioadei de valabilitate a biletelor

Biletele care sunt putin probabil sa fie utilizate sunt recunoscute la alte venituri operationale pe baza estimarilor Companiei privind perioada de valabilitate a acestora. Compania estimeaza ca aceasta perioada este de 12 luni, aceasta fiind cea mai buna estimare a managementului in conditiile actuale.

- Duratele de viata a echipamentelor de zbor, alte imobilizari corporale si imobilizari necorporale

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Metodele de amortizare, duratele de viata si valorile reziduale sunt revizuite la fiecare perioada de raportare si ajustate daca este cazul. Duratele de viata pentru echipamentele de zbor, alte imobilizari corporale si imobilizari necorporale sunt prezentate in Nota 2.5 si respectiv in Nota 2.6.

3.2 Corectia erorilor contabile

Erorile constatate in contabilitate se pot referi fie la exercitiul financiar curent, fie la exercitiile financiare precedente. Corectarea erorilor se efectueaza la data constatarii lor. Erorile din perioadele anterioare sunt omisiuni si declaratii eronate cuprinse in situatiile financiare ale entitatii pentru una sau mai multe perioade anterioare rezultand din greseala de a utiliza sau de a nu utiliza informatii credibile care: a) erau disponibile la momentul la care situatiile financiare pentru acele perioade au fost aprobate spre a fi emise; b) ar fi putut fi obtinute in mod rezonabil si luate in considerare la intocmirea si prezentarea acelor situatii financiare anuale.

Conform IAS 8, corectarea erorilor contabile aferente exercitiilor anterioare se aplica retroactiv, prin retratarea informatiilor comparative si redeschiderea bilantului initial al perioadelor comparative prezentate, cu exceptia cazului cand sunt imposibil de determinat fie efectele specifice ale perioadei, fie efectul cumulativ al erorilor.

Corectarea erorilor aferente exercitiului financiar curent se efectueaza pe seama contului de profit si pierdere.

4. IMOBILIZĂRI CORPORALE

a) Echipamentele de zbor

In cadrul Echipamentelor de zbor sunt incluse aeronave, motoare si alte componente rotabile. Inspectiile si reparatiile capitale la motoare se capitalizeaza, reprezentand principalele intrari de mijloace fixe din cadrul echipamentelor de zbor.

La data tranzitiei la IFRS, Compania utilizează opțiunea valorii juste drept cost prezumat. Astfel, valoarea justă stabilită cu ocazia reevaluării efectuate de un evaluator independent autorizat ANEVAR la 31 decembrie 2013 este considerată drept cost presupus la data trecerii la IFRS, dupa cum urmeaza:

Echipamente de zbor	Aeronave	Motoare	Total
Cost prezumat la valoarea justa de la 31 decembrie 2013	667.157.901	21.948.240	689.106.141
Intrari 2014	263.128	-	263.128
Amortizare cumulata pana la 31.12.2014	(82.337.861)	(3.658.040)	(85.995.901)
Valoare contabila neta la 1 ianuarie 2015 (data tranzitiei la IFRS)	**585.083.168**	**18.290.200**	**603.373.368**

Ulterior datei tranzitiei la IFRS, Compania adopta modelul reevaluarii pentru evaluarea avioanelor si motoarelor conform IAS 16. Astfel valoarea justa stabilita la reevaluarea de la 31 decembrie 2015 este inregistrata ca fiind prima reevaluare in situatiile financiare IFRS. Flota de aeronave a Companiei este reevaluata la 31 decembrie 2015, la 31 decembrie 2018, la 31 decembrie 2019, la 31 decembrie 2020 si la 31 decembrie 2021 de evaluatori independenti autorizati ANEVAR, cu respectarea prevederilor Standardelor Internationale de Evaluare.

La 31 decembrie 2021, evaluarea avioanelor si motoarelor s-a facut prin metoda valorii de piata, metoda amortizarii si metoda determinarii gradului de uzura. Rezultatul reevaluarilor a fost reflectat in contabilitate prin anularea amortizarii cumulate si prin ajustarea valorii nete contabile. Cresterea valorilor contabile ale aeronavelor

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

rezultate din reevaluare a fost inregistrata in capitalurile proprii la rezerve din reevaluare cu extinderea duratelor de amortizare in acord cu recomandarile evaluatorului. Descresterea de valoare rezultata din reevaluare a fost inregistrata ca o diminuare a rezervei din reevaluare, iar diferenta ramasa neacoperita a fost inregistrata ca o cheltuiala in contul de profit si pierdere.

Valoarea de piata pentru echipamente de zbor se incadreaza in nivelul II de valoare de piata recurenta si a avut in vedere cea mai buna utilizare a respectivului activ, utilizare ce nu difera de cea actuala. O reconciliere intre valoarea de deschidere si de inchidere a valorii de piata este prezentata mai jos.

Pentru componentele rotabile, valoarea justa a fost stabilita la nivelul valorii contabile nete.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Echipamente de zbor	Aeronave	Motoare	Controale aeronave si reparatii motor	Componente rotabile	Total
Anul încheiat la 31 decembrie 2020					
Valoare contabilă netă initiala	269.111.999	17.804.809	297.574.401	51.089.595	635.580.804
Intrari	-	-	27.596.196	3.062.652	30.658.848
Transferuri din imobilizari in curs (b)	-	-	24.231.641	-	24.231.641
Iesiri	-	(3.711.352)	(1.274.675)	-	(4.986.027)
Amortizarea cumulata a iesirilor	-	3.711.352	71.265	-	3.782.617
Cheltuiala cu amortizarea din an	(55.107.231)	(13.186.203)	(63.843.091)	(5.425.012)	(137.561.537)
Ajustari pentru pierderea de valoare	-	-	-	131.637	131.637
Anularea amortizarii cumulate la data reevaluarii	55.107.231	9.474.851	63.771.826	-	128.353.908
Anularea costului la data reevaluarii	(55.107.231)	(9.474.851)	(63.771.826)	-	(128.353.908)
Cresterea valorii din reevaluare prin rezerva	7.791.515	7.919.126	-	-	15.710.641
Reducerea valorii din reevaluare prin cheltuiala	(43.334.468)	(293.395)	(61.462.317)	-	(105.090.180)
Valoarea contabila neta	**178.461.815**	**12.244.337**	**222.893.420**	**48.858.872**	**462.458.444**
La 31 decembrie 2020					
Cost	178.461.815	12.244.337	222.893.420	122.904.495	536.504.067
Amortizare cumulata	-	-	-	(73.709.904)	(73.709.904)
Depreciere de valoare cumulata	-	-	-	(335.719)	(335.719)
Valoarea contabila neta	**178.461.815**	**12.244.337**	**222.893.420**	**48.858.872**	**462.458.444**
Anul încheiat la 31 decembrie 2021					
Corectie sold initial	293.774		(293.774)		-
Valoare contabilă netă initiala corectata	178.755.589	12.244.337	222.599.646	48.858.872	462.458.444
Intrari			12.871.207	1.803.070	14.674.277
Transferuri din imobilizari in curs (b)			2.722.096		2.722.096
Iesiri				(4.129.195)	(4.129.195)
Amortizarea cumulata a iesirilor				114.777	114.777
Cheltuiala cu amortizarea din an	(51.109.360)	(8.215.711)	(56.547.577)	(4.110.963)	(119.983.611)
Ajustari pentru pierderea de valoare				91.876	91.876
Anularea amortizarii cumulate la data reevaluarii	51.109.360	8.215.711	56.547.577	-	115.872.648
Anularea costului la data reevaluarii	(51.109.360)	(8.215.711)	(56.547.577)	-	(115.872.648)
Cresterea valorii din reevaluare prin rezerva	49.804.838	8.632.647	-	-	58.437.485
Reducerea valorii din reevaluare prin rezerva	(12.547.818)	-	-	-	(12.547.818)

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Echipamente de zbor	Aeronave	Motoare	Controale aeronave si reparatii motor	Componente rotabile	Total
Cresterea valorii din reevaluare prin venit	28.329.238	386.640	17.584.777	-	46.300.655
Valoarea contabila neta	**193.232.487**	**13.047.913**	**199.230.149**	**42.628.437**	**448.138.986**
La 31 decembrie 2021					
Cost	193.232.487	13.047.913	199.230.149	120.578.370	526.088.919
Amortizare cumulata	-	-	-	(77.706.090)	(77.706.090)
Depreciere de valoare cumulata	-	-	-	(243.843)	(243.843)
Valoarea contabila neta	**193.232.487**	**13.047.913**	**199.230.149**	**42.628.437**	**448.138.986**

Principalele reparatii si inspectii majore realizate in cursul exercitiului financiar in cadrul echipamentelor de zbor sunt reprezentate de urmatoarele controale:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Inspectii si reparatii capitale la motoare si tren de aterizare la avioane Boeing 737	6.971.571	20.494.959
Reparatii si controale la componentele avioanelor Boeing 737	-	2.713.600
Inspectii si reparatii capitale la motoare si tren de aterizare la avioane ATR	-	3.167.149
Inspectii si reparatii capitale la motoare si tren de aterizare la avioane AIRBUS 318	8.621.732	22.292.698
Reparatii componente aferente avioanelor AIRBUS 318	-	3.159.432
Total controale in perioada	**15.593.303**	**51.827.837**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

b) Alte imobilizari corporale

Terenurile si cladirile sunt prezentate la valoarea reevaluata in situatiile financiare.

La data tranzitiei la IFRS (1 ianuarie 2015), Compania opteaza pentru aplicarea derogarii IFRS 1 in vederea recunoasterii valorii juste stabilite la o reevaluare anterioara datei tranzitiei drept cost presupus. Astfel pentru terenuri si cladiri, Compania foloseste valoarea justa stabilita de un evaluator independent la 31 decembrie 2012 ca fiind costul presupus, de la care va incepe sa calculeze amortizarea si pierderile de valoare.

	Terenuri	Cladiri	Total
Cost prezumat la valoarea justa stabilita la 31 decembrie 2012	**6.916.473**	**28.255.796**	**35.172.269**
Intrari ani 2013-2014	-	202.658	202.658
Amortizare cumulata 2013-2014	-	(4.861.430)	(4.861.430)
Valoare contabila neta la 1 decembrie 2015 (data tranzitiei la IFRS)	**6.916.473**	**23.597.024**	**30.513.497**

Incepand cu anul 2015, Compania aplica modelul reevaluarii pentru terenuri si cladiri, inregistrand valoarea justa stabilita de evaluator la 31 decembrie 2015 ca fiind prima reevaluare conform IAS 16. Terenurile si cladirile sunt reevaluate la 31 decembrie 2015, la 31 decembrie 2018 si la 31 decembrie 2021 de evaluatori independenti autorizati ANEVAR, cu respectarea prevederilor Standardelor Internationale de Evaluare. Valoarea de piata a terenurilor si cladirilor se incadreaza in nivelul II de valoare de piata recurenta si a avut in vederea cea mai buna utilizare. O reconciliere intre valoarea de deschidere si de inchidere a valorii de piata este prezentata mai jos.

La 31 decembrie 2021, evaluarea terenurilor si cladirilor a fost efectuata de un evaluator independent, prin metoda valorii de piata, metoda de randament si metoda costurilor. Rezultatul reevaluarilor a fost reflectat in contabilitate prin anularea amortizarii cumulate si prin ajustarea valorii nete contabile. Cresterea valorilor contabile rezultate din reevaluare a fost inregistrata in capitalurile proprii la rezerve din reevaluare cu extinderea duratelor de amortizare in acord cu recomandarile evaluatorului. Descresterea de valoare rezultata din reevaluare a fost inregistrata ca o diminuare a rezervei din reevaluare, iar diferenta ramasa neacoperita a fost inregistrata ca o cheltuiala in contul de profit si pierdere.

Celelalte imobilizari corporale (echipamente tehnologice - masini, utilaje, instalatii de lucru; aparate si instalatii de masura si reglare; mobilier, aparatura birotica si echipament protectie) sunt prezentate la cost, ajustat cu hiperinflatia conform IAS 29, mai putin amortizarea si pierderea de valoare.

MOORE
22 AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Alte imobilizari corporale	Terenuri	Cladiri si constructii	Mijloace de transport	Echipamente tehnologice, aparate si instalatii de masura si reglare	Mobilier, aparatura birotica, echipament de protectie	Imobilizari in curs si avansuri *	Total
La 1 ianuarie 2020							
Cost	8.363.800	25.806.708	6.425.226	53.428.825	3.544.507	26.603.617	124.172.683
Amortizare cumulata		(4.238.417)	(6.219.614)	(47.194.855)	(3.219.049)	-	(60.871.935)
Depreciere de valoare cumulata	-	-	-	-	-	-	-
Valoare neta contabila	**8.363.800**	**21.568.291**	**205.612**	**6.233.970**	**325.458**	**26.603.617**	**63.300.748**
Anul încheiat la 31 decembrie 2020							
Valoare contabilă netă initiala	8.363.800	21.568.291	205.612	6.233.970	325.458	26.603.617	63.300.748
Intrari	-	4.290	31.121	465.302	8.581	218.262	727.556
Transferuri din imobilizari in curs (a)	-	-	-	217.444	-	(24.449.085)	(24.231.641)
Iesiri	-	-	(114.103)	(48.118)	(113.197)	(3.736.890)	(4.012.308)
Amortizarea cumulata a iesirilor	-	-	114.103	48.118	104.960	-	267.181
Cheltuiala cu amortizarea din an	-	(3.623.943)	(62.229)	(1.955.331)	(96.765)	-	(5.738.268)
Valoarea contabila neta finala	**8.363.800**	**17.948.638**	**174.504**	**4.961.385**	**229.037**	**(1.364.096)**	**30.313.268**
La 31 decembrie 2020							
Cost	8.363.800	25.810.998	6.342.244	54.063.453	3.439.891	**(1.364.096)**	96.656.290
Amortizare cumulata	-	(7.862.360)	(6.167.740)	(49.102.068)	(3.210.854)	-	(66.343.022)
Depreciere de valoare cumulata	-	-	-	-	-	-	-
Valoare neta contabila	**8.363.800**	**17.948.638**	**174.504**	**4.961.385**	**229.037**	**(1.364.096)***	**30.313.268**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Anul încheiat la 31 decembrie 2021							
Valoare contabilă netă initiala	8.363.800	17.948.638	174.504	4.961.385	229.037	(1.364.096)	30.313.268
Intrari	-	633	-	390.822	2.198	3.822.650	4.216.303
Transferuri din imobilizari in curs (a)	-	-	-	-	-	(2.722.096)	(2.722.096)
Iesiri	-	-	(40.324)	(3.157.844)	(359.036)	-	(3.557.204)
Amortizarea cumulata a iesirilor	-	-	40.324	3.143.285	354.855	-	3.538.464
Cheltuiala cu amortizarea din an	-	(1.921.682)	(37.480)	(1.692.084)	(73.996)	-	(3.725.242)
Anularea amortizarii cumulate la data reevaluarii	-	9.493.746	-	-	-	-	9.493.746
Anularea costului la data reevaluarii	-	(9.493.746)	-	-	-	-	(9.493.746)
Cresterea valorii din reevaluare prin rezerva	8.605.241	36.480.657	-	-	-	-	45.085.898
Valoarea contabila neta finala	16.969.041	52.508.246	137.024	3.645.564	153.058	(263.542)	73.149.391
La 31 decembrie 2021							
Cost	**16.969.041**	**52.798.542**	**6.301.920**	**51.296.431**	**3.083.053**	**(263.542)**	**130.185.445**
Amortizare cumulata	-	(290.296)	(6.164.896)	(47.650.867)	(2.929.995)	-	(57.036.054)
Depreciere de valoare cumulata	-	-	-	-	-	-	-
Valoare neta contabila	**16.969.041**	**52.508.246**	**137.024**	**3.645.564**	**153.058**	**(263.542)**	**73.149.391**

*In categoria „Imobilizari in curs si avansuri", sunt incluse notele de credit primite de la Boeing in suma totala de 3.736.890 lei, cu titlu de facilitati financiare pentru plata ratelor de leasing in perioada 2018-2019. Fiind conditionate de achizitia a 5 aeronave de la Boeing cu livrarea in anul 2023, aceste facilitati sunt tratate ca reduceri ale costurilor (avansurilor) pentru achizitia aeronavelor (detalii in Nota 36, d).

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Modificarile rezervei din reevaluare pe parcursul exercitiului financiar sunt prezentate astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Rezerva din reevaluare la începutul exercițiului financiar	**105.028.203**	**95.745.998**
Corecție rezerva de reevaluarea prin rezultat reportat	-	61.751
Creștere din reevaluare înregistrata in cursul exercițiului	103.523.383	15.710.641
Descreștere din reevaluare înregistrata in cursul exercițiului	(12.547.818)	-
Sume transferate din rezerva din reevaluare in rezultatul reportat in cursul exercițiului financiar	(175.864)	(6.490.188)
Rezerva din reevaluare la sfârșitul exercițiului financiar	**195.827.904**	**105.028.203**
Impozit amânat aferent rezervei din reevaluare	**(31.332.465)**	**(16.804.512)**
Rezerva din reevaluare, neta de impozit amânat	**164.495.439**	**88.223.690**

In anul 2020 Compania a scos din evidenta contabila un motor al carei valoare contabila a fost amortizata integral si nu mai era utilizat. Conform politicii contabile, surplusul din reevaluare in suma de 6.490.188 lei, inregistrat la reevaluarile motorului in perioadele precedente, a fost transferat la rezultatul reportat la momentul casarii. La rezultatul reportat s-a transferat si elementul de impozit amanat aferent acestui surplus realizat in suma de 1.038.430 lei, impactul net fiind 5.451.758 lei.

In anul 2021, cu ocazia casarilor de echipamente Compania a transferat la rezultatul raportat un surplus de reevaluare net de impozit amanat in suma de 147.726 lei (surplus realizat de 175.864 lei, minus impozitul amanat aferent in suma de 28.128 lei).

Imobilizari corporale gajate si restrictionate

In cursul anului 2020, Compania a obtinut un imprumut in suma de 18.640.309 EUR, pe o perioada de 6 ani, de la Banca Transilvania, destinat compensarii pierderilor economice suferite ca urmare a pandemiei covid-19 in perioada 16 martie-30 iunie 2020, stabilite prin Decizia CE C(2020) 6910 din data de 02.10.2020. Imprumutul a fost garantat de Ministerul Finantelor Publice in proportie de 100% si dobanzile, in limita sumei de 19.330.000 EUR, in conformitate cu prevederile OUG 139/2020 si HG 1096/2020 privind acordarea ajutoarelor de stat. Pentru obtinerea facilitatii de credit, Compania a constituit in favoarea Ministerului Finantelor Publice urmatoarele garantii: avion Boeing 737-700 YR – BGH; avion Boeing 737-700 YR – BGI; avion Boeing 737-700 YR – BGD.

De asemenea Compania a garantat imprumutul de trezorerie acordat de Ministerul Finantelor Publice ca ajutor de salvare cu sechestru in favoarea Ministerului Finantelor Publice asupra urmatoarelor 5 aeronave: avion Airbus A318-111 YR ASA, avion Airbus A318-111 YR ASB, avion Airbus A318-111 YR ASC, avion Boeing 737/700 YR-BGF, avion Boeing 737/700 YR-BGG.

5. INVESTITII IMOBILIARE

La data adoptării IFRS, Compania detine investitii imobiliare constand in cladiri inchiriate tertilor. Anterior datei tranzitiei la IFRS, la 31 decembrie 2012 cladirile au fost reevaluate la valoarea justa de catre un evaluator independent. Aplicand derogarea IFRS 1, Compania utilizeaza valoarea justa stabilita la 31 decembrie 2012 ca fiind costul presupus la data tranzitiei.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

	Investiții imobiliare
Cost presupus la valoare justa stabilita la 31 decembrie 2012	**894.729**
Pierdere neta din evaluarea la valoarea justa a investitiilor imobiliare in perioada 2013-2014	(90.334)
Valoarea contabilă netă la 1 ianuarie 2015	**804.395**

Ulterior datei tranzitiei la IFRS, investitiile imobiliare sunt prezentate la valoarea justa, in conformitate cu tratamentul contabil stabilit de IAS 40.

Investițiile imobiliare, în principal clădirile de birouri, sunt deținute pentru randamentele de închiriere pe termen lung și nu sunt ocupate de Companie. Sunt contabilizate la valoarea justă. Modificările valorilor juste sunt prezentate în situatia profitului sau pierderii, in cadrul cheltuielilor cu amortizarea si deprecierea activelor nefinanciare.

Ierarhia valorii juste si tehnicile de evaluare

Compania obține evaluări independente pentru investitiile sale imobiliare cel puțin o data la trei ani. Valorile juste ale investițiilor imobiliare au fost determinate de evaluatori independeti, autorizati ANEVAR, la 31 decembrie 2015, la 31 decembrie 2018 si la 31 decembrie 2021. In anii financiari 2016-2017 si 2019-2020, modificarile de valoare justa au fost evaluate de Companie, ținând cont de cele mai recente studii de piata privind evolutia preturilor pe o piata activa pentru investitii similare. La sfârșitul fiecărei perioade de raportare, Conducerea determină valoarea investitiilor într-un interval de estimări rezonabile ale valorii juste. In cazul investitiilor imobiliare unde informațiile de piata nu sunt disponibile, Compania ia în considerare informații dintr-o varietate de surse, inclusiv:

- prețuri curente pe o piață activă pentru proprietăți de altă natură sau prețuri recente pentru proprietăți similare pe piețele mai puțin active, ajustate pentru a reflecta aceste diferențe;
- previziuni actualizate ale fluxurilor de numerar bazate pe estimări fiabile ale fluxurilor de numerar viitoare
- previziuni ale capitalizarii veniturilor bazate pe venitul net estimat de pe piață al unei proprietăți (Iconsiderand pretul chiriei/mp si costurile minime estimate pentru functionare unui chirias in aceste spatii) și o rata de capitalizare.

Toate estimările privind valoarea justă pentru investitii imobiliare sunt incluse la nivelul 3 in ierarhia valorii juste, fiind bazate pe date de intrare neobservabile (rate de actualizare, randamente marginale, rate de neocupare preconizate și rate de creștere a chiriilor, pe baza unor date si tranzactii comparabile din industrie).

La 31 decembrie 2021, evaluarea investitiilor imobiliare a fost efectuata de un evaluator independent.

Modificarile de valoare aferente investitiilor imobiliare la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 sunt următoarele:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Valoare contabilă netă inițială	881.343	942.520
Castig / (Pierdere) net(a) din evaluarea la valoarea justa	955.924	(61.177)
Valoarea contabilă netă	**1.837.267**	**881.343**

Sume recunoscute in contul de profit si pierdere in legatura cu investitiile imobiliare

	2021	2020
Venituri din chirii	1.171.321	974.348
Castig / (Pierdere) net(a) din evaluarea la valoarea justa	955.924	(61.177)

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

6. IMOBILIZARI NECORPORALE

	Licente si software	TOTAL imobilizari necorporale
Sold la 1 ianuarie 2020		
Valoare contabilă netă initiala	**3.490.619**	**3.490.619**
Intrari	3.478.716	3.478.716
Cheltuiala cu amortizarea din an	(1.745.017)	(1.745.017)
Valoarea contabila neta	5.224.318	5.224.318
La 31 decembrie 2020		
Cost	30.844.406	30.844.406
Amortizare cumulata	(25.620.089)	(25.620.089)
Valoare contabila neta	5.224.318	5.224.318
Anul încheiat la 31 decembrie 2021		
Valoare contabilă netă initiala	5.224.318	5.224.318
Iesiri	(1.896.088)	(1.896.088)
Amortizarea cumulata a iesirilor	1.896.088	1.896.088
Cheltuiala cu amortizarea din an	(2.573.228)	(2.573.228)
Valoarea contabila neta	2.651.090	2.651.090
La 31 decembrie 2021		
Cost	28.948.318	28.948.318
Amortizare cumulata	(26.297.228)	(26.297.228)
Valoare contabila neta	2.651.090	2.651.090

7. ACTIVE AFERENTE DREPTURILOR DE UTILIZARE SI DATORII LEASING

7.1 Sume recunoscute in bilant

Pentru leasingul clasificat anterior ca leasing financiar, entitatea a recunoscut valoarea contabilă a activului şi a datoriei de leasing imediat înainte de tranziţie ca valoarea contabilă a dreptului de utilizare a activului şi a datoriei de leasing la data cererii iniţiale. Principiile de măsurare ale IFRS 16 se aplică numai după această dată.

Nu au existat contracte de leasing oneroase care ar fi necesitat o ajustare a dreptului de utilizare a activelor la data cererii iniţiale.

a) Active aferente drepturilor de utilizare

	RON **31 decembrie 2021**	RON **31 decembrie 2020**
Avioane	403.429.337	489.782.589
Spatii cladiri	345.025	6.374.576
Masini	252.879	590.051
Altele	-	19.244
Total	**404.027.241**	**496.766.460**

b) Datorii leasing

	RON **31 decembrie 2021**	RON **31 decembrie 2020**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situaţiile financiare individuale IFRS.

Leasing termen scurt	155.443.400	(126.612.116)
Leasing termen lung	345.977.292	(386.027.672)
	501.420.692	**(512.639.789)**

7.2 Situatia modificarilor din an

Modificarile din perioada ale valorilor contabile ale activelor aferente drepturilor de utilizare și ale datoriilor de leasing sunt urmatoarele:

a) Active aferente drepturilor de utilizare

	Avioane	Spatii	Masini	Altele	Total
La 1 Ianuarie 2021	**489.782.589**	**6.374.576**	**590.051**	**19.244**	**496.766.460**
Modificari contractuale	(7.221.036)	-	-	-	**(7.221.036)**
Rezilierea contractelor	-	(1.391.850)	-	(18.839)	**(1.410.689)**
Cheltuiala cu amortizarea	(79.132.216)	(4.637.701)	(337.172)	(405)	**(84.107.494)**
La 31 Decembrie 2021	**403.429.337**	**345.025**	**252.879**	**-**	**404.027.241**

b) Datorii leasing

	Avioane	Spatii	Masini	Altele	Total
La 1 Ianuarie 2021	**499.880.296**	**12.054.334**	**685.261**	**19.898**	**512.639.789**
Modificari de contracte	(6.948.799)	-	-	-	**(6.948.799)**
Rezilierea contractelor	-	(1.479.992)	-	(19.525)	**(1.499.517)**
Plati rate 2020	(21.753.183)	(3.376.392)	(21.900)	-	**(25.151.475)**
Plati rate 2021	(21.894.975)	(424.043)	(374.506)	-	**(22.693.524)**
Diferențe de curs valutar	45.001.896	64.197	8.105	20	**45.074.218**
Cheltuiala cu dobânda	25.875.417	26.137	17.934	71	**25.919.559**
Dobânda plătită in an	(15.766.705)	(156.223)	(34.831)	-	**(15.957.759)**
Dobânda rămasa de plătit	(17.063.226)	(14.385)	(6.827)	(71)	**(17.084.509)**
La 31 Decembrie 2021	**494.285.235**	**6.838.104**	**296.960**	**393**	**501.420.692**

7.3 Sume recunoscute in contul de profit si pierdere

	Avioane	Cladiri	Masini	Altele	Total
Cheltuiala cu dobanda (Nota 32)	(25.875.417)	(26.137)	(17.934)	(71)	**(25.919.559)**
Pierderi din modificari contracte	(272.237)				**(272.237)**
Castiguri la terminarea contractelor		135.734		685	**136.419**
Pierderi nete din diferente de curs valutar	(45.001.896)	(64.197)	(8.105)	(20)	**(45.074.218)**
Total castiguri financiare	**(71.149.550)**	**45.400**	**(26.039)**	**594**	**(71.129.595)**
Cheltuieli cu amortizarea activelor (Nota 29)	(79.132.216)	(4.637.701)	(337.172)	(405)	**(84.107.494)**
Total impact in contul de profit si pierdere	**(150.281.766)**	**(4.592.301)**	**(363.211)**	**189**	**(155.237.089)**

8. INTERESE DE PARTICIPARE IN ALTE ENTITATI

La 31 decembrie 2021 și la 31 decembrie 2020, Compania detine titluri sub forma de interese de participare in urmatoarele entitati nelistate:

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Denumirea entitatii	Tara de inregistrare	Anul inregistrarii	Obiectul de activitate	Procent detinut (%)
Romanian Fuelling Services SRL	Romania	1997	Servicii legate de alimentarea cu carburanti	50%
Globe Ground SRL	Romania	1992	Servicii aeroportuare	37%
DNATA SA	Romania	1992	Servicii de catering	30,84%
CREAC	Romania	2011	Consultanta si training in aviatie	25%
World Trade Hotel SA	Romania	2008	Servicii hoteliere	2,6%
World Trade Center Bucuresti SA	Romania	1991	Servicii hoteliere	2,6%
Asociatia pentru promovare turism	Romania	2014	Dezvoltare si promovare turism	11%

Procentul drepturilor de vot este egal cu procentul actiunilor detinute (1 actiune = 1 vot).

Compania prezinta interesele de participare la cost, ajustat cu indicii de hiperinflatie pana la 31 decembrie 2003 pentru imobilizarile dobandite pana la 1 ianuarie 2004.

Situatia intereselor de participare la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 se prezinta dupa cum urmeaza:

Denumirea entitatii	Anul inregistrarii	Procent detinut	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Cost initial				
Romanian Fuelling Services SRL	1997	50%	1.826.061	1.826.061
Globe Ground SRL	1992	37%	5.087.971	5.087.971
DNATA SA	1992	30,84%	8.069.713	8.069.713
CREAC	2011	25%	787.500	787.500
World Trade Hotel SA	2008	2,6%	2.337	2.337
World Trade Center Bucuresti SA	1991	2,6%	4.994.690	4.994.690
Asociatia pentru promovare turism	2014	11%	4.392	4.392
Ajustari pentru pierdere valoare				
World Trade Center Bucuresti SA			(4.994.690)	(4.994.690)
CREAC			(787.500)	(787.500)
Valoarea contabila neta			**14.990.474**	**14.990.474**

In anul 2021, Compania a primit dividende de la Romanian Fuelling Services SRL. In anul 2020, Compania a primit dividende de la entitatile asociate Dnata si Globe Ground (Nota 31, Nota 34).

Sumarul informațiilor financiare (valoarea totala a activelor si datoriilor etc.) privind entitatile asociate si entitatile detinute in participatiune este prezentat in tabelul de mai jos.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

	Romanian Fuelling Services SRL		Globe Ground SRL		DNATA SA	
	50%	50%	37%	37%	30.84%	30.84%
	31 decembrie 2021	**31 decembrie 2020**	**31 decembrie 2021**	**31 decembrie 2020**	**31 decembrie 2021**	**31 decembrie 2020**
Active	9.954.774	10.588.412	51.894.153	43.186.272	47.056.812	37.405.157
Datorii	700.429	674.491	(4.920.982)	(2.404.452)	(42.914.278)	(41.123.681)
Activul net	9.254.345	9.913.921	46.973.171	40.781.820	4.142.534	(3.718.524)
Profit/ (pierdere)	62.481	(40.778)	5.856.208	2.464.055	8.061.253	(20.851.325)
Cota-parte TAROM in activul net al entității	4.627.173	4.956.961	17.380.073	15.089.273	1.277.557	(1.146.793)
Cota-parte TAROM la profitul entității	31.241	(20.389)	2.166.797	911.700	2.486.090	-
Dividende aprobate (Note 31, 34), din care:	(361.029)	-		(3.934.274)	-	(7.356.625)
Dividende incasate	(361.029)				-	(7.356.625)
Reconciliere interese de participare la metoda punerii in echivalenta						
Sold initial	4.956.961	4.980.015	15.089.273	14.177.573	(1.146.793)	13.071.910
Corectie sold initial	-	(2.666)	124.003	-	(61.740)	(431.529)
Cota parte din profit/ (pierdere)	31.241	(20.389)	2.166.797	911.700	2.486.090	(6.430.549)
Dividende incasate	(361.029)	-	-	-	-	(7.356.625)
Sold final	**4.627.173**	**4.956.961**	**17.380.073**	**15.089.273**	**1.277.557**	**(1.146.793)**

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

9. INVESTITII FINANCIARE

9.1 Investitii financiare pe termen lung

La 31 Decembrie 2021 si la 31 Decembrie 2020 investitiile financiare pe termen lung ale Companiei se refera la:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020 (*)
Certificate SITA	1.460.813	1.325.550
Creante si investitii pe termen lung	26.092.894	26.295.022
Total investitii pe termen lung	**27.553.707**	**27.620.572**

(*) In prezentele situatii financiare, Compania a revizuit clasificarea elementelor bilantiere, dupa natura si lichiditate, si a corectat clasificarea subventiilor de primit la 31.12.2020, in suma de 992.130 lei, de pe linia „Investitii financiare pe termen lung" (din sectiunea „Active pe termen lung") pe linia „Creanțe comerciale si alte creanțe" (din sectiunea „Active curente"), fara impact asupra totalului activelor.

a) Garantiile SITA sunt certificatele de investiții deținute de Tarom la SITA, reprezentand contribuția anuala a Companiei la planul de investiții S.I.T.A. rezultată din obligațiile financiare generate de calitatea de Companie Membră S.I.T.A. (Societe Internaționale de Telecommunications Aeronautiques). Rambursarea fiecărui certificat se efectuează pe o perioadă de 10 ani, în rate anuale egale, începând cu cea de-a douăsprezecea luna după plata certificatului de investiții către SITA. Valoarea certificatelor este purtătoare de dobândă.

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Valoarea garantiilor SITA in USD	334.229	334.229

b) Garanțiile/depozitele în favoarea partenerilor interni și externi includ în principal:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Depozit constituit in favoarea NAC Aviation 29 DAC	2.420.000 USD	3.080.000 USD
Depozit constituit in favoarea BBAM Aircraft Management LP	2.250.000 USD	2.250.000 USD
Depozit constituit in favoarea BCC Equipment Leasing	1.300.000 USD	1.300.000 USD

10. STOCURI

La 31 decembrie 2021 si 31 decembrie 2020 stocurile se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Piese de schimb	39.478.152	35.865.012
Alte materiale	1.971.824	1.944.742
Obiecte de inventor	384.419	489.956
Materiale deținute la terți	135.871	179.112
Combustibil	14.557	82.382
Consumabile	102.459	1.456.844
Mărfuri	3.299	2.391
Avansuri pentru furnizori de stocuri	1.149.597	935.259
Ajustări pentru deprecierea stocurilor	(22.095.745)	(17.609.326)
Total valoare neta stocuri	**21.144.433**	**23.346.372**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Compania calculează ajustări pentru deprecierea valorii stocurilor care nu au avut mișcare in ultimii 4 ani, precum si pentru stocurile degradate fizic si moral. Ajustările pentru deprecierea valorii stocurilor cuprind:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Ajustări pentru deprecierea piese de schimb	(83.611)	(83.611)
Ajustări pentru deprecierea materialelor	(22.012.134)	(17.525.715)
Total provizion stocuri	**(22.095.745)**	**(17.609.326)**

Modificarea provizionului de stocuri in perioada se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Sold initial	17.609.326	16.098.357
Provizion constituit in cursul anului	22.012.134	17.525.715
Reversare provizion fara utilizare	(17.525.715)	(16.014.746)
Sold final	**22.095.745**	**17.609.326**

11. CREANTE COMERCIALE SI ALTE CREANTE

Creantele Companiei se prezinta la fiecare data a bilantului, astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Creante comerciale	58.877.617	60.792.147
Facturi de emis clientilor	5.749.013	1.450.674
Creante din vanzari prin carti de credit	28.389.225	5.279.235
Ajustari pentru deprecierea creantelor (Nota 35)	(15.878.900)	(14.701.771)
(1) Creante comerciale – net	**77.136.955**	**52.820.285**
Alte creante	31.461.394	28.043.400
Garantii in favoarea partenerilor	20.286.672	20.228.541
Avansuri catre furnizori	136.392.953	82.916.207
Alte creante cu statul	5.484.590	3.639.101
TVA de recuperat	92.900	1.253.857
Subventii de primit	1.298	992.130 (*)
Alte creante cu angajatii	930.863	1.024.588
Ajustari pentru deprecierea altor creante	(2.030.554)	(2.010.217)
(2) Alte creante – net	**192.620.116**	**136.087.607**
Total creante (1 + 2)	**269.757.071**	**188.907.892**

(*) In prezentele situatii financiare, Compania a revizuit clasificarea elementelor bilantiere, dupa natura si lichiditate, si a corectat clasificarea subventiilor de primit la 31.12.2020, in suma de 992.130 lei, de pe linia „Investitii financiare pe termen lung" (din sectiunea „Active pe termen lung") pe linia „Creanțe comerciale si alte creanțe" (din sectiunea „Active curente"), fara impact asupra totalului activelor.

Creantele comerciale includ, in principal, sume de incasat de la agentii de vanzare interni si externi aferente biletelor vandute.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

„Alte creante" includ": avansuri catre locatorii de leasing pentru rezervele de mentenanta a aeronavelor luate in leasing; debitori diversi (persoane fizice si juridice) de la care Compania asteapta sa aiba unele operatiuni de incasari; creante asupra fostilor salariati cu sentinte penale, procese deschise pentru recuperari de concedii, drepturi salariale pe care Compania se asteapta sa le recupereze in functie de hotararile judecatoresti.

Creanțele în legătură cu statul includ valoarea indemnizatiilor pentru asigurarile sociale de sanatate si concedii medicale care urmeaza a fi recuperate sau compensate cu alte datorii catre bugetul statutului. Taxa pe valoare adăugată de recuperat se va compensa cu datoriile către bugetul de stat.

Garantiile/ depozitele constituite in favoarea partenerilor externi si interni, cu scadenta pana intr-un an, includ in principal:

Garantii/depozite cu scadenta in pana intr-un an	**31 decembrie 2021**	**31 decembrie 2020**
Garantii si depozite gajate constituite la Banco Popular Espanol in favoarea AENA (Aeropuertos Espanoles & Navegacion Aerea – Aeroporturile spaniole si traficul aerian)	504.873 EUR	504.873 EUR
Depozit SITA	328.145 USD	328.145 USD
Depozit deschis in favoarea Companiei Naționale Aeroporturi	118.931 RON	118.931 RON
Depozit deschis in favoarea Flughafen Munchen (Germania) pentru acoperirea serviciilor aeroportuare	155.000 EUR	162.670 EUR
Depozit deschis in favoarea Iga Havalimani Isletmesi As	147.000 EUR	147.000 EUR
Depozit deschis in favoarea FRAPORT Germania pentru acoperirea serviciilor aeroportuare	124.999 EUR	124.999 EUR
Depozit constituit in favoarea WORLDPAY (UK) LIMITED (NATW) – Marea Britanie pentru acoperirea serviciilor in legatura cu tranzactii carti de credit	1.992.988 USD	1.992.988 USD
Depozit constituit in favoarea Lufthansa Technik (Germania) pentru acoperirea serviciilor tehnice	400.000 EUR	400.000 EUR
	45.000 EUR	45.000 EUR
Depozit constituit in favoarea Tiger Aviation Services	5.000 USD	5.000 USD
Depozit constituit in favoarea Vienna International Airport	30.000 EUR	-

Compania calculeaza ajustari pentru deprecierea valorii creantelor incerte, precum si in cazul clientilor aflati in litigiu. Provizionul de clienti se constituie atunci cand recuperabilitatea creantelor devine improbabila si se deschide actiunea in instanta. Perioada de timp pentru inceperea demersurilor juridice dureaza in jur de un an de zile.

Pierderi din creanțe și debitori diverși se recunosc pentru clienti pentru care instantele judecatoresti au emis decizii in favoarea acestora si clienti pentru care s-a incheiat procedura falimentului.

Mișcările înregistrate în cursul anilor 2021 si 2020 în provizionul aferent creanțelor depreciate sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	2021	**2020**
Sold initial la 1 ianuarie	**16,711,988**	**16.531.815**
Modificari in contul de profit si pierdere (Nota 30):		
Provizion pentru creanțe incerte înregistrat în cursul anului	1.108.569	347.755
Reversare provizion ramas fara utilizare	(56.828)	(271.176)
Diferenta neta de curs valutar	246.613	101.448
Pierderi din creanțe și debitori diverși	(100.888)	2.146
Sold final la 31 decembrie	**17.909.454**	**16.711.988**

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

12. CHELTUIELI INREGISTRATE IN AVANS

La data bilantului cheltuielile inregistrate in avans se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Cheltuieli inregistrate in avans asigurari generale	404.928	904.584
Cheltuieli inregistrate in avans privind asigurarea aeronavelor	1.431.919	587.522
Cheltuieli inregistrate in avans privind comisioanele la vanzare	489.649	337.136
Alte cheltuieli inregistrate in avans	5.238.067	4.963.022
Total cheltuieli in avans	**7.564.563**	**6.792.264**

13. DISPONIBILITATI, CONTURI ASIMILATE SI NUMERAR RESTRICTIONAT

a) La data bilantului disponibilitatile si conturile asimilate ale Companiei se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Conturi curente in lei	3.253.058	4.794.760
Conturi curente in valuta	11.704.464	8.618.462
Depozite in lei - termen sub 3 luni	700	698
Disponibilități in casa lei	35.320	36.718
Disponibilități in casa valuta	55.819	89.573
Alte echivalente în numerar	336	1.457
Total disponibilități	**15.049.6977**	**13.541.668**
Numerar restricționat	9.522.132	5.584.685
Total disponibilități, conturi asimilate si numerar restrictionat	**24.571.829**	**19.126.353**

b) La data bilantului, Compania are numerar restricționat dupa cum urmeaza:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Depozite aeroporturi	8.499.601	5.120.670
Alte depozite gajate	1.022.531	464.015
Total numerar restricționat	**9.522.132**	**5.584.685**

Principalele depozite si garantii cu sume restrictionate pana intr-un an sunt urmatoarele:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Budapest International Airport – Ungaria – depozit deschis pentru acoperire serviciilor aeroportuare	100.000 EUR	65.000 EUR
Depozit deschis in favoarea Helenic Civil Aviation Authority Grecia pentru servicii aeroportuare – taxe pasageri	178.170 EUR	178.170 EUR
Depozit deschis in favoarea US CUSTOMS AND BORDER PROTECTION pentru garantarea accesului aeronavelor TAROM pe aeroporturile din SUA	100.025 USD	100.000 USD
Depozit deschis in favoarea PRAGUE AIRPORT pentru acoperirea serviciilor aeroportuare	70.000 EUR	70.000 EUR
Depozit deschis in favoarea Athens International Airport (Grecia) pentru acoperirea serviciilor aeroportuare	152.132 EUR	60.000 EUR

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Depozit deschis in favoarea Brussels International Airport Company (Belgia) pentru acoperirea serviciilor aeroportuare	80.000 EUR	158.000 EUR
Depozit deschis in favoarea Companiei Naționale Aeroporturi	255.524 EUR	374.455 EUR
Depozit deschis in favoarea Israel Airports Authority pentru acoperirea serviciilor aeroportuare	140.000 USD	140.000 USD
Depozit in favoarea Ich-Iata Clearing House	305.000 USD	-
Depozit IATA	250.000 EUR	-
Depozit in favoarea Fraport Antalya	90.000 EUR	-

14. CAPITALUL SOCIAL SI REZERVE PRIVIND CONTRIBUTIILE LA CAPITAL

La data tranzitiei la IFRS, respectiv 1 ianuarie 2015, Compania calculează și recunoaște efectul economiei hiperinflaționiste prin aplicarea IAS 29.

Capitalul social al Companiei se compune din:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Capital social statutar (inregistrat la Registrul Comertului)	2.237.629.763	2.237.071.935
Ajustări ale capitalului social (IAS 29)	1.338.357.239	1.338.357.239
Capital social ajustat cu inflatarea	**1.338.357.239**	**3.575.429.174**
Rezerve privind contribuții in avans la capital	-	550.830
Valoarea capitalului social si a contribuțiilor la capital conform IFRS	**3.575.987.002**	**3.575.980.004**

La 31 decembrie 2020 rezervele privind contributiile la capital constau in suma de 550.830 lei platita in anul 2019 de catre Ministerul Transporturilor si Infrastructurii pentru acoperirea dobanzilor aferente imprumuturilor contractate de catre Ministerul Finantelor si subcontractate Ministerului Transporturilor pentru finantarea achizitiei aeronavelor A318 de catre TAROM.

In conformitate cu OG nr 45/1997 aprobata cu modificari prin legea nr. 136/1998 actualizata prin legea nr. 316/2002 si Hotararea de Guvern nr. 7/2000, majorarea capitalului social cu suma de 550.830 lei a fost aprobata de Adunarea Generala a Actionarilor si inregistrata la Registrul Comertului in cursul anului 2021,fiind emise un numar de 220.332 actiuni la valoarea nominala de 2.5 lei/actiune. Totodata, prin AGA nr 4 din 22.02.2021, actionarii au aprobat subscrierea la majorarea capitalului social cu suma de 15.722,5 lei, echivalentul a 6.289 actiuni, prin subscriere si aport in numerar de catre ceilalti 3 actionari existenti, cu pastrarea cotei de participare la capitalul social. Dintre actionarii minoritari, doar Romatsa SA a varsat suma de 6.997,50 lei, aprobandu-se prin AGA nr. 14 din 08.06.2021 emisiunea de actiuni pentru aceasta suma.

După înregistrarea oficială a majorării de capital social la Registrul Comerțului in 2021, structura acționariatului se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021		
Acționar	**Procent deținut (%)**	**Nr. de acțiuni**	**Suma**
Ministerul Transporturilor	97,22%	870.219.189	2.175.547.973
Compania Națională Aeroporturi București	1,46%	13.025.880	32.564.700
ROMATSA	1,24%	11.054.041	27.635.102
Fondul de Investiții Muntenia	0,08%	752.795	1.881.988

MOORE
22. AUG. 2022

Total	100%	895.051.905	2.237.629.763

Numarul de actiuni ordinare, cu o valoare nominala de 2,5 lei/actiune, reprezentand capitalul social statutar, se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Capital social varsat	2.237.629.763	2.237.071.935
Nr actiuni	895.051.905	894.828.774
Valoarea nominala a actiunii (lei/actiune)	2,5	2,5

Toate actiunile sunt comune, detinatorii acestora avand dreptul de a primi dividende si dreptul la un vot pe actiune in intalnirile actionarilor.

Structura acționariatului la data bilantului se prezinta după cum urmează:

	31 Decembrie 2021		31 Decembrie 2020	
Actionar	**Procent detinut (%)**	**Nr. de actiuni**	**Procent detinut (%)**	**Nr. de actiuni**
Ministerul Transporturilor	97,22	870.219.189	97,22	869.998.857
Compania Națională Aeroporturi Bucuresti	1,46	13.025.880	1,46	13.025.880
ROMATSA	1,24	11.054.041	1,24	11.051.242
Fondul de Investiții Muntenia	0,08	752.795	0,08	752.795
Total	**100**	**895.051.905**	**100**	**894.828.774**

15. IMPRUMUTURI

La 31 decembrie 2021 si 31 decembrie 2020, situatia imprumuturilor se prezinta dupa cum urmeaza:

	31 Decembrie 2021	31 Decembrie 2020
Imprumuturi pe termen lung		
Credite bancare	86.808.577	52.117.176
Imprumuturi pe termen scurt		
Portiunea curenta a imprumutului bancar	5.425.536	-
Ajutor de stat	175.952.000	175.952.000
Dobanda aferenta ajutorului de stat	28.263.757	11.084.243
Dobanda aferenta imprumutului bancar	92.386	-
Total	**209.733.679**	**187.036.243**

a) Imprumuturi pe termen lung

Imprumutul pe termen lung in suma de 86.808.577 la 31 decembrie 2021 (52.117.176 lei la 31 decembrie 2020) reprezinta un credit bancar, garantat de Stat, contractat in luna decembrie 2020 de la Banca Transilvania pentru compensarea pierderilor cauzate de pandemia covid-19. Valoarea totala a contractului de imprumut este de 18.640.309 EUR. Imprumutul este acordat pe o durata de 6 ani, cu rambursarea trimestriala a principalului incepand cu 17 decembrie 2022. Imprumutul este garantat 100% de Ministerul Finantelor Publice, in limita totala a valorii de 19.330.000 EUR (incluzand valoarea principalului si suma dobanzilor de 679.315,34 EUR, calculate pentru perioada 2022-2026). Rata dobanzii aplicate este 0.9%.

Portiunea din imprumutul bancar ce urmeaza sa fie rambursata in maxim 12 luni dupa data bilantului este clasificata la imprumuturi pe termen scurt.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

b) Imprumuturi pe termen scurt

In baza prevederilor art 1 din OUG nr 12/2020 privind instituirea cadrului legal pentru acordarea unor ajutoare de stat individuale de salvare, Compania a primit in luna aprilie 2020 un imprumut in suma de 175.952.000 lei, pe o perioada initiala de 6 luni, cu titlu de ajutor de stat individual pentru salvare din ondurile Ministerului Finantelor Publice. Rata anuala a dobanzii este fixa si stabilita initial la 9,13%. In luna octombrie a aceluiasi an, Compania obtine extinderea perioadei cu 10 luni pana cel tarziu la 30 august 2021 sau la data aprobarii planului de restrcturare de catre Comisia Europeana, cu majorarea ratei dobanzii la 9.63%. La 31 decembrie 2020, Compania datoreaza dobanzi aferente ajutorului de stat, in suma totala de 11.084.243 lei.

In cursul anului 2021, durata imprumutului este prelungita cu inca 6 luni. La 31 decembrie 2021, Compania cumuleaza datorii cu dobanzi aferente ajutorului de stat, in suma totala de 28.263.757 lei.

c) Maturitatea imprumuturilor

Maturitatea imprumuturilor la 31 decembrie 2021 si 31 decembrie 2020 se prezinta dupa cum urmeaza:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Imprumuturi cu maturitatea pana intr-un an	181.377.536	175.952.000
Imprumuturi cu maturitatea intre 1 si 2 ani	21.702.145	3.065.716
Imprumuturi cu maturitatea intre 2 si 5 ani	65.106.432	36.788.595
Imprumuturi cu maturitatea peste 5 ani	-	12.262.865
Total principal	**268.186.113**	**52.117.176**
Dobanzi cumulate	28.356.143	11.084.243
Total datorii financiare (Nota 35)	**296.542.256**	**239.153.419**

d) Situația îndatorării nete si fluxurile de trezorerie din activitatea de finanțare

Analiza îndatorării nete si a fluxurilor de trezorerie din activitatea de finanțare de la exercițiul financiar al anului 2020 la exercițiul financiar al anului 2021 se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Disponibilități, conturi asimilate si numerar restrictionat (Nota 13)	**24.571.829**	**19.126.353**
Dobanzi de platit – ajutor de stat	(28.263.757)	(11.084.243)
Dobanzi de platit – credit bancar	(92.386)	-
Dobanzi de platit – contracte de leasing (Nota 7)	(17.084.509)	(7.122.709)
Imprumuturi pe termen scurt	(181.377.536)	(175.952.000)
Imprumuturi pe termen lung	(86.808.577)	(52.117.176)
Datorii leasing (principal)	(501.420.692)	(512.639.789)
Indatorarea neta	**(790.475.628)**	**(739.789.564)**

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Disponibilități, conturi asimilate si numerar restrictionat	**24.571.829**	**19.126.353**
Valoarea bruta a datoriilor cu rata dobanzii fixe	(815.047.457)	(758.915.917)
Indatorarea neta	**(790.475.628)**	**(739.789.564)**

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

	Alte active	Datorii din activități financiare				Total
	Disponibilități, conturi asimilate si numerar restricționat	Imprumuturi		Datorii leasing	Dobânzi de plata	
		Maturitatea sub 1 an	Maturitatea peste 1 an			
Îndatorarea neta la 1 ianuarie 2020	**37.676.742**	-	-	**(356.124.478)**	**(1.863.272)**	**(320.311.008)**
Fluxuri de trezorerie	(18.550.389)	-	-	62.071.719	24.182.034	**67.703.364**
Contracte noi	-	(175.952.000)	(52.117.176)	(256.156.527)	-	**(484.225.703)**
Modificari de contracte	-	-	-	(3.831.357)	-	**(3.831.357)**
Cheltuieli cu dobânzi	-	-	-	-	(40.525.714)	**(40.525.714)**
Diferente de curs valutar	-	-	-	41.069.447	-	**41.069.447**
Alte modificări *	-	-	-	331.407	-	**331.407**
Îndatorarea neta la 31 decembrie 2020	**19.126.353**	**(175.952.000)**	**(52.117.176)**	**(512.639.789)**	**(18.206.952)**	**(739.789.564)**
Îndatorarea neta la 1 ianuarie 2021	**19.126.353**	**(175.952.000)**	**(52.117.176)**	**(512.639.789)**	**(18.206.952)**	**(739.789.564)**
Fluxuri de trezorerie	-	-	-	47.844.999	16.782.840	**70.073.315**
Contracte noi	-	-	(40.116.937)	-	-	**(40.116.937)**
Modificari de contracte	-	-	8.448.316	-	-	**8.448.316**
Dobânzi	-	-	-	-	(44.016.549)	**(44.016.549)**
Diferente de curs valutar	-	-	-	(45.074.218)	9	**(45.074.218)**
Alte modificări *	-	(5.425.536)	(5.425.536)	-	-	-
Îndatorarea neta la 31 decembrie 2021	**24.571.829**	**(181.377.536)**	**(86.808.577)**	**(501.420.692)**	**(45.440.652)**	**(790.475.628)**

Alte modificări includ modificările nemonetare, respectiv castigurile/pierderile nete la modificările de contracte de chirie, subvenția pentru plata chiriei, concesii primite, reclasificari etc.

16. DATORII COMERCIALE

Datorii comerciale pe termen scurt:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Furnizori de servicii	213.807.592	64.955.266
Furnizori facturi de primit	46.251.831	27.435.549
Furnizori de imobilizari	9.763.432	10.766.062
Avansuri incasate de la client	57.396.443	79.889.186
	327.219.298	**183.046.063**

Costul amortizat al datoriilor comerciale aproximeaza valoarea justa a acestora, avand in vedere scadenta pe termen scurt a acestora. Avansurile incasate de la clienti cuprind valoarea biletelor vandute, pentru care nu au fost realizate prestatiile pana la data bilantului. Furnizori facturi de primit includ in principal sume previzionate pentru serviciile primite, insa nefacturate pana la data bilantului.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

17. ALTE DATORII SI OBLIGATII

La 31 decembrie 2021, alte datorii si obligatii includ:

	Obligatii pe termen scurt	Obligatii pe termen lung	La 31 decembrie 2021 Total la 31 decembrie 2021
Obligatii in legatura cu personalul (a)	93.260.580	2.109.819	95.370.399
TVA de plata	4.674.803	-	4.674.803
Creditori diversi	10.330.565	-	10.330.565
Alte datorii catre stat	8.711.475	-	8.711.475
Alte datorii financiare	4.881.197	-	4.881.197
Dobanzi leasing de plata (Nota 7)	17.084.509	-	17.084.509
Total alte datorii si obligatii	**138.943.130**	**2.109.819**	**141.052.948**

La 31 decembrie 2021, alte datorii financiare includ sumele primite de Companie de la Vitol SA in cadrul unui contract de swap cu rascumparare, potrivit caruia Compania oferea certificate de emisie carbon faza 4 in schimbul certificatelor faza 3 de la Vitol, cu conditia de a recumpara acelasi numar de certificate de la Vitol in anul urmator. Avand in vedere obligatia de recumparare a certificatelor, tranzactia nu intrunea conditiile unei vanzari conform IFRS 15 si a fost tratata ca o finantare.

La 31 decembrie 2020, alte datorii si obligatii includ:

	Obligatii pe termen scurt	Obligatii pe termen lung	La 31 decembrie 2020 (*) Total la 31 decembrie 2020
Obligatii in legatura cu personalul (a)	71.791.012 (*)	3.847.506 (*)	75.638.518
TVA de plata	2.166.692	-	2.166.692
Creditori diversi	42.224.518	-	42.224.518
Alte datorii catre stat	877.591	-	877.591
Dobanzi leasing de plata (Nota 7)	7.122.709	-	7.122.709
Total alte datorii	**125.887.122**	**2.142.906**	**128.030.028**

(*) In prezentele situatii financiare, Compania a revizuit clasificarea elementelor prezentate in bilant si a corectat clasificarea obligatiilor in legatura cu garantiile retinute salariatilor la 31.12.2020, in suma de 1.704.600 lei, de pe linia „Alte datorii si obligatii pe termen scurt" (din sectiunea Datorii curente") pe linia „Alte datorii si obligatii pe termen lung" (din sectiunea „Datorii pe termen lung"), fara impact asupra totalului datoriilor.

La 31 decembrie 2020, soldul creditorilor diversi includea suma obligatiilor catre agentiile terte care au restituit clientilor contravaloarea biletelor pentru zborurile anulate in context pandemic, din fonduri proprii.

a) Obligatiile in legatura cu personalul

Obligatiile in legatura cu personalul includ:

- salariile si contributiile sociale de plata la data bilantului;
- sumele previzionate privind plata concediilor de odihna neefectuate;
- sumele estimate privind platile compensatorii catre angajatii care primesc anuitati, in baza legilor speciale (Legea 95/2008, personalul tehnic-aeronautic) si/sau sentintelor civile. Valoarea anuitatilor certe este estimata la o rată de actualizare 0% si include contribuțiile sociale. Calculul anuitatilor certe este separat de calculul actuarial privind beneficiile la pensionare (Nota 18);
- garantii retinute angajatilor;
- alte datorii cu salariatii.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

La 31 decembrie 2021, obligatiile in legatura cu personalul se prezinta astfel:

				La 31 decembrie 2021	
	pana la 1 an	1-2 ani	2-5 ani	peste 5 ani	Total
Salarii de plata	3.649.850	-	-	-	3.649.850
Provizion concedii de odihna neefectuate	11.333.971	-	-	-	11.333.971
Provizion plati compensatorii anuitati certe	1.949.310	380.952	79.031	425.890	2.835.183
Depozite/garantii retinute angajatilor	232.626	1.223.946	-	-	1.456.572
Contributii asigurari sociale	46.628.972	-	-	-	46.628.972
Contributii asigurari sociale de sanatate	16.482.547	-	-	-	16.482.547
Contributia asiguratorie pentru munca	3.800.592	-	-	-	3.800.592
Impozit pe salarii	9.182.712	-	-	-	9.182.712
Salarii, beneficii si asigurari sociale	**93.260.580**	**1.604.898**	**79.031**	**425.890**	**95.370.399**

La 31 decembrie 2020, obligatiile in legatura cu personalul se prezinta astfel:

				La 31 decembrie 2020	
	pana la 1 an	1-2 ani	2-5 ani	peste 5 ani	Total
Salarii de plata	3.347.135	-	-	-	3.347.135
Provizion concedii de odihna neefectuate	11.818.871	-	-	-	11.818.871
Provizion plati compensatorii anuitati certe	4.592.464	1.277.415	287.826	577.665	6.735.370
Depozite/garantii retinute angajatilor	101.931 (*)	1.704.600 (*)	-	-	1.806.531
Contributii asigurari sociale	31.693.614	-	-	-	31.693.614
Contributii asigurari sociale de sanatate	11.006.160	-	-	-	11.006.160
Contributia asiguratorie pentru munca	2.437.666	-	-	-	2.437.666
Impozit pe salarii	6.793.165	-	-	-	6.793.165
Salarii, beneficii si asigurari sociale	**71.791.012**	**2.982.015**	287.826	577.665	**75.638.518**

(*) In prezentele situatii financiare, Compania a revizuit clasificarea elementelor prezentate in bilant si a corectat clasificarea obligatiilor in legatura cu garantiile retinute salariatilor la 31.12.2020, in suma de 1.704.600 lei, de pe linia „Alte datorii si obligatii pe termen scurt" (din sectiunea Datorii curente") pe linia „Alte datorii si obligatii pe termen lung" (din sectiunea „Datorii pe termen lung"), fara impact asupra totalului datoriilor.

In cursul anului 2020, prin inchiderea agentiilor din strainatate, garantiile retinute angajatilor care lucrau in strainatate au fost restituite acestora.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

18. OBLIGAȚII PRIVIND BENEFICIILE POSTANGAJARE ALE ANGAJAȚILOR

Provizion pentru pensii si obligatii similare

Compania a calculat si a constituit provizioane pentru obligatiile privind beneficiile postangajare ale angajatilor dupa cum urmeaza:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Portiunea curenta din obligatiile privind plata beneficiilor postangajare	568.417	2.544.853
Obligatii pe termen lung privind plata beneficiilor la pensionare	13.008.103	17.607.179
Total obligatii privind beneficiile postangajare ale angajatilor	**13.576.520**	**20.152.032**

Calculul valorii obligatiilor privind beneficiile determinate la data de 31 decembrie 2021 se bazeaza pe drepturile si beneficiile indicate in Acordul colectiv SG 858 din 16 februarie 2021, ale caror prevederi sunt aplicabile incepand cu data de 1 octombrie 2020; acesta fiind ultimul acord colectiv intre Companie si sindicatele legal constituite. Acordul vizeaza drepturile tranzitorii ale salariatilor pana la incheierea unui nou contract colectiv de munca la nivel de unitate, dar nu mai tarziu de 90 zile de la data incetarii starii de alerta (9 martie 2022).

Calculul valorii obligatiilor privind beneficiile determinate la data de 31 decembrie 2020 se bazeaza pe beneficiile indicate in Acordul colectiv SG 8614 din 1 octombrie 2019, care vizeaza drepturile tranzitorii ale salariatilor pana la incheierea unui nou contract colectiv de munca la nivel de unitate, dar nu mai tarziu de 30 septembrie 2020. Semnarea noului contract colectiv fiind amanata in contextul pandemic, pentru estimarea valorii obligatiei de la 31 decembrie 2020 s-a considerat ca beneficiile din Acordul SG se mentin si la data incheierii exercitiului financiar 2020.

Atât Acordul colectiv acordul SG 858/ 16 februarie 2021, cat si acordul nr. SG 8614/ 1 octombrie 2019 prevăd aceleași beneficii semnificative pe termen lung constând în drepturile acordate pentru pensionarea datorata motivelor medicale ori limitei de varsta sau pentru pensionarea anticipata la cerere, conform schemei prezentată în continuare:

Eveniment	Categorie de personal	Vechime	Beneficiu
Pensionare anticipată la cerere	non-tehnic	sub 25 ani	1 salariu lunar brut
		peste 25 ani	2 salarii lunare brute
Pensionare medicală sau pentru limită de vârstă	non-tehnic	sub 25 ani	3 salarii lunare brute
		peste 25 ani	6 salarii lunare brute
Pensionare pentru limită de vârstă	tehnic	sub 25 ani	18 salarii lunare brute
		peste 25 ani	18 salarii lunare brute + 1 salariu lunar brut pentru fiecare an lucrat in plus peste 25 ani

Personalul tehnic face referire la personalul tehnic nenavigant, iar personalul non-tehnic la restul angajaților.

Din salariile brute acordate ca beneficii la pensionare se retin si achita impozitele si contributiile potrivit legii.

Beneficiile acordate la pensionare personalului aeronautic tehnic nenavigant sunt în conformitate cu Legea 95/2008 privind Statutul personalului aeronautic tehnic nenavigant din aviația civilă din România, cu modificările și completările ulterioare.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Atat suma provizionata la 31 decembrie 2021, cat si suma provizionata la 31 decembrie 2020 au fost stabilite pe baza evaluarii actuariale efectuate de Deloitte Audit SRL, actuar autorizat, in conformitate cu Raportul incheiat in martie 2022, respectiv cu Raportul din aprilie 2021.

Obligatia neta a Companiei a fost estimata utilizand tehnica actuariala a unitatilor de credit proiectate, care calculează obligația liniar pentru fiecare angajat până la momentul pensionării. Pensionările anticipate nu au fost modelate deoarece, pe baza experienței istorice, așteptările sunt ca acestea să fie în număr redus și cu un impact nesemnificativ asupra valorii obligatiei nete.

Obligatia privind beneficiile definite nu include obligația față de angajații care s-au pensionat înainte de data bilantului și care încă primesc anuități (obligatie ce a fost estimata si inclusa de către conducerea Societății in valoarea provizionului privind platile compensatorii anuitati certe, prezentate la Nota 17).

Valoarea prezentă a obligatiei de plata privind beneficiile determinate la data bilantului si miscarile obligatiei nete in perioada se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Obligatia initiala pentru beneficiile determinate – 1 ianuarie	**20.152.032**	**23.250.003**
Costul serviciului actual – Personal non-tehnic	298.432	562.911
Costul serviciului actual – Personal tehnic	401.792	1.037.312
Costul cu dobânzile – Personal non-tehnic	242.784	219.430
Costul cu dobânzile – Personal tehnic	357.747	317.321
Total sume recunoscute in contul de profit si pierdere	**1.300.755**	**2.136.974**
Reestimari – (câștiguri)/pierderi actuariale		
Pierderi actuariale – experiență– Personal non-tehnic	(213.305)	423.304
Pierderi actuariale – experiență– Personal tehnic	(1.621.590)	473.855
Pierderi actuariale din schimbările privind ipotezele financiare– Personal non-tehnic	(1.319.849)	1.089.775
Pierderi actuariale din schimbările privind ipotezele financiare– Personal tehnic	(1.676.916)	1.354.981
Pierderi / (Castiguri) actuariale din schimbările privind ipotezele demografice– Personal non-tehnic	(475.533)	(370.912)
Pierderi / (Castiguri) actuariale din schimbările privind ipotezele demografice– Personal tehnic	(487.844)	(213.886)
Total sume recunoscute in alte elemente ale rezultatului global	**(5.795.037)**	**2.757.117**
Beneficii plătite angajatilor – Personal non-tehnic	(1.215.522)	(2.209.824)
Beneficii plătite angajatilor – Personal non-tehnic	(865.708)	(5.782.238)
Obligația netă pentru beneficiile determinate – 31 decembrie	**13.576.520**	**20.152.032**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Mișcările datoriei nete in perioada

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Soldul inițial al obligației nete privind beneficiile determinate	**20.152.032**	**23.250.003**
Componentele obligației privind beneficiile la pensionare înregistrate in contul de profit și pierdere	1.300.755	2.136.974
Componentele obligației privind beneficiile la pensionare înregistrate in alte elemente ale rezultatului global	(5.795.037)	2.757.117
Beneficiile plătite	(2.081.230)	(7.992.062)
Soldul final al obligației nete privind beneficiile determinate	**13.576.520**	**20.152.032**

Ipotezele actuariale utilizate

a) Rata de actualizare

Pentru determinarea ratei de actualizare s-au folosit randamentele titlurilor în RON publicate de Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA) pentru 31 decembrie 2021, cu o maturitate care coincide cu media ponderată a perioadei de timp în care datoriile privind beneficiile de pensionare vor deveni scadente. Durata medie ponderată a datoriilor este de 10,5 ani (la 31 decembrie 2020, media ponderata a fost de 10,6 ani).

	2021	2020
Rata de actualizare	5,10%	2.98%

b) Cresterea salariala

In calculele efectuate la 31 decembrie 2021, dar si la evaluarea de la 31 decembrie 2020, nu au fost presupuse cresteri salariale.

c) Rata de rotatie a personalului

Rata de rotație a angajaților utilizată este calculata pe grupe de varsta, considerand ca aceasta scade pe masura ce angajatul se apropie de varsta de pensionare:

Varsta	Rata de rotatie la 31 decembrie 2021	Rata de rotatie la 31 decembrie 2020
18-25	16,38%	12,77%
26-30	10,25%	9,65%
31-35	9,87%	9,28%
36-40	7,53%	7,14%
41-45	5,32%	4,59%
46-50	4,95%	4,25%
51-55	4,61%	3,98%
56-60	1,85%	1,67%
61-65	0,50%	0,50%

d) Rata de Mortalitate

Au fost utilizate ratele de mortalitate ale populației României valabile pentru perioada 2016-2018 și publicate de Institutul Național de Statistică al României, separat pentru femei și bărbați. S-a considerat de asemenea rata de invaliditate, determinata prin aplicarea unui factor de 50% la probabilitatea de deces, pentru fiecare gen și vârstă.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

e) Taxe salariale

IAS 19 impune includerea contribuțiilor sociale și altor taxe aferente în evaluarea beneficiilor angajaților. Potrivit legislației în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2018, angajatorii datorează o contribuție asiguratorie pentru muncă, la nivelul de 2,25%, aplicată salariilor brute pentru toți angajații, indiferent de categoria condițiilor de muncă. În plus, pentru salariații încadrați în condiții deosebite de muncă, angajatorii trebuie să plătească o contribuție suplimentară de asigurări sociale de 4% aplicată salariilor brute. În mod similar, pentru salariații încadrați în condiții speciale de muncă, angajatorii trebuie să plătească o contribuție suplimentară de asigurări sociale de 8% aplicată salariilor brute.

Contribuții suportate de angajator valabile la 31 decembrie 2021, precum si la 31 decembrie 2020:

Conditii de munca	Cota contributii	Numar angajati la 31 decembrie 2021	Numar angajati la 31 decembrie 2020
Conditii normale	2,25%	555	667
Conditii deosebite	6,25%	323	376
Conditii speciale	10,25%	422	485

f) Varsta de pensionare

În mod specific, la momentul actual, vârsta standard de pensionare este de 65 de ani pentru bărbați, respectiv 61 de ani și 9 luni pentru femei. Creșterea treptată a vârstei standard de pensionare continuă doar pentru femei, până în 2030, când aceasta va atinge nivelul de 63 de ani.

Estimarea include si ipotezele privind reducerea vârstei de pensionare pentru angajații încadrați în condiții de muncă deosebite și speciale, ipoteze bazate pe tendinta manifestata de angajatii Companiei in anii precedenti. Astfel, pentru personalul încadrat în condiții deosebite de muncă, presupunerea utilizată este că acesta se pensionează în medie cu 3 ani înainte de vârsta standard de pensionare, în timp ce pentru personalul încadrat în condiții speciale de muncă, presupunerea utilizată este că se pensionează în medie cu 8 ani înainte de vârsta standard de pensionare.

In evaluare s-au utilizat urmatoarele valori privind vârsta de pensionare:

Conditii de munca	Barbati	Femei
Conditii normale	65 ani	62 – 63 ani
Conditii deosebite	62-65 ani	59,5 – 60 ani
Conditii speciale	57-61 ani	55 ani

Câștigurile și pierderile actuariale sunt modificări ale valorii actualizate a obligației privind beneficiul definit care rezultă din:

a) ajustări din experiență (efectele diferențelor între ipotezele actuariale anterioare și ceea ce s-a întâmplat de fapt)

Rezultatul net al ajustării datorate experienței la 31 decembrie 2021 este câștig de 1.834.895 RON, fiind datorat în principal plecărilor într-un număr mai mare decât estimarea din urmă cu un an a angajaților, ca urmare a procesului de restructurare a personalului început în anul 2021.

b) efectele modificărilor ipotezelor actuariale

Majoritatea câștigului actuarial din modificările ipotezelor actuariale s-a datorat creșterii ratei de actualizare ca urmare a creșterii ratelor de dobândă fără risc pentru moneda RON. Pentru evaluarea precedentă, rata de actualizare a fost de 2.98%/an, comparativ cu cea actuală de 5.10%/an, determinând un câștig actuarial de 2.996.765 RON.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Analiza de sensibilitate

O modificare a ipotezelor actuariale cu +/- 1% (sau cu +/- 0.5%) va determina modificarea valorii actualizate a obligatiei de plata a beneficiilor la pensionare, conducand la urmatoarele rezultate:

La 31 decembrie 2021

Scenariu	Beneficiu la pensionare personal non tehnic	Variatie	Beneficiu pensionare personal tehnic	Variatie
Cea mai buna estimare	5.464.106		8.112.414	
Rata de actualizare (- 1%)	6.039.681	11 %	8.845.591	9 %
Rata de actualizare (+1%)	4.958.612	-9 %	7.465.041	-8 %
Cresteri salariale (+ 1%)	6.032.797	10 %	8.830.847	9 %
Rata de rotatie a personalului (- 0.5%)	5.785.196	6 %	8.522.546	5 %
Rata de rotatie a personalului (+ 0.5%)	5.163.291	-6 %	7.727.085	-5 %
Varsta de pensionare (- 1 an)	6.080.234	11 %	8.837.040	9 %
Varsta de pensionare (+ 1 an)	4.966.691	-9 %	7.393.932	-9 %

La 31 decembrie 2020

Scenariu	Beneficiu la pensionare personal non tehnic	Variatie	Beneficiu pensionare personal tehnic	Variatie
Cea mai buna estimare	8.147.099		12.004.932	
Rata de actualizare (- 1%)	8.673.857	6%	13.109.486	9%
Rata de actualizare (+1%)	7.370.876	-10%	11.043.668	-8%
Cresteri salariale (+ 1%)	8.913.948	9%	13.064.483	9%
Rata de rotatie a personalului (- 0.5%)	8.627.397	6%	12.560.948	5%
Rata de rotatie a personalului (+ 0.5%)	7.551.152	-7%	11.396.039	-5%
Varsta de pensionare (- 1 an)	8.830.322	8%	12.839.821	7%
Varsta de pensionare (+ 1 an)	7.555.241	-7%	10.950.237	-9%

La 31 decembrie 2021 ipotezele a căror fluctuație afectează cel mai mult valoarea obligațiilor privind beneficiile definite au rămas aceleași ca la 31 decembre 2020. Presupunerile asupra vârstei de pensionare și ratei de actualizare influențează cel mai mult valoarea obligațiilor privind beneficiile definite. De asemenea, și fluctuațiile în nivelul salariului au influențe importante în valoarea obligațiilor privind beneficiile definite.

Maturitatea provizionului de pensii

Analiza maturitatii estimate pentru obligatia de plata stabilita la data raportarii este urmatoarea:

	Sold provizion la 31 decembrie 2021	pana 1 an	1-5 ani	peste 5 ani
Non-tehnic	5.464.106	64.243	459.700	4.940.163
Tehnic	8.112.414	504.174	1.084.370	6.523.870
Total	**13.576.520**	**568.417**	**1.544.070**	**11.464.033**

	Sold provizion la 31 decembrie 2020	pana 1 an	1-5 ani	peste 5 ani
Non-tehnic	8.147.099	650.280	685.808	6.811.011
Tehnic	12.004.933	1.894.573	1.545.320	8.565.040
Total	**20.152.032**	**2.544.853**	**2.231.128**	**15.376.051**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

19. PROVIZIOANE

La 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020, situatia provizioanelor, altele decat obligatiile privind beneficiile postangajare (Nota 18), se prezinta astfel:

	Provizioane pentru litigii	Provizioane pentru certificate CO2	Alte provizioane	Total
Valoare contabila la 1 ianuarie 2020	**34.863.909**	**49.004.991**	**57.531.826**	**141.400.726**
Sume recunoscute in contul de profit si pierdere (Nota 30), din care:	16.325.271	(18.168.093)	43.903.995	**46.061.173**
- Constituire provizion	27.199.421	15.318.133	44.045.905	**86.563.459**
- Reversare portiune neutilizata din provizion	(10.874.150)	(33.486.226)	(141.910)	**(44.502.286)**
Sume utilizate in timpul anului, fara impact in rezultat	(9.441.392)	(15.448.376)	-	**(24.889.768)**
Valoare contabila la 31 decembrie 2020	**41.747.788**	**15.388.522**	**101.435.821**	**158.572.131**
Valoare contabila la 1 ianuarie 2021	**41.747.788**	**15.388.522**	**101.435.821**	**158.572.131**
Sume recunoscute in contul de profit si pierdere (Nota 30), din care:	2.513.960	53.333.145	35.301.426	**91.148.531**
- Constituire provizion	2.513.960	53.333.145	35.301.426	**91.148.531**
- Reversare portiune neutilizata din provizion				
Sume utilizate in timpul anului, fara impact in rezultat	(8.372.736)	(15.318.133)	-	**(23.690.869)**
Valoare contabila la 31 decembrie 2021	**35.889.012**	**53.403.534**	**136.737.247**	**226.029.793**

Informatii privind provizioanele individuale si estimarile semnificative

Provizioane pentru litigii

Provizioanele pentru litigii in suma de 35.889.012 lei la 31 decembrie 2021 (41.747.788 lei la 31 decembrie 2020) includ litigii cu salariatii privind bonusurile sau alte drepturi salariale, cum ar fi: sporuri pentru conditii speciale de munca, sporuri pentru conditii periculoase de munca.

Provizioanele au fost estimate in functie de stadiul dosarelor aflate pe rolul instantelor luandu-se in calcul drepturile solicitate de reclamanti, drepturile acordate de instante (acolo unde a existat o sentinta pana la data bilantului), perioada pentru care se solicita aceste drepturi si estimarea avocatilor referitoare la sansele de castig in

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

instanta ale Companiei TAROM. S-au calculat provizioane pentru dosarele la care probabilitatea iesirilor de numerar a fost estimata la cel putin 50%.

In cursul anului 2021, Compania a platit contravaloarea drepturilor bănești neacordate si câștigate în instanță de către foștii angajați, în sumă de 8.372.736 lei (in 2020, in suma de 9.441.392 lei) din sumele provizionate in anul anterior. In urma revizuirii provizoanelor la data bilantului, Compania a inregistrat o cheltuiala cu provizionul de 2.513.960 lei in 2021 (27.199.421 lei, in anul 2020).

La 2020, Compania a reluat provizioane pe venituri in valoare totală de 10.874.150 lei în urma unor sentințe favorabile câștigate de Companie.

Provizioane pentru achizitia de certificate de gaze cu efect de sera

Compania are obligatia de a restitui pana la data de 30 aprilie a fiecărui an un număr de certificate de gaze cu efect de seră echivalent cu tonele de carbon emise în timpul anului anterior.

La 31 decembrie 2021, Compania a inregistrat un provizion 53.333.145 lei pentru necesarul estimat de certificate aferent tonelor de carbon emise in cursul anului 2021.

La 31 decembrie 2020, Compania a inregistrat un provizion 15.318.133 lei pentru necesarul estimat de certificate aferent tonelor de carbon emise in cursul anului 2020. In cursul anului 2020, Compania a utilizat certificatele gratuite primite in 2021 pentru conformarea anului 2019, determinand ca o parte din provizionul existent (respectiv suma de 33.486.226 lei) sa ramana neutilizata si prin urmare reversata pe seama veniturilor.

Alte provizioane

a) Provizioane privind rezerva de mentenanta pentru aeronavele inchiriate

In conformitate cu contractele de leasing, provizioanele pentu mentenanta se calculeaza pe baza numarului de ore efectiv zburate. Acestea se reiau la venituri la momentul la care au loc reparatiile si sunt realizate cheltuielile aferente.

Situatia modificarilor provizionului aferent rezervei de mentenanta pentru aeronavele inchiriate de Companie se prezinta astfel:

	YR-BGJ (Quilldell Limited)	YR-BGK (Wilmington Trust)	YR-BGM (BCC Equipment)	YR-BGL (BCC Equipment)	ATR (NAC)	Total
Valoare contabila la 1 ianuarie 2020	**16.434.809**	**16.170.648**	**12.372.274**	**12.554.096**	-	**57.531.826**
Sume recunoscute in contul de profit si pierdere (Nota 30)	**2.809.599**	**2.967.715**	**3.545.562**	**3.508.939**	**7.437.126**	**20.410.852**
- Constituire provizion	2.809.599	2.967.715	3.545.562	3.650.849	7.437.126	20.410.852
- Sume reversate (neutilizate)				(141.910)		(141.910)
Valoare contabila la 31 decembrie 2020	**19.244.408**	**19.138.363**	**15.917.836**	**16.063.035**	**7.437.126**	**77.800.768**
Valoare contabila la 1 ianuarie 2021	**19.244.408**	**19.138.363**	**15.917.836**	**16.063.035**	**7.437.126**	**77.800.768**

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

	YR-BGJ (Quilldell Limited)	YR-BGK (Wilmington Trust)	YR-BGM (BCC Equipment)	YR-BGL (BCC Equipment)	ATR (NAC)	Total
Sume recunoscute in contul de profit si pierdere (Nota 30)	**4.194.711**	**4.559.109**	**5.369.077**	**5.981.265**	**15.197.264**	**35.301.426**
- Constituire provizion	4.194.711	4.559.109	5.369.077	5.981.265	15.197.264	35.301.426
- Sume reversate (neutilizate)						
Valoare contabila la 31 decembrie 2021	**23.439.119**	**23.697.472**	**21.286.913**	**22.044.300**	**22.634.390**	**113.102.194**

b) Provizion privind amenda Consiliul Concurentei

TAROM a facut obiectul unei investigații derulate de Consiliul Concurenței pentru posibila încălcare a legislației privind concurența in perioada 6 iunie 2013 – 25 septembrie 2015. In cadrul acestei investigatii, Autoritatea de concurență a sancționat principalele agenții de turism pentru faptul că s-au înțeles să fixeze, să nu lase prețurile la cursele charter să scadă. TAROM a fost investigata in calitate de facilitator, intrucat opera charterele pentru care societatile amendate s-au inteles sa nu scada preturile.

In septembrie 2020, Plenul Consiliul Concurenței a emis o decizie cu privire la TAROM, prin care a stabilit o amenda in cuantum de 16.619.888,23 lei (1,227% din cifra de afaceri realizata in anul 2019) pentru savarsirea infractiunii de faciliator. TAROM a contestat decizia si metodologia de calcul a amenzii, insa perioada de solutionare a litigiului se asteapta sa fie indelungata (Nota 36).

La 31 decembrie 2020, TAROM inregistreaza un provizion la nivelul amenzii stabilite de Consiliul Concurentei, respectiv pentru suma de 16.619.888,23 lei.

La 31 decembrie 2021, avand in vedere evolutia procesului cu Consiliul Concurentei, valoarea provizionului existent a fost considerata suficienta pentru a acoperi iesirile probabile de resurse in cazul unei sentinte nefavorabile, procesul nefiind inca solutionat definitiv.

c) Provizion restructurare

La 31 decembrie 2020, in contextul elaborarii planului de restructurare in vederea aprobarii Comisiei Europene, Compania a inregistrat un provizion in suma de 7.015.165 lei, reprezentand estimarea obligatiilor de plata privind salariile compensatorii, avand in vedere ipotezele incluse in plan cu privire la numarul estimat de plecari voluntare si/sau restructurate.

La 31 decembrie 2021, provizionul a fost mentinut la aceeasi valoare, intrucat planul de restructurare nu a suferit modificari majore in anul 2021.

20. VENITURI IN AVANS

Compania TAROM are inregistrate urmatoarele venituri din avansuri:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Venituri in avans chartere	2.629.300	1.370.031
Venituri din chirie in avans	19.798	3.352
Plusuri de inventar de natura imobilizărilor	-	1.149*
Note de credit pentru piese de schimb	311.552	415.165

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Alte venituri in avans	-	23.748
Total venituri in avans	**2.649.098**	**1.813.445**
din care:		
- Venituri in avans pe termen scurt	2.649.098	1.813.445
- Venituri in avans pe termen lung	-	-

(*) In prezentele situatii financiare, Compania a revizuit clasificarea elementelor prezentate in bilant si a corectat clasificarea plusurilor de de inventar de natura imobilizarilor la 31.12.2020, in suma de 1.149 lei, de pe linia „Venituri in avans pe termen lung" (din sectiunea „Datorii pe termen lung") in „Venituri in avans pe termen scurt" (din sectiunea „Datorii curente"), fara impact asupra totalului datoriilor sau asupra activului net.

Notele de credit primite de la furnizori reprezinta in principal note de credit primite de la producatorii de piese de schimb aferente aeronavelor: Honeywell, Messier Bugatti, Rockwell Collins, Thales Avionics.

21. INSTRUMENTE FINANCIARE

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Active financiare		
Investitii financiare	27.565.315	27.629.242
Creanțe comerciale	77.136.955	52.820.285
Alte creante	49.401.795	46.450.942
Numerar restrictionat	9.522.132	5.584.685
Numerar și echivalente de numerar	15.049.697	13.541.668
Total Active financiare	**178.675.894**	**146.026.822**
Datorii financiare		
Imprumuturi	(296.542.256)	(239.153.419)
Datorii leasing	(501.420.692)	(512.639.788)
Datorii comerciale	(269.822.855)	(103.156.877)*
Alte datorii	(51.571.958)	(73.055.361)*
Total Datorii financiare	**(1.119.357.761)**	**(928.005.445)**
Expunere neta	**(940.681.867)**	**(781.978.623)**

(*) In prezentele situatii financiare, Compania a revizuit clasificarea elementelor prezentate in Nota activelor si datoriilor financiare, corectand clasificarea datoriilor cu furnizorii de mijloace fixe in suma de 10.766.062 lei la 31.12.2020 din „Alte datorii" in „Alte datorii comerciale" la 31.12.2020, fara mpact asupra totalului datoriilor financiare sau a expunerii nete.

Din activele financiare, sunt excluse: cheltuieli in avans (dreptul de a primi bunuri si servicii in viitor, si nu cash sau activ financiar), creante privind impozitul pe profit si alte taxe similare (drepturi legale, si nu contractuale).

Din datoriile financiare, sunt excluse: alte datorii cu excepția celor financiare, venit amanat (obligatia de a livra bunuri si servicii in viitor, si nu cash sau activ financiar); datorii privind impozitul pe profit si alte obligatii similare (impuse de autoritati, si nu contractuale).

22. VENITURI DIN ZBORURI

Pentru exercitiile financiare incheiate la 31 decembrie 2021 si 2020 veniturile din zboruri se prezinta astfel:

	2021	2020

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Zboruri internationale		
Curse regulate	321.513.649	234.224.232
Curse charter	218.971.528	42.667.409
Venituri din transport pasageri - auxiliare	2.136.545	-
Curse charter marfa	888.585	10.642.478
Cargo si posta	7.780.114	6.191.236
Excedent bagaje	5.979.660	2.563.661
Total venituri din zboruri international	**557.270.081**	**296.289.016**
Zboruri interne		
Curse regulate	101.099.043	52.805.144
Curse charter	2.076.661	463.091
Venituri din transport pasageri - auxiliare	256.413	-
Cargo si posta	76.518	53.000
Excedent bagaje	696.337	186.515
Total venituri din zboruri interne	**104.204.972**	**53.507.750**
Total venituri din zboruri	**661.475.053**	**349.796.766**

	2021	2020
Venituri din transport pasageri curse regulate, din care:		
Europa	281.267.210	216.846.668
Orientul Mijlociu	14.188.547	12.555.414
Africa	26.057.892	4.822.150
Intern	101.099.043	52.805.144
Total curse regulate	**422.612.692**	**287.029.376**

Desi veniturile din zboruri ale anului 2021 au cunoscut o crestere de 89% comparativ cu veniturile anului 2020, urmare a ridicarii unor restrictii legate de covid-19, acestea se situeaza cu 51% sub nivelul veniturilor similare ale anului 2019 (anterior pandemie).

23. VENITURI DIN ALTE PRESTATII AFERENTE CIFREI DE AFACERI

Pentru exercitiile financiare incheiate la 31 decembrie 2021 si 2020 veniturile din alte prestatii se prezinta astfel:

	2021	2020
Venituri din asistenta tehnica	1.746.738	2.336.000
Venituri din handling si cargo	1.039.889	668.136
Venituri din chirii	1.590.634	1.086.132
Venituri din publicitate, reclama	83.525	64.619
Venituri din alte activitati – scolarizare	1.045.404	62.587
Venituri din comisioane	1.071.194	1.005.291
Alte venituri	299.392	281.875
Venituri din vanzari de bunuri	351.701	8.696
Total venituri din alte prestari servicii	**7.228.477**	**5.513.336**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

24. ALTE VENITURI DIN ACTIVITATEA DE EXPLOATARE

Pentru exercitiile financiare incheiate la 31 decembrie 2021 si 2020 alte venituri din exploatare se prezinta astfel:

	2021	2020
Venituri din anularea biletelor expirate	38.886.823	45.396.774
Venituri din bilete preschimbate	4.919.551	5.621.428
Tarif de serviciu	6.070.892	4.086.593
Venituri din programe de fidelizare Sky Team	1.238.408	552.085
Alte venituri din exploatare	1.396.013	24.113.117
Reluari din veniturile in avans	766.881	685.787
Venituri din subventii de exploatare pentru plata personalului	2.893.598	10.993.024
Castiguri nete din vanzari de mijloace fixe	-	109.336
Total alte venituri din exploatare	**56.172.166**	**91.558.331**

Veniturile din anularea biletelor expirate sunt reprezentate de cupoanele de zbor emise cu mai mult de 12 luni in urma si neutilizate, considerate documente expirate si anulate.

Odata cu aderarea TAROM la alianta Sky Team in iunie 2010, o parte din milele acumulate in cadrul programului propriu Smart Miles au fost transferate in mile aferente programului de fidelizare AirFrance/ KLM, denumit "Flying Blue". Totodata s-au semnat contracte de colaborare bilaterala cu ceilalti membrii ai Aliantei, care au programe proprii de fidelizare.

Veniturile obtinute din programele de fidelizare reprezinta venituri aferente utilizarii punctelor de fidelizare Sky Team pe rutele TAROM conform facturilor emise de catre TAROM partenerilor sai.

In cadrul programului de fidelizare ale aliantei Sky Team, cheltuielile sunt recunoscute cand pasagerii partenerilor Sky Team acumuleaza mile pe zborurile TAROM, in baza facturilor primite de la partenerii Sky Team, iar veniturile sunt recunoscute atunci cand pasagerii utilizeaza milele acumulate pe zborurile TAROM. Decontarea se realizeaza la valoarea per mila in cadrul contractelor incheiate cu partenerii Sky Team. Alte venituri din exploatare se referă, în principal, la regularizarea taxelor de aeroport, și anume la diferențele survenite între data vânzării biletului și data utilizării acestuia și respectiv data la care este emisa factura de catre aeroport.

25. CHELTUIELI PRIVIND CONSUMUL DE COMBUSTIBIL

	2021	2020
Cheltuieli combustibil avioane	197.286.001	89.220.660
Cheltuieli combustibil auto	486.413	539.157
Total cheltuieli combustibil	**197.772.414**	**89.759.817**

26. CHELTUIELI CU SERVICIILE DE TRAFIC

	2021	2020
Taxe de survol	61.486.784	36.302.711
Taxe de decolare/ aterizare	46.583.210	29.576.642
Servicii de handling	76.227.884	40.419.080
Cheltuieli sisteme handling pasageri	2.637.359	1.069.471
Alte servicii de trafic	1.095.003	548.909
Total cheltuieli servicii de trafic	**188.030.240**	**107.916.813**

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

27. CHELTUIELI CU MATERIALE, REPARATII SI INTRETINERE

	2021	2020
Materiale consumabile	18.580.646	17.741.590
Cheltuieli cu material – bar avion	4.512.929	2.365.211
Intretinere si reparatii	32.760.907	40.323.676
Cheltuieli cu piese de schimb	6.841.791	11.468.160
Total cheltuieli cu materiale si consumabile	**62.696.273**	**71.898.637**

28. CHELTUIELI CU PERSONALUL

1. Numarul mediu de angajati

In anii 2021 si 2020 numarul mediu de angajati, clasificati in functie de tipul activitatii, se prezinta astfel:

	2021	2020
Director General	1	1
Directia Tehnica	293	266
Directia Operatiuni de Zbor	349	328
Directia Siguranta Zbor	29	29
Departament Operatiuni Sol	208	204
Directia Comerciala	107	106
Directia Financiara	41	45
Directia Achizitii	27	19
Servicii Independente si Alte Departamente	83	99
Total	**1.138**	**1.097**

2. Cheltuieli cu personalul

Pentru exercitiile financiare incheiate la 31 decembrie 2021 si 2020 cheltuielile cu personalul se prezinta astfel:

	2021	2020
Cheltuieli cu salariile	108.220.486	104.726.478
Cheltuieli cu concediile neefectuate	11.333.971	11.818.871
Contributii sociale	9.567.052	9.750.130
Tichete de masa	1.374.230	1.547.412
Alte beneficii in natura	291.851	956.923
Cheltuieli cu pregatirea personalului	3.154.668	2.138.431
Cheltuieli cu provizion pensii (calcul actuarial) (Nota 18)	700.224	1.600.223
Cheltuieli cu salarii compensatorii	815.337	5.119.116
Total cheltuieli salariale	**135.457.819**	**137.657.583**

Indemnizatiile acordate membrilor organelor de administratie, conducere si supraveghere au fost urmatoarele:

	2021	2020
Administratori	1.009.373	1.080.917
Directori	875.079	863.201
Total	**1.884.452**	**1.944.118**

29. CHELTUIELI CU AMORTIZAREA SI DEPRECIEREA

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
2 2. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

	2021	2020
Cheltuieli cu amortizarea imobilizarilor	126.282.081	144.982.593
Cheltuieli/(Reversari) pierderi de valoare a imobilizarilor	(91.876)	(131.637)
Pierderi/(Castiguri) nete din reevaluarea imobilizarilor	(46.300.656)	105.090.180
Total cheltuieli amortizare si depreciere imobilizări (Nota 4, Nota 6)	**79.889.549**	**249.941.136**
Pierderi/ (Castiguri) nete din evaluarea la valoarea justa a investitiilor imobiliare (Nota 5)	(955.924)	61.177
Cheltuieli cu amortizarea drepturilor de utilizare aferente contractelor de leasing (IFRS 16) (Nota 7)	84.107.494	88.476.580
Total cheltuieli amortizare si depreciere active nefinanciare	**163.041.119**	**338.478.893**

30. ALTE CHELTUIELI DE EXPLOATARE

Pentru exercitiile financiare incheiate la 31 decembrie 2021 si 2020 alte cheltuieli de exploatare se prezinta astfel:

	Nota	2021	2020
Cheltuieli postale si telecomunicatii		9.110.151	7.315.137
Deplasari si delegatii	30 c)	28.329.065	19.559.737
Comisioane acordate pentru vanzarea biletelor		(101.121)	469.881
Cheltuieli cu chiriile interline		-	1.731.738
Asigurari		9.666.861	8.111.443
Comisioane bancare		2.160.093	500.463
Cheltuieli cu chirii motoare si componente, utilaje si altele		2.482.116	3.303.307
Cheltuieli cu programele de fidelizare		1.360.935	1.441.492
Comisioane si onorarii		17.802.419	9.493.413
Majorare / (diminuare) provizioane de risc	30 a)	91.148.531	42.061.173
Deprecierea activelor circulante		5.538.160	1.587.548
Pierdere din cedarea activelor imobilizate, net		66.080	-
Alte regularizari aferente societatilor aeriene		1.813.806	14.182.409
Reclama si protocol		311.523	241.731
Alte taxe		7.263.296	3.875.613
Cheltuieli despagubiri, amenzi, penalitati		11.572.284	3.769.853
Utilitati	30 b)	2.456.335	2.983.201
Cheltuieli sisteme de distributie si marketing		43.194.838	30.354.037
Cheltuieli cu protectia mediului		7.994.759	368.965
Alte cheltuieli generale de administratie		6.524.531	8.844.067
Total alte cheltuieli de exploatare		**248.694.662**	**160.195.208**

a) Modificari provizioane de risc cu impact in conturile de cheltuieli si venituri

	2021	2020
Provizioane pentru litigii	2.513.960	16.325.271
Provizioane pentru certificate CO2/ (reversări fără utilizare)	53.333.145	(18.168.093)
Alte provizioane	35.301.426	43.903.995
Total majorare/ (diminuare) neta din provizion	**91.148.531**	**42.061.173**

b) Utilitati

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Pentru exercitiile financiare incheiate la 31 decembrie 2021 si 2020 cheltuielile cu utilitatile se prezinta astfel:

	2021	2020
Cheltuieli privind apa	234.398	302.425
Cheltuieli privind energia electrica	840.416	1.031.244
Cheltuieli privind caldura	1.381.521	1.649.032
Total cheltuieli cu utilitatile	**2.456.335**	**2.983.201**

c) Deplasari si delegatii

	2021	2020
Cheltuieli transport personal	3.698.381	2.581.247
Cheltuieli transport marfuri	1.442.050	1.695.851
Cheltuieli deplasari si transferuri	23.188.634	15.282.639
Total cheltuieli cu transport	**28.329.065**	**19.559.737**

31. VENITURI FINANCIARE

Pentru exercitiile financiare incheiate la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 veniturile financiare se prezinta astfel:

	2021	2020
Venituri din dobanzi	35.873	103.968
Venituri din dividende (Nota 34)	361.028	11.290.899
Castiguri din diferente de curs valutar	103.441.932	193.262.300
Alte venituri financiare	22.456.635	190.466
Castiguri financiare din modificari contracte IFRS 16	136.419	447.716
Venituri financiare	**126.431.887**	**205.295.349**

In 2021, „Alte venituri financiare" includ valoarea vanzarii certificatelor de gaze cu efect de seră in cadrul unui contract de SWAP.

32. CHELTUIELI FINANCIARE

	2021	2020
Cheltuieli cu dobanzi imprumuturi primite	18.096.990	11.349.816
Cheltuieli cu diferente de curs valutar	153.855.626	147.515.149
Cheltuieli cu dobanda provizion pensii	600.531	536.751
Alte cheltuieli financiare	81.732	-
Dobanzi leasing	26.191.796	29.175.898
Cheltuieli financiare	**198.826.675**	**188.577.614**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

33. BENEFICII/ CHELTUIELI DIN IMPOZIT PE PROFIT CURENT SI AMANAT

Impozitul pe profitul curent al Companiei se determina pe baza profitului contabil statutar al anului in curs, ajustat cu cheltuielile nedeductibile si cu veniturile neimpozabile, aplicandu-se o rata a impozitului de 16%.

Descriere	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Cheltuiala cu impozit conform reglementarilor nationale	-	-
Impozit amanat		
Descrestere/(crestere) in soldul creantei privind impozitul amanat	(12.922.087)	(14.261.617)
(Descrestere)/crestere in soldul datoriei privind impozitul amanat	(2.686.085)	11.747.914
Total cheltuiala/(beneficiu) cu impozitul amanat	**(15.608.172)**	**(2.513.703)**
Total cheltuieli /(venituri) cu impozitul pe profit	**(15.608.172)**	**(2.513.703)**

Pentru anii incheiati la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020, reconcilierea dintre rezultatul contabil inaintea impozitarii si cheltuiala (venitul) cu impozitul pe profit se prezinta astfel:

Descriere	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Rezultat brut inainte de impozitare conform IFRS	(343.211.619)	(442.320.783)
Rată de impozitare conform reglementărilor naționale	16%	16%
Estimare beneficiu cu impozit, aplicand cota de 16%	(54.913.859)	(70.771.325)
Efectul fiscal al sumelor nedeductibile/ neimpozabile in calculul impozitului pe profit:		
Efectul veniturilor neimpozabile	(58,359,638)	(61.799.326)
Efectul cheltuielilor nedeductibile	59,658,643	69.877.878
Elemente similare veniturilor	121,860	1.181.792
Pierdere fiscala an curent	53.492.994	61.510.981
Total cheltuieli cu impozitul pe profit	-	-
(Cheltuieli)/ Venituri privind impozitul amânat	**15.608.172**	**2.513.703**
Total (cheltuieli)/ venituri cu impozitul pe profit	**15.608.172**	**2.513.703**

Pierderile fiscale pot fi reportate pe o perioada de 7 ani. La 31 decembrie 2021, Compania raporteaza o pierdere fiscala cumulata in suma de 1.152.964.540 lei, din care suma de 99.902.640 lei nu mai poate fi utilizata incepand cu 1/01/2022 (la 31 decembrie 2020: pierdere fiscala cumulata era de 913.286.624 lei, din care suma de 89.017.570 lei expira la 01/01/2021). Datorita incertitudinii recuperarii integrale a pierderii fiscale cumulate, Compania a recunoscut o creanta privind impozit amanat pentru diferentele temporare deductibile calculate in limita diferentelor temporare impozabile. Din totalul pierderilor fiscale reportate, Compania nu a recunoscut creanta privind impozitul amanat pentru pierderi fiscale in suma de 918.340.590 lei la 31 decembrie 2021, respectiv in suma de 737.189.777 lei la 31 decembrie 2020, considerate ca fiind nerecuperabile.

Calculul impozitului pe profit din declarația fiscală 101 a fost efectuat pe baza cifrelor raportate la 31 decembrie 2021, respectiv la 31 decembrie 2020 în conformitate cu legislația aplicabilă Companiei la data respectivă, considerand totodata impactul declaratiilor rectificative ce urmeaza a fi depuse de catre Companie in cursul anului 2022.

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Impactul retratarilor cu ocazia tranziţiei la IFRS, precum si impactul corectiilor erorilor contabile au fost de asemenea evidenţiate la reconcilierea impozitului pe profit aferent perioadei acoperite de situatiile financiare prezente.

Componenta pierderii fiscale reportate la data bilantului se prezinta dupa cum urmeaza:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020	Data expirarii
Pierderea fiscala aferenta anului 2013	-	89.017.570	31/12/2021
Pierderea fiscala aferenta anului 2014	99.902.640	99.902.640	31/12/2022
Pierderea fiscala aferenta anului 2016	62.985.185	62.985.185	31/12/2023
Pierderea fiscala aferenta anului 2017	156.312.765	156.312.765	31/12/2024
Pierderea fiscala aferenta anului 2019	170.320.424	170.320.424	31/12/2026
Pierderea fiscala aferenta anului 2020	334.748.040	334.748.040	31/12/2027
Pierderea fiscala aferenta anului 2021	328.695.489	-	31/12/2028
Total pierdere fiscala reportata conform declaraţie de impozit pe profit	**1.152.964.540**	**913.286.624**	

DATORII NETE PRIVIND IMPOZITUL AMANAT

	Creante din impozite amânate	Datorii din impozite amânate	Creanta/(Datorie) neta din impozite amânate – net
Sold la 1 ianuarie 2020	**118.338.034**	**(118.338.034)**	**-**
Modificare impozit amânat	14.261.617	(14.261.617)	-
Sold la 31 decembrie 2020	**132.599.651**	**(132.599.651)**	**-**
Modificare impozit amânat	11.870.005	(11.870.005)	-
Sold la 31 decembrie 2020	**144.469.656**	**(144.469.656)**	**-**

a) Datorii din impozite amanate

Soldul datoriilor din impozite amanate include diferente temporare rezultand din:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Imobilizari corporale	79.825.297	53.117.017
Active aferente drepturilor de utilizare IFRS 16	64.644.359	79.482.634
Total datorii din impozit amanat	**144.469.656**	**132.599.651**

Modificarea datoriilor privind impozitul amanat in perioada se prezinta astfel:

	Imobilizări corporale	Active aferente drepturilor de utilizare IFRS16	Total

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Sold la 1 ianuarie 2020	**66.325.846**	**52.012.188**	**118.338.034**
Sume cu impact in contul de profit si pierdere	(15.722.532)	27.470.446	11.747.914
Sume cu impact in alte elemente ale rezultatului global	2.513.703	27.470.446	2.513.703
Sold la 31 decembrie 2020	**53.117.017**	**79.482.634**	**132.599.651**
Sold la 1 ianuarie 2021	**53.117.017**	**79.482.634**	**132.599.651**
Sume cu impact in contul de profit si pierdere	12.152.190	(14.838.275)	(2.686.085)
Sume cu impact in alte elemente ale rezultatului global	14.556.090	-	14.556.090
Sold la 31 decembrie 2021	**79.825.297**	**64.644.359**	**144.469.656**

b) Creante privind impozitul amanat

Soldul creantelor din impozite amanate include diferente temporare rezultand din:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Stocuri - provizioane privind deprecierile de valoare	3.535.319	2.817.492
Creante – provizioane privind pierderile de valoare	2.865.512	2.673.918
Provizion beneficii la pensionare	2.172.243	3.224.325
Alte provizioane de riscuri si cheltuieli	17.676.298	13.232.914
Datorii leasing IFRS 16	80.227.311	82.022.366
Investiții in alte entități	453.141	453.141
Pierderi fiscale reportate	37.539.832	28.175.495
Total creante din impozit amanat	**144.469.656**	**132.599.651**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Modificarea creanțelor cu impozitul amanat in perioada se prezinta astfel:

	Pierderi de valoare stocuri	Creanțe depreciate	Provizion pensii	Alte provizioane	Titluri deținute in alte entități	Datorii leasing IFRS 16	Pierderi fiscale reportate	Total
Sold la 1 ianuarie 2020	**2.575.737**	**2.645.090**	**3.720.001**	**16.000.432**	**453.141**	**56.979.916**	**35.963.717**	**118.338.034**
Sume cu impact in contul de profit si pierdere	241.755	28.828	(495.676)	(2.767.518)	-	25.042.450	(7.788.222)	14.261.617
Sume cu impact in alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2020	**2.817.492**	**2.673.918**	**3.224.325**	**13.232.914**	**453.141**	**82.022.366**	**28.175.495**	**132.599.651**
Sold la 1 ianuarie 2021	**2.817.492**	**2.673.918**	**3.224.325**	**13.232.914**	**453.141**	**82.022.366**	**28.175.495**	**132.599.651**
Sume cu impact in contul de profit si pierdere	717.827	191.594	-	4.443.384	-	(1.795.055)	9.364.337	12.922.087
Sume cu impact in alte elemente ale rezultatului global	-	-	(1.052.082)	-	-	-	-	(1.052.082)
Sold la 31 decembrie 2021	**3.535.319**	**2.865.512**	**2.172.243**	**17.676.298**	**453.141**	**80.227.311**	**37.539.832**	**144.469.656**

Compania are pierderi fiscale (Nota 33) si estimează că nu va produce suficiente profituri taxabile pentru a le utiliza integral. In consecinta, Compania recunoaste creanta din impozit amanat in limita diferentelor impozabile.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

34. TRANZACTII CU PARTILE AFILIATE

A. Compania a derulat tranzactii in 2021 si 2020 cu urmatoarele entitati asociate si asocieri in participatie:

- Dnata (fost Alpha Rocas - entitate asociata) - contract de prestari servicii de catering;
- GlobeGround (entitate asociata) - contract de prestari servicii de handling;
- Romanian Fuelling Services (asociatie in participatiune) - contract de prestari servicii legate de alimentarea cu carburanti;
- CREAC (entitate asociata) – prestari servicii consultanta in industria aviatica.

B. Ca parte normala a activitatii, Compania desfasoara tranzactii cu partile afiliate, incluzand tranzactii cu entitati guvernamentale si de stat cum sunt:

- Compania Nationala Aeroporturi Bucuresti (fostul Aeroportul International Henri Coanda Bucuresti) – prestari servicii aeroportuare/ taxe pasageri si contracte de inchiriere spatii si terenuri;
- Administratia Romana a Serviciilor de Trafic Aerian (ROMATSA) - prestari servicii de supraveghere a navigatiei aeriene, care includ servicii de trafic aerian, control trafic aerian, servicii de informare asupra zborurilor si altele;
- Autoritatea Aeronautica Civila Romana (AACR) – prestari servicii legate de certificarea produselor si serviciilor aeronautice, inregistrarea si verificarea aeronavelor civile, precum si licentierea personalului aeronautic civil;
- Ministerul de Transport – transport aerian;
- Guvernul Romaniei, Parlamentul si Administratia Presidentiala – curse charter si curse de linie;
- Compania a desfasurat tranzactii si cu alte entitati de stat si guvernamentale cum ar fi aeroporturi locale, detinute de Ministerul Transporturilor, precum si vanzari de bilete catre Guvernul roman, Parlamentul roman si Administratia Prezidentiala.

a) Cumparari de la partile afiliate

		2021	2020
Globe Ground	Entitate asociata	16.346.465	8.727.355
Dnata	Entitate asociata	13.401.269	10.618.627
Compania Nationala Aeroporturi Bucuresti	Parte afiliata	80.104.598	53.744.331
Altii - servicii aeroportuare si taxe pasageri	Parte afiliata	24.984.795	9.756.269
ROMATSA	Parte afiliata	16.392.767	9.482.746
AACR	Parte afiliata	1.250.516	684.998
Administratia prezidentiala	Parte afiliata	2.002	-
Total cumparari		**152.482.412**	**93.014.326**

b) Vanzari de servicii catre partile afiliate

		2021	2020
Globe Ground	Entitate asociata	-	145.326
Dnata	Entitate asociata	133.479	90.189
Ministerul Transportului	Parte afiliata	-	23.453
Guvernul Romaniei	Parte afiliata	689.225	242.465
ROMATSA	Parte afiliata	-	186.474
AACR	Parte afiliata	-	5.972
Compania Nationala Aeroporturi Bucuresti	Parte afiliata	-	19.786
Altii	Parte afiliata	-	79.562
Total vanzari		**822.704**	**793.228**

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

c) **Solduri cu partile afiliate**

		31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Datorii			
Globe Ground	Entitate asociata	7.276.672	1.180.328
Dnata	Entitate asociata	6.355.807	2.795.170
Compania Nationala Aeroporturi Bucuresti	Parte afiliata	61.104.409	21.874.156
ROMATSA	Parte afiliata	6.679.987	3.224.158
AACR	Parte afiliata	-	44.840
Altii - servicii aeroportuare si taxe pasageri	Parte afiliata	6.982.994	265.311
Total datorii		**88.399.869**	**29.383.962**
Creante			
Globe Ground	Entitate asociata	133.277	2.588
Ministerul Transportului	Parte afiliata	790	790
Guvernul Romaniei	Parte afiliata	313.963	25.166
Altii	Parte afiliata	9.652	19.027
Total creante		**457.682**	**47.571**

C. **Indemnizatiile personalului de conducere si administrare**

	2021	2020
Salariile brute ale personalului de conducere	1.884.452	1.944.120
Din care:		
Indemnizatii directori cu mandate	875.079	863.201
Indemnizatii administratori (CA si AGA)	1.009.373	1.080.919

Compania nu a acordat imprumuturi directorilor sai si nu a acordat alte beneficii personalului de conducere.

D. **Dividende**

		2021	2020
Globe Ground	Entitate asociata		3.934.274
Dnata	Entitate asociata		7.356.625
Romanian Fuelling Services SRL	Entitate asociata	361.028	
Total dividende		**361.028**	**11.290.899**

Din care **dividende ramase de incasat:**

		31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Globe Ground	Entitate asociata	3.934.274	3.934.274

35. MANAGEMENTUL RISCULUI FINANCIAR

Activitatile Companiei sunt expuse la diverse riscuri financiare: riscul de piata (incluzand riscul valutar. riscul de rata a dobanzii), riscul de credit si riscul de lichiditate. Programul de management al riscurilor efectuat de TAROM se focalizeaza catre impredictibilitatea pietelor financiare si cauta sa minimizeze efectele adverse ale acestora asupra performantelor financiare ale Companiei.

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Politicile privind managementul riscului sunt stabilite astfel incat riscurile la care este supusa Compania sa fie identificate. analizate si monitorizate si sa fie adoptate cele mai potrivite masuri de limitare a acestora. Scopul Companiei este sa creeze un mediu de disciplina si control in care toti angajatii sa cunoasca rolurile si obligatiile proprii.

Compania nu utilizeaza instrumente financiare derivate. Activele financiare ale Companiei la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 constau in active financiare nederivate, cu plati fixe sau determinabile si cu scadenta fixa, care nu sunt cotate pe o piata activa, cum ar fi creante si imprumuturi (Nota 11), investitii detinute pana la scadenta in privinta carora Compania are intentia si capacitatea de a le pastra pana la scadenta (Nota 9).

Investitiile detinute pana la scadenta sunt evaluate la cost amortizat prin metoda dobanzii efective, mai putin pierderile din depreciere.

Datoriile financiare ale Companiei la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 sunt clasificate la datorii financiare la cost amortizat.

a) Riscul de piata

(i) Riscul valutar

Compania opereaza pe pietele internationale si este expus riscului valutar datorita varietatii cursurilor de schimb, in principal al dolarului american si al euro. Riscul valutar este legat de tranzactiile comerciale, recunoasterea activelor sau obligatiilor care sunt denominate intr-o moneda care nu este moneda functionala a entitatii.

Valoarea activelor si obligatiilor financiare ale Companiei pe valute la 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 se prezinta dupa cum urmeaza:

La 31 decembrie 2021	RON	EUR	USD	Alte monede	TOTAL
Active financiare					
Investitii financiare	-	-	27.565.315	-	27.565.315
Creante comerciale	27.039.897	19.085.032	28.419.448	2.592.578	77.136.955
Alte creante	401.771	17.464.564	30.204.284	1.331.176	49.401.795
Numerar restrictionat		5.961.927	3.560.205		9.522.132
Numerar si echivalente in numerar	3.288.711	8.244.687	2.557.510	958.789	15.049.697
Total active financiare	**30.730.379**	**50.756.210**	**92.306.762**	**4.882.543**	**178.675.894**
Obligatii financiare					
Imprumuturi	(204.215.757)	(92.326.499)	-	-	(296.542.256)
Datorii leasing	-	(7.135.455)	(494.285.237)	-	(501.420.692)
Datorii comerciale	(161.862.942)	(52.887.083)	(54.123.676)	(949.154)	(269.822.855)
Alte datorii	(31.569.877)	(2.633.742)	(17.232.922)	(135.417)	(51.571.958)
Total obligatii financiare	(397.648.576)	(154.982.779)	(565.641.835)	(1.084.571)	(1.119.357.761)
Expunere neta	**(366.918.197)**	**(104.226.569)**	**(473.335.073)**	**(3.797.972)**	**(940.681.867)**

La 31 decembrie 2020	RON	EUR	USD	Alte monede	TOTAL
Active financiare					
Investitii financiare		803	27.628.439		27.629.242
Creante comerciale	45.129.197	4.574.527	2.145.291	971.270	52.820.285
Alte creante	18.905.803	23.175.962	3.606.405	762.772	46.450.942
Numerar restrictionat	389.404	4.104.631	1.090.650		5.584.685

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

La 31 decembrie 2020	RON	EUR	USD	Alte monede	TOTAL
Numerar si echivalente in numerar	4.906.710	8.109.151	323.936	201.871	13.541.668
Total active financiare	**69.331.114**	**39.965.074**	**34.794.721**	**1.935.913**	**146.026.822**
Obligatii financiare					
Imprumuturi	(187.036.243)	(52.117.176)	-	-	(239.153.419)
Datorii leasing	-	(12.609.799)	(499.880.296)	(149.693)	(512.639.788)
Datorii comerciale	(76.846.562)	(9.645.895)	(16.664.420)	-	(103.156.877)
Alte datorii	(59.403.917)	(7.025.106)	(6.533.273)	(93.065)	(73.055.361)
Total obligatii financiare	(323.286.722)	(81.397.976)	(523.077.989)	(242.758)	(928.005.445)
Expunere neta	**(253.955.608)**	**(41.432.902)**	**(488.283.268)**	**1.693.155**	**(781.978.623)**

Urmatoarele rate de schimb au fost valabile in timpul anului:

	Curs mediu		Curs de inchidere la data de raportare	
	2021	2020	2021	2020
RON/USD	4.1630	4.0005	4.3707	3.9660
RON/EURO	4.9208	4.8707	4.9481	4.8694

Analiza senzitivitatii

O diminuare sau o crestere cu 10% a cursului de schimb RON raportat la EUR si USD la data de 31 decembrie 2021 si respectiv la 31 decembrie 2020 ar genera un castig/(o pierdere) cu sumele prezentate mai jos. Aceasta analiza presupune ca toate celelalte variabile raman constante.

	O depreciere cu 10% a cursului de schimb RON raportat la EUR si USD		O apreciere cu 10% a cursului de schimb RON raportat la EUR si USD	
	Pierdere 2021	Pierdere 2020	Profit 2021	Profit 2020
EUR	(10.422.657)	(4.143.290)	10.422.657	4.143.290
USD	(47.333.507)	(48.828.327)	47.333.507	48.828.327

(ii) Riscul aferent ratei dobanzii

Riscul generat de rata dobânzii este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze datorită modificării ratelor dobânzilor pe piață în comparație cu rata dobânzii aplicabilă acelui instrument financiar. Riscul fluxului de numerar determinat de dobânzi este riscul variatiei in timp a costurilor cu dobanzile.

Imprumuturile si creantele Companiei sunt prezentate la cost amortizat.

(iii) Riscul de pret al combustibilului

In desfasurarea activitatii curente, Compania este expusa unui risc ridicat legat de pretul pe piata al petrolului. Fluctuatiile semnificative in pretul petrolului pot avea un impact major asupra rezultatului Companiei.

Pentru anii financiari 2021 si 2020, Compania nu a efectuat operatiuni de hedging impotriva riscului de variatie a pretului carburantului, dar analizeaza folosirea acestui tip de instrumente financiare in viitor.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

b) Riscul de credit

Creanțele comerciale prezentate în bilanț sunt diminuate cu ajustările pentru clienți incerți. O parte semnificativă a vânzărilor Companiei este în numerar către clienți persoane fizice. Compania este expusă riscului de credit cu societăți în care statul este acționar principal și cu Ministerul Transporturilor, unicul acționar. Compania, ca entitate subordonată statului, are risc de expunere ce poate fi semnificativ afectat de politica Guvernului.

Pentru vanzarea biletelor prin intermediul agentiilor, decontarea creantelor este realizata printr-un sistem global de decontare care verifica solvabilitatea agentilor, riscul de credit pentru agentii fiind relativ scazut.

Valoarea vanzarile catre clientii directi este colectata pe loc, in avans (deci, fara risc de credit)

Creantele si datoriile dintre societatile de transporturi aeriene se deconteaza, in cele mai multe cazuri, prin intermediul sistemului IATA, saptamanal, reducandu-se astfel riscurile de credit.

Desi Compania are o politica riguroasa de protejare impotriva riscului de credit, expunerea la diferite medii economice, ca urmare a operarii pe pietele internationale, a generat, in anumite situatii, incapacitatea Companiei de a recupera sumele datorate de terti. In cele mai multe cazuri, motivul a fost falimentul clientilor.

In cazul creantelor comerciale, Compania aplica metoda simplificata IFRS 9 pentru a masura pierderile de credit preconizate. In acest scop, creanțele comerciale sunt grupate pe baza caracteristicilor comune privind riscul de credit și pe intervale determinate de numarul de zile restante la plata. Ratele de pierderi așteptate se bazează pe profilurile de incasari ale facturilor de vânzare determinate pe o perioadă de 36 de luni înainte de data bilantului, precum și a pierderilor istorice corespunzătoare de credit înregistrate în această perioadă.

Pierderile asteptate din deprecierea creantelor comerciale au fost determinate, la nivel de categorie de creante, prin aplicarea ratelor de pierdere preconizate la valoarea bruta a creantelor comerciale.

Asa cum reiese din analiza pe vechimi a creantelor comerciale, cea mai mare parte a creantelor nu a ajuns la scadenta, iar sumele pentru celelalte intervale de vechime sunt nesemnificative.

Impactul pierderilor din creante este nesemnificativ atat la 31 decembrie 2021, cat si la 31 decembrie 2020.

La 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020, Compania a determinat următoarele rate așteptate de pierdere:

Categorie client\ Rata asteptata de pierdere	0-30 zile	31-60 zile	61-90 zile	91-180 zile	181-270 zile	271-365 zile	Peste 365 zile
ALTI CLIENTI	1%	4%	10%	18%	29%	43%	57%
STAT	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
CARGO	0%	0%	2%	7%	10%	19%	19%
POSTA	1%	2%	4%	5%	17%	46%	58%
BSP	0%	0%	0%	0%	6%	6%	6%
INTERLINE	0%	3%	9%	9%	11%	11%	11%
GSA	0%	0%	1%	5%	6%	6%	6%
AGRO	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Analiza credit rating

Compania detine numerar si depozite semnificative plasate la institutii financiare. care sunt considerate ca fiind asociate unui risc minim de performanță. De asemenea. Compania detine un numar semnificativ de titluri emise de Statul Roman. Romania este clasificata Baa3 dupa standardele Moody's. un rating scazut spre mediu *(Sursa www.tradingeconomics.com)*.

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Indice	Banca	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
N/A	Banca Transilvania	2.860.112	1.274.383
P-2	Bank Austria	3.583	3.558
P-2	BCR	1.541.134	1.100.228
P-2	BRD	4.674.426	2.506.023
P-1	Citi Bank	528.919	703.451
N/A	CEC	1.250.404	1.471.796
N/A	Credit Bank	24.726	23.818
P-1	Erste Bank	-	11.068
P-2	Garanti Bank	1.649.446	2.907.657
P-1	ING	263.288	2.707.402
N/A	Trezorerie	2.000	217.022
P-2	Unicredit Bank	228.964	282.082
N/A	Altele	1.931.556	206.888
N/A	Casa	91.139	126.291
Total		**15.049.697**	**13.541.668**

Indicatorul financiar al fiecarei institutii bancare a fost preluat din analizele externe de risc ale Moody's Analytics actualizate in 2021. Evaluarile pentru depozite pe termen scurt si conturi curente se aplică la nivel individual pentru fiecare instituție financiară. Moody's Analytics folosește următoarele calificative pentru evaluarea capacitatea de rambursare a obligațiilor financiare a fiecărei institutii bancare:

- P-1: instituțiile financiare notate cu acest calificativ au o capacitate superioară de rambursare a obligatiilor pe termen scurt;
- P-2: instituțiile financiare notate cu acest calificativ au o capacitate ridicată de rambursare a obligatiilor pe termen scurt;
- P-3: instituțiile financiare notate cu acest calificativ au o capacitate acceptabilă de rambursare a obligatiilor pe termen scurt;
- NP: instituțiile financiare notate cu acest calificativ nu se încadrează în categoriile prezentate mai sus;
- n/a: aceste instituții financiare nu sunt analizate de Moody's Analytics.

c) Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate se refera la riscul ca entitatea sa nu-si poata onora obligatiile ce revin din datoriile financiare care sunt reglate prin numerar sau alte bunuri financiare. Abordarea Companiei este sa se asigure ca va avea intotdeauna suficiente lichiditati pentru respectarea obligatiilor sale, atat in conditii normale, cat si in conditii deosebite, fara pierderi inacceptabile sau fara a afecta imaginea Companiei.

Abordarea Companiei in privinta administrarii riscului de lichiditate se concentreaza, in primul rand, pe stabilirea unei politici de lichiditate. In plus. Compania monitorizeaza in permanenta decalajele de lichiditate intre active si pasive si foloseste scenarii de stres ca parte al managementului riscului de lichiditate.

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Active		
Active financiare in RON	30.730.379	69.331.114
Active financiare in alte valute	147.945.515	76.695.708
Total Active financiare	**178.675.894**	**146.026.822**
Datorii		
Datorii financiare in RON	(397.648.576)	(323.286.722)
Datorii financiare in alte valute	(721.709.185)	(604.718.723)
Total Datorii financiare	**(1.119.357.761)**	**(928.005.445)**
Pozitia financiara neta in RON	**(366.918.197)**	**(253.955.608)**
Pozitia financiara in alte valute	**(573.763.670)**	**(528.023.015)**
Pozitia financiara neta	**(940.681.867)**	**(781.978.623)**

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Politica de lichiditate a TAROM este de a dispune de suficiente resurse lichide pentru a-si indeplini obligatiile la scadenta.

Termenele contractuale ale obligatiilor financiare, incluzand dobanzile, sunt prezentate mai jos:

	Valoare totala	Sub 12 luni	1-2 ani	2-5 ani	Peste 5 ani
La 31 decembrie 2021					
Imprumuturi	**(296.542.256)**	(209.733.679)	(21.702.145)	(65.106.432)	-
Datorii leasing	**(501.420.691)**	(155.443.400)	(75.807.945)	(186.854.415)	(83.314.932)
Datorii comerciale	**(269.822.855)**	(269.822.855)	-	-	-
Alte obligatii	**(51.571.958)**	(49.462.139)	(1.604.898)	(79.031)	(425.890)
Total datorii financiare	**(1.119.357.761)**	**(684.462.073)**	**(99.114.988)**	**(252.039.878)**	**(83.740.822)**
La 31 decembrie 2020					
Imprumuturi	**(239.153.419)**	(187.036.243)	(3.065.716)	(36.788.595)	(12.262.865)
Datorii leasing	**(512.639.788)**	(126.612.115)	(79.975.643)	(180.287.591)	(125.764.440)
Datorii comerciale	**(103.156.877)**	(103.156.877)	-	-	-
Alte obligatii	**(73.055.361)**	(69.207.855)	(2.982.015)	(287.826)	(577.665)
Total datorii financiare	**(928.005.446)**	**(486.013.090)**	**(86.023.375)**	**(217.364.011)**	**(138.604.970)**

Detalierea soldurilor datoriilor a fost prezentată în Nota 16 – Datorii comerciale, Nota 17 – Alte obligatii.

Managementul capitalurilor

Politica conducerii Companiei este de a pastra o structura adecvata a capitalurilor pentru a mentine increderea creditorilor si a pietei si pentru a sustine dezvoltarea viitoare a afacerii. Capitalul Companiei este reprezentat de totalul capitalurilor proprii.

Compania monitorizeaza structura capitalurilor si o ajusteaza in functie de schimbarile conditiilor economice. Compania monitorizeaza capitalul utilizand ca indicator gradul de indatorare al capitalului, calculat ca raportul dintre total datorii si capitalurile proprii.

La 31 decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 gradul de indatorare al capitalului se prezinta astfel:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Datorii din imprumuturi si leasing	797.962.948	751.793.208
Capitaluri proprii	(213.404.499)	33.029.521
Grad de indatorare	(4)	23

Evaluarea la valoarea justă

Valoarea justă a instrumentelor financiare care sunt tranzacționate pe o piață activă se bazează pe prețurile de piață cotate la sfârșitul perioadei de raportare. Valoarea justă a instrumentelor financiare care nu sunt tranzacționate pe o piață activă este stabilită prin utilizarea tehnicilor de evaluare.

La 31 decembrie 2021, valorile contabile ale numerarului si echivalentelor de numerar, furnizorilor si clientilor, angajamentelor si datoriilor pe termen scurt aproximau valorile lor juste datorita scadentelor pe termen scurt ale acestor active si datorii.

Valoarea justă a datoriilor financiare cu o perioadă de decontare mai mare de 6 luni este estimată prin actualizarea fluxurilor de numerar contractuale viitoare la rata curentă a dobânzii de pe piață aflată la dispoziția Companiei pentru instrumente financiare similare. La 31 Decembrie 2021 si la 31 decembrie 2020 Compania nu a folosit

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

instrumente derivative pentru a se proteja de riscurile mai sus mentionate. Valoarea contabilă a tuturor instrumentelor financiare aproximează valoarea lor justă.

36. ANGAJAMENTE SI CONTINGENȚE

(a) Contracte de mentenanta

TAROM are incheiate contracte de mentenanta pentru avioanele proprii, cei mai importanti furnizori fiind: SABENA, VECTOR AEROSPACE, LUFTHANSA TECHNOK, IBERIA.

(b) Garantii si angajamente primite

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Garanții și angajamente cu maturitate sub 1 an	3.044.067	2.287.786
Garanții și angajamente cu maturitate între 1 și 5 ani	595.531	776.811
Total garantii primite	**3.044.067**	**3.064.597**

Girurile si garantiile primite reprezinta scrisori de garantie constituite drept garantie de buna executie de catre furnizorii de servicii. Alte garantii primite reprezinta scrisori de garantie constituite pentru garantarea operatiunilor de catre agentii de vanzari ai Companiei.

(c) Angajamente financiare legate de contractele de achiziție aeronave

In cursul anului 2018, Compania TAROM a semnat cu Boeing un contract privind achizitia a cinci aeronave model 737-MAX 8, construite special pentru companie, ce vor fi livrate pana in anul 2023. Totodata, in luna mai 2018, Compania a semnat un contract cu BCC Equipment Leasing Corporation pentru inchirierea a 2 aeronave pana in anul 2023, cand Boeing va livra cele 5 avioane. Contractul de achizitie include un acord de finantare, prin care Boeing va suporta plata chiriei lunare catre BCC Equipment pentru primii 2 ani de contract cu conditia ca TAROM sa efectueze platile in avans aferente achizitiei de avioane. Valoarea ratelor de chirie pe primii 2 ani se ridica la suma de 15.6 milioane USD. In cazul in care cele 5 aeronave nu sunt achizitionate pana in 2023, TAROM are obligatia restituirii finantarii primite de la Boeing pentru plata chiriei.

In anul financiar 2018, TAROM a efectuat plati in avans in suma de 8.3 milioane USD pentru achizitia de avioane si a primit o facilitate de la Boeing in suma de 4.5 milioane USD, sub forma unor note de credit, acoperand valoarea chiriei pe anul 2018 pentru cele 2 aeronave inchiriate de la BCC Equipment. Valoarea notelor de credit primite de la Boeing a fost recunoscuta ca o reducere a valorii avansurilor pentru imobilizarile corporale (Nota 4).

In anul financiar 2019, TAROM nu a mai achitat avansurile pentru achizitia celor 5 aeronave, motiv pentru care facilitatea acordata de Boeing pentru subventionarea chiriei din contractele de leasing a fost amanata pana la reluarea platilor de catre TAROM. In anul 2019, suma platilor cu chiria pentru cele 2 aeronave preluate de la BCC Equipment a fost de 7.8 milioane USD, din care Boeing a subventionat (prin acordare de note de credit) suma de 3.9 milioane USD.

Incepand cu anul financiar 2020, TAROM nu a mai achitat avansuri catre Boeing.

(d) Datorii contingente

Actiuni in instanta

In ultimii ani, Compania a fost implicata intr-o serie de litigii cu Sindicatele TAROM (Sindicatul Personalului Navigant si Sindicatul Personalului Tehnic) si cu alti angajati, pentru sporuri si indemnizatii salariale suplimentare

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

revendicate de catre acestia. Compania a pierdut o parte din aceste litigii si datoreaza angajatilor bonusurile si indemnizatiile solicitate precum si taxele aferente.

Pentru procesele cu salariații pentru care exista sentințe definitive si irevocabile sau pentru care s-au estimat obligatii probabile de plata, in baza consultarilor cu juristii interni si externi, Compania a constituit provizioane de litigii (Nota 19) si provizioane pentru beneficiile angajatilor la pensionare (Nota 18), calculul acestora din urma fiind fundamentat de un actuar in baza unui contract de prestări servicii.

In opinia conducerii Companiei nu exista in prezent actiuni in justitie sau pretentii care sa aiba efect semnificativ asupra rezultatului financiar si asupra pozitiei financiare a Companiei care sa nu fi fost prezentate in aceste situatii financiare.

Contingente legate de Consiliul Concurentei

Compania a facut obiectul unei investigații derulate de Consiliul Concurenței pentru posibila încălcare a legislației privind concurența in perioada 6 iunie 2013 – 25 septembrie 2015. In cadrul acestei investigatii. Autoritatea de concurență a sancționat principalele agenții de turism pentru faptul că s-au înțeles să fixeze, să nu lase prețurile la cursele charter să scadă. TAROM a fost investigata in calitate de facilitator, intrucat opera charterele pentru care societatile amendate s-au inteles sa nu scada preturile.

In septembrie 2020, Plenul Consiliului Concurentei emite Decizia prin care sanctioneaza TAROM cu suma de 16 milioane lei. TAROM a contestat decizia in instanta. Curtea de Apel Bucuresti a emis o sentința nefavorabila, care insa poate fi atacată cu recurs de către ambele părți.

Cadrul legislativ fiscal

Sistemul de impozitare din România a suferit multiple modificări în ultimii ani și este într-o fază de adaptare la jurisprudența Uniunii Europene. Ca urmare, încă există interpretări diferite ale legislației fiscale. În anumite situații. autoritățile fiscale pot trata în mod diferit anumite aspecte, procedând la calcularea unor impozite și taxe suplimentare și a dobânzilor și penalităților de întârziere aferente. În România, exercițiul fiscal rămâne deschis pentru verificare fiscală timp de 5 ani (incepand cu 01 martie 2014: 0,03%/zi si penalitatile de intarziere 0,02% pe baza interpretarilor lor individuale ale legislatiei fiscale). Legislația fiscală existentă la momentul întocmirii situațiilor financiare pentru societățile care raportează conform Standardelor Financiare Internaționale este într-un stadiu incipient de dezvoltare. Ca urmare, este posibil ca autoritățile fiscale să aibă interpretări diferite față de cele incluse în prezentele situațiile financiare. Conducerea Companiei consideră că obligațiile fiscale incluse în aceste situații financiare sunt adecvate. In conformitate cu legislatia fiscala, Compania a solicitat esalonarea obligatiilor fiscale iar Agentia Nationala de Administrare Fiscala a emis o decizie de esalonare pentru obligatiile neachitate aferente anului 2020.

In plus, Guvernul roman are un numar de agentii care sunt autorizate sa efectueze audit (controale) pentru societatile care isi desfasoara activitatea in Romania. Aceste controale sunt similare in natura cu auditurile fiscale efectuate de catre autoritatile fiscale din multe tari, dar pot fi extinse nu numai la aspectele fiscale dar si la alte aspecte juridice si de reglementare fata de care agentia autorizata poate fi interesata. Este posibil ca TAROM sa fie supusa in continuare unor controale regulate mai ales datorita emiterii unor noi legi si regulamente. Datoriile contingente pot aparea in legatura cu evaluarile fiscale suplimentare care pot fi impuse de catre autoritatile fiscale datorita controalelor efectuate. Declaratiile de impozit pe profit pot fi supuse revizuirii de catre autoritatile fiscale intr-o perioada de 5 ani.

Preturi de transfer

Legislatia fiscala din Romania contine reguli privind preturile de transfer intre persoane afiliate inca din anul 2000. Cadrul legislativ curent defineste principiul „valorii de piata" pentru tranzactiile intre persoane afiliate, precum si metodele de stabilire a preturilor de transfer. Ca urmare, este de asteptat ca autoritatile fiscale sa initieze verificari amanuntite ale preturilor de transfer, pentru a se asigura ca rezultatul fiscal si/sau valoarea in vama a bunurilor

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

importate nu sunt distorsionate de efectul preturilor practicate in relatiile cu persoane afiliate. Compania nu poate cuantifica rezultatul unei astfel de verificari.

Începând cu anul 2016 a fost modificată legislația privind întocmirea Raportului privind dosarul prețurilor de transfer, devenind obligatorie întocmirea acestuia. Compania a achiziționat servicii de asistență în întocmirea dosarului pentru perioada 2013 – 2016 și actualizarea anuală 2017 -2019.

Contingente legate de mediu

Compania a dezvoltat actiuni de consultanta referitoare la efectele semnificative viitoare privind problemele de mediu ca urmare a implementarii Directivei Uniunii Europene 2008/101/CE a Parlamentului European si a Consiliului din 19 noiembrie 2008 de modificare a Directivei 2003/87/CE privind includerea activitatilor de aviatie in sistemul de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de sera in cadrul Comunitatii (EU-ETS). Obiectivul Directivei 2008/101/ CE abordeaza impactul activitatii industriei aviatice asupra schimbarilor climaterice, aceasta fiind aplicabila de la 1 ianuarie 2012.

Directiva 2008/101/ CE abordeaza impactul activitatii industriei aviatice asupra schimbarilor climaterice, incluzand activitatile de aviatie in sistemul de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de sera in cadrul Comunitatii (EU-ETS) incepand cu 1 ianuarie 2012. Conform Directivei Directivei Uniunii Europene 2008/101/CE, Compania are obligativitatea predarii pana la 30 aprilie al anului calendaristic un numar de certificate de gaze cu efect de sera echivalent cu tonele emisiilor de CO2 produse in anul anterior.

Cantitatea de emisii carbon calculata de Companie pentru anul in curs:

	2021	2020
Cantitatea de emisii calculata (in tone carbon)	129.100	97.933

O data cu includerea activitatilor de aviatie in schema de monitorizare a emisiilor de carbon din cadrul Comunitatii Europene, un numar de certificate de emisii de gaze cu efect de sera sunt alocate cu titlu gratuit catre Tarom. Conform Anexei la Ordinul nr. 811/19.05.2021, un numar total de 377.849 certificate au fost alocate Companiei TAROM pentru perioada 2021-2023 (pentru perioada 2013-2020, un numar total de 1.085.255 de certificate au fost alocate Companiei, conform Anexei Ordinului 2851/09.12.2011).

Pentru anul 2020 cerinta de conformare a fost amanata pana la 30.04.2021. Compania a utilizat certificatele gratuite ale anului 2021, schimbandu-le printr-un acord de swap cu certificate faza 3, pe care le-a utilizat la decontarea obligatiei aferente anului 2020.

Pentru anul 2021, cerinta de conformare a fost amanata pana la 30.04.2022, cand compania a utilizat certificatele gratuite ale anului 2022 pentru conformarea aferenta anului 2021.

Contingente legate de interesele de participare

In cursul anului 2011. Compania TAROM impreuna cu Aeroporturi Bucuresti si Romatsa SA infiinteaza o societate noua sub numele de Centrul Regional de Excelenta in Aviatia Civica" (CREAC), menita sa asigure specializarea si perfectionarea personalului tehnic-aeronautic. Contributia TAROM la noua entitate este stabilita la suma de 2.625.000 lei, din care 30% (reprezentand suma de 787.500 lei) este achitat in numerar la constituire, diferenta de 70% (reprezentand suma de 1.837.500 lei) urmand a fi varsata in termen de 12 luni de la inmatricularea noii entitati, respectiv pana la data de 30 noiembrie 2012. Diferenta de aport de 70% nu a mai fost achitata de Companie aceasta fiind prezentata ca o datorie contingenta in prezentele situatii financiare, intrucat nu este probabil să fie necesară o reducere a resurselor entității pentru stingerea obligației. In cursul anului 2015, prin Hotararea nr.9/29.12.2015, actionarii au aprobat dizolvarea societatii CREAC.

Riscul aferent mediului economic si fiscal

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Desi este membra a Uniunii Europene incepand cu 1 ianuarie 2007, economia Romaniei este una emergenta caracterizata prin deficit de cont curent ridicat, piata financiara in curs de dezvoltare si fluctuatii ale cursului de schimb. In prezent pietele financiare internationale mai resimt efectele declinului pietelor creditelor ipotecare din Statele Unite. Lipsa de lichiditate la nivel global a determinat in Romania o crestere a ratei dobanzii de finantare pe termen lung si o scadere a preturilor si lichiditatii pe pietele de capital.

Partenerii comerciali ai Companiei pot fi, de asemenea, afectati de situatii de criza de lichiditate care le-ar putea afecta capacitatea de a-si onora datoriile curente. Deteriorarea conditiilor de operare a creditorilor ar putea afecta si gestionarea previziunilor de flux de numerar si analiza de depreciere a activelor financiare si nefinanciare. In masura in care informatiile sunt disponibile, conducerea a reflectat estimari revizuite ale fluxurilor viitoare de numerar in politica sa de depreciere.

Preocuparile actuale privind posibilitatea ca deteriorarea conditiilor financiare sa contribuie intr-o etapa ulterioara la o diminuare suplimentara a increderii au determinat depunerea unor eforturi coordonate din partea guvernelor si a Bancilor Centrale in vederea adoptarii unor masuri speciale avand drept scop contracararea aversiunii tot mai mari fata de risc si restabilirea unor conditii normale de functionare a pietei.

Conducerea Companiei nu poate estima evenimentele care ar putea avea un efect asupra sectorului bancar din Romania si ulterior ce efect ar putea avea asupra situatiilor financiare. In cursul anilor 2021 si 2020, Compania nu a utilizat derivative pentru a se proteja impotriva acestor riscuri.

COVID 19 - Impact

Sectorul transporturilor este unul dintre cele mai afectate de criza sanitara, inceputa de la finalul anului 2019 in China. In anul 2020, Compania a pierdut venituri semnificative din cauza anulării zborurilor și a cererii reduse în perioada martie-decembrie 2020. În contextul pandemiei, TAROM și-a depus la sol majoritatea avioanelor și a trimis o parte din personal în concediu si somaj tehnic incepand cu luna aprilie 2020, afectand intre 680 si 950 salariati.

Conducerea monitorizează îndeaproape situația și caută modalități de a minimiza impactul pandemiei asupra entității. Prin masurile prevazute in planul de restructurare, TAROM urmăreşte dimensionarea optimă a organizației în raport cu volumul de activitate curent și estimat pentru anii următori, urmărindu-se reducerea costurilor cu personalul, dar și o distribuire eficientă a activităților la nivelul companiei. Alte măsuri pe termen mediu din planul de restructurare a Companiei vizează optimizarea flotei de aeronave, optimizarea comercială și optimizarea costurilor.

In mai 2022, Comisia Europeană a aprobat un ajutor de stat în valoare de 1,9 milioane de euro pentru a despăgubi compania aeriană TAROM pentru pagubele suferite pe 14 rute în perioada 1 iulie - 31 decembrie 2020 în perioada pandemiei de coronavirus. Sprijinul de stat va lua forma unei injecții de capital (Nota 27 a).

Planul de restructurare

In 2020, Compania a solicitat un ajutor de stat care sa atenueze efectele financiare negative cauzate de suspendarea activității impuse de starea de urgenta. Valoarea ajutorului de restructurare a fost estimata la aprox. 154 mil EUR, la care se va adăuga și suma acordată sub forma împrumutului (ajutor) de salvare, respectiv 36,7 mil EUR (175,63 mil lei), care a fost utilizată de companie în perioada aprilie – august 2020.

Acordarea ajutorului de stat nerambusabil este conditionata de aprobarea planului de restructurare de catre Comisia Europeana.

Valoarea totală a costurilor asociate măsurilor de restructurare este estimata la 380 mil. EUR, din care Compania va suporta cel putin 50% din costurile restructurarii. Cuantumul contribuției Companiei este preconizat a fi asigurat din următoarele surse: încheierea unor contracte de leasing operațional sau financiar pentru achiziția aeronavelor tip ATR S și B 737 MAX (aproximativ 127 mil EUR); venituri obținute din înstrăinarea participațiilor Companiei în alte entitati, participații evaluate de către un evaluator independent la aproximativ 16,5 mil EUR; venituri obținute

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

din înstrăinarea/închirierea unor bunuri imobile, în speță înstrăinarea sau închirierea spațiilor comerciale utilizate în acest moment de agențiile Tarom, veniturile obținute în acest mod fiind estimate la aprox. 1 mil. EUR.

În prezent, planul de restructurare este analizat de către Comisia Europeană în conformitate cu Orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate (2014/C 249/01), putând oricând suferi modificări sau completări, până la emiterea deciziei de aprobare a ajutorului nerambursabil.

Comisia Europeană a aprobat in mai 2022 un ajutor de stat în valoare de 1,9 milioane de euro pentru a despăgubi compania aeriană TAROM pentru pagubele suferite pe 14 rute în perioada 1 iulie - 31 decembrie 2020 în perioada pandemiei de coronavirus. Sprijinul de stat va lua forma unei injecții de capital.

37. EVENIMENTE ULTERIOARE

a. Evenimente ulterioare datei bilanțului ajustabile

Nu au fost identificate astfel de evenimente ulterior datei bilanțului.

b. Evenimente ulterioare datei bilanțului neajustabile

a) Majorare capital social

In baza AGEA din 16.06.2022, actionarii au aprobat majorarea capitalului social cu suma maxima de 9.256.825 lei, prin emisiunea unui numar de 3.702.730 actiuni noi, cu valoare nominala de 2.5 lei/actiune. Majorarea se va realiza prin aport la capital de catre Ministerul Transporturilor si Infrastructurii cu suma de 9.000.000 lei, echivalentul a 3.600.000 actiuni, care constituie capitalizarea sumelor reprezentand parte din ajutorul de stat aprobat prin Decizia Comisiei Europene nr. C(2022) 2934/29.04.2022 in valoare totala de 1.908.872 EUR, iar diferenta de 256.825 lei, echivalentul a 102.730 actiuni, prin subscriere si aport la capital de catre ceilalti actionari existenti, cu pastrarea cotei de participare la capitalul social.

După înregistrarea oficială a majorării de capital social la Registrul Comerțului in cursul anului 2022, structura acționariatului se va prezenta astfel:

	2022		
Acționar	**Procent deținut (%)**	**Nr. de acțiuni**	**Suma**
Ministerul Transporturilor	97,23%	873.819.189	2.184.547.973
Compania Națională Aeroporturi București	1,46%	13.079.766	32.821.525
ROMATSA	1,24%	11.099.771	27.749.427,5
Fondul de Investiții Muntenia	0,08%	755.909	1.889.772,5
Total	**100%**	**898.754.635**	**2.247.008.698**

b) Războiul din Ucraina

La 24 februarie 2022 a început conflictul militar dintre Rusia și Ucraina. Ca urmare, o serie de țări au impus și continuă să impună noi sancțiuni împotriva entităților guvernamentale ruse, a întreprinderilor de stat și a anumitor entități și persoane specifice legate de Rusia oriunde în lume. Au fost impuse și sancțiuni Belarusului. Situația, împreună cu potențialele fluctuații ale prețurilor mărfurilor, ratelor de schimb valutar, restricțiilor la import și export, disponibilitatea materialelor și serviciilor locale și accesul la resursele locale vor afecta direct entitățile care

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

au operațiuni sau expuneri semnificative în sau cu Rusia, Belarus sau Ucraina. Situația este incertă și poate avea, de asemenea, consecințe semnificative pentru alte entități care ar putea fi expuse la fluctuațiile prețurilor mărfurilor și ale cursurilor de schimb valutar, precum și la posibilitatea unei recesiuni economice prelungite.
Compania nu are legături economice și operaționale cu statele afectate de conflictul militar și sancțiuni, iar Conducerea consideră că industria în care activează aceasta nu va fi afectată semnificativ de efectele economice ale situației actuale astfel încât să fie necesară înregistrarea unor ajustări pentru depreciere în situațiile financiare la 31 decembrie 2021. Conducerea monitorizează îndeaproape situația și caută modalități de a minimiza impactul crizei ucrainene asupra entității.

Situațiile financiare prezentate de la pagina 1 la pagina 86 au fost autorizate pentru a fi emise de către Consiliul de Administrație la data de 22.08.2022 și au fost semnate în numele acestuia de către:

Presedinte CA,

George Rotaru

Director Financiar,

Costin Iordache

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Notele de la 1 la 37 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

COMPANIA NAŢIONALĂ DE TRANSPORTURI AERIENE ROMÂNE -TAROM S.A.

RAPORTUL ADMINISTRATORILOR

întocmit în conformitate dispoziţiile *Ordinului ministrului finanţelor publice nr. 666/2015 privind aplicarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele internaţionale de raportare financiară* şi ale *Ordinului ministrului finanţelor publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară*

AN 2021

George Florin Rotaru
Preşedinte al Consiliului de Administraţie C.N. TAR TAROM S.A.

CUPRINS :

1. INFORMAŢII GENERALE

2. CADRUL GENERAL DE DESFĂŞURARE A ACTIVITĂŢII ÎN ANUL 2021

3. PREZENTAREA REZULTATELOR ACTIVITĂŢII

4. ECHILIBRUL FINANCIAR AL COMPANIEI ŞI CONTINUITATEA ACTIVITĂŢII

5. ALTE INFORMATII CU REFERIRE LA ACTIVITATEA COMPANIEI

6. RISCURI

7. EXECUŢIA BUGETULUI DE VENITURI ŞI CHELTUIELI AN 2021

1. INFORMAŢII GENERALE

Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române – TAROM S.A. ("CN "TAROM") are ca obiect principal de activitate transporturile aeriene de pasageri, cargo şi poştă, prin curse regulate şi charter, spre şi dinspre România, precum şi pe teritoriul României. Pe lângă activitatea de bază, CNTAR TAROM prestează şi servicii conexe, constând în principal în întreţinere tehnică aeronave pentru parteneri externi şi interni.

CNTAR TAROM este o societate pe acţiuni înregistrată în România, cu sediul central în Calea Bucureştilor nr. 224F, Otopeni, Ilfov, înregistrată în Registrul Comerţului sub nr. J23/1298/2003, având cod unic de înregistrare 477647.

CNTAR TAROM este membră a Asociaţiei Internaţionale a Companiilor de Transport Aerian (IATA) şi a Asociaţiei Europene a Transportatorilor Aerieni (AEA).

CNTAR TAROM a fost înfiinţată în anul 1954 şi a fost reorganizată în baza Ordonanţei de Guvern 45/1997 şi a legii 136/1998, noul statut fiind cel de Companie Naţională de transporturi aeriene civile din România.

Structura acţionariatului la 31.12.2021, se prezintă astfel:

	Număr de acţiuni	Suma (lei)	Procentaj (%)
Statul Român prin M.T.	870.219.189	2.175.547.973	97,22%
Compania Naţională de Aeroporturi Bucureşti	13.025.880	32.564.700	1,46%
ROMATSA R.A.	11.054.041	27.635.102	1,24%
S.I.F. Muntenia	752.795	1.881.988	0,08%
Total	**895.051.905**	**2.237.629.763**	**100%**

La 25 iunie 2010 TAROM s-a alăturat Alianţei SkyTeam, una dintre cele mai mari alianţe aeriene din lume. TAROM a semnat un acord de aderare pe 7 mai 2008 şi s-a alăturat Alianţei SkyTeam în calitate de membru cu drepturi depline, după finalizarea unui proces de integrare care a durat 2 ani.

TAROM este prima companie din subordinea Ministerului Transporturilor, Infrastructurii şi Comunicaţiilor care a implementat managementul privat în anul 2012 în conformitate cu prevederile OUG nr.109/2011 privind guvernanţa corporativă a intreprinderilor publice. În sedinţa din data de 12.10.2012, prin Hotărârea nr. 7, Adunarea Generală a Acţionarilor a luat act de definitivarea selecţiei membrilor Consiliului de Administraţie ai S.C. Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române – T.A.R.O.M. S.A.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor **prin Hotărârea nr. 17/11.11.2020**, cu majoritate de voturi şi un vot neexprimat de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., ia act de încetarea mandatelor de membrii provizorii ai Consiliului de Administraţie, a următoarelor persoane:

- Dl. Petre Neacşa la data de 19.11.2020;
- Dl. Preoteasa Traian la data de 16.11.2020
- Dl. Nate Silviu la data de 19.11.2020;
- Dl. George Bogdan Ilea în data de 08.12.2020.

şi aprobă cu majoritate de voturi şi o abţinere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., numirea în funcţia de administrator provizoriu ai Consiliului de Administratie, pentru o perioada de 4 (patru) luni cu posibilitatea prelungirii, pentru motive temeinice până la 6 (sase) luni, a urmatoarei persoane:

- Dl. George Bogdan Ilea în data de 08.12.2020.

De asemenea în aceiași sedința Adunarea Generala Ordinara a Acţionarilor, cu majoritate de voturi şi un vot neexprimat de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A. aprobă prelungirea cu 2 (doua) luni a mandatelor de administratori provizorii în Consiliu de Administraţie a următoarelor persoane:

- Dl. Petre Neacşa până la data de 19.01.2021 inclusiv;
- Dl. Preoteasa Traian până la data de 16.01.2021 inclusiv;
- Dl. Nate Silviu până la data de 19.01.2021 inclusiv;

Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, **prin Hotărârea nr. 1/14.01.2021** cu majoritate de voturi și o abținere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., ia act de încetarea mandatelor de membrii provizorii ai Consiliului de Administraţie, prin ajungerea la termen, a următoarelor persoane:

- Dl. Panţuroiu Mironel la data de 16.01.2021;
- Dl. Petre Neacşa la data de 19.01.2021;
- Dl. George Florin Rotaru la data de 19.01.2021;
- Dl. Preoteasa Traian la data de 16.01.2021;
- Dl. Nate Silviu la data de 19.01.2021;
- Dna. Carmen Moraru la data de 16.01.2021;

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

De asemenea, în aceiași sedința Adunarea Generala Ordinara a Acţionarilor, aprobă cu majoritate de voturi şi o abţinere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., numirea în funcţiile de administratori provizorii în Consiliul de Administraţiei,

pentru o perioada de 4 (patru) luni cu posibilitatea prelungirii, pentru motive temeinice până la 6 (şase) luni, a următoarelor persoane:

- Dl. Petre Neacşa începând cu data de 20.01.2021 inclusiv, până la data de 19.05.2021 inclusiv;
- Dl. Stefanescu Daniel începând cu data de 17.01.2021 inclusiv, până la data de 16.05.2021 inclusiv;
- Dl. Ţîra-Rădulescu Costin începând cu data de 20.01.2021 inclusiv, până la data de 19.05.2021 inclusiv;
- Dl. Bunea Cătălin-Octavian începând cu data de 17.01.2021 inclusiv, până la data de 16.05.2021 inclusiv;

şi aproba, cu majoritate de voturi şi o abţinere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., aprobă prelungirea cu 2 (două) luni a mandatelor de administratori provizorii în Consiliul de Administraţiei, a următoarelor persoane:

- Dl. Mironel Panţuroiu de la data de 17.01.2021 inclusiv, până la data de 16.03.2021 inclusiv;
- Dl. George Florin Rotaru de la data de 20.01.2021 inclusiv, până la data de 19.03.2021 inclusiv;

Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, **prin Hotărârea nr. 05/09.03.2021** cu majoritate de voturi şi un vot neexprimat de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., ia act de încetarea mandatelor de membrii provizorii ai Consiliului de Administraţie, a următoarelor persoane:

- Dl. Mironel Panţuroiu la data de 16.03.2021;
- Dl. George Florin Rotaru la data de 19.03.2021;
- Dl. George Bogdan Ilea la data de 03.03.2021, ca urmare a demisiei;

De asemenea în aceiași sedința Adunarea Generala Ordinara a Acţionarilor, cu majoritate de voturi şi o abţinere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., aproba numirea în funcţiile de administratori provizorii în Consiliul de Administraţiei, pentru o perioada de 4 (patru) luni cu posibilitatea prelungirii, pentru motive temeinice până la 6 (şase) luni, a următoarelor persoane:

- Dl. Mihăiţa Ursu începând cu data de 20.03.2021 având în vedere încetarea mandatului domnului George Bogdan Ilea la data de 03.03.2021 ca urmare a demisiei, până la data de 08.07.2021 inclusiv;
-
-

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- Dl. George Florin Rotaru începând cu data de 20.03.2021 având în vedere încetarea mandatului domnului George Florin Rotaru la data de 19.03.2021 ca urmare a demisiei, până la data de 19.07.2021 inclusiv;
- Dl. Cristian-Nicolae Secoșan începând cu data de 17.03.2021 având în vedere încetarea mandatului domnului Panțiroiu Mironel la data de 16.03.2021 ca urmare a demisiei, până la data de 16.07.2021 inclusiv;

Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, **prin Hotărârea nr. 11/11.05.2021** cu majoritate de voturi şi un vot neexprimat de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., nu ia în discuție revocarea de administratori și ia act de încetarea mandatelor de membrii provizorii ai Consiliului de Administratie, ale următoarelor persoane:

- Dl. Petre Neacşa la data de 19.05.2021;
- Dl. Țîră-Rădulescu Costin la data de 19.05.2021;
- Dl. Bunea Cătălin-Octavian la data de 16.05.2021;
- Dl. Moglan Alexandru la data de 19.05.2021.

De asemenea aprobă, cu majoritate de voturi şi o abţinere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., prelungirea cu 2 (două) luni a mandatelor de administratori provizorii în Consiliul de Administraţiei, a următoarelor persoane:

- Dl. Petre Neacşa de la data de 20.05.2021 inclusiv, până la data de 19.07.2021 inclusiv;
- Dl. Țîră-Rădulescu Costin de la data de 20.05.2021 inclusiv, până la data de 19.07.2021 inclusiv;
- Dl. Bunea Cătălin-Octavian de la data de 17.05.2021 inclusiv, până la data de 19.07.2021 inclusiv;
- Dl. Moglan Alexandru de la data de 20.05.2021 inclusiv, până la data de 19.07.2021 inclusiv;

Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, **prin Hotărârea nr. 15/05.07.2021** cu majoritate de voturi şi un vot neexprimat de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., nu ia în discuție revocarea de administratori și ia act de încetarea mandatelor de membrii provizorii ai Consiliului de Administratie, ale următoarelor persoane:

- Dl. Cristian-Nicolae Secoșan la data de 16.07.2021;
- Dl. Petre Neacşa de la data de 19.07.2021;
- Dl. George Florin Rotaru de la data de 19.07.2021;
- Dl. Mihăiță Ursu de la data de 09.07.2021;
- Dl. Țîră-Rădulescu Costin-Traian de la data de 19.07.2021;

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- Dl. Cătălin-Octavian Bunea de la data de 16.07.2021;
- Dl. Alexandru Moglan de la data de 19.07.2021.

De asemenea aprobă, cu majoritate de voturi şi o abţinere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., aprobă numirea în funcţiile de administratori provizorii în Consiliul de Administraţie al C.N.T.A.R. TAROM S.A. pentru o perioada de 4 (patru) luni, cu posibilitatea prelungirii, pentru motive temeinice până la 6(șase) luni a următorilor:

- Dl. Florin Voicu începand cu data de 20.07.2021 inclisuv până la data de 19.11.2021 inclusiv;
- Dl. Țîră-Rădulescu Costin-Traian începand cu data de 20.07.2021 inclisuv până la data de 19.11.2021 inclusiv;
- Dl. Cătălin-Octavian Bunea începand cu data de 17.07.2021 inclisuv până la data de 16.11.2021 inclusiv;
- Dl. Alexandru Moglan începand cu data de 20.07.2021 inclisuv până la data de 19.11.2021 inclusiv;

și cu majoritate de voturi şi o abţinere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., aprobă numirea în funcțiile de administratori provizorii în Consiliul de Administraţie al C.N.T.A.R. TAROM S.A. pentru o perioada de 2 (doua) luni a următoarelor persoane:

- Dl. Cristian-Nicolae Secoșan de la data de 17.07.2021 inclusiv până la data de 16.09.2021 inclusiv;
- Dl. George Florin Rotaru de la data de 20.07.2021 inclusiv până la data de 19.09.2021 inclusiv;
- Dl. Mihăiță Ursu de la data de 10.07.2021 inclusiv până la data de 09.09.2021 inclusiv;

Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, prin **Hotărârea nr. 18/03.09.2021** cu majoritate de voturi şi un vot neexprimat de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., nu ia în discuție revocarea de administratori și ia act de încetarea mandatelor de membrii provizorii ai Consiliului de Administratie, ale următoarelor persoane:

- Dl. Cristian-Nicolae Secoșan la data de 16.09.2021;
- Dl. George Florin Rotaru la data de 19.09.2021;
- Dl. Mihăiță Ursu 09.09.2021.

De asemenea aprobă, cu majoritate de voturi și o abținere exprimată de acționarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., aprobă numirea în funcțiile de administratori provizorii

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

în Consiliul de Administrație al C.N.T.A.R. TAROM S.A. pentru o perioada de 4 (patru) luni, cu posibilitatea prelungirii, pentru motive temeinice până la 6(șase) luni a următorilor:

- Dl. Cristian-Nicolae Secoșan de la data de 17.09.2021 inclusiv până la data de 16.01.2022 inclusiv;
- Dl. George Florin Rotaru la data de de la data de 20.09.2021 inclusiv până la data de 19.01.2022 inclusiv;
- Dl. Felix-Lucrecțiu Pătrășcanu la data de de la data de 10.09.2021 inclusiv până la data de 09.01.2022 inclusiv;

Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, prin **Hotărârea nr. 21/20.09.2021** cu majoritate de voturi şi un vot neexprimat de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., revoca din functia de administrator provizoriu, incepand cu data sedintei care va fi ultima zi de mandat, pe domnul Țîră-Rădulescu Costin-Traian.
De asemenea aprobă numirea în funcția de administrator provizoriu în Consiliul de Administrație al C.N.T.A.R. TAROM S.A. pentru o perioada de 4 (patru) luni, cu posibilitatea prelungirii, pentru motive temeinice până la 6(șase) luni a domnului Ursu Mihăiță, începând cu ziua următoare datei sedinței.

Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor, prin **Hotărârea nr. 24/26.10.2021** cu majoritate de voturi şi o abţinere exprimată de acţionarul Societatea de Investiţii Financiare MUNTENIA S.A., aprobă numirea în funcțiile de administratori provizorii în Consiliul de Administrație al C.N.T.A.R. TAROM S.A., începând cu ziua următoare datei sedinței, pentru o perioada de 4 (patru) luni, cu posibilitatea prelungirii, pentru motive temeinice până la 6 (șase) luni a următorilor:

- Dna. Anca-Daniela Boagiu;
- D.na Iuliana-Cristina Bârcă.

Astfel componenţa Consiliului de Administraţie la 31 decembrie 2021 este următoarea:

- Dl. George Florin Rotaru;
- Dl. Mihăiță Ursu;
- Dl. Cristian-Nicolae Secoșan;
- Dl. Felix-Lucrecțiu Pătrășcanu;
- Dna. Anca-Daniela Boagiu;
- D.na Iuliana-Cristina Bârcă.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

2. CADRUL GENERAL DE DESFĂŞURARE A ACTIVITĂŢII.

În anul 2021, Societatea şi-a menţinut organizarea funcţională nefiind modificări de fuziuni, divizări, insolvenţă.

Modificările relativ frecvente în componenţa Consiliului de Administraţie, au constituit şi ele provocări în activitatea societăţii.

Pentru redresarea economică a Companiei, TAROM împreună cu consultantul extern PricewaterhouseCoopers a întocmit un **Bussines Planului 2020-2029, în care TAROM şi-a propus să ofere un produs corespunzator şi aeronavele potrivite pentru fiecare segment de piaţă în parte, optimizând astfel gradul de ocupare şi obţinerea unui venit mediu pe pasager care să permită menţinerea unui trend pozitiv, care să creeze condiţiile necesare pentru obţinerea de profitabilitate pe toate segmentele de piaţă deservite de TAROM.**

În temeiul Orientărilor Comisiei privind ajutoarele de stat pentru salvarea şi restructurarea întreprinderilor, statele membre pot să sprijine întreprinderile aflate în dificultate, cu condiţia, în special, ca măsurile de sprijin public să fie limitate în timp şi ca amploare şi să contribuie la realizarea unui obiectiv de interes comun. Ajutorul pentru salvare poate fi acordat pentru o perioadă de maximum şase luni, timp în care compania să găsească soluţii de ieşire din situaţia de criză. În cazul de faţă, Comisia a luat în considerare următoarele elemente: împrumutul va acoperi numai lichidităţile de care TAROM a dovedit că are nevoie pentru următoarele şase luni, iar România va efectua o monitorizare strictă a modului în care sunt utilizate fondurile; de asemenea România s-a angajat să asigure faptul că, după şase luni, împrumutul va fi rambursat integral; în caz contrar TAROM va trebui să prezinte un plan de lichidare sau să efectueze o restructurare cuprinzătoare pentru a deveni viabilă pe termen lung. Comisia va trebui să evalueze şi să aprobe această eventuală restructurare.

Din cauza situației financiare a Companiei TAROM a fost promovat și aprobat Memorandumul Guvernului Nr. 40090/06.11.2020 cu tema *Acordarea unui ajutor de stat individual de restructurare Societății Comerciale „Compania națională de transporturi aeriene romane – TAROM" S.A., în vederea restabilirii viabilității companiei pe termen lung.* Totodată, urmare aprobării memorandumului Ministerul Transporturilor, în calitate de administrator pentru Ajutorul de Stat, a notificat Comisia Europeana privind acordarea unui Ajutor de Stat de Restructurare în valoare totală de ***923.622.800 lei (aproximativ 190,8 milioane euro)*** defalcate, după cum urmează:

- 176 milioane lei (aproximativ 36,7 miliane euro), valoarea ajutorului de salvare transformat în ajutor de restructurare;

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- 16.237.100 lei (aproximativ 33,1 milioane euro) – restructurarea financiară, sumă necesară pentru acoperirea potențialului deficit de lichidități, pentru a fi utilizați exclusiv în situația în care TAROM nu reușește eliminarea deficitului de lichidități prin amânarea unor plăți către furnizori;

- 587.761.000 lei (aproximativ 121 milioane euro) - costul implementarii măsurilor de restructurare.

Acordarea acestui ajutor va permite companiei Tarom acoperirea cheltuielilor considerabile, generate de procesul de restructurare. Ajutorul de stat de restructurare va include şi ajutorul de salvare acordat în primul pas.

Guvernul a aprobat, în data de 16.01.2020 printr-un memorandum (nr. 50106/06.01.2020) un *Ajutor de Stat de Salvare de Urgenţă* pentru Tarom, alocat printr-un împrumut din Trezorerie, în valoare totală de **199.052,00 mii lei. Comisia Europeană a aprobat în data de 24.02.2020, în conformitate cu normele Uniunii Europene privind ajutoarele de stat, planul României de a acorda un împrumut temporar în valoare de aproximativ 36.657 mii euro (echivalent 175.952,00 mii lei) companiei TAROM.**

Pentru acordarea acestui împrumut s-a emis **Ordonanţa de Urgenţa a Guvernului nr. 12/2020 *privind instituirea cadrului legal pentru acordarea unor ajutoare de stat individuale de salvare,* iar în temeiul prevederilor art. 4. alin.(1) s-a elaborat Convenţia de împrumut 602370/14606/ 2731/ 2020 între Ministerul Finanţelor Publice Ministerul Transporturilor, Infrastructurii şi Comunicaţiilor şi Compania Nationala de Transporturi Aeriene Romane-TAROM S.A. ,** conform art. 1 (2) *„Ajutorul de stat individual pentru salvarea Companiei Naţionale de Transporturi Aeriene Romane-TAROM S.A.este instituit pentru o perioada de 6 luni de la momentul acordarii acestuia, respectiv data creditarii contului prevăzut la art. 2 alin. (3) şi se acorda în scopul acoperirii cheltuielilor minime de susţinere a activităţilor Companiei.",* iar prin încheierea *Actului adiţional nr. 2* se prelungeşte perioda de acordare a împrumutului cu înca 6 luni şi a *Actului adiţional nr. 3 Art.1 „Perioada de acordare a împrumutului prevăzută la art. 1 din Actul Adiţional nr. 2 la Convenţia de Imprumut se prelungeşte cu înca 6 luni, până la data de 31 august 2022, dar nu mai mult de data aprobarii de către Comisia Europeana a planului de restructurare a Companiei Naţionale de Transporturi Aeriene Romane-TAROM S.A."*

Tarom a accesat creditul de salvare acordat, începand cu 29.04.2020 pentru plăți către furnizori până la data de 28.08.2020.

Totodată în conformitate cu *Avizul acordat de Consiliul Concurenței înregistrat cu nr.6179 din 27.05.2021 referitor la notificarea ajutorului de stat individual pentru restructurare pentru*

MOORE
22 AUG. 2022

Societatea Comercială " Compania națională de transporturi aeriene romane- TAROM" S.A. prin care s-a constatat că:

1. *Situația financiară a TAROM s-a deteriorat constant în ultimii ani, atât în ceea ce privește profiturile operationale și profitul general al companiei, cât și fluxul de numerar operațional și resursele de numerar. În același timp, datorită unei flote de avioane învechite, Tarom era nevoită să suporte cheltuieli semnificative pentru a finanța modernizările tehnice necesare flotei sale, combustibilul și cumpărarea certificatelor ecologice. În aceste condiții, la finele anului 2019, compania se afla în imposibilitatea continuării activității, în lipsa resurselor financiare necesare efectuării plăților curente, astfel încât activitatea de transport să fie desfășurată în condiții de siguranță și securitate;*
2. *Prin urmare, autoritățile române au decis acordarea către TAROM a unui ajutor de stat individual pentru salvare (împrumut temporar în valoare de aproximativ 36,7 milioane de euro) al carui scop era de a asigura finanțarea necesară, care sa ii permită companiei să își îndeplinească obligațiile financiare pentru o perioada de șase luni de la acordarea ajutorului (martie-august 2020), timp în care compania trebuia să găsească soluții de ieșire din situația de criză (să ramburseze ajutorul de salvare sau să prezinte un plan de restructurare). Ajutorul de stat pentru salvare a fost autorizat de Comisia Europeana (denumită, în continuare CE) în data de 24.02.2020;*
3. *Intrucât TAROM nu a avut capacitatea financiară de a rambursa ajutorul de stat pentru salvare, în vederea restabilirii viabilității pe termen lung a companiei, a fost elaborat un plan de restructurare care urmăreşte eficientizarea activităţii sale: Acesta a fost prenotificat la CE în data de 24.08.2020;*
4. *Ajutorul de restructurare se va acorda TAROM în baza prevederilor Orientărilor Comisiei privind ajutoarele de stat de salvare şi restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate (2014/C249/01) şi doar după obţinerea deciziei de autorizare din partea CE;*
5. *Costul total al restructurării cuprinde o serie de măsuri;*
6. *Din costul total al restructurării, aportul propriu al TAROM la finanțarea măsurilor de restructurare constă în :*

- *vânzări de active;*
- *obținerea unui leasing financiar pentru finanțarea achiziției de aeronave.*

7. *Ajutorul de stat ce se intenţionează a se acorda reprezintă:*

- ajutorul de salvare la care se adaugă dobânda aferentă, transformat în ajutor de restructurare;

- subvenţie, prin care se acoperă o parte din costurile restructurării;

- majorare de capital;

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

8. În formularele de notificare (general si specific) se precizează faptul că se intenționează notificarea la CE a unui ajutor de stat sub forma de subvenţie, destinat acoperirii daunelor provocate de epidemia de Covid-19 în perioada iulie-decembrie 2020. În cazul în care acest ajutor va fi aprobat de forul European, valoarea subvenției care acoperă o parte din deficitul de numerar din 2021, va fi redusă cu valoarea grantului corespunzator acoperirii daunelor aferente perioadei iulie-decembrie 2020- resultând astfel o diminuare a cuantumului ajutorului de stat pentru restructurare;

9. Durata de implementare a planului de restructurare este de cinci ani, respectiv 2020-2025.

10. Conform documentaţiei transmise, ajutorul de restructurare în favoarea TAROM va contribui la realizarea unui obiectiv comun, în condițiile în care compania oferă un serviciu important, dificil de replicat pentru concurenți, fiind unic operator al multor conexiuni aeriene naționale;

11. În documentația transmisă se menționează că, la acordarea ajutorului de stat individual pentru restructurare, se respectă principiul "prima și ultima dată": conform căruia un nou ajutor pentru salvare, restructurare nu poate fi acordat dacă au trecut mai puțin de 10 ani de la primirea ajutorului pentru salvare sau de la încheierea perioadei de restructurare sau oprirea punerii în aplicare a planului de restructurare (luându-se în considerare evenimentul recent);

12. In documenția prezentată sunt propuse măsuri compensatorii, constând în renunțarea la operarea unor rute profitabile prin reduceri de frecvențe ale rutelor;

13 Notificarea este completată în conformitate cu formularele standard și specific cuprinse în Anexa I la Regulamentul Comisiei nr, 2015/2282 din 27 noiembrie 2015, care modifică Regulamentul (CE) nr, 794/2004 cu privire la formularele de notificare și fișele de informații;

14. Ajutorul de stat individual pentru restructurare TAROM respectă prevederile Ordonanței de Urgenţă a Guvernului nr. 77 din 3 decembrie 2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare, documentația transmisă spre avizare fiind însoțită de analiza de oportunitate și de Memorandumul aprobat de Guvern.

EMITE AVIZ

Pentru măsura de ajutor de stat individual de restructurare pentru Societatea Comerciala "Compania națională de transporturi aeriene romane – TAROM S.A., cu următoarele mențiuni;

Având în vedere dispozițiile pct. 3.5.2.1 – "Contribuția proprie" din Orientarile privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, precizăm că

există un grad mare de probabilitate ca o parte din sursele proprii de finanțare a planului de restructurare, în special leasingul financiar ce se va contracta în vederea achiziției de aeronave, să nu fie considerată certă de către Comisia Europeană, dat fiind că, în prezent nu exista o ofertă fermă și angajată din partea unui lessor.

De asemenea, prin Hotărârea Guvernului nr. 1096/2020 pentru aprobarea condiţiilor de acordare a garanţiei de stat în favoarea Societăţii „Compania naţională de transporturi aeriene române - TAROM" - S.A. , pentru compensarea pierderilor economice suferite în contextul pandemiei de COVID-19 au fost stabilite termenii și condițiile financiare ale împrumutului prevăzut în Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 139/2020, din 19 august 2020, Art. 1.- (1) Se autorizează Ministerul Finanţelor Publice să garanteze, în numele şi contul statului, la solicitarea Societăţii "Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române - TAROM" - S.A., denumită în continuare TAROM sau beneficiar, un împrumut contractat de beneficiar în limita sumei de 312.744.200 lei, pe o perioadă de până la 6 ani, cu titlu de ajutor de stat modificată şi completată Ordonanţa de urgenţă nr. 167/2020 privind acordarea a unui ajutor de stat individual pentru TAROM pentru acoperirea pierderilor generate de pandemia de COVID-19, precum şi de măsurile adoptate de statele europene pentru limitarea răspândirii noului tip de coronavirus SARS-CoV-2. Comisia Europeană a aprobat, în temeiul normelor UE privind ajutoarele de stat, o garanție pentru împrumuturi de până la aproximativ 19,3 milioane de euro (aproximativ 94 de milioane de RON) în favoarea companiei TAROM.

Prin această măsură s-a urmărit despăgubirea companiei TAROM pentru pierderile cauzate în mod direct de pandemia de coronavirus și de restricțiile de călătorie impuse de România și de alte țări de destinație pentru a limita răspândirea virusului în perioada cuprinsă între 16 martie 2020 și 30 iunie 2020. Aceste restricții au forțat Tarom să anuleze majoritatea zborurilor sale regulate și a cauzat pierderi majore în ceea ce privește cifra de afaceri. Împrumutul are ca obiectiv acoperirea într-o mica măsură a obligaţiilor societaţii acumultate în perioada stării de urgenţă şi a stării de alerta.

Compania TAROM a accesat împrumutul în 27.12.2020, acesta fiind contractat prin Banca Transilvania, iar până la 31.12.2020, având obligații restante foarte mari, a fost necesară acoperirea cel puțin parțială a acestora, iar o parte din creditul acordat a fost utilizat în două tranșe în anul 2020, iar în anul 2021 au fost acoperite plăți restante ale facturilor prin alte două tranșe.

De asemenea, TAROM împreună cu un consultant extern a elaborat documentația necesară (depusă la Comisia Europeană) în vederea obținerii ajutorului de COVID 19, necesar compensării pierderii rezultată în perioada cuprinsă între 1 iulie 2020 și 31 decembrie 2020 din

cauza pandemiei. Prin această măsură s-a urmărit despăgubirea companiei TAROM pentru pierderile cauzate în mod direct de pandemia de coronavirus și de restricțiile de călătorie impuse de România și de alte țări în vederea limitării răspândirii virusului.

Având în vedere faptul că prima formă de ajutor acordat în conformitate cu prevederile *Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 139/2020* a constat într-un împrumut cu garantia statului şi pentru care Compania TAROM a garantat în favoarea statului aeronavele aflate în proprietate, s-a impus acordarea diferenţei de ajutor pentru despăgubirea COVID-19 pentru perioada iulie-decembrie 2020 sub formă de capitalizare, TAROM nemaiavând active semnificative pe care să le gajeze pentru acest împrumut.

In conformitate cu *Legea nr. 317/2021 a bugetului de stat pe anul 2022* cu privire la TAROM au fost prevăzute următoarele:

Art. 36. - *(2) Din suma prevăzută în bugetul Ministerului Transporturilor şi Infrastructurii la capitolul 84.01 "Transporturi", titlul 72 "Active financiare", articolul 72.01 "Active financiare", alineatul 72.01.01 "Participare la capitalul social al societăţilor comerciale", suma de 10.000 mii lei se utilizează pentru majorarea, în condiţiile legii, a contribuţiei statului la capitalul social al Societăţii Comerciale "Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române - TAROM" - S.A. Societatea va utiliza suma pentru acoperirea pagubelor suferite ca urmare a pandemiei de COVID-19, cu respectarea reglementărilor în domeniul ajutorului de stat.*

(3) Societatea Naţională de Transport Feroviar de Călători "C.F.R. Călători" - S.A. şi Societatea Comercială "Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române - TAROM" - S.A. gestionează sumele prevăzute la alin. (1) şi (2) prin conturi distincte deschise pe numele acestora la Trezoreria Statului.

3. PREZENTAREA REZULTATELOR ACTIVITĂŢII

Activitatea de exploatare a fost și este în continuare afectată semnificativ de restricțiile impuse de măsurile legislative privind combaterea pandemiei cu COVID care a produs dezechilibre suplimentare în activitățile de finanțare ale companiei. Efectele restricțiilor au continuat și în anul 2021, determinând o reducere de trafic pe cursele regulate și ușoare creșteri pe activitățile de charter, însă datorită obligațiilor acumulate și a unei ponderi mai ridicate a cheltuielilor fixe aferente flotei, sunt elemente care vor afecta în sens negativ activitatea de finanţare a companiei. Disponibilităţile de numerar la sfârşitul anului 2021 arată o scădere, iar activele circulante indică că sunt inferioare obligaţiilor companiei, generate de

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

programul de modernizare a flotei şi susţinerea programului investiţional aferent menţinerii stării de
aeronavigabilitate a flotei existente, necesitând astfel surse externe de finanţare a activităţii companiei.

În aceste condiţii, sunt necesare surse suplimentare de finanţare, credite, împrumuturi, care necesită garanţii reale ale acţionarilor. Necesarul de finanțare din anul 2021, acoperit parțial de împrumutul de trezorerie ca ajutor de salvare de 175.952,00 mii lei și împrumutul pentru compensarea pierderilor economice suferite în contextul pandemiei de COVID-19 la o valoare de 19,33 mil EUR contractat de la Banca Transilvania, cu garantie de stat, sunt obligații garantate de companie cu activele proprii mai semnificative, iar angajarea de alte imprumuturi devine extrem de dificilă datorită activității scăzute pentru active libere de sarcini, sens în care acțiunile, părțile sociale deținute de TAROM au constituit garanții suplimentare față de furnizorul CNAB, unde Compania a acumulat obligații scadente.

Pentru plățile restante pe care TAROM le are către COMPANIA NAȚIONALĂ AEROPORTURI BUCUREȘTI s-a încheiat un contract de ipoteca mobiliară prin care garantează, până la data plății efective, creanța (compusă din sumele facturate și neîncasate) datorată, prin constituirea în favoarea acestuia a unei ipoteci mobiliare asupra părților sociale deținute de TAROM la următoarele societăți:

Denumire societate	Nr. parți sociale	Cota de participare	Aport varsat la capital - lei
GLOBE GROUND ROMANIA S.R.L.	148	37%	18.315,00 lei
ROMANIAN FUELLING SERVICES	10	50%	422.555,50 lei
DNATA CATERING S.R.L.	10.33	30,84%	103.300,00 lei

Cât și prin încheierea actului adițional nr. 2 încheiat la data de 30.12.2021 la contractul de ipotecă mobiliară încheiat la data de 12.04.2021 pentru suplimentarea garanției deja constituite în favoarea COMPANIEI NAȚIONALE AEROPORTURI BUCUREȘTI prin care garantează cu activul hangar situat la AIHCB.

În primul trimestru 2022, TAROM mai are de achitat pentru serviciile prestate în 2021 de către CNAB încă o plată restantă în valoare de 5.613.407,85 lei pentru debitul din penalitati, conform actului adiţional 2, art.1; celelalte sume restante prevăzute în art.1 în valoare de 697.448,65 lei şi 330.605,41 lei fiind deja plătite de TAROM.

Conform art. 2, stingerea creanței garantate, certe, lichide și exigibile, se va face prin plăți reeșalonate lunar în intervalul 01.04.2022-31.12.2022, conform unui graphic de plăți.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Având în vedere riscurile asupra activelor depuse garanții în favoarea MFP, societatea a propus prin adresa nr SG 73/08.01.2021 înaintată catre Ministerul Transporturilor si Infrastructurii includerea în Bugetul de Stat a unor sume necesare finanțării așa cum s-a prevazut în Business Planul de acordare a unui ajutor de restructurare, depus la Comisia Europeană.

3.1. Realizarea indicatorilor fizici specifici obiectului de activitate în anul 2021.

Principalii indicatorii fizici specifici activităţii S.C. C.N. T.A.R. TAROM S.A. sunt următorii:

- Număr curse (regulate şi charter);
- Număr pasageri (curse interne, curse externe, în regim cod share);
- Ore bloc;
- RPK (Km mii.);
- ASK (Km mii.);
- Load factor (%);

Realizarea indicatorilor fizici în anul 2021 comparativ cu anul 2020, precum şi comparativ cu planificatul pe anul 2021 se prezintă astfel pe activităţi :

Curse regulate si charter:

Nr. crt.	Indicatori fizici	Realizat 2020	An 2021 Planificat	Realizat 2021	Realizat 2021/ Realizat 2020 (%)	Realizat 2021/ Buget Planificat 2021 (%)
1.	Nr.curse	6.301	9.521	9.426	149,60	99,00
2.	Ore bloc	23.672,36	39.403,81	39.527,49	166,98	100,31
3.	Pasageri TAROM (nr.)	817.749	1.578.505	1.522.469	186,18	96,45
4.	Pasageri code-share(nr.)	23.798	38.155	37.183	156,24	97,45
5.	**Pasageri total(nr.)**	**841.547**	**1.616.660**	**1.559.652**	**185,33**	**96,47**
6.	RPK (Km mii.)	872.333,31	1.805.227,23	1.782.947,25	204,39	98,77
7.	ASK (Km mii.)	1.356.421,24	2.466.458,96	2.500.764,93	184,36	101.39
8.	**Load factor (%)**	**64,31%**	**74,06%**	**71,30%**	-	-

Curse regulate:

Nr. crt.	Indicatori fizici	Realizat 2020	An 2021 Planificat	Realizat 2021	Realizat 2021/ Realizat 2020 (%)	Realizat 2021/ Buget Planificat 2021 (%)
1.	Nr.curse	5.988	8.083	7.946	132,70	98,31
2.	Ore bloc	21.674,36	29.916,66	29.386,65	135,58	98,23
3.	Pasageri TAROM (nr.)	753.763	1.148.811	1.094.239	145,17	95,25
4.	Pasageri code-share(nr.)	23.798	38.155	37.183	156,24	97,45
5.	**Pasageri total (nr.)**	**777.561**	**1.186.966**	**1.131.422**	**145,51**	**95,32**
6.	RPK (Km mii.)	783.841,16	1.128.334,11	1.073.905,49	137,01	95,18
7.	ASK (Km mii.)	1.210.078,30	1.616.756,25	1.587.594,83	131,20	98,20
8.	**Load factor (%)**	**64,78%**	**69,79%**	**67,64%**	-	-

Curse charter pasageri:

Nr. crt.	Indicatori fizici	Realizat 2020	An 2021 Planificat	Realizat 2021	Realizat 2021/ Realizat 2020 (%)	Realizat 2021/ Buget Planificat 2021 (%)
1.	Nr.curse	301	1.437	1.479	491,36	102,92
2.	Ore bloc	1.756,75	9.460,65	10.114,34	575,74	106,91
3.	**Pasageri transportaţi (nr.)**	**63.986**	**429.694**	**428.230**	**669,26**	**99,66**

Curse charter marfa:

Nr. crt.	Indicatori fizici	Realizat 2020	An 2021 Planificat	Realizat 2021	Realizat 2021/ Realizat 2020 (%)	Realizat 2021/ Buget Planificat 2021 (%)
1.	Nr.curse	12	1	1	8,33	100,00
2.	Ore bloc	241,25	26.50	26.50	10,98	100,00

Din analiza indicatorilor pe total activitate pentru anul 2021 se observă o scădere a numărului de curse faţă de bugetul planificat cu 1,00%, o creştere a numărului de ore de zbor cu 0,31%, o scâdere numărului de pasageri transportaţi faţă de planificatul din bugetul planificat cu 3.55% şi o creştere cu 86,18% faţă de numărul de pasageri transportaţi în anul 2020.

Ţinând cont că activitatea Compania TAROM a fost afectată şi în anul 2021 de restricţiile impuse de pandemia COVID-19, aceasta a reuşit să traverseze aceasta perioada, s-a impus necesitatea ajustării operaţiunilor şi exploatării unor noi oportunităţi pe segmentul zborurilor neregulate.

Load factorul realizat pe anul 2021 (71,30%) este mai mic cu 2,76 puncte procentuale faţă de cel planificat (74,06%) şi cu 6,99 puncte procentuale mai mult comparativ cu cel realizat în anul 2020 (64,31%).

Activitatea de curse regulate este constituită pe baza programului de operare al curselor regulate interne şi externe. Numărul de curse regulate interne şi externe realizate este mai mare în anul 2021 faţă de 2020 cu 32,70%, şi mai mic decât cel din bugetul planificat cu 1,69%, iar numărul de ore de zbor realizat este mai mic decât cel bugetat cu 1.77%. Pe curse regulate au fost transportaţi în anul 2021 un număr total de pasageri mai mare cu 45,17% fata de cel din anul 2020, şi mai mic decât cel planificat in bugetul planificat cu 4,75%. Load factorul realizat pe anul 2021 (67,64%) este mai mic cu 2,15 puncte procentuale faţă de cel planificat (69,79%) şi cu 2,86 puncte procentuale mai mult comparativ cu cel realizat în anul 2020 (64,78%).

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

TAROM deserveşte piaţa de **curse charter** prin intermediul programului său de zbor stabilit în completarea programului de curse regulate. Această piaţă cunoaşte un sezon complementar faţă de principalele pieţe de afaceri şi este considerat un venit esenţial ce îmbunătăţeşte rezultatele generale ale companiei. Prin specificul lor, cursele charter efectuate de Compania TAROM au fost oferite partenerilor români şi externi la întreaga capacitate a avionului.

Cu toate ca exista o concurenţa puternică pe piaţa de charter şi aceste curse se realizează în funcție de disponibilitatea aeronavelor în completarea programului de zboruri regulate, numărul de zboruri charter pasageri realizate în anul 2021 (1.479 curse) a fost superior celui realizat în anul 2020 (301 curse) şi superior celui programat în bugetul planificat pentru anul 2021 (1.437 curse).

Pandemia de COVID-19 a declanșat la nivel mondial o reorganizare a structurilor din domeniul aviației civile, aducând schimbări majore în ceea ce privește direcția comercială, componența flotei și stabilirea programelor de operare pentru toți operatorii importanți de pe piață.

Din punct de vedere destinații și direcție comercială, în acest moment cererile de zboruri charter domina piața aviatică, prin prisma mai multor factori:

- Restrictiile COVID19 din statele cu caracter insular, izolate sau cu o rată de infectare foarte redusă prin prisma avantajelor geografice – ex. Kenya, Zanzibar;
- Pachetele turistice avantajoase datorate în mare parte lock-down-ului din anul 2021, care a forțat furnizorii de servicii să se repoziționeze pe piata turistică: destinații care până acum erau considerate de lux, au devenit mai accesibile pentru o masă mai mare de turiști;
- Numărul limitat de destinații deschise turiştilor a dus la concentrarea acestora în cateva zone, creând o oportunitate mai mare pentru tour-operatori în ceea ce privește organizarea de zboruri charter – ex. Egipt (Hurghada, Sharm el Sheik);
- Reticența pentru zborurile de linie, supuse unor riscuri mai mari atât din punct de vedere al răspândirii virsulurilor cât și al anularilor masive, cauzate de stările de alertă sau urgență din țările respective;
- Avantajul major al curselor charter rămâne deplasarea din punctul A în punctul B, fară nevoia de a tranzita alte aeroporturi, respectiv țări, diminuând într-o proporție foarte mare riscul epidemiologic;
- Timpul mai scurt de zbor, chiar și pentru destinații mai greu accesibile (ex. Zanzibar etc);
- Avantajul de a calatori într-un avion cu pasageri testați în prealabil, fără niciun risc de infectare pe durata călătoriei.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- Costurile reduse și garanția rambursarii banilor pentru anulări cauzate de restricțiile COVID19.

In vara anului 2021, Compania TAROM curse charter pentru partenerii, agenţii de turism Tour Operatoare și a altor parteneri/beneficiari variați, dar si a unor lanțuri/serii repetitive de curse charter precum și rute ad-hoc (repatriere refugiati Afganistan si Maroc) atât pe destinații interne cât și pe destinații externe cu operare având ca aeroporturi de plecare din Romania, enumerând dar fără a ne limita la:

- Bucuresti(Otopeni), Iasi, Suceava, Bacau, Baia Mare, Oradea, Cluj, Arad, Timisoara, Craiova, Sibiu, Targu Mures, către aeroporturi din țări de destinație, enumerând dar fără a ne limita la:
  - Turcia: Antalya, Bodrum,Dalaman;
  - Grecia: Rhodos, Herakllion, Chania, Corfu, Kos, Skiathos, MikonosPreveza, Zakinthos, Santorini, Samos, Lesbos;
  - Egipt: Hurghada, Sharm-El Sheik, Luxor, Marsa al Alam si Cairo;
  - Finlanda: Rovaniemi;
  - Madeira, Olanda, Maroc, Dubai; Ras Al Khaiman, Kenya, Zanzibar etc.

Numărul de zboruri charter de pasageri realizate în 2021 (1479 curse) este mai mare faţă de cel realizat în anul 2020 (301 curse), cu 391,36% şi faţă de cel programat pentru anul 2021 (1437 curse) este mai mare cu 2,92%. In crestere este şi indicatorul ore bloc realizat în 2021 pe acest tip de curse, cu 475,74% faţă de 2020 şi cu 6,91% peste nivelul bugetat pentru anul 2021. Numărul de pasageri transportaţi pe cursele charter de pasageri în anul 2021 este mai mic decât cel bugetat cu 0,34% şi mai mare decât cel realizat în anul 2020 cu 569,26%.
In anul 2021 s-a planificat si efectuat o cursa charter marfa (zbor umanitar în Republica Vietnam), comparativ cu anul 2020 când au fost efectuate un numar de 12 curse charter marfa, urmare a situației pandemice mondială.

a. Realizarea indicatorilor economico-financiari specifici obiectului de activitate

Realizarea principalilor indicatori cuprinşi în Bugetul de venituri și cheltuieli în anul 2021, întocmit în conformitate cu Ordinul Ministrului Finantelor Publice nr. 3818/2019 privind aprobarea formatului și structurii bugetului de venituri și cheltuieli, precum și a anexelor de fundamentare a acestuia și a Ordinului Ministrului Finanţelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară, și situațiile sunt prezentate în anexele de execuție a bugetului în conformitate cu indicatorii bugetați.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- ***Bugetul de venituri şi cheltuieli pe anul 2021- Execuţia bugetară an 2021 –Anexa nr.1 (pag. 72-73 în prezentul raport);***
- ***Detalierea indicatorilor economico-financiari prevăzuţi în bugetul de venituri şi cheltuieli - Execuţia bugetară an 2021 –Anexa nr.2 (pag. 74-80 în prezentul raport);***

În legătură cu indicatorii **economico-financiari**, sunt de menţionat următoarele aspecte:

- **VENITURILE DIN EXPLOATARE** - se realizează în special din veniturile din activitatea de transport, acestea prezentându-se astfel:

mii lei

Nr. crt.		An 2020 Realizat	An 2021 Planificat	An 2021 Realizat	An 2021 Realizat/ An 2020 Realizat (%)	An 2021 Realizat/ An 2021 Planificat (%)
0	1	2	3	4	5=4/2	6=4/3
1.	Venituri din transport pax curse reg.	287.029,45	435.007,66	422.612,69	147,24	97,15
2.	Venituri din transport marfă curse reg.	3.101,19	5.089,03	5.011,77	161,61	98,48
3.	Venituri din transport pax curse charter	43.130,42	214.079,70	221.048,19	512,51	103,26
4.	Venituri din transport marfa curse charter	10.642,48	759,31	888,58	8,35	117,02
5.	Venituri din poştă	3.143,05	3.133,40	2.844,86	90,51	90,79
6.	Venituri din excedent de bagaje	2.750,18	5.815,50	6.676,00	242,75	114,80
7.	Venituri din transport pasageri - ancillary	0,00	2.259,86	2.392,96	-	105,89
	TOTAL	**349.796,77**	**666.144,46**	**661.475,05**	**189,10**	**99,30**

➢ **Veniturile din traficul extern şi intern de transport aerian pasageri pe curse regulate** (inclusiv operările code share) au fost realizate în sumă de 431.681,65 mii lei si includ şi veniturile din taxa YQ în sumă de 41.301,48 mii lei, veniturile din excedent de bagaj în sumă de 6.676,00 mii lei si veniturile din transport pasageri ancillary. **Veniturile din transport pasageri – ancillary** realizate in anul 2021 au fost in valoare de 2.392,96 mii lei si, incepand cu acest an, ele sunt prezentate separat. În anul 2021 veniturile realizate din transport pasageri pe curse regulate interne şi externe sunt sub nivelul bugetat cu 2,57% (11.401,37 mii lei). Veniturile din activitatea de transport pasageri curse regulate au înregistrat o crestere de 48,97% faţă de anul precedent.

➢ **Veniturile din cursele charter pasageri** realizate în anul 2021 au fost mai mari, peste valoarea bugetată, cu 3,26% (6.968,49 mii lei).

➢ **Veniturile din cursele charter marfa** realizate in anul 2021 au fost in valoare de 888,58 mii lei.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

➢ **Veniturile din transport marfă curse regulate si veniturile din transport posta** realizate în anul 2021 au fost mai mari decât realizatul din anul 2020 cu 25,82% şi mai mici decât planificatul pentru anul 2021 cu 4,45%.

Din totalul veniturilor din exploatare realizate în anul 2021, un procent de 8,75% îl reprezintă alte venituri (venituri din taxe handling cargo, venituri din asistenţă tehnică, venituri din tarif de serviciu, venituri din documente prescrise, alte venituri din exploatare). In anul 2021 acestea au fost mai mici decat cele realizate în 2020 cu 34,69%.

- **VENITURI FINANCIARE** – se realizează în special din diferenţele de curs valutar favorabile, din dobânzi, din participaţii şi din sconturi obţinute.

mii lei

Nr. crt.		An 2020 Realizat	An 2021 Planificat	An 2021 Realizat	An 2021 Realizat/ An 2020 Realizat (%)	An 2021 Realizat/ An 2021 Planificat (%)
0	1	2	3	4	5=4/2	6=4/3
1.	Venituri din acţiuni deţinute GLOBE GROUND	3.934,27	0,00	0,00	-	-
2.	Venituri din acţiuni deţinute DNATA CATERING	7.356,63	0,00	0,00	-	-
3.	Venituri din participatii RFS	0,00	361,03	361,03	-	-
4.	Venituri din diferenţe de curs valutar	193.262,30	99.757,82	103.441,93	53,52	103,69
5.	Venituri din dobânzi	103,97	28,10	35,87	34,50	127,65
6.	Venituri din sconturi obţinute	190,47	401,98	350,08	183,80	87,09
7.	Alte venituri financiare	447,71	26.965,95	22.242,98	4.968,17	82,49
	TOTAL	**205.295,35**	**127.514,88**	**126.431,89**	**61,59**	**99,15**

➢ Veniturile din diferenţele de curs favorabile sunt aferente evoluţiei raportului EUR/USD şi alte devize, precum şi evoluţiei RON/devize.

mii lei

Nr. crt.		An 2020 Realizat	An 2021 Planificat	An 2021 Realizat	An 2021 Realizat/ An 2020 Realizat (%)	An 2021 Realizat/ An 2021 Planificat (%)
0	1	2	3	4	5=4/2	6=4/3
1.	VENITURI EXPLOATARE	446.868,43	753.416,94	724.875,69	162,21	96,21
2.	VENITURI FINANCIARE	205.295,35	127.514,88	126.431,89	61,59	99,15
	TOTAL	**652.163,78**	**880.931,82**	**851.307,58**	**130,54**	**96,64**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Veniturile totale realizate in anul 2021 sunt mai mari decat veniturile realizate în anul 2020 cu 30,54% şi, respectiv, mai mici decat cele planificate pentru 2021 cu 3,36%.

- **CHELTUIELI DIN EXPLOATARE** – au fost realizate la nivelul planului de zbor operat, influenţate fiind de tipurile de aeronave utilizate, de preţurile pieţelor în care s-a operat şi, nu în ultimul rând, de evoluţia cursului de schimb valutar.

Cheltuielile din exploatare realizate în anul 2021, în sumă de 980.084,35 mii lei, sunt mai mici cu 9,55% faţă de cheltuielile din exploatare planificate în bugetul planificat pentru aceeaşi perioadă, cheltuielile cu combustibilul fiind aproximativ la acelaşi nivel cu cel planificat în bugetul planificat 2021.

mii lei

Nr. crt.		An 2020 Realizat	An 2021 Planificat	An 2021 Realizat	An 2021 Realizat/ An 2020 Realizat (%)	An 2021 Realizat/ An 2021 Planificat (%)
0	1	2	3	4	5=4/2	6=4/3
1.	**Cheltuieli cu combustibilul**	**89.759,82**	**197.350,64**	**197.772,41**	**220,34%**	**100,21%**
2.	**Cheltuieli cu mat. Cons.întreţ. şi reparaţ.**	**71.898,64**	**70.116,19**	**62.696,27**	**87,20%**	**89,42%**
3.	**Cheltuieli cu servicille trafic, din care:**	**106.847,34**	**176.702,27**	**185.392,87**	**173,51%**	**104,92%**
	Handing	40.419,08	71.090,77	76.227,88	**188,59%**	**107,23%**
	Survol	36.302,71	62.470,77	61.486,78	**169,37%**	**98,42%**
	Aterizare/decolare	29.576,64	42.175,14	46.583,21	**157,50%**	**110,45%**
	Alte servicii de trafic	548,91	965,59	1.095,00	**199,49%**	**113,40%**
4.	**Comisioane acordate pt vânzarea biletelor**	**7.723,37**	**14.997,70**	**15.485,24**	**200,50%**	**103,25%**
5.	**Cheltuieli de transport şi deplasare**	**19.559,74**	**28.641,06**	**28.329,07**	**144,83%**	**98,91%**
6.	**Alte cheltuieli privind prestaţiile externe, din care:**	**53.734,01**	**78.365,93**	**72.541,45**	**135,00%**	**92,57%**
	Cheltuieli cu asigurările	8.111,44	10.739,26	9.666,86	**119,18%**	**90,01%**
	Cheltuieli cu chiriile	5.035,05	7.969,67	2.482,12	**49,30%**	**31,14%**
	Chelt. protocol, reclamă, publicitate	241,73	362,93	311,52	**128,87%**	**85,83%**
	Chelt.cu poşta, telecom.şi sist. oper.	40.345,79	59.294,07	60.080,95	**148,92%**	**101,33%**
7.	**Cheltuieli cu personalul**	**125.856,56**	**153.984,58**	**133.417,79**	**106,01%**	**86,64%**
8.	**Cheltuieli cu proviz. constit. pt. pensionari şi litigii cu salariaţii**	**27.199,42**	**21.287,45**	**2.513,96**	**9,24%**	**11,81%**
9.	**Cheltuieli de exploatare cu amortiz. Proviz. şi ajustările.**	**384.114,49**	**275.807,70**	**203.779,82**	**53,05%**	**73,88%**
10.	**Cheltuieli rezultate din impozitul pe profit amânat**	**-2.513,70**	**-2.513,70**	**-15.608,17**	**620,92%**	**620,92%**
11.	**Alte cheltuieli de exploatare**	**19.213,56**	**68.793,62**	**93.763,64**	**488,01%**	**136,30%**
	TOTAL	**903.393,25**	**1.083.533,44**	**980.084,35**	**108,49%**	**90,45%**

Cheltuielile din exploatare realizate în 2021 se compun în principal din:

- **Cheltuielile cu combustibilul -** sunt mai mari decât nivelul anului precedent cu 120,34% datorită măririi consumului de combustibil ca urmare a creșterii numărului de curse și din cauza creșterii prețului petrolului. Cheltuielile cu combustibilul sunt aproximativ egale cu valoarea planificată în bugetul planificat. Astfel costul mediu realizat pe anul 2021 este de 725,38 USD/tonă, faţă de anul 2020 când a fost în valoare de 568,46 USD/tonă şi faţă de nivelul estimat în bugetul planificat 2021 la valoarea de 732 USD/tonă.
Din punct de vedere cantitativ, în 2020 s-au consumat 36,73 mii tone, iar în 2021 s-au consumat 64,91 mii tone. Ponderea cheltuielilor cu combustibilul în total cheltuieli de exploatare în anul 2021 este semnificativă, reprezentând 20,18%.
- **Cheltuielile cu materialele consumabile, întreţinere şi reparaţii** sunt mai mici decât cele estimate în bugetul planificatcu 10,58% și mai mici cu 12,8% față de cele realizate în anul 2020.
- **Cheltuielile cu serviciile de trafic,** în anul 2021 sunt mai mari decât cele prevăzute în bugetul planificat cu 4,92% și mai mari decât nivelul realizat în anul 2020 cu 73,51%.
- **Cheltuielile cu comisioanele acordate la vânzare agenţilor:** nivelul acestora este mai mare cu 100,50% decât nivelul realizat în anul anterior și sunt mai mari cu 3,25% decât valoarea prognozată pentru anul 2021 în bugetul planificat.
- **Cheltuielile de transport şi deplasare** sunt mai mari decât cele realizate în anul 2020 cu 44,83% datorită, în principal, a creșterii cheltuielilor cu diurna, ca urmare a creșterii numarului de curse, și sunt mai mici cu 1,09% faţă de valoarea prognozată.
- **Cheltuielile cu asigurările** sunt mai mici decât valorile bugetate cu 9,99% şi cu 19,18% mai mari decât valorile realizate în anul anterior.
- **Cheltuielile cu chiriile,** sunt mai mici decât valorile planificate în bugetul 2021 planificat cu 68,86% și sunt cu 50,70% mai mici decât cele realizate în anul precedent pentru aceeași perioadă.
- **Cheltuielile cu reclamă şi publicitate, protocol** sunt cu 14,17% mult mai mici decât valorile estimate în bugetul 2021 planificat și mai mari cu 28,87% decât valorile realizate în anul 2020.
- **Cheltuielile cu telecomunicaţiile şi sistemele operaţionale** au crescut faţă de nivelul anului anterior cu 48,92%, iar față de nivelul prognozat în bugetul planificat sunt mai mari cu 1,33%.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Numărul de personal total realizat la finele anului 2021, a fost de 1.305 angajaţi faţă de 1.320 angajaţi bugetaţi.

Numărul de personal (cu contract individual de muncă încheiat în România) prognozat în buget la finele anului 2021 a fost de 1.316 salariaţi, faţă de numărul de personal realizat la data de 31.12.2021 de 1.301 salariaţi. Numărul de personal localnici angajaţi ai agenţiilor externe, bugetat si realizat la finele anului a fost de 4 persoane.

Numărul mediu de salariaţi total realizat în 2021 a fost de 1.144 salariati, faţă de 1.118 salariaţi bugetaţi.
Numărul mediu de personal (cu contract individual de muncă încheiat în România) bugetat pe anul 2021 a fost de 1.112 salariaţi, iar numărul de personal mediu realizat a fost de 1.138 salariaţi.
Numărul mediu de personal angajaţi localnici- agenţii externe, bugetat şi realizat în anul 2021 a fost de 6 persoane.

Cheltuielile cu personalul realizate în anul 2021 sunt în valoare de 133.417,79 mii lei:

- Cheltuieli cu salariile totale în sumă de 115.142,04 mii lei (salarii pentru personal cu contract individual de muncă încheiat în România si pentru personal cu contract de munca incheiat in strainatate -respectiv angajati localnici ai agenţiilor externe: 493,88 mii lei), cheltuieli aferente contractului de mandat pentru directori si pentru consiliul de administraţie, alte cheltuieli cu personalul (plăţi compensatorii aferente pensionarilor şi aferente plecărilor voluntare; drepturi salariale în baza unor hotărâri judecătoreşti etc, bonusuri compuse din cheltuieli sociale-(ajutoare de nastere, boli grave si de deces) si tichete de masă, cheltuieli cu contribuţiile datorate de angajator în valoare totală de 10.699,64 mii lei pentru angajaţii Companiei TAROM, din care 1.224,07 mii lei pentru contribuţiile angajatorului plătite în străinătate, aferente salariilor angajaţilor localnici – agenţii externe.

➢ **Fondul de salarii pentru personalul angajat pe bază de contract individual de muncă încheiat în România, realizat în 2021, a fost în valoare de 114.648,17 mii lei.**

- **Cheltuielile cu salariile realizate** au fost compuse din:
  - salarii de bază;
  - sporuri, şi alte bonificaţii aferente salariului de bază (conform acordurilor în vigoare);
  - alte bonificaţii (conform acordurilor în vigoare).

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

➢ **Cheltuielile de natură salarială** realizate în anul 2021, pentru personalul total angajat pe bază de contract individual de muncă în valoare de 116.780,07 mii lei cuprind, pe lângă cheltuielile salariale, bonusuri.

Bonusurile sunt compuse din:

- **cheltuieli sociale** prevăzute la art. 25 alin. (3) lit.b din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal cu modificările şi completările ulterioare, au fost realizate în valoare de 263,80 mii lei (ajutoare de deces, ajutoare sociale);
- **tichete de masă** în valoare de 1.374,23 mii lei (din care, 24,33 mii lei pentru angajaţii localnici –agenţii externe).

Alte cheltuieli cu personalul realizate în anul 2021 în valoare de 3.950,49 mii lei, sunt compuse din:

- salarii aferente plăţilor compensatorii pentru personalul pensionat, conform Acordurilor Colective încheiate cu salariaţii 2019; 2021 şi Legii 95/2008), în valoare de 4.488,30 mii lei;
- plăţi compensatorii pentru salariaţii care au plecat în cadrul programului de restructurare prin plecări voluntare 4.181,48 mii lei
- cheltuieli cu drepturile salariale cuvenite în baza unor hotărâri judecătoreşti în sumă de -7.688,77 mii lei.
- concedii neefectuate, alte cheltuieli salariale, în sumă de: 1.958,44 mii lei.
- cheltuieli cu protecţia socială tratament şi odihnă pentru personalul licenţiat navigant şi tehnic: 28,05 mii lei
- plăţi compensatorii pentru angajaţii localnici, agenţii externe, în sumă de 982,99 mii lei

➢ **Cheltuielile aferente contractelor de mandat ale directorilor şi membrilor Consiliului de Administraţie:**

Pentru cheltuielile aferente contractelor de mandat pentru directori si consiliul de administrație, în anul 2021 s-a înregistrat suma totală de 1.987,60 mii lei- componentă fixă.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Cheltuielile salariale **aferente contractelor de mandat pentru director**, acordate în anul 2021, în sumă de 927,72 mii lei, se prezintă după cum urmează:

Nr. crt.	Directori cu contract de mandat	Nr. contract de mandat/data contract	Nivelul indemnizaţiei fixe pe întreaga perioada de mandat/luna	Nivelul indemnizaţiei fixe pe întreaga perioada de mandat an 2021
0	1	2	3	4
	Membri Directori (sume brute)		**MII LEI**	**MII LEI**
1	**URSU MIHAITA - DIRECTOR GENERAL CEO**	SG 7437/09.12.2020 - 4 LUNI DIN 10.12.2020-09.04.2021	37,000	**216,684**
		AA NR1 - SG 1917/06.04.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 09.04.2021-08.06.2021		
2	**PRUNARIU RADU CATALIN - DIRECTOR GENERAL CEO**	SG 3011/08.06.2021 - 4 LUNI DIN 09.06.2021-08.10.2021	37,000	**257,594**
		AA NR2 - SG 5149/01.10.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 09.10.2021-08.12.2021		
		SG 6583/08.12.202 - 4 LUNI DIN 09.12.2021-08.04.2022		
3	**BENGHEA MALAIES ANDREI GABRIEL-DIRECTOR FINANCIAR CFO**	SG 6127/21.09.2020 - 4 LUNI DIN 21.09.2020-20.01.2021	36,131	**204,140**
		SG 558/29.01.2021 - 4 LUNI DIN 29.01.2021-28.05.2021		
4	**NICHIFOR CATALIN MIHAI- DIRECTOR FINANCIAR CFO**	SG 2937/03.06.2021 - 4 LUNI DIN 04.06.2021-03.10.2021	36,131	**249,304**
		AA NR 1 - SG 5150/01.10.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 04.10.2021-03.12.2021		
		SG6490/03.12.2021 - 4 LUNI DIN04.12.2021-03.04.2022		
TOTAL				**927,722**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Cheltuielile salariale aferente contractelor de mandat ale membrilor Consiliului de Administraţie:

Nr. crt.	Administratori cu contract de mandat	Nr. contract de mandat/data contract	Nivelul indemnizaţiei fixe pe intreaga perioada de mandat/luna	Nivelul indemnizaţiei fixe an 2021
0	1	2	3	4
	Membri neexecutivi CA (sume brute)		Mil LEI	Mil lei
1	NEACŞA PETRE	AA SG 6998/11.11.2020 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 20.11.2020-19.01.2021 SG 184/14.01.2021 - 4LUNI DIN 20.01.2021-19.05.2021 AA SG 2502/11.05.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 20.05.2021-19.07.2021	12,50	75,00
2	PANTUROIU MIRONEL	SG 6070/17.09.2020 - 4 LUNI DIN 17.09.2020-16.01.2021 AA SG 182/14.01.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 17.01.2021-16.03.2021	12,50	37,50
3	ROTARU GEORGE FLORIN	SG 5986/14.09.2020 - 4 LUNI DIN 20.09.2020-19.01.2021 AA SG 183/14.01.2021 - PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 20.01.2021-19.03.2021 SG 1349/09.03.2021 - 4LUNI DIN 20.03.2021-19.07.2021 AA SG 3491/06.07.2021 - PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 20.07.2021-19.09.2021 SG 4669/03.09.2021 - 4LUNI DIN 20.09.2021-19.01.2022	12,50	150,00
4	MOGLAN ALEXANDRU	SG 251/18.01.2021 - 4 LUNI DIN 19.01.2021-18.05.2021 AA SG 2503/11.05.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 20.05.2021-19.07.2021 SG 3495/06.7.2021 - 4 LUNI DIN 20.07.2021-19.11.2021	12,50	125,00
5	TIRA-RADULESCU COSTIN	SG 187/14.01.2021 - 4 LUNI DIN 20.01.2021-19.05.2021 AA SG 2501/11.05.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 20.05.2021-19.07.2021 SG 3496/06.7.2021 - 4 LUNI DIN 20.07.2021-19.11.2021	12,50	100,00
6	BUNEA CATALIN OCTAVIAN	SG 185/14.01.2021 - 4 LUNI DIN 17.01.2021-16.05.2021 AA SG 2500/11.05.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 17.05.2021-16.07.2021 SG 3494/06.07.2021 - 4 LUNI DIN 17.07.2021-16.11.2021	12,50	125,00

7	**PREOTEASA TRAIAN**	AA SG 6996/11.11.2020 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 17.11.2020-16.01.2021	12,50	**12,50**
8	**ILEA GEORGE BOGDAN**	SG 6999/11.11.2020 - 4 LUNI DIN 09.12.2020-08.04.2021- REVOCAT 18.01.2021 SG 443/26.01.2021 - 4 LUNI DIN 26.01.2021-25.05.2021 DEMISIE 03.03.2021	12,50	**25,00**
9	**VOICU FLORIN**	SG 3493/06.07.2021 - 4 LUNI DIN 20.07.2021-19.11.2021	12,50	**50,00**
10	**NATE SILVIU**	AA SG 6997/11.11.2020 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 20.11.2020-19.01.2021	12,50	**12,50**
11	**SECOSAN CRISTIAN NICOLAE**	SG 1347/09.03.2021 -4 LUNI DIN 17.03.2021-16.07.2021 AA SG 3497/06.07.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 17.07.2021-16.09.2021 SG 4670/03.09.2021 -4 LUNI DIN 17.09.2021-16.01.2022	12,50	**100,00**
12	**MORARU CARMEN**	SG 5987/14.09.2020 - 4 LUNI DIN 17.09.2020-16.01.2021	12,50	**12,50**
13	**BARCA IULIANA CRISTINA**	SG 5739/26.10.2021 - 4 LUNI DIN 27.10.2021-26.02.2022	12,50	**25,00**
14	**BOAGIU ANCA DANIELA**	SG 5738/26.10.2021 - 4 LUNI DIN27.10.2021-26.02.2022	12,50	**25,00**
15	**PATRASCANU FELIX LUCRETIU**	SG4671/03.09.2021 - 4 LUNI DIN 10.09.2021-09.01.2022	12,50	**50,00**
16	**URSU MIHAITA**	SG 1348/09.03.2021 -4 LUNI DIN 09.03.2021-08.07.2021 AA SG 3492/06.07.2021 PRELUNGIRE 2 LUNI DIN 10.07.2021-09.09.2021 SG4939/20.09.2021 - 4 LUNI DIN 21.09.2021-20.01.2022	12,50	**84,37**
TOTAL ch.salariale membrii CA cu contract de mandat				**1.009,37**

17	**SECRETAR CA**		500 eur la cursul din ultima zi a lunii	50,50
	TOTAL			**1.059,87**

Prin Hotărârea nr.1/10.01.2018 Adunarea Generală a Acţionarilor aprobă stabilirea remuneraţiei membrilor Consiliului de Administraţie la nivelul sumei de 12.500 lei, cu respectarea dispoziţiilor art. 37, alin(2) din OUG nr. 109/2011 privind gurvernanţa coporativă a intreprinderilor publice, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 111/2016.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- **CHELTUIELI FINANCIARE** – se realizează în special din diferenţele de curs valutar nefavorabile, sunt aferente evoluţiei raportului EUR/USD, RON/devize şi alte devize, precum şi din cheltuielile cu dobânzile aferente rambursărilor de credite, dar și a dobânzilor aferente contractelor de leasing operațional pentru aeronave și închirierea spațiilor destinate activităților operaționale și comerciale

mii lei

Nr. crt.		An 2020 Realizat	An 2021 Planificat	An 2021 Realizat	An 2021 Realizat/ An 2020 Realizat (%)	An 2021 Realizat/ An 2020 Planificat (%)
0	1	2	3	4	5=4/2	6=4/3
1.	Cheltuieli din dif.de curs valutar	147.515,15	150.622,72	153.855,63	104,30%	102,15%
2.	Cheltuieli din dobânzi	41.062,46	43.662,88	44.889,32	109,32%	102,81%
3.	Cheltuieli privind imobilizările financiare şi investiţiile financiare	0,00	108,98	81,73	-	75,00%
4.	Alte cheltuieli financiare	0,00	0,00	0,00	-	-
	TOTAL	**188.577,61**	**194.394,58**	**198.826,68**	**105,43%**	**102,28%**

Cheltuielile financiare realizate în 2021 reprezintă 16,87% din total cheltuieli realizate.

Cheltuielile totale realizate în anul 2021 sunt mai mici cu 7,75% decât cheltuielile totale planificate pentru anul 2021 în bugetul planificat și mai mari cu 7,96% fată de nivelul realizat în 2020.

mii lei

Nr. crt.		An 2020 Realizat	An 2021 Planificat	An 2021 Realizat	An 2021 Realizat/ An 2020 Realizat (%)	An 2021 Realizat/ An 2021 Planificat (%)
0	1	2	3	4	5=4/2	6=4/3
1.	CHELTUIELI DE EXPLOATARE	903.393,25	1.083.533,44	980.084,35	108,49%	90,45%
2.	CHELTUIELI FINANCIARE	188.577,61	194.394,58	198.826,68	105,43%	102,28%
	TOTAL CHELTUIELI	**1.091.970,86**	**1.277.928,02**	**1.178.911,03**	**107,96%**	**92,25%**

3.3. Realizarea investiţiilor.

Lista programului de investiţii ale Companiei TAROM aprobate pentru anul 2021 (anexă a Bugetului de Venituri şi Cheltuieli) şi realizate până la sfârșitul anului 2021, este prezentată.

- **Execuţia programului de investiţii, dotări şi sursele de finanţare pe anul 2021- Anexa nr. 4 (pag 81-88 în prezentul raport).**

Execuţia bugetară este structurată pe principalele categorii de investiţii şi realizarea investiţiilor până la sfârşitul anului 2021 faţă de bugetul anual planificat aprobat:

mii lei

INDICATORI	2021 Planificat	2021 Realizat	2021 Realizat / 2021 Planificat %
1	2	3	4=3/2
Construcţii Montaj	**422,73**	**0,00**	**0,00**
Utilaje şi altele din care:	**11.625,50**	**391,18**	**3,36**
Utilaje, dotari	5.473,83	227,70	**4,16**
Investiţii IT Hardware şi Software	6.151,68	163,48	**2,66**
Controale şi reparaţii la aeronave, motoare şi componente	**29.022,59**	**18.749,17**	**64,60**
TOTAL PROGRAM INVESTIŢII	**41.070,82**	**19.140,34**	**46,60**

4. ECHILIBRUL FINANCIAR AL COMPANIEI ŞI CONTINUITATEA ACTIVITĂŢII

Echilibrul financiar ca formă de manifestare a echilibrului economic reflectă asigurarea resurselor pe de o parte şi respectarea obligaţiilor de plată ale entităţii economice către terţi pe de altă parte.

Asigurarea echilibrului financiar necesită o sincronizare între ritmul cheltuielilor operaţionale şi prestarea serviciilor de transport pe de o parte şi cel al încasării şi vânzării serviciilor pe de altă parte. Nerespectarea acestei cerinţe se reflectă în lipsa capacităţii de plată a entităţii, respectiv apariţia creditelor nerambursate la scadenţă şi a datoriilor neachitate la termen faţă de furnizori, faţă de stat şi terţi.

În situaţia în care încasările prevăzute nu asigură plata obligaţiilor curente se contractează împrumuturi, se reduce volumul aprovizionărilor, se decalează termenele, se renunţă la unele materiale aflate în stoc peste necesar, se impulsionează vânzările, se accelerează lichiditatea unor imobilizări.

Pentru aprecierea situaţiei financiare a companiei şi identificarea riscului de continuitate a activităţii, prezentăm pe baza structurii patrimoniale raportul între un post din activ sau pasiv şi totalul bilanţului, precum şi raportul între diferite componente de activ sau pasiv.

A) Evoluţia/ calculul Indicatorilor prin ratele de structură ale activului sunt:

a) Rata activelor imobilizate (R_i) - calculată ca raport între activele imobilizate şi totalul activului şi care reprezintă ponderea elementelor patrimoniale ce servesc Compania permanent:

			2020		2021	
Ri=	Active imobilizate / Activ total	x 100	1,038,254,878 / 1,276,436,427	81%	972,348,156 / 1,295,397,659	75%

Rata efectivă a imobilizărilor corporale a crescut usor fata de anul anterior ca urmare a cresterii valorilor imobilizarilor corporale in total active, astfel:

a_1) Rata imobilizarilor corporale (R_{ic}) - care reflectă ponderea capitalurilor fixe în cadrul patrimoniului entităţii, a înregistrat următoarele valori:

			2020		2021	
Ric=	Imobilizari corporale / Activ total	x 100	493,653,055 / 1,276,436,427	39%	523,125,644 / 1,295,397,659	40%

R_{ic} măsoară capacitatea întreprinderii de a rezista în cazul unei crize, de a se adapta la schimbarea bruscă a tehnicii sau a cerinţelor pieţei.
Politica de amortizare adoptată influenţează mărimea ratei pentru că se operează cu valori nete.

a_2) Rata imobilizarilor financiare (R_F)- reflectă ponderea imobilizărilor financiare în activul total al entităţii.

			2020		2021	
RIF=	Imobilizari financiare / Activ total	x 100	27,620,572 / 1,276,436,427	2%	27,553,707 / 1,295,397,659	2%

Indicatorul nu a înregistrat modificări.

b) Rata activelor circulante (R_{AC}) - reflectă ponderea activelor circulante în totalul mijloacelor economice.

			2020		2021	
RAC=	Active circulante / Activ total	x 100	238,181,549 / 1,276,436,427	19%	323,049,503 / 1,295,397,659	25%

Rata a crescut în principal datorită cresterii lichidităţilor consumate in raport cu activul total, pentru acoperirea obligaţiilor curente.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Ratele complementare sunt:

b1) Rata stocurilor (R_S) care exprimă mărimea stocurilor în totalul activelor entităţii, aceasta fiind în funcţie de natura activităţii.

$$Rs = \frac{\text{Stocuri}}{\text{Activ total}} \times 100$$

	2020		2021	
	23,346,372	2%	21,144,433	2%
	1,276,436,427		1,295,397,659	

Rata se menţine la acelasi nivel ca in anul precedent, pe seama stocurilor în scădere, utilizate la lucrările tehnice pentru flota stocată tehnic pe perioada pandemiei COVID, cu un consum mai redus de piese de schimb.

b_2) Rata creanţelor (Rc) - reflectă importanţa creanţelor întreprinderii în activul total al întreprinderii.

$$Rc = \frac{\text{Creante}}{\text{Activ total}} \times 100$$

	2020		2021	
	188,907,892	15%	269,757,071	21%
	1,276,436,427		1,295,397,659	

Creşterea se datorează, în cea mai mare parte, depozitelor constituite pentru contractele de leasing operaţional şi plăţilor de rezerve- mentenanţă aferente contractelor de leasing în contextul scăderii activelor totale, scădere datorată creanţelor deregularizate în fluxurile din BSP, unde s-au înregistrat vânzări negative din cauza valorii rambursărilor mai mari decât valoarea vânzărilor.

Creanţele curente s-au menţinut într-un ritm de încasare, afectat de blocaje, din cauza restituirilor în toate canalele de vânzare.

b_3) Rata disponibilităţilor (R_D) - reflectă ponderea disponibilităţilor în patrimoniul firmei.

$$RD = \frac{\text{Disponibilitati}}{\text{Activ total}} \times 100$$

	2020		2021	
	13,550,336	1%	15,061,304	1%
	1,276,436,427		1,295,397,659	

Disponibilităţile s-au mentinut la acelasi nivel. Acestea înregistreaza în continuare un nivel extrem de scăzut din cauza diminuării efective a lichidităţilor, ca urmare a utilizării acestora pentru acoperirea obligaţiilor curente rezultate din operare şi a costurilor fixe ale companiei în perioada stării de urgenţă/ alertă din 2020-2021.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

B) În ceea ce priveşte structura pasivului, analiza acestuia urmăreşte caracterizarea surselor de formare a mijloacelor economice şi evoluţia în timp a acestora. Ratele referitoare la structura pasivului reflectă componenţa resurselor de care dispune entitatea. Ele explică politica de finanţare care constă în resursele de care poate beneficia entitatea în cele mai avantajoase condiţii de cost şi de durată. Permit aprecierea autonomiei financiare, respectiv repartiţia între resursele proprii şi datoriile entităţii, indicatorii principali fiind:

a) Rata stabilităţii financiare (R_{SF}) - care exprimă contribuţia surselor aflate la dispoziţia întreprinderii pe o perioadă mai mare de 1 an la acoperirea mijloacelor economice ale entităţii.

$$R_{SF} = \frac{\text{Capital permanent}}{\text{Pasiv total}} \times 100$$

	2020		2021	
	492,629,054	39%	234,499,292	18%
	1,276,436,427		1,295,397,659	

Indicatorul înregistrează o scădere datorită faptului ca societatea a înregistrat o diminuare a capitalului permanent cu influenţa acumulărilor de pierderi în cadrul exerciţiului afectând şi capitalurile proprii.

b) Rata autonomiei financiare globale (R_{AFG}) - reflectă contribuţia surselor proprii la finanţarea mijloacelor economice ale entităţii.

$$R_{AFG} = \frac{\text{Capital propriu}}{\text{Pasiv total}} \times 100$$

	2020		2021	
	33,029,520	3%	(213,404,499)	(16%)
	1,276,436,427		1,295,397,659	

Această rată este negativă faţă de anul anterior şi este la un nivel neacceptat teoretic.
Este un indicator care exprimă autonomia financiară a companiei, apreciind ansamblul finanţării sale.
Această rată este considerată satisfăcătoare în ceea ce priveşte echilibrul financiar dacă este mai mare sau egală cu 1/3. Se recomandă ca sursele proprii de finanţare să fie de minim 33% din totalul surselor de finanţare utilizate de întreprindere. Compania a apelat cu precădere la surse atrase de finanţare a activităţii economice (imprumutul de COVID)

Astfel s-a calculat rata autonomiei financiare la termen după relaţiile:

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

			2020		2021	
R_{AFT1}=	Capital propriu / Capital permanent	x 100	33,029,520 / 492,629,054	7%	(213,404,499) / 234,499,292	(91%)

Aceasta rată exprima ponderea fondurilor proprii în ansamblul resurselor cu durată mai mare de 1 an.

Pentru asigurarea autonomiei financiare capitalul propriu trebuie să reprezinte cel puţin jumătate din cel permanent. ($R_{AFT1} \geq 0,5$) Indicatorul este în situaţia nefavorabilă faţă de nivelul teoretic.

			2020		2021	
R_{AFT2}=	Capital propriu / Datorii pe termen lung	x 100	33,029,520 / 459,599,534	7%	(213,404,499) / 447,903,791	(48%)

Indicatorul arată situaţia în care se află compania, respectiv creditele angajate pentru finanţarea activităţii, care au asigurat parţial finanţarea companiei.

Această rată exprimă gradul de independenţă financiară a întreprinderii, asigurată atunci când capitalul propriu este egal sau mai mare decât obligaţiile la termen ($R_{AFT2} \geq 1.$).

c) Rata datoriilor pe termen scurt (R_{DTS}) - care reflectă partea mijloacelor economice finanţată pe seama datoriilor cu termen de exigibilitate mai mic de 1 an.

			2020		2021	
R_{DTS}=	Datorii pe termen scurt / Pasiv total	x 100	783,807,373 / 1,276,436,427	61%	1,060,898,367 / 1,295,397,659	82%

d) Rata de îndatorare globală (R_{IG}) - care reflectă ponderea resurselor externe în totalul surselor de finanţare ale entităţii.

			2020		2021	
R_{IG}=	Datorii totale / Pasiv total	x 100	1,243,406,907 / 1,276,436,427	97%	1,508,802,158 / 1,295,397,659	116%

Rata de îndatorare globală înregistrează o valoare foarte ridicată comparativ cu nivelul optim recomandat de 67%.

Cu cât $R_{IG} < 1$ cu atât autonomia financiară a entităţii este mai ridicată şi scade gradul de îndatorare.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Compania este supusă unor riscuri financiare, dar cel mai important este riscul de faliment generat de insolvabilitate şi de aceea menţinerea solvabilităţii asigură supravieţuirea acesteia. Solvabilitatea reprezintă capacitatea entităţii de a-şi onora obligaţiile sale de plată pe o anumită perioadă de timp şi de a-şi asigura astfel echilibrul financiar.

Starea de insolvabilitate poate avea repercusiuni asupra modului de funcţionare a companiei cum ar fi: pierderea unei părţi a patrimoniului, lichidarea şi dispariţia entităţii.

Capacitatea de plată este reprezentată de solvabilitatea imediată şi reprezintă mijloacele băneşti disponibile la un moment dat sau pe o perioadă scurtă de timp, de regulă pâna la 30 zile pentru achitarea datoriilor exigibile pe aceeaşi perioadă.

Solvabilitatea, respectiv capacitatea de plată sunt elemente ale lichidităţii prin care se evidenţiază proprietatea pe care o are partea materială a capitalului de a se transforma în bani.

Datorită interdependenţei dintre lichiditate şi solvabilitate pentru diagnosticarea activităţii companiei se utilizează următoarele rate:

a) Rata lichidităţii (solvabilităţii) generale (R_{SG}) - evidenţiază gradul de acoperire a datoriilor pe termen scurt de către activele circulante.

		2020		2021	
R_{SG}=	Active circulante / Datorii pe termen scurt	238,181,549 / 783,807,373	0.30	323,049,503 / 1,060,898,367	0.30

Rata lichidităţii (solvabilităţii) generale a ramas la 0.30 egala cu cea din anul 2020 ceea ce indică o menţinerea reducerii capacităţii de finanţare în limite nesatisfăcătoare.

R_{SG} se poate încadra între următoarele valori:

R_{SG} >1,8 situaţie bună şi indică existenţa unor active circulante mai mari decât datoriile pe termen scurt, ceea ce înseamnă că o parte a capitalului permanent este utilizat pentru finanţarea activităţii de exploatare;

1,2 < R_{SG} <1,8 situaţie satisfăcătoare;

R_{SG} <1,2 situaţie nesatisfăcătoare, dar nu prezintă pericol dacă gradul de lichiditate al activelor circulante este mai mare decât cel de exigibilitate al datoriilor pe termen scurt. Aceasta înseamnă că stocurile se reduc treptat pentru achitarea datoriilor pe termen scurt fără a stânjeni continuitatea producţiei, iar datoriile se reînnoiesc constant.

b) Rata solvabilităţii (lichidităţii) imediate (R_{SI}) - reflectă în proporţie disponibilităţile care participă la acoperirea datoriilor curente.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

		2020		2021	
R_{SI}=	Disponibilitati / Datorii pe termen scurt	13,550,336 / 783,807,373	0.02	15,061,304 / 1,060,898,367	0.01

Indicatorul realizat în 2021 este egal cu 0,01 ceea ce arată situaţie mai proastă decât în anul 2020.

Indicatorul reflecta un grad de lichiditate satisfăcător la valoarea minima de (0,2 -0,3), O valoare redusa a ratei lichiditatii efectuate poate fi compatibila cu mentinerea echilibrului financiar, daca intreprinderea minimizeaza valoarea disponibilitatilor sale, deținând în schimb valori de plasament, creante, stocuri usor mobilizabile in concordanta cu exigibilitatea datoriilor efectuate. Mentinerea capacității de plată este rezultatul unei activități complexe desfășurată de intreprindere și care reclama o corelare judicioasă a termenilor de plată a obligațiilor cu cele de încasare a creanțelor.

Dacă R_{SI} >0,3 situaţie bună. Un nivel ridicat al ratei indica o lichiditate ridicată, dar care poate fi consecință unei utilizări mai puțin performante a resurselor disponibile.

Rata solvabilităţii patrimoniale (R_{SP}) - reflectă gradul în care întreprinderea poate face faţă obligaţiilor de plată, în special din surse proprii.

			2020		2021	
R_{SP}=	Capital propriu / Capital propriu + Credite bancare	x 100	33,029,520 / 272,182,939	12%	(213,404,499) / 83,137,757	(257%)

R_{SP} poate lua următoarele valori:

R_{SP} >50% situaţie bună;

30% < R_{SP} <50% situaţie satisfăcătoare;

R_{SP} <30% situaţie nesatisfăcătoare.

Indicatorul fiind cu valoare mai mică de 30%, societatea este într-o situaţie nesatisfăcătoare.

c) Rata solvabilităţii globale (R_{SGB}) - măsoară securitatea de care se bucură creditorii pe termen scurt şi lung, precum şi marja de creditare a entităţii.

			2020		2021	
R_{SGB}=	Disponibilitati / Exigibilitati pe termen scurt	x 100	13,550,336 / 783,807,373	0.02	15,061,304 / 1,060,898,367	0.01

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

R_{SGB} poate lua următoarele valori:

R_{SGB} >1,5 situaţie bună deoarece compania îşi poate achita obligaţiile;

R_{SGB} <1,5 situaţie nesatisfăcătoare şi evidenţiază riscul de insolvabilitate pe care l-au asumat furnizorii de fonduri puse la dispoziţia entităţii.

Rata arată o situaţie nesatisfăcătoare datorită scăderii disponibilităţilor sub nivelul obligaţiilor curente.

Echilibrul financiar al întreprinderii trebuie înţeles ca un ansamblu de corelaţii care se formează în procesul de rotaţie al capitalului.

Pentru analiza echilibrului financiar al entităţii se utilizează următoarele rate de finanţare:

a) Rata de autofinanţare a activelor (R_{AA}) - exprimă măsura în care capitalurile proprii acoperă activele entităţii.

			2020		2021	
R_{AA}=	Capital propriu / Active imobilizate + Active circulante	x 100	33,029,520 / 1,276,436,427	3%	(213,404,499) / 1,295,397,659	(16%

Această rată a scăzut pe seama pierderilor acumulate şi în 2021.

b) Rata de finanţare a imobilizărilor pe seama capitalurilor proprii (R_{FI}) - exprimă finanţarea proprie a imobilizărilor, autonomia de care dă dovadă întreprinderea în finanţarea investiţiilor sale.

			2020		2021	
R_{FI}=	Capital propriu / Active imobilizate	x 100	33,029,520 / 1,038,254,878	3%	(213,404,499) / 972,348,156	(22%

Dacă valoarea acestei rate este mai mare sau egală cu 100 înseamnă că activele imobilizate sunt finanţate integral pe seama capitalurilor proprii. Dacă valoarea ratei este mai mică decât 100, atunci o parte din activele imobilizate sunt finanţate pe seama datoriilor pe termen mediu şi lung, situatie în care se află Compania.

c) Rata de finanţare a activelor imobilizate pe seama capitalului permanent (R_{FKpn}) - semnifică gradul de finanţare al activelor imobilizate pe seama surselor stabile.

			2020		2021	
R_{FKpn}=	Capital permanent / Active imobilizate	x 100	492,629,054 / 1,038,254,878	47%	234,499,292 / 972,348,156	24

Cu cât valoarea acestei rate este mai mare decât 100, cu atât entitatea ocupă o poziţie mai bună.

			2020		2021	
RD=	Datorii totale / Activ total	x 100	1,243,406,907 / 1,276,436,427	97%	1,508,802,158 / 1,295,397,659	116%

d) Rata datoriilor (R_D) - reflectă partea din activul total care este finanţată din datoriile entităţii.

Analiza indicatorilor de echilibru financiar, aşa cum este detaliat mai sus, este de natură să genereze criticile referitoare la situaţia activului net şi să sesizeze actionarilor necesitatea abordării activităţii Companiei pe baza principiului de continuitate, în condiţiile implementării unui plan de reorganizare şi restructurare susţinut de o infuzie de capital ca ajutor de stat.

Principiul continuităţii activităţii

Ca şi în exerciţiul financiar 2020, activitatea desfăşurată de TAROM în anul 2021 a confirmat ca fiind adecvată aplicarea principiului continuităţii la întocmirea situatiilor financiare, Societatea fiind chiar în situaţia de reluarea partiala a activităţilor operaţionale afectate de pandemie.

Continuitatea activitatii - STANDARDUL INTERNAŢIONAL DE CONTABILITATE NR. 1 (IAS 1) -„La întocmirea situaţiilor financiare, conducerea trebuie să evaluează capacitatea intreprinderii de a-şi continua activitatea. Situaţiile financiare trebuie întocmite pe baza continuităţii activitaţii, cu exceptia cazului în care conducerea fie intenţionează, fie nu are alta alternativă decât să lichideze intreprinderea sau să înceteze activitatea. Atunci când, la efectuarea evaluării, conducerea are cunostinţă de incertitudini semnificative legate de evenimente sau condiţii care pot cauza îndoieli semnificative asupra capacităţii intreprinderii de a-şi continua activitatea, incertitudinile respective trebuie evidentiaţe. Atunci când situaţiile financiare nu sunt pregătite pe baza continuitaţii activităţii, acest fapt trebuie evideţiat împreună cu baza de intocmire a situaţiilor financiare şi motivul pentru care intreprinderea nu îşi mai putea continua activitatea."

Situaţiile financiare 2021 au fost întocmite în baza principiului continuităţii activităţii care presupune faptul că Societatea îşi va putea continua în mod normal funcţionarea într-un viitor previzibil. Pentru a evalua aplicabilitatea aceste prezumţii conducerea analizează previziunile referitoare la ieşirile de numerar viitoare.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

***Principiul continuității activității* este completat şi de următoarele elemente de susţinere:**

Situația financiara a Companiei TAROM și efectele generate de pandemia cu COVID-19 a determinat necesitatea promovării și aprobarii de către Guvernul României, Memorandumul Nr. 40090/06.11.2020 cu tema *Acordarea unui ajutor de stat individual de resturcturare Societății Comerciale „Compania națională de transporturi aeriene romane – TAROM" S.A., în vederea restabilirii viabilității companiei pe termen lung.* Totodată urmare aprobării memorandumului Ministerul Transporturilor în calitate de administrator pentru Ajutorul de Stat a notificat Comisia Europeana privind acordarea unui Ajutor de Stat de Restructurare în valoare totală de ***923.622.800 lei (aproximativ 190,8 milioane euro)*** defalcat după cum urmează:

- *176 milioane lei (aproximativ 36,7 miliane euro), valoarea ajutorului de salvare transformat în ajutor de restructurare;*
- *16.237.100 lei (aproximativ 33,1 milioane euro) – restructurarea financiară, sumă necesară pentru acoperirea potențialului deficit de lichidități, pentru a fi utilizați exclusiv în situația în care TAROM nu reușește eliminarea deficitului de lichidități prin amânarea unor plăți către furnizori;*
- *587.761.000 lei (aproximativ 121 milioane euro) - costul implementarii măsurilor de restructurare.*

Acordarea acestui ajutor va permite companiei Tarom acoperirea cheltuielilor considerabile, generate de procesul de restructurare. Ajutorul de stat de restructurare va include şi ajutorul de salvare acordat în primul pas.

Guvernul a aprobat, în data de 16.01.2020 printr-un memorandum (nr. 50106/06.01.2020) un *Ajutor de Stat de Salvare de Urgenţă* pentru Tarom, alocat printr-un împrumut din Trezorerie, în valoare totală de **199.052,00 mii lei. Comisia Europeană a aprobat în data de 24.02.2020, în conformitate cu normele Uniunii Europene privind ajutoarele de stat, planul României de a acorda un împrumut temporar în valoare de aproximativ 36.657 mii euro (echivalent 175.952,00 mii lei) companiei TAROM.**

Tarom a accesat creditul de salvare acordat, începand cu 29.04.2020 pentru plăți către furnizori până la data de 28.08.2020. Acest împrumut este garantat de companie cu aeronavele din flotă, având un risc asupra companiei, fiind necesaree masuri legislative viitoare în funcție de Decizia Comisiei Europene.

De asemenea, **prin Hotărârea Guvernului nr. 1096/2020 pentru aprobarea condiţiilor de acordare a garanţiei de stat în favoarea Societăţii „Compania naţională de transporturi aeriene române - TAROM" - S.A. , pentru compensarea pierderilor economice suferite în**

contextul pandemiei de COVID-19 au fost stabilite termenii şi condiţiile financiare ale împrumutului prevăzut în Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 139/2020, din 19 august 2020, Art. 1. - (1) Se autorizează Ministerul Finanţelor Publice să garanteze, în numele şi contul statului, la solicitarea Societăţii "Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române - TAROM" - S.A., denumită în continuare TAROM sau beneficiar, un împrumut contractat de beneficiar în limita sumei de 312.744.200 lei, pe o perioadă de până la 6 ani, cu titlu de ajutor de stat modificată şi completată Ordonanţa de urgenţă nr. 167/2020 privind acordarea a unui ajutor de stat individual pentru TAROM pentru acoperirea pierderilor generate de pandemia de COVID-19, precum şi de măsurile adoptate de statele europene pentru limitarea răspândirii noului tip de coronavirus SARS-CoV-2. Comisia Europeană a aprobat, în temeiul normelor UE privind ajutoarele de stat, o garanție pentru împrumuturi de până la aproximativ 19,3 milioane de euro (aproximativ 94 de milioane de RON) în favoarea companiei TAROM.

Prin această măsură s-a urmărit despăgubirea companiei TAROM pentru pierderile cauzate în mod direct de pandemia de coronavirus și de restricțiile de călătorie impuse de România și de alte țări de destinație pentru a limita răspândirea virusului în perioada cuprinsă între 16 martie 2020 și 30 iunie 2020. Aceste restricții au forțat Tarom să anuleze majoritatea zborurilor sale regulate și a cauzat pierderi majore în ceea ce privește cifra de afaceri.

Împrumutul are ca obiectiv acoperirea într-o mica măsură a obligaţiilor societaţii acumultate în perioada stării de urgenţă şi a stării de alerta.

Compania TAROM a accesat împrumutul în 27.12.2020, acesta fiind contractat prin Banca Transilvania, iar pana la 31.12.2020, având obligații restante foarte mari, a fost necesară acoperirea cel puțin parțială a acestora, iar o parte din creditul acordat a fost utilizat în doua tranșe în anul 2020, iar în anul 2021 de asemenea au fost acoperite plăți restante ale facturilor, prin alte două tranșe.

Prin **Ordinul Ministerului Transporturilor şi Infrastructurii nr. 469 din 05.05.2022,** luând în considerare *Decizia Comisiei Europene nr. C(2022) 2934 final din 29.04.2022*, având în vedere *avizul Consiliului Concurenței nr, 1423 din 02.02.2022*, ținând cont de prevederile art. 4, lit. v) din Legea nr,. 21/20220 privind codul aerian, în temeiul art. 3 (4) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurentei nr. 21/1996 , cu modificările ulterioare al art. 20^2 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 45/1997 privind înființarea Societății Compania națională de transporturi aeriene române – TAROM S.A., cu modificarile și completările ulterioare și al art. 9 alin. (4) din hotărârea Guvernului nr. 370/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului și Infrastructurii, cu modificarile și completările ulterioare, emite ORDINUL:

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

art. 1 – (1) *se aprobă acordarea unui ajutor de strat individual Societății Comerciale Compania Națională de transporturi aeriene romane- TAROM – S.A. denumită în continuare TAROM;*

art. 2- *In cadrul măsurii de ajutor de stat prevăzută la art. 1 sunt eligibile costurile pentru acoperirea pierderilor cauzate Companiei TAROM de reducerea activităților specific, în perioada 01.07. – 31,012,2022, urmare a restricțiilor de trafic impuse pentru prevenirea răspândirii noului coronavirus SARS-CoV-2, determinate prin rezultatele înregistrata în perioada similară anului 2019, conform deciziei Comisiei Europene nr.C(2022) 2934 final din 29.04.2022.*

Pentru redresarea economică a Companiei, TAROM împreună cu consultantul extern PricewaterhouseCoopers a intocmit un Business Plan 2020-2029 ce vizeaza *măsuri de eficientizare pentru îmbunătățirea performanței companiei pentru următorii 10 ani. Analizele economice au arătat că este necesar un Ajutor de Stat acordat sub forma unui împrumut pentru menținerea în operare a unei întreprinderi aflate în dificultate într-o primă etapa, urmat de un Ajutor de Stat de Restructurare, dacă se va agrea în prealabil cu Comisia Europeană și asumat de Tarom, va fi notificat spre aprobare Comisiei Europene.*

Prin Hotărârea AGA nr.3/27.01.2022, Adunarea Generală a Acţionarilor a aprobat: **„*Planul de restructurare a companiei Tarom întocmit în vederea obţinerii ajutorului de stat, înaintat prin nota nr. SG 363/19.01.2022, cu menţiunea ca potrivit Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru salvarea şi restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate, Comisia Europeană are posibilitatea de a solicita modificarea sau amendarea planului de restructurare aprobat de către forurile decizionale interne urmând ca planul de restructurare să fie depus, în mod oficial şi formal, doar în forma agreată de Comisie”***

Măsurile de eficientizare a activității companiei TAROM în anul 2022 au în vedere Planul de Restructurare a companiei comunicat Comisiei Europene și vizează, în principal, următoarele demersuri:

➢ Continuarea procesului de reînnoire a flotei, care se va concretiza, cel mai probabil în cursul anului 2022, cu intrarea în flota TAROM la începutul trimestrului al II lea a încă trei aeronave de tip ATR 72-600, respectiv a 4 aeronave Boeing 737 MAX la sfârșitul anului 2022.

- Optimizarea operațiunilor Tarom, ținând cont de perspectivele în ceea ce privește redresarea pieței și strategia comercială a companiei au permis reproiectarea flotei, care nu numai că va fi mai potrivită pentru prezent și viitor, dar va permite, de asemenea, reduceri semnificative ale costurilor (și anume, costurile de leasing, costuri de întreținere etc.);
- Optimizarea comercială și reajustarea operațiunilor au permis o reducere suplimentară a numărului de aeronave, în comparație cu numărul comunicat în notificarea prealabilă;

- În plus, reproiectarea flotei nu va avea ca rezultat doar o flotă uniformizată și reducerea costurilor (de exemplu, costuri de întreținere, costuri cu combustibilul etc.); care va permite de asemenea ca Tarom să ofere un produs mai competitiv - a existat o creștere prin presiunea din partea clienților pentru servicii mai bune la prețuri mai mici și ale căror nevoi au fost dificil de abordat față de concurenții Tarom care operează cu avioane mai noi și mai eficiente.

➢ Procesul de eficientizare a rutelor Tarom :

- A fost efectuat un proces de raționalizare a rutelor, inclusiv o evaluare performanței rutei și impactul asupra veniturilor/costurilor, precum și luarea în considerare a situației curente generate de pandemia cu COVID-19, pentru a determina și implementa măsuri de eficiență operațională, adaptate la specificul fiecărei rute. Procesul a luat în considerare următoarele:
  - Pe baza analizei performanței istorice a fiecărei rute (LF per zi, săptămână și lună), precum și contextul global pandemic și noua capacitate, este recomandat un număr optim de zboruri pentru perioada următoare, numărul propus de zboruri reflectă evoluția reală a pieței în situația pandemiei cu COVID-19. În continuare, se prevede ca numărul de zboruri să crească în anul 2023 față de 2022 cu 9,01 %, iar în anul 2024 să rămână constant.
  - Alocarea aeronavelor care operează fiecare rută a fost optimizată pentru a maximiza LF și pentru obtinerea de profituri - vor fi utilizate doar două tipuri de aeronave pe rută. O alocare a aeronavei pe rută a fost stabilită pe baza intrării/ieșirii treptate a aeronavelor în flotă; precum și pe baza caracteristicilor destinațiilor și obiectivelor de creștere.
  - A fost stabilit un număr țintă realist de pasageri, prognozat pe baza creșterii pieței și a cotelor de piață curente ale Tarom pe fiecare rută.

➢ Creșterea veniturilor prin concentrarea asupra separării și diversificării produselor;

- Creșterea competitivității;
  - Strategia Tarom pentru generarea veniturilor auxiliare;
  - bagaj suplimentar – primul bagaj este inclus în tariful mediu per pasager, dar, în practică, va avea un preț separat;
  - echipament sportiv;
  - rezervare de locuri;
  - Upgrade la clasa business la check-in ;

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- vânzări la bord – externalizarea completă a acestui serviciu, lăsând furnizorul responsabil de efectuarea de vânzări. În schimb, Tarom va primi un procent de vânzări.

➢ Restructurarea personalului companiei a început în anul 2020 ca urmare a derulării programului de plecări voluntare. De asemenea, în cadrul procesului de reorganizare și restructurare are loc evaluarea și testarea personalului care a început la sfârșitul lunii ianuarie 2022. În acest sens a fost deja demarat procesul evaluare a personalului. Ca urmare a derulării programului de plecări voluntare început în anul 2020 au plecat din companie până la 31.12.2021 un numar de 226 salariați.

Plan de punere în aplicare a măsurilor de eficientizare

1. Recepția de aeronave ATR72-600 și BOEING 737 MAX , precum si iesirea treptată din flotă a aeronavelor proprii;
2. Optimizarea comercială – operarea conform planului de rute optimizate;
   2.1. Venituri auxiliare prin finalizarea renegocierilor pentru serviciile de catering și vânzarea produselor la bord. Stabilirea prețurilor și a veniturilor. Implementarea instrumentelor/ procedurilor adecvate/ instruirea angajatilor pentru a asigura implementarea veniturilor auxiliare;
   2.2. Închiderea agențiilor interne si a agentiilor externe si restructurarea personalului;
   2.3. Acțiuni de marketing și comunicare prin implementarea acțiunilor de marketing;
   2.4. Implementarea campaniilor de comunicare;
   2.5. Punerea în aplicare a NDC (new distribution capability).
3. Organizare eficiență:
   3.1. Restructurarea personalului;
   3.2. Externalizarea diviziei tehnice.
4. Optimizarea costurilor
   4.1. Reducerea costurilor de combustibil: Implementarea sistemului de gestionare a combustibilului; Configurare completă a echipei FEI; Punerea în aplicare a măsurilor privind eficiența consumului de combustibil; Lansarea licitației pentru renegocierea contractelor privind combustibilul;
   4.2. Reducerea costurilor de handling: Lansarea licitației pentru renegocierea contractelor de handling la sol la nivel mondial; Restructurarea personalului după punerea în aplicare a măsurilor de automatizare a aeroportului;
   4.3. Mutarea angajaților într-o noua clădire și închirierea clădirii administrative.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Având în vedere cele menţionate mai sus, conducerea consideră că Societatea işi va putea desfăşura activitatea în viitorul previzibil şi, în consecinţă, aplicarea principiului continuităţii activităţii în întocmirea situaţiilor financiare individuale este considerată adecvată.

5. ALTE INFORMATII CU REFERIRE LA ACTIVITATEA COMPANIEI

5.1. SIGURANŢA, SECURITATE ŞI MONITORIZAREA CONFORMĂRII

Monitorizarea conformarii si siguranta

CN TAR TAROM SA este certificată de Autoritatea Aeronautică Civilă Română ca Operator aerian, Organizaţie de Întreţinere, Organizaţie de instruire a personalului tehnic (MTO) şi Organizaţie de instruire a personalului navigant (ATO) şi este continuu supravegheată de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română în conformitate cu programul de audit şi inspecţie al acesteia, pentru verificarea menţinerii condiţiilor de certificare. Condiţiile de certificare impun operatorilor aerieni să implementeze un program de monitorizare a conformităţii continue a operaţiunilor. TAROM are implementat un **sistem de monitorizare continuă a conformităţii** cu reglementările aplicabile. Auditorii interni din cadrul Departamentului Siguranţă, Securitate şi Monitorizarea Conformării realizează atât audituri interne, cât şi externe, în domeniile operaţionale indicate de reglementările europene, inclusiv cu cele din domeniul securităţii aeronautice, după cum urmează:

- Regulamentul EU 965/2012 al Comisiei Europene;
- Regulamentul EU 1321/2014 al Comisiei Europene;
- Regulamentul EU 1178/2011 al Comisiei Europene.

Sistemul de management al siguranţei constă în definirea exactă a responsabilităţilor privind siguranţa, începând cu Managerul Responsabil până la personalul operaţional, precum şi în culegerea permanentă de informaţii despre operaţiunile TAROM cu scopul de a identifica posibilele pericole, informaţii care sunt analizate în vederea luării măsurilor de evitare a urmărilor acestora. Principalele surse de informaţii pentru SMS sunt sistemul de raportare a evenimentelor de aviaţie civilă şi programul Flight Data Monitoring (FDM).

În conformitate cu Regulamentul EC 376/2014 al Parlamentului European, Legea 51/1999 a Guvernului României şi Reglementarea Aeronautică Civilă Română - Raportarea Evenimentelor în Aviaţia Civilă (RACR-REAC), în cadrul TAROM funcţionează două sisteme de raportare:

- Sistemul de raportare internă a evenimentelor în legatură cu siguranţa zborului, cât şi cel de raportare internă confidenţială;

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- Sistemul de raportare externă (către AIAS şi AACR) a evenimentelor de aviaţie civilă raportabile în conformitate cu reglementările aplicabile.

Sistemul de raportare de siguranţă este un sistem deschis, care se bazează pe principiile culturii juste, în care personalul este încurajat să raporteze orice eveniment sau aspect care ar putea avea impact asupra siguranţei operaţiunilor.

TAROM promovează o politică non-punitivă faţă de erorile neintenţionate care sunt raportate de personalul implicat şi efectuează analize şi investigaţii ale unor incidente şi evenimente produse în operare, cu scopul de a îmbunătăţi continuu siguranţa zborului.

Datele privind operaţiunile de zbor sunt înregistrate/ analizate pentru întreaga flotă în cadrul FDM. Parametrii monitorizaţi sunt stabiliţi in conformitate cu cerintele aplicabile impreuna cu fabricanţii aeronavelor şi se înscriu în practica industriei. Pe baza acestor parametri, TAROM urmăreşte buna funcţionare a sistemelor avionului, respectarea de către echipajul de zbor a limitărilor impuse de fabricanţi şi a reglementărilor Companiei, precum şi identificarea unor suprasolicitări intervenite în exploatare, din cauza unor factori necontrolabili. Rezultatele sunt transmise Direcţiei Tehnice şi Direcţiei Operaţiuni Zbor. Pe baza FDM, Departamentul Siguranţă, Securitate şi Monitorizarea Conformării şi Direcţia Operaţiuni Zbor desfăşoară un program de supraveghere a operaţiunilor, urmărind cele mai frecvente evenimente cu risc sporit şi evoluţia acestora.

Informaţiile privind siguranţa zborului sunt prezentate periodic în cadrul întâlnirilor Consiliului de Evaluare a Siguranţei TAROM. Informaţiile relevante despre accidentele şi incidentele care se produc în industria aviatică şi care prezintă interes pentru personalul operaţional TAROM sunt prezentate personalului implicat în operaţiuni, printr-un sistem de comunicare de siguranţă: safety info, safety e-mail şi cursuri SMS (iniţiale şi de recurenţă).

TAROM este membru IATA şi este membru activ al pool-urilor de audit ISAGO (IATA Safety Audit of Ground Operations), IATA DAQCP (De-icing / Anti-icing Quality Control Pool), IATA IFQP (IATA Fuel Quality Pool). Aceste programe au rolul de a optimiza efortul operatorilor aerieni de a controla şi supraveghea furnizorii de servicii contractaţi. Astfel, în cadrul unui pool de audit, IATA repartizează anumiţi furnizori de servicii către fiecare operator din pool. Prin aceasta, auditorii TAROM verifică un număr redus de furnizori de servicii şi pune la dispoziţia celorlalţi operatori rezultatele verificărilor. La rândul său, TAROM primeşte rapoartele de audit efectuate de ceilalţi parteneri din pool. În acest mod se obţine o supraveghere constantă şi foarte performantă a tuturor subcontractorilor, în vederea menţinerii celor mai înalte standarde de siguranţă.

Totodată, TAROM este membru Flight Safety Foundation şi are acces la informaţii privind acţiunile şi studiile acestei organizaţii, a cărei misiune este aceea de a identifica problemele

globale de siguranţă şi de a stabili prioritătile în siguranţa zborului în cadrul comunităţii globale a aviaţiei.

Ca membru în alianţa SkyTeam începând cu anul 2010, TAROM participă în diverse grupuri de lucru ale alianţei în domenii cum ar fi: siguranţa zborului, monitorizarea conformării, securitatea aeronautică şi managementul situaţiilor de urgenţă.

TAROM, în calitate de membru IATA (International Air Transport Association) este certificat IOSA (IATA Operational Safety Audit) din anul 2006, garantând cele mai înalte standarde de siguranţă şi calitate. Programul IOSA este un sistem de evaluare acceptat şi recunoscut internaţional menit să auditeze sistemele de management şi control ale unei companii de transport aerian. TAROM a fost evaluat prin 9 audituri complete IOSA care au demonstrat îmbunătăţirea continuă a siguranţei si calităţii operaţiunilor desfăşurate.

TAROM a fost certificat ISO:9001 din 2014, fiind recertificat în anul 2020 în conformitate cu **ISO 9001:2015. In 2021 a avut loc auditul de supraveghere I din ciclul de certificare 2020-2023.**

TAROM asigura implementarea **sistemului de management al securitatii aeronautice** şi conformarea cu cerinţele aplicabile. In prezent TAROM aplica activ masuri de Securitate la sol pe destinatiile din Egipt.

ACTIVITATEA DE MEDIU

Compania TAROM consideră prioritară **responsabilitatea faţă de mediu**, având o abordare sistematică privind menţinerea sub control a impactului proceselor sale asupra mediului. Vizând îmbunătăţirea continuă a performanţei de mediu în conformitate cu legislaţia şi reglementările naţionale şi europene în vigoare, TAROM a considerat oportună Certificarea Sistemului de Management de Mediu conform standardului internaţional **ISO 14001:2015** (certificatul a fost reemis in martie 2021).

Compania raportează către autorităţile de mediu date privind: emisiile, substanţele care diminuează stratul de ozon, deşeurile, chimicalele, conform legislaţiei de mediu în vigoare şi Directivelor Europene. De asemenea, Compania îşi îndeplineşte obligaţiile ce îi revin privind raportarea lunară şi achitarea taxelor către Administraţia Fondului pentru Mediu.

Din 2012, TAROM a implementat sistemul de comercializare a cotelor de emisii ale UE (**EU ETS**), conform Directivei 2008/101/CE care reprezintă cadrul cheie de reglementare al UE privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (CO_2). În sensul asigurării conformităţii cerinţelor Directivei, se elaborează anual Raportul de emisii şi se achizitionează certificate astfel încât să fie restituite în Registrul UE numărul de certificate echivalent emisiilor produse ce

corespund zborurilor realizate în interiorul spaţiului aerian european. TAROM implementeaza si sistemul **CORSIA.**

Compania, prin politica de conformare la legislaţia europeană, a îndeplinit obligaţia de conformare pentru 2021.

5.2. INFORMAŢII DESPRE PERSONAL

Compania TAROM respectă prevederile legislaţiei privind securitatea şi sănătatea în munca, a legislaţiei privind supravegherea sănătaţii lucratorilor şi celelalte reglementări specifice domeniului de activitate.

În ceea ce priveşte condiţiile de munca, pentru îmbunătăţirea acestora, s-au identificat acţiunile necesare, astfel că în BVC 2021 au fost prevăzute investiţii pentru relocarea, modernizarea şi adaptarea posturilor de muncă.

În Compania TAROM, în cursul anului 2021, nu s-au înregistrat evenimente care să fi avut drept cauze condiţiile de muncă.

În ceea ce priveşte supravegherea sanătăţii lucratorilor, în conformitate cu Legea Securităţii şi Sănătăţii Muncii nr 319/2006 şi Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii 319/ 2006 (H.G 1425/ 2006), Compania TAROM a încheiat contracte pentru prestarea de servicii medicale de medicina muncii pentru întreg personalul companiei.

Starea de sănătate este influenţată şi de condiţiile de muncă în care angajatul îşi desfăşoară activitatea.

Controlul medical periodic reflectă starea de sănătate a angajatului la momentul efectuării lui.

Prin compararea ultimului examen medical periodic cu examenele anterioare, se apreciază dinamica stării de sănătate.

În prezent, în Compania TAROM nu sunt declarate boli profesionale.

În ceea ce priveşte măsurile de prevenirea şi combaterea efectelor pandemiei de COVID-19: s-au achiziţionat şi distribuit salariaţilor echipamente de protecţie (măşti, mănuşi, viziere, halate de unica folosinţă, combinezoane), în funcţie de natura activităţii. S-au achiziţionat şi distribuit substanţe dezinfectante pentru mâini şi suprafeţe. S-au confecţionat şi montat panouri de protecţie pentru salariaţii care lucrează cu publicul, s-au efectuat acţiuni de dezinfecţie spaţii de lucru şi suprafeţe, s-au afişat şi lipit la intrare şi in cele mai vizibile locuri din unitate afişe cu „Măsuri de protecţie împotriva CORONAVIRUS","Instrucţiuni proprii de SSM pentru prevenirea contaminării cu virusul COVID – 19", afişe format A3 şi alte formate cu pictograme şi diferite informaţii referitoare la pandemia de COVID - 19, s-au amplasat la intrarea în unitate, în faţa băilor, pe scări, şi în fiecare sector din cadrul Companiei, dozatoare cu dezinfectant, s-au informat angajaţii, prioritar prin mijloace electronice, cu privire la „Măsuri de protecţie împotriva

CORONAVIRUS" şi diferite informaţii referitoare la pandemia de COVID - 19 . S-au asigurat la bordul aeronavelor Companiei TAROM, echipamentele de protecţie necesare (măşti, mănuşi) şi substanţele dezinfectante pentru mâini necesare, pentru echipaje şi pasageri. Aeronavele Companiei TAROM care au transportat pasageri şi mărfuri au fost supuse măsurilor antiepidemice.

În Compania TAROM nu a existat focar de infecţie cu COVID - 19.

Compania TAROM a asigurat formalităţile pentru vaccinarea personalului prin întocmirea documentelor si transmiterea informaţiilor necesare referitoare la Strategia de vaccinare împotriva COVID – 19 in România aprobată prin HG1031/2020 către diferite instituţii ale statului (ITM Ilfov; Ministerul Afacerilor Interne – Instituţia Prefectului Judeţului Ilfov, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii şi Comunicaţiilor – Direcţia Medicală).

Compania TAROM a asigurat formalităţile pentru vaccinarea personalului propriu prin înscrierea pe Platforma de vaccinare;

Compania TAROM a încheiat contracte pentru efectuarea testelor RT PCR pentru personalul TAROM.

Compania TAROM a asigurat formalităţile de testare personal prin intocmirea documentelor şi transmiterea informaţiilor către firmele prestatoare;

Pentru desfăşurarea activităţii în condiţii de siguranţă, Compania TAROM a colaborat cu diferite instituţii ale statului (DSP, INSP şi unităţi de sănătate din cadrul Ministerului Sănătăţii, ITM şi Inspecţia Muncii din cadrul Ministerului Muncii, unităţi din cadrul Ministerului de Interne – IGSU).

In anul 2021 politica de resurse umane a avut doua obiective majore, respectiv planificarea şi gestionarea resurselor umane în conformitate cu planurile operaţionale ale Companiei şi analiza/planificarea datelor şi resurselor necesare fundamentarii planurilor de restructurare şi eficientizare ale Companiei de către consultantul dedicat. Acțiunile ce au urmat instituirii stării de urgenta și ulterior a celei de alerta au fost concentrate în special pe asigurarea posibilității desfășurării activităților specifie în condițiile impuse de restricțiile generate de pandemia COVID-19.

Astfel în totală corelare cu programul național de măsuri de asigurarea protecţiei cetățenilor/salariaţilor respectiv s-au introdus următoarele forme de prestare a activităților: programul redus de lucru de tip 4 zile din 5 zile saptamânal și posibilitatea de lucru de la domiciliu.

La nivelul Companiei au fost aplicate și prevederile Legii nr. 19/2020 privind asigurarea supravegherii la domiciliu de către unul din părinți a copilului sub 12 ani.

Urmare reducerii masive a activităţilor operative specifice din aviația civilă ca impact generat de

pandemia COVID-19 a fost implementată la nivelul Companiei măsura de somaj tehnic respectiv:

- Ianuarie 2021 : 431 salariaţi;
- Februarie 2021 : 311 salariaţi;
- Martie 2021 : 313 salariaţi;
- Aprilie 2021 : 283 salariaţi;
- Mai 2021 : 147 salariaţi;
- Iunie 2021 : 570 salariaţi;

La data de 31.12.2021 numărul total de angajaţi în cadrul societaţii este de 1305 (cu contract individual de munca incheiat in Romania, 1301 persoane și cu contract individual de munca ca angajati localnici la agenţiile externe Tarom, 4 astfel 3 la Ag. Tarom Bruxell și 1 la Ag. Tarom Chisinau), în timp ce numîrul mediu de angajaţi, în conjunctura somajului tehnic și a Legii nr. 19/2020, la nivelul anului 2021 a fost 1144, din care 1138 de angajaţi cu contract de munca individual și 6 salariaţi pentru angajaţii locali din strainatate.

Prin Programul de plecări voluntare în anul 2021 au părăsit Compania un număr total de 81 persoane (31 de persoane în primul semestru I și 50 de persoane în semestrul II al anului 2021).

5.3. DEZVOLTAREA PREVIZIBILĂ A SOCIETĂŢII

Rata anuală a inflaţiei a urcat la 8,19% în luna decembrie 2021, de la 7,8% în noiembrie, potrivit datelor publicate de Institutul National de Statistica. *"Rata anuală a inflaţiei în luna decembrie 2021 comparativ cu luna decembrie 2020 este 8,2%. Rata medie a preţurilor de consum în ultimele 12 luni (ianuarie 2021 – decembrie 2021) faţă de precedentele 12 luni (ianuarie 2020 – decembrie 2020) este 5,1%"*, arată INS.

Inflaţia va rămâne la un nivel ridicat şi în 2022 şi cu majorări de dobânzi. Creșterea preţurilor vine în condiţiile în care mărfurile nealimentare s-au scumpit in 2021 cu 10,73%, mărfurile alimentare cu 6,69%, iar serviciile cu 4,49%, faţă de decembrie 2020. Singura ieftinire din perioada analizata (decembrie 2021 fata de decembrie 2020) a fost in categoria servicii, la transportul aerian cu 6,38%, in timp ce preturile pentru transportul aerian au fost in crestere cu 19,79% fata de noiembrie 2021, conform datelor publicate de INS.

Conform previziunilor economice de vară ale Comisiei Europene pentru România, PIB va creşte în procente de la un an la altul, de la 5,9 % în 2021, la 3,9% în 2022 şi la 2,9% în 2023.

MOORE
22 AUG. 2022

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Evolutia inflaţiei (% de la un an la altul) se prezintă astfel: 4,1% în 2021; 11,1% în 2022; 7,2% în 2023.

"Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei continuă să afecteze negativ economia UE, orientând-o către o creștere mai redusă și o inflație mai ridicată în comparație cu previziunile din primăvară.

În primul trimestru al anului 2022, economia României a surprins printr-o tendință ascendentă, cu o creștere a PIB-ului real de 5,2 %. Conform datelor provizorii, acest rezultat pozitiv se explică printr-o creștere semnificativă a formării brute de capital fix și a consumului privat, în timp ce exporturile nete au avut o contribuție negativă. Această creștere robustă a fost susținută de salariile mai mari, care au ținut pasul cu inflația, și de eliminarea treptată a restricțiilor legate de COVID.

Datorită acestui prim trimestru foarte puternic, creșterea PIB-ului pentru întregul an 2022 a fost revizuită în sens ascendent, fiind estimată la 3,9 %. Cu toate acestea, pentru 2023, se impune o revizuire în sens descrescător, la 2,9 %, în conformitate cu perspectivele de creștere economică mai lentă la nivel mondial și la nivelul UE. Consumul privat și investițiile vor fi principalii factori de creștere anul acesta și anul următor, iar exporturile nete se preconizează că vor acționa ca o frână asupra PIB-ului, conducând la o creștere a deficitului comercial.

Conform previziunilor economice (intermediare) din vara anului 2022 economia UE va crește cu 2,7 % în 2022 și cu 1,5 % în 2023. În zona euro se anticipează o creștere de 2,6 % în 2022, cu un ritm mai moderat, de 1,4 %, în 2023. Se estimează că inflația medie anuală va atinge niveluri istorice maxime în 2022, și anume 7,6 % în zona euro și 8,3 % în UE, înainte de a scădea în 2023 la 4,0 % și, respectiv, 4,6 %.

Șocurile provocate de război au un impact negativ asupra creșterii

Multe dintre riscurile negative asociate previziunilor din primăvara anului 2022 s-au materializat. Invadarea Ucrainei de către Rusia a exercitat presiuni suplimentare în sensul creșterii prețurilor la energie și la produsele alimentare de bază. Acești factori alimentează presiunile inflaționiste la nivel mondial, erodează puterea de cumpărare a gospodăriilor și atrag după sine un răspuns de politică monetară mai rapid decât se preconizase anterior. Încetinirea continuă a ritmului de creștere în SUA se adaugă impactului economic negativ al riguroasei politici „zero-COVID" aplicată de China.

Economia UE rămâne deosebit de vulnerabilă la evoluțiile de pe piețele energiei, din cauza dependenței sale ridicate de combustibilii fosili din Rusia, iar încetinirea creșterii mondiale are ca efect reducerea cererii externe. Impulsul dobândit odată cu revigorarea de anul trecut și un

prim trimestru ceva mai puternic decât se estima ar trebui să susțină rata anuală de creștere pentru 2022. Cu toate acestea, se preconizează că activitatea economică din restul anului va fi modestă, în pofida unui sezon turistic de vară promițător. Potrivit estimărilor, în 2023, creșterea economică trimestrială se va accelera pe fondul rezilienței pieței forței de muncă, al moderării inflației, al sprijinului din partea Mecanismului de redresare și reziliență și al volumului încă mare de economii excedentare

În ansamblu, economia UE va continua să se extindă, dar într-un ritm mult mai lent decât se preconizase în previziunile din primăvara anului 2022.

Se estimează că nivelul record al inflației va scădea în 2023

Până în luna iunie, inflația totală a atins niveluri record, pe măsură ce prețurile la energie și la alimente au continuat să crească, iar presiunile asupra prețurilor s-au extins la servicii și la alte bunuri. În zona euro, inflația a crescut puternic în al doilea trimestru al anului 2022, de la 7,4 % în luna martie (comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent), la un nou nivel record de 8,6 % în luna iunie. În UE, creșterea a fost și mai pronunțată, inflația mărindu-se brusc cu un întreg punct procentual, de la 7,8 % în luna martie, la 8,8 % în luna mai.

Previziunile privind inflația au fost revizuite considerabil în sens ascendent în comparație cu previziunile din primăvară. Pe lângă creșterea puternică a prețurilor din al doilea trimestru, se preconizează că o nouă creștere a prețurilor la gazele naturale în Europa urmează să se repercuteze asupra consumatorilor și prin intermediul prețurilor la energia electrică. Se preconizează că inflația va atinge un nivel maxim de 8,4 % (comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent) în al treilea trimestru al anului 2022 în zona euro, după care va scădea constant, ajungând la sub 3 % în ultimul trimestru al anului 2023, atât în zona euro, cât și în UE, pe măsură ce se vor diminua presiunile exercitate de prețurile produselor de bază și de constrângerile în materie de aprovizionare.

Riscurile rămân ridicate și depind de evoluția războiului

Riscurile legate de previziunile privind activitatea economică și inflația depind în mare măsură de evoluția războiului și, în special, de implicațiile acestuia pentru aprovizionarea cu gaze a Europei. Noile creșteri ale prețurilor la gaze ar putea să conducă la o creștere suplimentară a inflației și la frânarea creșterii economice. Efectele secundare ar putea, la rândul lor, să amplifice forțele inflaționiste și să conducă la o înăsprire mai accentuată a condițiilor financiare,

care nu numai că ar afecta creşterea, ci ar atrage după sine şi riscuri sporite pentru stabilitatea financiară. Nu poate fi exclusă posibilitatea ca reapariţia pandemiei în UE să provoace noi perturbări ale economiei.

În acelaşi timp, tendinţele recente de scădere a preţurilor petrolului şi ale altor produse de bază s-ar putea intensifica, determinând o scădere mai rapidă a inflaţiei decât se preconizează în prezent. În plus, datorită unei pieţe puternice a forţei de muncă, consumul privat s-ar putea dovedi mai rezistent la creşterea preţurilor dacă gospodăriile ar recurge mai mult la economiile acumulate." (Previziuni economice de vară ale Comisiei Europene pentru România)

Pentru ţara noastră, aşa după cum reiese din această cea mai recentă prognoză macroeconomică, principalii indicatori se prezintă astfel:

Indicatori	*2020*	*2021*	*2022*	*2023*
Creşterea PIB-ului (%, pe an)	-3,7	5,9	3,9	2,9
Inflaţia (%, anul trecut)	2,3	4,1	11,1	7,2

(https://ec.europa.eu, Summer 2022 Economic Forecast (14/07/2022))

Potrivit datelor comunicate în data de 17 mai 2022 de către Institutului Naţional de Statistică, date estimate ajustate sezonier, Produsul Intern Brut, în trimestrul I 2022 a crescut cu 5,2% in termeni reali faţă de trimestrul IV 2021. Comparativ cu acelaşi trimestru din anul 2021, Produsul Intern Brut a înregistrat in trimestrul I 2022 o creştere cu 6,5%.

Uniunea Europeană a înregistrat în martie un deficit al balanţei comerciale de 27,7 miliarde de euro, faţă de un plus de 18,7 miliarde de euro în perioada similară din 2021, în principal în urma majorării importurilor de energie, arată datele publicate de Oficiul European de Statistică (Eurostat), relatează Agerpres.

Fondul Monetar Internaţional (FMI) şi-a redus prognoza de creştere globală pentru acest an, Produsul Intern Brut mondial va creste cu 3.2% in acest an fata de cat a fost prognozat in aprilie de 3,6 % (update la raportul „World Economic Outlook", publicat pe 26 iulie 2022 de FMI).

În raportul în cauză s-a precizat că redresarea temporară din 2021 a fost urmată de evoluţii mai complicate în 2022 odată cu materializarea riscurilor.

S-a subliniat că producţia globală s-a contractat în al doilea trimestru al acestui an din cauza recesiunilor înregistrate în China şi Rusia, şi s-a menţionat că cheltuielile consumatorilor din

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

SUA au fost sub așteptări. Până în trimestrul al patrulea din acest an, inflația de la nivel global ar urma să ajungă la 8,3%, o creștere semnificativă față de prognoza din aprilie, de 6,9%.

„Inflația peste așteptări, în special în Statele Unite și în marile economii europene, declanșează o înăsprire a condițiilor financiare globale. Încetinirea Chinei a fost mai gravă decât se anticipa, pe fondul focarelor și blocajelor generate de criza de Covid-19", a explicat Pierre-Olivier Gourinchas, adăugând că războiul din Ucraina a generat și alte efecte negative. Combaterea inflației ar trebui să fie prioritatea principală pentru factorii de decizie, a avertizat consilierul economic al FMI, adăugând că susține deciziile recente ale băncilor centrale, de a crește ratele dobânzilor

Fondul şi-a revizuit şi estimările pentru 2023, când economia mondială este prognozată să înregistreze un avans de 2,9%, faţă de o creştere de 3,6% estimată în luna aprilie, motivul pentru această revizuire fiind impactul unei politici monetare mai stricte.

Conform prognozelor FMI (iunie 2022), daca razboiul nu va escalada, pentru economia românească se proiecteaza o crestere de aproximativ 3,5- 4,5 % in 2022 si 2023. *„Economia României şi-a revenit bine în urma pandemiei de Covid. Totuşi, ca şi alte ţări europene, se confruntă în prezent cu riscuri de încetinire. PIB-ul a atins nivelul de dinaintea crizei în prima jumătate a anului 2021, apoi s-a redresat rapid în primul trimestru din 2022, după valul de Covid din toamna anului trecut. Cu toate acestea, războiul din Ucraina generează noi presiuni şi riscuri care se văd deja în creşteri ale preţurilor la materiile prime care alimentează inflaţia ridicată, deficitul de materii primii şi în scăderea cererii interne şi externe, precum şi în creşterea primelor de risc suverane..."* a declarat şeful misiunii FMI pentru România, Jan Kees Martijn, într-o conferinţă de presă.*"Inflația anuală este de așteptat să fie în medie de 12½ la sută în 2022 și să persiste în jurul valorii de 10 la sută în 2023, deoarece prețurile globale ridicate la energie și alimente continuă să contribuie la prețurile interne"*, se arată în raportul de evaluare al Fondului.

Economia României a înregistrat un avans de 5,9% în 2021, comparativ cu 2020.

Proiectul de buget pentru anul 2022 a fost configurat pe o creştere economică de 4,6%.

In prognoza Băncii Mondiale, din luna iunie 2022, se estimeaza că PIB in Romania va creste cu 2,9% în acest an, iar pentru 2023 va creste cu 3,7% In ce priveste evolutia globala, Banca Mondiala prevede crestrea economica globala pentru 2022 la nivelul de 2,9%, de la 5,7 % in 2021, din cauza conflictului din Ucraina, blocajelor din China, intreruperilor din lantul de aprovizionare (conform raportului Global Economic Prospects).

Traficul aerian european a înregistrat în 2021 o redresare parţială, dar extrem de susţinută, atingând în luna decembrie 78% din nivelul anului 2019, arată un comunicat al Eurocontrol, agenţia care supervizează spaţiul aerian european.

În luna ianuarie 2021, traficul aerian era la 36% din nivelul înregistrat în aceeaşi perioadă din 2019, dar s-a redresat solid în timpul verii datorită vaccinărilor în masă şi a certificatului digital COVID-19, până la aproximativ 70%, cu un maxim al ultimilor doi ani consemnat la 27 august 2021 de 26.773 de zboruri.

Potrivit Eurocontrol, traficul aerian a continuat să se redreseze până în toamna anului trecut datorită vacanţelor, astfel încât la sfârşitul lunii octombrie s-a ajuns la un nivel de 81% şi, în ciuda noii varianate de coronavirus - Omicron şi a cerinţelor suplimentare de siguranţă pentru multe destinaţii, traficul aerian a atins 78% din nivelul anului 2019.

În general, traficul anual în reţeaua europeană de aviaţie a atins 56% din nivelul anului 2019.

Conform estimărilor Consiliului Internaţional al Aeroporturilor (ACI), numărul pasagerilor care au ales să călătorească de pe aeroporturile europene în 2021 ar urma să înregistreze o scădere cu aproximativ 1,5 miliarde faţă de anul 2019, comparativ cu pierderea a 1,7 miliarde de pasageri în 2020 şi cu doar aproximativ 55% faţă de zborurile dinaintea pandemiei în toată Europa.

În total, au existat cu 4,9 milioane de zboruri mai puţine în reţeaua Eurocontrol în 2021 faţă de 2019, în timp ce în 2020 scăderea a fost cu 6,1 milioane de zboruri.

De asemenea, companiile aeriene europene au înregistrat în 2021 pierderi de 18,5 miliarde de euro, faţă de cele 22,2 miliarde de euro în 2020.*(https://www.agerpres.ro/; 02.01.2022).*

Potrivit datelor furnizate de Asociaţia Aeroporturilor din România: Comparativ cu anul 2020, traficul de pasageri pe aeroporturile din România a înregistrat anul trecut o creștere de aproximativ 60%. Pe cele 16 aeroporturi membre A.A.R., în anul 2021 au călătorit peste 11, 2 milioane de pasageri.

„Din cauza restricțiilor care au fost impuse la nivel internațional pentru limitarea răspândirii virusului SARS-Cov-2, transportul aerian a fost unul dintre cele mai afectate domenii. În acești doi ani de criză, aeroporturile s-au confruntat cu o scădere drastică a traficului de pasageri, care a dus, implicit, și la scăderea veniturilor aeroporturilor. Având în vedere că activăm pe o piață extrem de concurențială, avem nevoie de sprijinul autorităților pentru a reuși să depășim această criză.„ **a declarat domnul David Ciceo, președintele A.A.R.**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Estimările bazate pe datele organismelor naționale și internaționale din domeniul aviației arată că, în cel mai optimist scenariu, traficul de pasageri va reveni la nivelul din 2019, înainte de pandemia Covid-19, abia în anul 2025.

În primul trimestru al anului 2022, traficul de pasageri pe aeroporturile din Romania a înregistrat un număr de 3.094.083 de pasageri, în crestere cu 236% fata de trimestrul I 2021.

Cei mai mulți pasageri au ales să călătorească de pe/ pe Aeroportul Internațional Henri Coandă București, urmat de către Aeroportul Internațional Avram Iancu Cluj, Aeroportul Internațional Iași, respectiv Aeroportul Internațional „Traian Vuia" Timișoara.

Analiştii de la Mckinsey (in lipsa datelor economice complete pe 2021) se asteapta totusi ca performanțele companiilor aeriene din 2021 să rămână slabe, cu pierderi nete de aproximativ 11%. IATA estimează că, deși veniturile globale ale companiilor aeriene au crescut cu 27% anul trecut comparativ cu 2020, acestea au fost totuși cu 44% mai mici decât în 2019. Mai mult, numarul mare al transportatorilor aerieni înseamnă că furnizorii și aeroporturile – au o putere de negociere mai puternică. În ceea ce privește clienții, pasagerii dețin o putere de cumpărare semnificativă și sunt în mare parte bazați pe preț, o provocare suplimentară într-o epocă în care pasagerii pot compara cu ușurință prețurile biletelor de la diferiți transportatori online. În plus, transportatorii naționali pot constata că interesele țărilor lor pot înlocui uneori interesele lor de afaceri. De exemplu, un transportator național poate continua să ofere zboruri pe rute neprofitabile. În plus, companiile aeriene sunt deosebit de vulnerabile la șocurile externe care nu sunt controlate, deoarece au costuri fixe ridicate și venituri în mare parte variabile.

Companiile aeriene trebuie să-și sporească rezistența. Ele și-ar putea crește rezervele de numerar, în mod voluntar sau prin reglementare, ceea ce ar reduce nevoia de salvari de fiecare dată când lovește o criză. De asemenea, ar putea lucra pentru a-și face operațiunile mai agile, adică și-ar putea îmbunătăți capacitatea de a reduce oferta rapid și eficient din punct de vedere al costurilor atunci când cererea scade brusc, prin creșterea variabilității bazei lor de costuri. *(https://www.mckinsey.com, 31 martie 2022.*

5.4. FLOTA ŞI OPERAŢIUNILE LINIEI AERIENE

Traficul aerian european a înregistrat în 2021 o redresare parțială, dar extrem de susținută, atingând în luna decembrie 78% din nivelul anului 2019.

În luna ianuarie 2021, traficul aerian era la 36% din nivelul înregistrat ăn aceeași perioada din 2019, dar s-a redresat solid în timpul verii datorită vaccinarilor în masa și a certificatului digital COVID-19, pana la aproximativ 70%, cu un maxim al ultimilor doi ani consemnat la 27 august 2021 de 26.773 de zboruri.

Potrivit Eurocontrol, traficul aerian a continuat sa se redreseze până în toamna anului trecut datorită vacanțelor, astfel încat la sfârșitul lunii octombrie s-a ajuns la un nivel de 81% și,

în ciuda noii varianate de coronavirus - Omicron și a cerintelor suplimentare de siguranță pentru multe destinații, traficul aerian a atins 78% din nivelul anului 2019.

In general, traficul anual în rețeaua europeana de aviație a atins 56% din nivelul anului 2019.

Eurocontrol estimează că și în anul 2022 numărul zborurilor va continua să crească, iar pana la sfârșitul anului, traficul aerian ar putea atinge 70-90% din nivelul anului 2019.

Conform estimarilor Consiliului International al Aeroporturilor (ACI), numarul pasagerilor care au ales sa călătorească de pe aeroporturile europene în 2021 ar urma sa înregistreze o scădere cu aproximativ 1,5 miliarde față de anul 2019, comparativ cu pierderea a 1,7 miliarde de pasageri în anul 2020 și cu aproximativ 55% față de zborurile dinaintea pandemiei în toatp Europa.

În total, au existat cu 4,9 milioane de zboruri, mai puține în rețeaua Eurocontrol în anul 2021 față de anul 2019, în timp ce în anul 2020 scăderea a fost cu 6,1 milioane de zboruri.

De asemenea, companiile aeriene europene au înregistrat în 2021 pierderi de 18,5 miliarde de euro, față de cele 22,2 miliarde de euro în 2020.

In România, anul 2021 a fost un an mai bun față de anul 2020, dar cifrele sunt cu mult sub rezultatele înregistrate în anul 2019, ultimul an întreg pre-COVID.

Aeroporturile regionale din Romania au avut cel mai mult de suferit din cauza restricțiilor de călătorie. Companiile aeriene au suspendat rute, au anulat zboruri, au închis baze și au retras avioane. În tot acest context pandemic, cel mai mult au avut de suferit pasagerii.

Astfel, conform cifrelor prezentate de Autoritatea Aeronautica Civila din Romania, Aeroportul International Cluj-Napoca se afla pe prima pozitie la categoria "aeroporturi regionale". În anul 2021, aeroportul din Cluj a fost tranzitat de 1.459.255 pasageri.

Pe poziția secunda se afla Aeroportul International Iași, care a raportat 639.532 de pasageri deserviți în anul 2021. Podiumul aeroporturilor regionale din România este inchis de Aeroportul International Timisoara, cu 629.353 de pasageri.

Din top 10 aeroporturi regionale din Romania dupa traficul aerian de pasageri înregistrat în anul 2021 mai fac parte aeroporturile din Bacau (379.947), Suceava (346.210), Sibiu (280.644), Craiova (191.510), Oradea (134.519), Târgu Mureș (90.626) și Constanța (52.465). Putem spune ca toate aceste aeroporturi au inregistrat un trafic în creștere față de anul 2020, dar cu aproximativ 50% mai mic față de anul 2019.

Aeroporturile din Satu Mare (47.280), Baia Mare (44.266), Arad (11.671) și Tulcea (73) au înregistrat sub 50.000 de pasageri.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

În acest context economic destul de dificil, la nivelul Companiei TAROM se impune o analiza de rationalizare operationala adaptată la piață, oprimizarea operațională a organizației dar și modernizarea flotei.

In prezent, Compania TAROM deține o flotă compusa din 29 aeronave, aflate atat în proprietate cât și în leasing operațional.

Tip aeronava	*Număr de aeronave pe fiecare tip*	*Capacitate*	*Distanța maximă de zbor*
BOEING 737-800	*4*	*189Y / 160BY (16B + 144Y)*	*5.400 km / 5.678 km*
BOEING 737-700	*4*	*14B+102Y*	*4.900 km/ 4.100km*
BOEING 737-300	*4*	*134Y(8B+126Y)*	*2.780 km/ 3.400km*
AIRBUS A318-111	*4*	*14B+99Y, 26B+81Y*	*2.780 km*
ATR 72-600	*4*	*72BY*	*1.020 km*
ATR 42-500	*7*	*48BY*	*1.200 km*
ATR 72-500	*2*	*68BY*	*950 km*

TAROM trebuie să își optimizeze flota pentru a corespunde cerințelor specifice modelului de operare prin eliminarea unor tipuri de aeronave existente și înlocuirea acestora cu altele, ceea ce va permite Companiei, dacă nu crearea unui avantaj competitiv sustenabil pe piață, cel putin concurarea cu succes a altor companii aeriene și, astfel, îmbunătățirea imediata a rezultatelor financiare.

Pe aceasta bază (regândirea modelului de operare și restructurarea flotei), putem continua cu re-gândirea și re-calibrarea tuturor proceselor și activităților din cadrul Companiei.

Avantajele unei flote jet optimizate includ printre altele și eliminarea necesității menținerii unei rezerve multiple de echipaje, precum și o infrastructură simplificata de suport aferentă flotei.

De asemenea, avantajele menținerii unei flote tinere, moderne cu un accent semnificativ pe consum redus de carburant, un grad de "reliability" ridicat și mai ales un grad mare de utilizare zilnica a aeronavelor pot determina gradul de sporire a veniturilor obținute per aeronava și în acest fel generarea de profit din operare.

6. MANAGEMENTUL RISCURILOR

Organizațiile se confruntă cu riscuri multiple, unele cu efecte combinate sau în cascadă. Atât natura riscurilor, cât și interacțiunea dintre acestea pot fi identificate și înțelese pentru a sprijini luarea deciziilor în cunoștință de cauză și pentru a recunoaște mai bine potențialele consecințe nedorite ale deciziilor. Dezvoltarea și evaluarea scenariilor alternative reduce incertitudinea în luarea deciziilor și scot la lumină necunoscutele care pot apărea.

Gestionarea riscurilor permite organizațiilor să-și atingă obiectivele mai eficient și cu o mai mare siguranță pe termen lung. Organizațiile care continuă să aibă succes sunt cele care au capacitatea de a prognoza și de a se pregăti pentru riscuri.

Astfel, un managementul eficient al riscurilor permite unei organizații să-și atingă obiectivele prin evaluarea continuă a riscurilor în vederea reducerii efectelor negative asupra afacerii și îmbunătățirii performanței. Implementarea și integrarea proceselor de gestionare a riscurilor într-o organizație aduc multiple beneficii, precum:

- ✓ utilizare și o alocare mai eficiente ale capitalului și ale altor resurse;
- ✓ capacitatea de a recunoaște rapid oportunitățile și amenințările și de a răspunde la acestea;
- ✓ reducere a probabilității și impactului pierderii;
- ✓ decizii mai clare, mai bine informate;
- ✓ costuri mai mici de conformitate/audit;
- ✓ economii de costuri rezultate din utilizarea informațiilor despre riscuri pentru a eficientiza și îmbunătăți procesele;
- ✓ gestionarea mai bună a aspectelor umane și culturale care afectează performanța; și
- ✓ mai bună înțelegere a evenimentelor potențiale și capacitatea de a influența rezultatele acestora.

6.1. RISCURI EXTERNE

Aceste riscuri sunt legate de factori externi companiei şi afectează TAROM prin modificarea cererii de servicii oferite de aceasta, a mediului concurenţial sau a costului unor produse, care nu pot fi controlate de TAROM cum este, de exemplu, preţul crescut al carburantului de aviație. Astfel, activitatea companiei TAROM este supusă permanent efectelor riscurilor, motiv pentru care conducerea acesteia trebuie să gestioneze, cel puțin, următoarele categorii de riscuri externe:

6.1.1. Volatilitatea mediului geopolitic și economic

Majoritatea companiilor aeriene sunt vulnerabile la factori externi, cum ar fi tensiunea politică și conjuncturile economice. În cazul sectorului aviației comerciale, stabilitatea politică și creșterea economică susținută reprezintă factori majori care determină creșterea pe termen lung a traficului aerian, pe când instabilitatea și turbulențele de pe piețele financiare generează scăderea acestuia. Sursele instabilității pot fi însă multiple, precum: impunerea unor măsuri protecționiste, apariția unor conflicte etnice/religioase, tranziția de la democrație la autoritarism, cooperarea internațională ori intervențiile statale etc.

Ceea ce a afectat cel mai mult transportul aerian în anul 2020 și în prima parte a anului 2021 a fost însă pandemia COVID-19 care s-a dovedit a fi nu doar o criză globală a sănătății, ci și o criză economică globală.

Măsurile de protecție sanitară și restricțiile de călătorie introduse de statele membre ale UE și de țările terțe ca urmare a pandemiei au redus drastic cererea și încrederea consumatorilor în transportul aerian de pasageri, determinând o reducere record și de durată a traficului aerian în Uniunea Europeană. Numărul zborurilor operate în spațiul european a scăzut cu până la 90% în martie-aprilie 2020 comparativ cu aceeași perioadă a anului 2019.

În fața pandemiei de COVID-19, numeroase țări au răspuns prin introducerea de interdicții de zbor și restricții de călătorie, unele din acestea menținându-se și în cursul anului 2021, ceea ce a avut un impact major asupra traficului aerian internațional, aceste restricții conducând la o diminuare drastică a cererii la un nivel la care majoritatea rutelor nu au mai putut fi operate în scop comercial.

Economia globală a continuat să se redreseze în anul 2021 în urma crizei, în ciuda cazurilor de COVID-19 în creștere. Îmbunătățirea activității economice a fost asociată istoric cu existența unei cereri semnificative pentru călătoriile cu avionul. Astfel, pe măsură ce consumatorii devin din ce în ce mai puțin îngrijorați de situația lor financiară, crește și disponibilitatea acestora de a călători cu avionul.

Revenirea activității economice la nivel global în anul 2021, pe măsura ridicării restricțiilor impuse de pandemie și a redeschiderii complete a economiilor, a antrenat însă creșterea alertă a cererii pentru gaze naturale, atât pentru generarea de energie electrică, cât și în scopuri industriale. Pe perioada verii, această situație a fost amplificată de cererea puternică pentru producția de energie electrică, pe fondul valurilor de căldură, concomitent cu reducerea producției din surse concurente (hidro și eoliene) și manifestarea unor constrângeri la nivelul ofertei, determinate de evenimente meteorologice extreme sau de lucrări de mentenanță prelungite (dată fiind amânarea unora dintre acestea din urmă în fazele acute ale pandemiei).

Pe piața europeană, un factor important al ascensiunii rapide a cotațiilor gazelor naturale (până la valori maxime istorice, spre deosebire de evoluțiile din alte regiuni) a fost unul de natură conjuncturală, reprezentat de nivelul redus al stocurilor (circa 77% în luna octombrie 2021, față de aproape 95% în luna corespunzătoare din anul precedent), cauzat de o iarnă prelungită, cu temperaturi sub media sezonieră. Efectul a fost accentuat de imposibilitatea refacerii stocurilor pe perioada verii, pe fondul livrării unor cantități limitate de gaze naturale de către principalii jucători, fie din cauze structurale (declinul natural al producției, tendința de renunțare la centralele care utilizează cărbune și restrângerea investițiilor în combustibili fosili în contextul procesului de decarbonizare, inițierea procedurilor de închidere a celui mai mare

câmp gazifer din Țările de Jos, principalul producător din UE, creșterea concurenței pentru gazul natural lichefiat din partea economiilor asiatice, ca urmare a planului de reducere a emisiilor de carbon), fie din cauze cu substrat geopolitic (dependența de importurile de gaze rusești și problemele de aprovizionare asociate). În același timp, un rol în creșterea cotațiilor a jucat și structura pieței europene, în care ponderea dominantă (80% în anul 2020) a revenit contractelor cu prețuri stabilite în funcție de raportul dintre cererea și oferta de gaze naturale (în detrimentul contractelor indexate la prețul petrolului), această trăsătură favorizând transmiterea mai rapidă a presiunilor specifice pieței.

În România, peisajul a fost relativ similar, cantitatea de gaze naturale din depozite fiind mult inferioară nivelului consemnat în anul anterior (circa 74% în luna octombrie 2021, comparativ cu 95% cu un an în urmă); în plus, și piața internă a fost caracterizată de un declin natural al producției, fapt care a antrenat majorarea importurilor în ultimii ani, crescând astfel expunerea la șocurile externe.

Fluctuațiile cotațiilor energiei electrice și ale gazelor naturale se transmit în rata inflației direct, prin prețurile plătite de consumatorii finali, dar și indirect, pe canalul costurilor de producție ale altor bunuri și servicii din coșul de consum.

În anul 2021 inflația anuală în România a ajuns la cel mai ridicat nivel din ultimul deceniu, respectiv de aproximativ 8%. Această evoluție se înscrie în tendința pronunțat ascendentă a dinamicii prețurilor de consum evidențiată pe plan global în anul 2021. Astfel, creșteri semnificative s-au consemnat, și în SUA, unde dinamica anuală din decembrie 2021 (7 %) s-a mărit cu 5,7 puncte procentuale față de nivelul de la finele anului 2020, precum și în zona euro, unde variația anuală a inflației a avansat puternic în teritoriul pozitiv (5 % la finele anului trecut, de la -0,3 la sută în ultima lună a anului 2020). Deși zona euro a început anul 2021 cu o inflație foarte scăzută, constrângerile la nivelul ofertei generate de pandemie, revirimentul cererii la nivel global și majorarea puternică a prețurilor produselor energetice au determinat o creștere pronunțată a inflației.

Deși creșterea inflației a fost influențată de factori multipli, precum funcționarea cu sincope a lanțurilor de producție și aprovizionare, creșterea cotațiilor materiilor prime, mai ales agroalimentare, recuperarea pierderilor din perioadele cele mai afectate de restricțiile destinate gestionării pandemiei, într-un context favorabil de cerere, susținut inclusiv de cererea reprimată, șocul de pe piața energiei se detașează ca principal factor explicativ. Dacă în prima parte a anului 2021 acesta a vizat cu precădere majorarea cotației țițeiului, în asociere cu redeschiderea economiilor, în cea de-a doua parte, determinantă – mai ales în Europa – a fost ascensiunea exponențială a prețurilor pentru energie electrică și gaze naturale. În spatele acestei evoluții se află majorarea cererii ca urmare a reluării graduale a activității, într-un

context marcat de o serie de constrângeri pe partea ofertei (iarna lungă din sezonul precedent, depozitele limitate de gaze naturale, producția mai scăzută din surse regenerabile etc.) și de accelerarea procesului de tranziție către economia verde (în special pe plan european). Având în vedere amploarea mișcărilor de preț pe acest segment, majoritatea statelor europene au recurs în această perioadă la diferite măsuri de protejare a consumatorilor, cu o durată limitată de implementare, menite să acopere în special perioada sezonului rece, când costul facturilor cu încălzirea este mai ridicat.

În acest context, evoluția consumului gospodăriilor populației, marcată deja de incertitudini privind perspectiva situației medicale, este anticipată a fi grevată de impactul asupra venitului disponibil al gospodăriilor populației provenind din creșteri ale prețurilor bunurilor energetice. Energia reprezintă o resursă indispensabilă desfășurării activității cotidiene, fie că este vorba de populație, fie că ne referim la operatorii economici. Astfel, creșterea amplă a prețurilor acesteia în perioada recentă pe plan european este de natură să se răsfrângă mai devreme sau mai târziu asupra dinamicii prețurilor de consum, majorarea generalizată a ratelor inflației la nivel comunitar putând semnala debutul unor astfel de ajustări. Totodată, creșterea prețurilor țițeiului și ale combustibililor pentru aviație în anul 2021 pe fondul redresării economice mai ample și al constrângerilor legate de aprovizionare, reprezintă aspecte de natură să exercite o presiune ascendentă asupra costurilor companiilor aeriene și să compenseze parțial efectele pozitive ale relansării călătoriilor aeriene din acest an pe unele piețe.

Deși la debutul crizei energetice, prevalau abordările care îi atribuiau un caracter temporar, succesiunea și magnitudinea creșterilor de preț înregistrate generează efecte asupra principalelor variabile macroeconomice cu o acțiune mai persistentă față de cea evaluată inițial, dimensiunea și multitudinea șocurilor produse pe piețele de energie reprezentând pe parcursul anului 2021 principala cauză a revizuirilor succesive ale prognozelor de inflație realizate de băncile centrale.

Pe de altă parte, organizarea în anul 2021 a Campionatului European de Fotbal 2020 al UEFA, cunoscut sub numele de EURO 2020, amânat de anul trecut din cauza blocajelor extinse din Europa legate de epidemia de COVID-19, a demonstrat faptul că evenimentele sportive majore pot fi catalizatori ai transportului aerian și că, odată ce restricțiile de călătorie sunt ridicate, oamenii sunt dornici să călătorească.

Potrivit IATA, în anul 2021 cererea globală de transport aerian de călători (RPK) a scăzut cu 58,4% față de anul 2019, deși a reprezentat o îmbunătățire față de anul 2020, când RPK-urile au scăzut cu 65,8% față de anul 2019. Această tendință semnifică faptul că în anul 2021 a existat totuși o creștere a încrederii pasagerilor în transportul aerian și a dorinței de a călători. Provocarea pentru anul 2022 este de a consolida această încredere prin normalizarea

călătoriilor. Or, pentru a reface încrederea consumatorilor în transportul aerian de pasageri și revenirea la tiparele normale de călătorie, consumatorii au nevoie de previzibilitate și stabilitate.

Compania nu poate previziona toate efectele pe care o eventuală criză mondială le-ar avea asupra sa. Cu toate acestea, atât în anul 2020, cât și în prima jumătate a anului 2021, conducerea TAROM a dus o politică pro-activă, de identificare a măsurilor necesare menținerii sustenabilității companiei chiar și în condiţii de piață dificile.

6.1.2. Concurenţa

Aviația europeană se confruntă cu noi provocări în materie de competitivitate, pe o piață mondială care evoluează rapid, în special ca rezultat al deplasării centrului de greutate al creșterii economice către est. Concurenții nou-apăruți beneficiază de pe urma creșterii economice rapide din întreaga regiune, în special din Asia, precum și de pe urma faptului că aviația devine un element strategic în cadrul politicilor de dezvoltare economică ale țărilor lor de origine.

Deoarece TAROM operează o reţea de rute în principal europene, majoritar scurt şi mediu curier, distanţa medie de operare fiind de aproximativ 1.200 km, compania concurează cu toate categoriile de operatori existenţi în piaţă, şi anume: „low cost", „legacy", subsidiarele low cost ale companiilor de tip legacy, companii de nişă.

Astfel, TAROM trebuie să facă față unei concurenţe acerbe, în principal din partea competitorilor de tip low cost, care practică tarife modice, în ciuda pierderilor financiare, doar în scopul majorării cotelor de piață.

6.1.3. Riscul fluctuaţiilor de curs valutar

Având în vedere că o mare parte din veniturile companiei sunt încasate într-o varietate de valute, acestea o fac vulnerabilă la fluctuațiile cursului de schimb valutar. În politica sa, compania este afectată de evoluţia pieţelor valutare, respectiv: EUR/USD, EUR/GBP, EUR/RON, USD/RON. Politica de preţuri a companiei este focalizată, în principal, pe moneda EUR, însă din activitatea de operare rezultă obligaţii şi în alte monede, rata de schimb valutar putând afecta rezultatele.

Expunerea companiei la riscul valutar a fost nesemnificativă în anul 2021, riscul fiind considerat tolerabil.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

6.1.4. Riscul unor atacuri cibernetice

Amenințările cibernetice se află într-o continuă evoluție, supunând sistemele și rețelele informaționale și operaționale la riscuri care pot produce pagube semnificative în toate sectoarele industriale, publice și guvernamentale, la nivel mondial.

Securitatea cibernetică în aviația civilă este un domeniu complex, care se întinde în toate ariile de activitate unde sunt prezente tehnologii (electronice – informaționale și operaționale). Așa cum menționează și ICAO în Strategia globală de securitate cibernetică adoptată în octombrie 2019 și în Rezoluția A40-10, securitatea cibernetică are aplicabilitate pe orizontală, atât în zona securității aeronautice, cât și a siguranței aviației civile, respectiv în domeniul operațiunilor, facilităților, managementului și administrării ș.a.

Astfel, sectorul aviației civile depinde din ce în ce mai mult de disponibilitatea sistemelor de tehnologie a informațiilor și a comunicațiilor, precum și de integritatea și confidențialitatea datelor. Amenințarea reprezentată de posibile incidente cibernetice pentru aviația civilă este în continuă evoluție, cele mai multe dintre acestea fiind rău intenționate, cu consecințe asupra continuității activității ori asupra furtului de informații din motive politice, financiare sau de altă natură.

Opinia ICAO este aceea că securitatea cibernetică ar trebui să fie inclusă în sistemele de supraveghere a securității și siguranței aviației dintr-un stat, ca parte a unui cadru cuprinzător de gestionare a riscurilor.

Gestionarea riscurilor de securitate cibernetică în sectorul aviației trebuie să se bazeze pe dezvoltarea unei abordări ample, capabile să prezică riscurile cibernetice pentru ecosistemul aviației, identificarea și implementarea controalelor adecvate pentru a preveni riscurile cibernetice, capacitatea de a monitoriza/detecta atacurile și capacitatea de răspuns și de recuperare după atacuri reușite.

Cu toate că în ultimele decenii, tehnologia a făcut progrese uriașe, care au fost implementate și în sectorul aviației, revoluționând călătoriile, facilitând călătoria non-stop pe continente, oferind facilități pasagerilor aerieni ca niciodată (acces la Internet, acces GSM, divertisment în zbor), transferuri perfecte pentru pasagerii care tranzitează între țări, pe de altă parte, acest confort nu a venit fără setul său de riscuri care au apărut din cauza vulnerabilităților inerente și a amenințărilor cunoscute pe care aceste sisteme le posedă. Astfel, utilizarea sistemelor informatice la bord și off-board, a sistemelor de navigație și a rețelelor de date, a dus la creșterea amenințărilor cu privire la atacurile cibernetice și încălcarea securității/confidențialității datelor, principalele tipuri de amenințări cibernetice cu care se confruntă sectorul aviației fiind:

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

✓ Atacurile phishing: acestea reprezintă, în primul rând, o etapă prealabilă către un atac rău intenționat complet orientat către o companie. Obiectivul principal constă în obținerea datelor de identificare ale utilizatorilor prin tehnici de inginerie socială și infiltrarea în sistemul unei companii pentru a planta și lansa amenințări persistente avansate. O serie de organizații, inclusiv aeroporturi, au fost victime ale unor astfel de atacuri.

✓ Atacurile bazate pe Wi-Fi: Dacă nu sunt asigurate în mod adecvat, sistemele Wi-Fi tradiționale disponibile la bordul unei aeronave sunt vulnerabile, astfel încât ar putea fi folosite pentru accesul neautorizat la echipamentele avionice de la bord ori pentru a perturba sau modifica comunicațiile prin satelit. De exemplu, un cod infiltrat în sistemul unui avion ar putea să anuleze setările de securitate, ducând la rezultate dezastruoase, precum deturnarea și/sau prăbușirea unei aeronave etc.

✓ Atacurile DDoS (Distributed Denial-of-Service) și botnet: apar atunci când un hacker trimite un aflux mare de trafic către o rețea sau server pentru a copleși sistemul și pentru a-i perturba capacitatea de operare. Hackerii utilizează rețele bot din rețelele compromise pentru a se infiltra în sisteme critice, precum controlul traficului aerian ori rezervarea biletelor online, ceea ce duce la blocarea platformei. Atacatorii pot cere, de asemenea, o sumă de răscumpărare de la autorități pentru a preveni întreruperea sistemelor de control și gestionare a zborului.

✓ Atacurile de bruiere: pot avea consecințe grave, deoarece hackerii compromit acuratețea datelor furnizate conducerii aeronavei, cum ar fi viteza aeronavei, locația, direcția, existența unor aeroporturi sau aeronave în apropiere etc.

✓ Deturnarea de la distanță: breșele/defectele de securitate ale tehnologiilor de comunicații utilizate în industria aeriană permit hackerilor să atace/controleze de la distanță sistemele de zbor și de la bord, pentru a le permite să atace alte sisteme critice, precum comenzile de zbor, receptoarele de navigație, sistemele de supraveghere, afișajele aeronavelor și altele.

✓ BYOD (bring your own device): Sistemele actuale de divertisment în zbor permit pasagerilor să-și vizioneze propriile videoclipuri prin intermediul USB-urilor. Cu excepția cazului în care sunt protejate în mod adecvat, pasagerii rău intenționați ar putea utiliza USB-urile pentru a infiltra programe/amenințări persistente avansate în sistemele de divertisment din zbor, cu consecințe dezastruoase. Astfel, informațiile despre zbor furnizate pe IFE (in-flight entertainment) ar putea fi falsificate sau denaturate pentru a crea haos/panică printre pasageri.

În concluzie, compania ar trebui să-și dezvolte, în primul rând, capabilități „predictive", care să-i permită să învețe din evenimente externe și să anticipeze tipurile de atac la care ar putea fi expuse sistemele sale informatice. Totodată, capacitatea de a detecta atacurile cibernetice din timp este esențială pentru companie, iar capacitatea de răspuns și de recuperare după atacuri

reușite sunt necesare atât pentru a investiga și remedia problemele descoperite, cât și pentru a recomanda noi măsuri preventive.

Prin urmare, după analiza tipurilor de amenințări cibernetice, compania trebuie să-și stabilească o cultură de securitate cibernetică și să dezvolte strategii de atenuare/prevenire a riscurilor cibernetice.

6.1.5. Riscul fluctuației de personal din industria aviatică

Datorită afluxului de noi tehnologii și procese, dar și necesității reducerii costurilor, companiile din industria aviației necesită, poate mai mult decât orice alte industrii, o forță de muncă talentată, angajată și din ce în ce mai specializată. Astfel, din cauza naturii extrem de specializate a industriei, companiile aeriene trebuie să angajeze și să păstreze personalul calificat necesar efectuării unor procese critice, proprii industriei aviatice. TAROM a reușit să mențină până în acest moment o forță de muncă specializată și bine pregătită. Cu toate acestea, încă din anul 2020, din cauza restricțiilor de zbor impuse de unele state ca urmare a răspândirii COVID – 19, companiile aeriene au fost nevoite să ia măsuri fie de trimitere în șomaj tehnic a unei părți din personalul aeronautic civil navigat și/sau din personalul aeronautic tehnic ne-navigant, fie de concediere a acestora, ceea ce a condus la înregistrarea unui surplus pe piața forței de muncă pentru aceste categorii de personal.

6.1.6. Riscurile strategice

Acestea se referă la riscurile identificate care ar putea avea un impact substanţial şi o probabilitate ridicată de manifestare, şi care afectează scopurile pe termen mediu și lung, precum și obiectivele companiei, cuprinzând:

- riscurile politice (precum eșecul îndeplinirii politicii guvernamentale, schimbări legislative frecvente);
- riscul unor atacuri teroriste, impunerea de interdicții ale unei țări asupra alteia, războaie și dezastre naturale;
- riscul de închidere neașteptată a unor rute.

Aceste riscuri sunt imposibil de prezis, considerent pentru care compania încearcă tratarea acestor tipuri de risc prin implementarea unor instrumente de control intern managerial capabile să mențină riscurile în limite acceptabile.

6.1.7. Riscul apariției unor epidemii la nivel global (pandemii)

Epidemiile apar în mod constant în rândul populațiilor ca urmare a expunerilor la mediu, alimente contaminate, a răspândirii interumane sau prin alte căi. Orice epidemie majoră,

indiferent de cauzele care o provoacă (eveniment natural sau intenționat etc.) poate genera morbidități sau mortalitate crescute care să necesite un răspuns imediat din partea autorităților publice, precum și o intervenție coordonată de sănătate publică. Aeronavele și aeroporturile pot reprezenta căi susceptibile de introducere și/sau răspândire a unor a boli transmisibile în țară.

În astfel de situații, în vederea atenuării eficiente a riscurilor și asigurării respectării cerințelor naționale de sănătate publică, este posibilă impunerea de către autoritățile naționale a unor restricții de circulație, transpuse în acțiuni de suspendare a unor zboruri, cu impact asupra activității operatorilor aerieni și aeroporturilor, precum și a unor măsuri de protecție a sănătății și siguranței pasagerilor, echipajelor și a altor categorii de angajați (personal aeroportuar, agenți de handling etc.), cu menținerea corespunzătoare a siguranței și securității zborurilor.

Pandemia COVID-19 a reprezentat un șoc de proporții istorice pentru economiile Europei. Astfel, economia UE s-a contractat cu 6,1 %, iar economia zonei euro cu 6,6 % în anul 2020. Deși, în general, întreprinderile și consumatorii s-au adaptat pentru a face față mai bine măsurilor de izolare, unele sectoare, cum ar fi HoReCa, au avut în continuare de suferit și în anul 2021.

Cu toate acestea, industria aviatică europeană a început să-și revină treptat în anul 2021, după impactul catastrofal al pandemiei din anul 2020. Vaccinarea în masă și introducerea certificatului digital COVID al UE au contribuit la o puternică revenire a traficului aerian în timpul verii care a rezistat în pofida apariției variantei Omicron și a creșterii nivelului de infecție, dovedind rezistența sectorului aviatic la intrarea în anul 2022.

Disponibilitatea pasagerilor de a călători a rămas totuși puternică în anul 2021, însă restricțiile de călătorie internaționale ridicate și cazurile de COVID-19 în creștere în unele regiuni au reprezentat un risc pentru continuarea relansării transportului aerian.

Cu toate acestea, în ciuda evoluțiilor pozitive menționate mai sus, în anul 2021 au existat provocări semnificative. Astfel, numărul de cazuri de COVID-19 a crescut în multe regiuni pe fondul răspândirii unor variante mai contagioase a virusului SARS-CoV-2, cum ar fi variantele Delta sau Omicron. Noi focare de virus au apărut chiar și în țările în care pandemia părea să fi fost în mare parte sub control, precum China sau Australia. Astfel, restricțiile de călătorie rezultate au inversat rapid evoluția pozitivă a cererii și a capacităților de transport aerian în aceste țări, arătând cât de fragilă este redresarea transportului aerian pe fondul incertitudinii generate de pandemie.

Pe de altă parte, o altă provocare a reprezentat-o ritmul lent al lansării vaccinurilor la nivel global. Deși administrarea vaccinurilor a luat avânt în S.U.A. și în Europa, permițând piețelor să

MOORE
22. AUG. 2022

se redeschidă, în multe economii emergente livrările de vaccinuri au rămas încă restrânse, sporind riscul apariției unor noi focare.

În anul 2020 a fost dificil să se facă predicții stabile privind evoluția nivelurilor de trafic aerian. EUROCONTROL a emis totuși în luna iunie 2021 un nou set de scenarii de trafic, ce detaliază evoluția lunară pentru perioada de până în luna decembrie 2021, pe baza progreselor ce vor fi înregistrate în domeniul vaccinurilor și relaxarea măsurilor de stat privind călătoriile neesențiale. Acestea au înlocuite în luna octombrie 2021 cu următoarele scenarii de recuperare a traficului aerian, care vizează perioada 2021 – 2027:

Primul scenariu - **„High scenario"** - estimează o revenire a traficului aerian de pasageri la nivelurile din anul 2019 până la jumătatea anului 2023, presupunând că vor fi îndeplinite următoarele condiții:

- vaccinarea își va dovedi eficiența atât în Europa, cât și în întreaga lume;
- vaccinurile vor fi eficiente împotriva tuturor variantelor virusului;
- program eficient de testare, izolare și carantinare;
- mai puține restricții de călătorie;
- abordare coordonare interregional;
- reluări treptate ale unor zboruri pe distanțe lungi;
- creștere a încrederii pasagerilor;
- revenire mai rapidă a călătoriilor de afaceri;
- exces de economii/creștere a cererii;
- aeroporturile vor avea capacitatea de a reveni la nivelul din anul 2019.

Cel de-al doilea scenariu, respectiv scenariul de bază - **„Baseline scenario"** -, estimează o revenire a traficului aerian de pasageri la nivelurile din 2019 până la sfârșitul anului 2023, presupunând că vor fi îndeplinite următoarele condiții:

- prin vaccinare se va atinge nivelul de imunitate colectivă din Europa;
- vaccinurile vor fi eficiente împotriva tuturor variantelor virusului;
- program eficient de testare, izolare și carantinare,
- relaxare europeană coordonată a restricțiilor de călătorie;
- reluare treptată a unor zboruri pe distanțe lungi;
- creștere a încrederii pasagerilor;
- exces de economii/creștere a cererii;
- călătoriile de afaceri vor reveni la nivelurile de dinainte de COVID-19 în anul 2023;
- aeroporturile vor avea capacitatea de a reveni la nivelul din anul 2019.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Cel de-al treilea scenariu – **„Low scenario"** - estimează o revenire a traficului aerian de pasageri la nivelurile din 2019 după anul 2027, presupunând că vor fi îndeplinite următoarele condiţii:

- o absorbţie dispersată a vaccinului;
- nevoia de vaccinuri actualizate;
- reintroducerea frecventă a interdicţiilor şi a obligativităţii purtării măştilor;
- numeroase restricţii de călătorie;
- abordare europeană coordonată;
- reluarea zborurilor pe distanţe lungi după sfârşitul anului 2022;
- revenirea cererii pentru 60-70% dintre călători, restul fiind reticenţi la zboruri;
- scăderea permanentă a tendinţei de a zbura;
- constrângeri privind protecţia mediului;
- dificultăţi de funcţionare a aeroporturilor ca înainte de COVID-19.

Toate previziunile comportă însă un grad ridicat de incertitudine. Astfel, deşi s-a estimat continuarea ameliorării traficului aerian în cea de-a doua parte a anului 2020 ca urmare a ridicării restricţiilor, un al doilea val de cazuri, aşa cum s-a produs în Republica Populară Chineză şi în diverse alte state din Uniunea Europeană, a determinat o nouă scădere a traficului aerian.

Apariţia pandemiei COVID–19 la începutul anului 2020 şi efectele pe care măsurile luate de către autorităţile publice în vederea prevenirii răspândirii COVID-19 şi gestionării corespunzătoare a consecinţelor acestei pandemii, au dovedit faptul că TAROM nu a putut previziona toate efectele pe care o eventuală epidemie/pandemie le-ar putea avea asupra activităţii acesteia.

6.1.8. Riscul de lichiditate

Până la apariţia şi răspândirea COVID-19, aviaţia a cunoscut o expansiune puternică, datorată în special companiilor aeriene low-cost care au reuşit să contribuie la creşterea cererii de zboruri.

Chiar dacă o evaluare completă a impactului pandemiei asupra companiilor aeriene este greu de realizat, este totuşi cert că operatorii din acest segment au avut cel mai mare risc de lichiditate în anul 2020, risc care s-a menţinut însă şi în anul 2021. Marii operatori aerieni din industria aviatică europeană şi mondială şi-au redus drastic activitatea, concentrându-se pe operaţiuni de reducere a costurilor şi asigurarea supravieţuirii pentru a putea beneficia de perioada de relansare ce va veni după criză.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Cu excepția Alitalia (care oricum, a fost înlocuită rapid de o altă companie aeriană succesoare, ITA Airways), în anul 2021 nu au fost înregistrate falimente ale companiilor aeriene, în ciuda previziunilor sumbre cu privire la acest aspect. Cu toate acestea, situația companiilor aeriene din Europa a rămas în continuare foarte dificilă, în special pentru acei transportatori care nu au primit ajutoare de stat, pierderile totale cauzate de pandemie continuând să aibă un impact puternic asupra veniturilor și bilanțurilor acestora.

Transportatorii aerieni mari pot depăşi această situaţie mai uşor, deoarece au sprijinul guvernelor şi pentru că pot face restructurări în cadrul proceselor. Chiar şi aşa, și pentru aceștia a rămas o mare provocare găsirea modalităţii de a face pasagerii să se simtă în siguranţă în timpul zborului.

Veniturile operatorilor aerieni au înregistrat o scădere puternică în anul 2020 faţă de nivelul planificat, aceștia acumulând şi datorii către pasagerii cărora le-au fost anulate zborurile, dar şi către furnizori. După perioada de izolare/carantină, companiile au reluat zborurile, cu campanii de reduceri ale biletelor şi investiţii în măsuri de igienă pentru a asigura sănătatea şi siguranţa clienţilor şi ale echipajului. Deşi companiile şi-au reluat activitatea, modalităţile de recuperare au fost încă greu de stabilit, deoarece statele continuă să ridice sau să impună măsuri de călătorie.

De exemplu, reducerea traficului aerian de pasageri în primul trimestru al anului 2021, față de cel preconizat, a generat o diminuare a lichidităților companiilor aeriene europene la a o rată similară celei înregistrată în trimestrul IV 2020. Mai mult decât atât, scăderea traficului aerian și a veniturilor transportatorilor aerieni au condus la presiuni severe de lichiditate nu doar pentru aceștia, ci și pentru furnizorii acestora, punând în discuție viabilitatea financiară a industriei aviatice și amenințând milioane de locuri de muncă. Același impact în cascadă a fost, de asemenea, resimțit și pe piețele turistice la nivel global, având în vedere că peste 50% din turiștii internaționali au folosit anterior călătoriile cu avionul.

Înlăturarea riscului de lichiditate al companiei presupune manevrarea fluxurilor financiare pentru acoperirea necesarului dintre venituri şi cheltuieli. Soluţionarea crizei pe termen scurt poate consta în majorarea intrărilor de mijloace băneşti prin creșterea veniturilor sau în micşorarea ieşirilor de mijloace băneşti prin minimizarea cheltuielilor. În acest sens, compania poate întreprinde acțiuni precum:

- ✓ diminuarea radicală şi cât mai rapidă a cheltuielilor ineficiente;
- ✓ obţinerea de termene suplimentare de plată din partea furnizorilor, obținerea de împrumuturi pe termen scurt, obținerea unor facilități fiscale;
- ✓ vânzarea sau închirierea unor active;

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

✓ identificarea altor surse de venit precum: extinderea activităţii de transport aerian de mărfuri şi poştă, extinderea transportului aerian prin curse charter, executarea pentru terţi a unor lucrări de întreţinere a aeronavelor sau a unor lucrări de reparaţii ale componentelor etc.

6.2. RISCURI INTERNE

Sursele interne de risc reprezintă rezultatul unor evenimente apărute în interiorul TAROM. Aceste surse de risc pot fi controlate. În această categorie se pot distinge riscurile de utilizare a echipamentelor, riscurile cu forţa de muncă sau riscurile asociate managementului organizaţional. Aceste riscuri pot fi prevenite prin simpla eliminare a surselor care le produc, lucru posibil datorită faptului că sunt generate de activitatea companiei. În urma analizelor efectuate, principalele categorii de surse interne de riscuri identificate de companie vizează:

✓ lipsa personalului specializat în anumite structuri și a unei strategii de resurse umane, imposibilitatea asigurării unei pregătiri profesionale adecvate, eficiența scăzută a forței de muncă datorată, în principal, nemotivării salariale, precum și a condițiilor de muncă; lipsa unei dimensionări corecte a resursei umane raportată la flota TAROM, precum și la numărul de pasageri transportați;

✓ infrastructura IT învechită, atât fizic, cât și moral, aflată inclusiv în starea de depășire a suportului producătorului, care poate conduce la apariția întreruperilor/blocării activității utilizatorilor, precum și la accesul neautorizat în sistemele TAROM;

✓ slăbirea poziţiei TAROM pe anumite pieţe din cauza întârzierii implementării unor măsuri de eficientizare şi de îmbunătăţire a produsului oferit ori utilizării unor canale de vânzări ineficiente (costisitoare, vânzare preponderent prin agenții insuficient tehnologizate);

✓ flota eterogenă și uzată atât din punct de vedere tehnic, cât și moral;

✓ cota mică a veniturilor provenite din activități neoperaționale;

✓ presiuni din partea sindicatelor;

✓ capitalizarea insuficientă, investiții insuficiente și lipsa de stabilitate financiară;

✓ gestionarea ineficientă a problemelor de ordin tehnic care determină întârzieri în operare;

✓ plata unor despăgubiri către pasageri.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Datele din Raportul Administratorilor pe anul 2021 sunt prezentate in conformitate cu Raportarile Contabile întocmite în conformitate cu Reglementările contabile conforme cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiară-IFRS.

Prezentul RAPORT a fost întocmit de către membrii Consiliului de Administraţie al Companiei Naţionale de Transporturi Aeriene Romane, în conformitate cu dispoziţiile Art. 55 din Ordonanţa de urgenţă nr. 109/2011 privind guvernanţa corporativă a întreprinderilor publice şi este prezentat Adunării Generale a Acţionarilor.

Consiliul de Administraţie al Companiei Naţionale de Transporturi Aeriene Romane TAROM S.A. la data de 31.12.2021

Preşedintele administrator provizoriu, Consiliului de Administraţie
George Florin Rotaru

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

BUGETUL DE VENITURI ŞI CHELTUIELI RECTIFICAT pe anul 2021

Execuţia bugetară REALIZAT 2021

mii lei

				INDICATORI	Nr. rd.	Buget 2021 rectificat cf Ordin nr. 1542/2021	Realizat 2021	% 6= 5/4x100
0	1			2	3	4	5	6
I.				VENITURI TOTALE (Rd.1=Rd.2+Rd.5)	1	958.389,34	886.884,11	92,54
	1			Venituri totale din exploatare, din care:	2	830.874,46	760.452,23	91,52
			a)	subvenţii, cf. prevederilor legale in vigoare	3			
			b)	transferuri, cf. prevederilor legale in vigoare	4			
			c)	somaj tehnic acordat in conformitate cu OUG 30 cu modificarile OUG 32/2020	4.1	2.898,67	2.893,60	99,82
	2			Venituri financiare	5	127.514,88	126.431,89	99,15
II				CHELTUIELI TOTALE (Rd.6=Rd.7+Rd.19)	6	1.357.899,24	1.230.095,73	90,59
	1			Cheltuieli de exploatare, (Rd. 7= Rd.8+ Rd.9+ Rd.10+ Rd.18) din care:	7	1.163.504,66	1.031.269,06	88,63
		A.		cheltuieli cu bunuri si servicii	8	584.207,24	579.141,29	99,13
		B.		cheltuieli cu impozite, taxe si vărsăminte asimilate	9	858,35	699,98	81,55
		C.		cheltuieli cu personalul, (Rd.10=Rd.11+Rd.14+Rd.16+Rd17) din care:	10	155.166,79	133.417,79	85,98
			C0	Cheltuieli de natură salarială (Rd.11=Rd.12+Rd.13)	11	121.476,52	116.780,07	96,13
			C1	ch. cu salariile	12	119.842,93	115.142,04	96,08
			C2	bonusuri	13	1.633,58	1.638,03	100,27
			C3	alte cheltuieli cu personalul, din care:	14	22.162,04	3.950,49	17,83
				cheltuieli cu plăţi compensatorii aferente disponibilizărilor de personal	15	15.981,87	9.652,77	60,40
			C4	Cheltuieli aferente contractului de mandat si a altor organe de conducere si control, comisii si comitete	16	1.958,54	1.987,60	101,48
			C5	Cheltuieli cu contribuţiile datorate de angajator	17	9.569,69	10.699,64	111,81
		D.		alte cheltuieli de exploatare	18	423.272,29	318.010,00	75,13
	2			Cheltuieli financiare	19	194.394,58	198.826,68	102,28
III				REZULTATUL BRUT (profit/pierdere) (Rd. 20=Rd.1- Rd.6)	20	-399.509,90	-343.211,62	85,91
IV	1			IMPOZIT PE PROFIT CURENT	21			
	2			IMPOZIT PE PROFIT AMÂNAT	22	38.521,86	13.947,24	36,21
	3			VENITURI DIN IMPOZITUL PE PROFIT AMÂNAT	23	41.035,56	29.555,42	72,02
	4			IMPOZITUL SPECIFIC UNOR ACTIVITATI	24			
	5			ALTE IMPOZITE NEPREZENTATE LA ELEMENTELE DE MAI SUS	25			
V				PROFITUL/ PIERDEREA NETĂ A PERIOADEI DE RAPORTARE (Rd. 26= Rd.20-Rd.21-Rd.22+Rd.23-Rd.24-Rd.25), din care:	26	-396.996,20	-327.603,45	82,52
	1			Rezerve legale	27			
	2			Alte rezerve reprezentând facilităţi fiscale prevăzute de lege	28			
	3			Acoperirea pierderilor contabile din anii precedenţi	29			
	4			Constituirea surselor proprii de finanţare pentru proiectele cofinanţate din împrumuturi externe, precum şi pentru constituirea surselor necesare rambursării ratelor de capital, plaţii dobânzilor, comisioanelor şi altor costuri aferente acestor împrumuturi	30			
	5			Alte repartizări prevăzute de lege	31			
	6			Profitul contabil rămas după deducerea sumelor de la Rd. 27, 28, 29, 30, 31 (Rd. 32= Rd.26-(Rd.27 la Rd. 31)>= 0)	32			
	7			Participarea salariaţilor la profit în limita a 10% din profitul net, dar nu mai mult de nivelul unui salariu de bază mediu lunar realizat la nivelul operatorului economic în exerciţiul financiar de referinţă	33			
	8			Minimim 50% vărsăminte la bugetul de stat sau local în cazul regiilor autonome, ori dividende cuvenite actionarilor, în cazul societăţilor/ companiilor naţionale şi societăţilor cu capital integral sau majoritar de stat, din care:	34			
		a)		- dividende cuvenite bugetului de stat	35			
		b)		- dividende cuvenite bugetului local	36			
		c)		- dividende cuvenite altor acţionari	37			
	9			Profitul nerepartizat pe destinaţiile prevăzute la Rd.33 - Rd.34 se repartizează la alte rezerve şi constituie sursă proprie de finanţare	38			

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

BUGETUL DE VENITURI ŞI CHELTUIELI RECTIFICAT pe anul 2021

Execuţia bugetară REALIZAT 2021

mii lei

			INDICATORI	Nr. rd.	Buget 2021 rectificat cf Ordin nr. 1542/2021	Realizat 2021	% 6= 5/4x100
0	1		2	3	4	5	6
VI			VENITURI DIN FONDURI EUROPENE	39			
VII			CHELTUIELI ELIGIBILE DIN FONDURI EUROPENE, din care	40			
		a)	cheltuieli materiale	41			
		b)	cheltuieli cu salariile	42			
		c)	cheltuieli privind prestarile de servicii	43			
		d)	cheltuieli cu reclama si publicitate	44			
		e)	alte cheltuieli	45			
VIII			SURSE DE FINANŢARE A INVESTIŢIILOR, din care:	46	41.070,82	19.140,34	46,60
	1		Alocaţii de la buget	47			
			alocaţii bugetare aferente plăţii angajamentelor din anii anteriori	48			
IX			CHELTUIELI PENTRU INVESTIŢII	49	41.070,82	19.140,34	46,60
X			DATE DE FUNDAMENTARE				
	1		Nr. de personal prognozat la finele anului *(conf. IFRS)*	50	1.320	1.305	98,86
	2		Nr.mediu de salariaţi total *(conf. IFRS)*	51	1.118	1.144	102,33
	3		Câştigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială *)	52	9.035,38	8.487,49	93,94
	4		Câştigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială, recalculat cf. Legii anuale a bugetului de stat **)	53	9.035,38	8.487,49	93,94
	5		Productivitatea muncii în unităţi valorice pe total personal mediu (mii lei/persoană) (rd. 2/rd.51)	54	743,18	664,73	89,44
	6		Productivitatea muncii în unităţi valorice pe total personal mediu recalculata cf. Legii anuale a bugetului de stat	55	740,59	662,20	89,42
	7		Productivitatea muncii în unităţi fizice pe total personal mediu (cantitate produse finite/ persoană)	56			
	8		Cheltuieli totale la 1000 lei venituri totale (Rd. 57= (Rd.6/Rd.1)x1000)	57	1.416,86	1.386,99	97,89
	9		Plăţi restante	58	225.537,12	231.962,52	102,85
	10		Creanţe restante	59	3.920,35	33.824,09	862,78

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Detalierea indicatorilor economico-financiari prevăzuţi în bugetul de venituri şi Execuţia bugetară REALIZAT 2021

mii lei

				INDICATORI	Nr. rd.	Buget 2021 rectificat cf Ordin nr. 1542/2021	Realizat 2021	% R21/B21
0	1			2	3	4	5	6=5/4*100
I.				**VENITURI TOTALE (Rd.1=Rd.2+Rd.22)**	1	**958.389,34**	**886.884,11**	**92,54**
	1			**Venituri totale din exploatare (Rd.2=Rd.3+Rd.8+Rd.9+Rd.12+Rd.13+Rd.14), din care:**	2	**830.874,46**	**760.452,23**	**91,52**
		a)		din producţia vândută (Rd.3=Rd.4+Rd.5+Rd.6+Rd.7), din care:	3	671.856,80	668.351,83	99,48
			a1)	din vânzarea produselor	4			
			a2)	din servicii prestate	5	667.974,50	663.263,07	99,29
			a3)	din redevenţe şi chirii	6	1.663,61	1.590,63	95,61
			a4)	alte venituri	7	2.218,69	3.498,13	157,67
		b)		din vânzarea mărfurilor	8	394,06	351,70	89,25
		c)		din subvenţii şi transferuri de exploatare aferente cifrei de afaceri nete (Rd.9=Rd.10+Rd.11+Rd.11.1), din care:	9	2.898,67	2.893,60	99,82
			c1	subvenţii, cf. prevederilor legale în vigoare	10			
			c2	transferuri, cf. prevederilor legale în vigoare	11			
			c3	somaj tehnic acordat in conformitate cu OUG 30 cu modificarile OUG 32/2020	11.1	2.898,67	2.893,60	99,82
		d)		din producţia de imobilizări	12	1.017,04	872,67	85,81
		e)		venituri aferente costului producţiei în curs de execuţie	13			
		f)		alte venituri din exploatare (Rd.15+Rd.16+Rd.19+Rd.20+Rd.21), din care:	14	154.707,89	87.982,43	56,87
			f1)	din amenzi şi penalităţi	15	4.471,29	4.919,55	110,03
			f2)	din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital (Rd.16=Rd.17+Rd.18), din care:	16	72.714,60	0,00	0,00
				- active corporale	17	72.714,60	0,00	0,00
				- active necorporale	18			
			f3)	din subvenţii pentru investiţii	19	979,26	768,03	78,43
			f4)	din valorificarea certificatelor CO2	20			
			f5)	alte venituri, din care:	21	76.542,73	82.294,84	107,51
				-venituri din reevaluarea imobilizarilor	21.1	3.725,87	33.752,84	905,90
	2			**Venituri financiare (Rd.22=Rd.23+Rd.24+Rd.25+Rd.26+Rd.27), din care:**	22	**127.514,88**	**126.431,89**	**99,15**
		a)		din imobilizări financiare	23	361,03	361,03	100,00
		b)		din investiţii financiare	24			
		c)		din diferenţe de curs	25	99.757,82	103.441,93	103,69
		d)		din dobânzi	26	28,10	35,87	127,66
		e)		alte venituri financiare	27	27.367,93	22.593,06	82,55
II				**CHELTUIELI TOTALE (Rd.28=Rd.29+Rd.130)**	28	**1.357.899,24**	**1.230.095,73**	**90,59**

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Anexa 2

Detalierea indicatorilor economico-financiari prevăzuţi în bugetul de venituri şi Execuţia bugetară REALIZAT 2021

mii lei

			INDICATORI	Nr. rd.	Buget 2021 rectificat cf Ordin nr. 1542/2021	Realizat 2021	% R21/B21
0	1		2	3	4	5	6=5/4*100
	1		**Cheltuieli de exploatare (Rd.29=Rd.30+Rd.78+Rd.85+Rd.113), din care:**	29	1.163.504,66	1.031.269,06	88,63
			A. Cheltuieli cu bunuri şi servicii (Rd.30=Rd.31+Rd.39+Rd 45), din care:	30	584.207,24	579.141,29	99,13
		A1	Cheltuieli privind stocurile(Rd.31=Rd.32+Rd.33+Rd.36+Rd.37+Rd.38), din care:	31	229.729,91	231.036,79	100,57
		a)	cheltuieli cu materiile prime	32			
		b)	cheltuieli cu materialele consumabile, din care:	33	225.437,32	227.069,65	100,72
			b1) cheltuieli cu piesele de schimb	34	6.731,57	7.714,46	114,60
			b2) cheltuieli cu combustibilii	35	197.350,64	197.772,41	100,21
		c)	cheltuieli privind materialele de natura obiectelor de inventar	36	1.797,46	1.510,44	84,03
		d)	cheltuieli privind energia şi apa	37	2.495,12	2.456,34	98,45
		e)	cheltuieli privind mărfurile	38	0,01	0,36	2.494,43
		A2	Cheltuieli privind serviciile executate de terţi (Rd.39=Rd.40+Rd.41+Rd.44), din care:	39	58.826,11	44.049,80	74,88
		a)	cheltuieli cu întreţinerea şi reparaţiile	40	40.117,18	31.900,83	79,52
		b)	cheltuieli privind chiriile (Rd.41=Rd.42+Rd.43) din care:	41	7.969,67	2.482,12	31,14
			b1) - către operatori cu capital integral/majoritar de stat	42	6.415,12	1.753,50	27,33
			b2) - către operatori cu capital privat	43	1.554,55	728,62	46,87
		c)	prime de asigurare	44	10.739,26	9.666,86	90,01
		A3	Cheltuieli cu alte servicii executate de terţi (Rd.45=Rd.46+Rd.47+Rd.49+Rd.56+Rd.61+Rd.62+Rd.66+Rd.67+Rd.68+Rd.77), din care:	45	295.651,21	304.054,69	102,84
		a)	cheltuieli cu colaboratorii	46			
		b)	cheltuieli privind comisioanele şi onorariul, din care:	47	16.550,96	17.701,30	106,95
			b1) cheltuieli privind consultanţa juridică	48	1.551,69	2.216,06	142,82
		c)	cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate (Rd.50+Rd.52), din care:	49	362,93	311,52	85,84
			c1) cheltuieli de protocol, din care:	50	6,83	7,07	103,55
			- tichete cadou potrivit Legii nr.193/2006, cu modificările ulterioare	51			
			c2) cheltuieli de reclamă şi publicitate, din care:	52	356,11	304,45	85,50
			- tichete cadou ptr. cheltuieli de reclamă şi publicitate, potrivit Legii nr.193/2006, cu modificările ulterioare	53			
			- tichete cadou ptr. campanii de marketing, studiul pieţei, promovarea pe pieţe existente sau noi, potrivit Legii nr.193/2006, cu modificările ulterioare	54			
			- ch.de promovare a produselor	55			
		d)	Ch. cu sponsorizarea, potrivit O.U.G. nr.2/2015	56			
			d1) ch.de sponsorizare in domeniul medical si sanatate	57			

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Detalierea indicatorilor economico-financiari prevăzuţi în bugetul de venituri şi Execuţia bugetară REALIZAT 2021

mii lei

			INDICATORI	Nr. rd.	Buget 2021 rectificat cf Ordin nr. 1542/2021	Realizat 2021	% R21/B21
0	1	2		3	4	5	6=5/4*100
		d2)	ch. de sponsorizare in domeniile educatie, invatamant, social si sport, din care:	58			
		d3)	- pentru cluburile sportive	59			
		d4)	ch. de sponsorizare pentru alte actiuni si activitati	60			
	e)		cheltuieli cu transportul de bunuri şi persoane	61	4.942,51	5.140,43	104,00
	f)		cheltuieli de deplasare, detaşare, transfer, din care:	62	23.698,55	23.188,63	97,85
			- cheltuieli cu diurna (rd.63=Rd.64+Rd.65), din care:	63	21.059,75	20.213,81	95,98
			-interna	64			
			-externa	65			
	g)		cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii	66	7.338,18	9.110,15	124,15
	h)		cheltuieli cu serviciile bancare şi asimilate	67	2.141,80	2.160,09	100,85
	i)		alte cheltuieli cu serviciile executate de terţi, din care:	68	4.769,60	4.527,60	94,93
		i1)	cheltuieli de asigurare şi pază	69	359,74	406,97	113,13
		i2)	cheltuieli privind întreţinerea şi funcţionarea tehnicii de calcul	70	1.131,89	860,08	75,99
		i3)	cheltuieli cu pregătirea profesională	71	3.172,03	3.154,67	99,45
		i4)	cheltuieli cu serviciile privind reevaluarea imobilizărilor corporale şi necorporale, din care:	72	105,88	105,89	100,01
			-aferente bunurilor de natura domeniului public	73			
		i5)	cheltuieli cu prestaţiile efectuate de filiale	74			
		i6)	cheltuieli privind recrutarea şi plasarea personalului de conducere cf. Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 109/2011	75			
		i7)	cheltuieli cu anunţurile privind licitaţiile şi alte anunţuri	76	0,06	0,00	0,00
	j)		alte cheltuieli	77	235.846,68	241.914,96	102,57
			B Cheltuieli cu impozite, taxe şi vărsăminte asimilate (Rd.78=Rd.79+Rd.80+Rd.81+Rd.82+Rd.83+Rd.84), din care:	78	858,35	699,98	81,55
	a)		ch. cu taxa pt.activitatea de exploatare a resurselor minerale	79			
	b)		ch. cu redevenţa pentru concesionarea bunurilor publice şi resursele minerale	80			
	c)		ch. cu taxa de licenţă	81			
	d)		ch. cu taxa de autorizare	82			
	e)		ch. cu taxa de mediu	83	1,89	17,92	949,48
	f)		cheltuieli cu alte taxe şi impozite	84	856,46	682,06	79,64
			C. Cheltuieli cu personalul (Rd.85=Rd.86+Rd.99+Rd.103+Rd.112), din care:	85	155.166,79	133.417,79	85,98
	C0		Cheltuieli de natură salarială (Rd.86=Rd.87+ Rd.91) *(cf.IFRS)*	86	121.476,52	116.780,07	96,13
	C1		Cheltuieli cu salariile totale (rd.87.1+ rd.90.1) *(cf.IFRS)*	87	119.842,93	115.142,04	96,08
	C1.1		Cheltuieli cu salariile(Rd.87.1=Rd.88+Rd.89+Rd.90), *(pt. personal cu contr indiv de muncă încheiat în ţară)* din care:	87.1	119.311,11	114.648,17	96,09

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Detalierea indicatorilor economico-financiari prevăzuţi în bugetul de venituri şi
Execuţia bugetară REALIZAT 2021

mii lei

		INDICATORI	Nr. rd.	Buget 2021 rectificat cf Ordin nr. 1542/2021	Realizat 2021	% R21/B21
0	1	2	3	4	5	6=5/4*100
		a) salarii de bază	88	94.415,39	90.211,83	95,55
		b) sporuri, prime şi alte bonificaţii aferente salariului de bază (conform CCM)	89	16.203,58	16.190,36	99,92
		c) alte bonificaţii (conform CCM)	90	8.692,14	8.245,98	94,87
	C1.2	Cheltuieli salarii angajati localnici agentii externe *(pt. personal cu contr. indiv de munca incheiat in strainatate)*	90.1	531,82	493,88	92,87
	C2	Bonusuri (Rd.91=Rd.92+Rd.95+Rd.95.1+Rd.96+Rd.97+ Rd.98), din care:	91	1.633,58	1.638,03	100,27
		a) cheltuieli sociale prevăzute la art.25 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal(*, cu modificările şi completările ulterioare, din care:	92	257,80	263,80	102,33
		- tichete de creşă, cf. Legii nr. 193/2006, cu modificările ulterioare;	93			
		- tichete cadou pentru cheltuieli sociale potrivit Legii nr. 193/2006, cu modificările ulterioare;	94			
		b) tichete de masă;	95	1.355,03	1.349,90	99,62
		b1) tichete de masa localnici	95.1	20,75	24,33	117,24
		c) vouchere de vacanţă;	96			
		d) ch. privind participarea salariaţilor la profitul obtinut în anul	97			
		e) alte cheltuieli conform CCM.	98			
	C3	Alte cheltuieli cu personalul (Rd. 99=Rd.100+Rd.101+Rd.102+Rd.102.1+Rd. 102.2+Rd.102.3), din care:	99	22.162,04	3.950,49	17,83
		a) ch. cu plăţile compensatorii aferente disponibilizărilor de personal (aferente pensionărilor şi restructurării) (Rd.100= Rd.100.1+Rd.100.2)	100	14.187,24	8.669,77	61,11
		a1) plăţi compensatorii aferente pensionărilor	100.1	9.176,10	4.488,30	48,91
		a2) plăţi compensatorii aferente restructurării	100.2	5.011,14	4.181,48	83,44
		b) ch. cu drepturile salariale cuvenite în baza unor hotărâri judecătoreşti	101	911,95	-7.688,77	-843,12
		c) cheltuieli de natură salarială aferente restructurarii, privatizarii, administrator special, alte comisii si comitete	102			
		d) Chelt. protectie sociala tratament si odihna personal licentiat-navigant si tehnic.	102.1	1.829,90	28,05	1,53
		e) alte cheltuieli salariale (concedii neefectuate, ş.a)	102.2	3.438,32	1.958,44	56,96
		f) alte cheltuieli personal compensatorii -angajaţi localnici agenţii externe	102.3	1.794,63	982,99	54,77
	C4	Cheltuieli aferente contractului de mandat si a altor organe de conducere si control, comisii si comitete(Rd.103=Rd.104+Rd.107+Rd.110+ Rd.111), din care:	103	1.958,54	1.987,60	101,48
		a) pentru directori/directorat	104	848,67	927,72	109,31
		-componenta fixă	105	848,67	927,72	109,31
		-componenta variabilă	106			
		b) pentru consiliul de administraţie/consiliul de supraveghere, din care:	107	1.109,87	1.059,87	95,50
		-componenta fixă	108	1.109,87	1.059,87	95,50
		-componenta variabilă	109			
		c) pentru cenzori	110			

Anexa 2

Detalierea indicatorilor economico-financiari prevăzuţi în bugetul de venituri şi Execuţia bugetară REALIZAT 2021

mii lei

				INDICATORI	Nr. rd.	Buget 2021 rectificat cf Ordin nr. 1542/2021	Realizat 2021	% R21/B21
0	1			2	3	4	5	6=5/4*100
				d) pentru alte comisii şi comitete constituite potrivit legii	111			
		C5		Cheltuieli cu contribuţiile datorate de angajator, din care:	112	9.569,69	10.699,64	111,81
				-cheltuieli cu impozite si contribuţii-angajaţi localnici agenţii externe	112.1	268,22	1.224,07	456,36
				D. Alte cheltuieli de exploatare (Rd.113=Rd.114+Rd.117+Rd.118+Rd.119+Rd.120+Rd.121), din care:	113	423.272,29	318.010,00	75,13
		a)		cheltuieli cu majorări şi penalităţi (Rd.114=Rd.115+Rd.116), din care:	114	1.108,21	11.504,54	1.038,12
				- către bugetul general consolidat	115			
				- către alţi creditori	116	1.108,21	11.504,54	1.038,12
		b)		cheltuieli privind activele imobilizate, din care:	117	92.090,89	-12.547,82	-13,63
				cheltuieli din reevaluarea imobilizarilor	117.1	22.000,00	-12.547,82	-57,04
		c)		cheltuieli aferente transferurilor pentru plata personalului	118			
		d)		alte cheltuieli	119	30.897,39	12.169,78	39,39
		e)		ch. cu amortizarea imobilizărilor corporale şi necorporale	120	221.145,05	210.389,57	95,14
		f)		ajustări şi deprecieri pentru pierdere de valoare şi provizioane (Rd.121=Rd.122-Rd.125), din care:	121	78.030,75	96.493,93	123,66
			f1)	cheltuieli privind ajustările şi provizioanele	122	112.135,53	114.111,52	101,76
			f1.1)	-provizioane privind participarea la profit a salariaţilor	123			
			f1.2)	- provizioane in legatura cu contractul de mandat	124			
			f2)	venituri din provizioane şi ajustări pentru depreciere sau pierderi de valoare, din care:	125	34.104,77	17.617,59	51,66
			f2.1)	din anularea provizioanelor (Rd.126=Rd.127+Rd.128+Rd.129), din care:	126	34.104,77	17.617,59	51,66
				- din participarea salariaţilor la profit	127			
				- din deprecierea imobilizărilor corporale şi a activelor circulante	128	17.604,44	17.617,59	100,07
				- venituri din alte provizioane	129	16.500,34	0,00	0,00
	2			**Cheltuieli financiare (Rd.130=Rd.131+Rd.134+Rd.137), din care:**	**130**	**194.394,58**	**198.826,68**	**102,28**
		a)		cheltuieli privind dobânzile, din care:	131	43.662,88	44.889,32	102,81
			a1)	aferente creditelor pentru investiţii	132			
			a2)	aferente creditelor pentru activitatea curentă	133	17.949,66	18.096,99	100,82
			a3)	aferente provizion pensii cf. aplicării IFRS	133.1	0,00	600,53	
			a4)	aferente contract leasing cf aplicării IFRS	133.2	25.713,22	26.191,80	101,86
		b)		cheltuieli din diferenţe de curs valutar, din care:	134	150.622,72	153.855,63	102,15
			b1)	aferente creditelor pentru investiţii	135			
			b2)	aferente creditelor pentru activitatea curentă	136			
		c)		alte cheltuieli financiare	137	108,98	81,73	75,00
III				**REZULTATUL BRUT (profit/pierdere) (rd.138=Rd.1-Rd.28)**	**138**	**-399.509,90**	**-343.211,62**	**85,91**
				venituri neimpozabile	139	34.104,77	209.101,302	613,11
				cheltuieli nedeductibile fiscal	140	79.846,29	217.220,082	272,05
IV		1		IMPOZIT PE PROFIT CURENT	141			

MOORE

22. AUG. 2022

FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Detalierea indicatorilor economico-financiari prevăzuţi în bugetul de venituri şi Execuţia bugetară REALIZAT 2021

mii lei

				INDICATORI	Nr. rd.	Buget 2021 rectificat cf Ordin nr. 1542/2021	Realizat 2021	% R21/B21
				2	3	4	5	6=5/4*100
0	1							
		2		IMPOZIT PE PROFIT AMÂNAT	141.1	38.521,86	13.947,24	36,21
		3		VENITURI DIN IMPOZITUL PE PROFIT AMÂNAT	141.2	41.035,56	29.555,42	72,02
		4		IMPOZITUL SPECIFIC UNOR ACTIVITATI	141.3			
		5		ALTE IMPOZITE NEPREZENTATE LA ELEMENTELE DE MAI SUS	141.4			
				PROFITUL -PIERDEREA NETĂ A PERIOADEI DE RAPORTARE (Rd. 141.5= Rd.138-Rd.141-Rd.141.1+Rd.141.2-Rd. 141.3-	**141.5**	**-396.996,20**	**-327.603,45**	**82,52**
V				**DATE DE FUNDAMENTARE**				
	1			Venituri totale din exploatare, din care: (Rd.2)	142	830.874,46	760.452,23	91,52
		a)		-venituri din subventii si transferuri	143	2.898,67	2.893,60	99,82
		b)		-alte venituri care nu se iau in calcul la determinarea productivitatii muncii, cf. Legii anuale a bugetului de stat	144			
	2			Cheltuieli totale din exploatare, din care: (Rd.29)	145	1.163.504,66	1.031.269,06	88,63
		a)		- alte cheltuieli din exploatare care nu se iau în calcul la determinarea rezultatului brut realizat în anul precedent, cf. Legii anuale a bugetului de stat	146			
	3			**Cheltuieli de natură salarială (Rd.86), din care:**) (pt. nr.mediu de salariaţi total cf. IFRS)**	**147**	**121.476,52**	**116.780,07**	**96,13**
				cheltuieli sociale prevăzute la art.25 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal(*, cu modificările şi completările ulterioare)	147.1	257,80	263,80	102,33
	4			Nr. de personal prognozat la finele anului total **(cf. IFRS)**, din care:	148	1.320	1.305	98,86
			a)	Nr. de personal prognozat la finele anului *(contr indiv de munca incheiat in tara)*	148.1	1.316	1.301	98,86
			b)	Nr. de personal localnici agentii externe prognozat la finele anului *(contr. indiv de munca incheiat in strainatate)*	148.2	4	4	100,00
	5			Nr.mediu de salariaţi total **(cf. IFRS)**, din care:	149	1.118	1.144	102,33
			a)	Nr.mediu de salariaţi *(contr indiv de munca incheiat in tara)*	149.1	1.112	1.138	102,34
			b)	Nr.mediu de salariaţi localnici agentii externe *(contr. indiv de munca incheiat in strainatate)*	149.2	6	6	100,00
	6	a)		Câştigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială (Rd.147/Rd. *149*]/12*1000) *(pt. nr.mediu de salariaţi total cf. IFRS)*	150	9.054,60	8.506,71	93,95
		a1)		*Câştigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială Rd.87.1+Rd.92+Rd.95)/Rd.149.1]/12*1000 (pt.nr. personal cu contr indiv de munca incheiat in tara)*	*150.1*	*9.062,05*	*8.513,61*	93,95

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

		a2)	*Câştigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială [(Rd.90.1+Rd.95.1)/Rd.149.2]/12*1000 (pt.nr. personal cu contr. indiv de munca incheiat in strainatate)*	*150.2*	*7.674,59*	*7.197,31*	93,78
		b)	Câştigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială, cf. OG 26/2013 [(Rd.147 – Rd.92* - Rd.97)/Rd.*149*]/12*1000	151	9.035,38	8.487,49	93,94
		c)	Câştigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială, recalculat cf. OG nr.26/2013 şi Legii anuale a bugetului de stat	152	9.035,38	8.487,49	93,94
	7	a)	Productivitatea muncii în unităţi valorice pe total personal mediu (mii lei/persoană) (Rd.2/ Rd.149)	153	743,18	664,73	89,44
		b)	Productivitatea muncii în unităţi valorice pe total personal mediu total (mii lei/persoană) recalculată cf. Legii anuale a bugetului de stat	154	740,59	662,20	89,42
		c)	Productivitatea muncii în unităţi fizice pe total personal mediu (cantitate produse finite/persoană) W=QPF/rd. 149	155	X	X	
		c1)	Elemente de calcul a productivitatii muncii in unităţi fizice, din care:	156			
			- cantitatea de produse finite (QPF)	157			
			- pret mediu (p)	158			
			- valoare=QPF x p	159			
			- pondere in venituri totale de exploatare = rd.162/rd.2	160			
	8		Plăţi restante	161	225.537,12	231.962,52	102,85
	9		Creanţe restante, din care:	162	3.920,35	33.824,09	862,78
			- de la operatori cu capital integral/majoritar de stat	163	55,86	120,39	215,52
			- de la operatori cu capital privat	164	3.864,49	33.703,70	872,14
			- de la bugetul de stat	165			
			- de la bugetul local	166			
			- de la alte entitati	167			
	10		Credite pentru finanţarea activităţii curente (soldul rămas de rambursat) (Ajutorul de stat pentru salvare in vederea restructurarii si Ajutorul de stat pentru salvare privind compensarea pierderilor generate de pandemia COVID 19, Ajutor de stat de restructurare)	168	1.029.165,57	296.449,87	28,80
	11		Redistribuiri/distribuiri totale cf.OUG nr.29/2017 din:	169			
			- alte rezerve	170			
			- rezultatul reportat	171			
VI			**SURSE DE FINANŢARE A INVESTIŢIILOR, din care:**	**172**	**41.070,82**	**19.140,34**	**46,60**
	1		**Surse proprii**	**173**	**41.070,47**	**19.139,99**	**46,60**
	2		Alocaţii de la buget (capitalizari Lg 136/98)	174			
	3		**Credite bancare, din care:**	**175**	**0,35**	**0,35**	**100,00**
			Ajutor pt COVID 1 (16 mar - 30 iun 2020)	*175.1*	0,35	0,35	100,00
			Ajutor pt COVID 2 (1iulie - 31 dec 2020)	*175.2*			
	4		**Alte surse, din care:**	**176**	**0,00**	**0,00**	
			-credite/imprumuturi (Ajutor de Salvare)	*176.1*			
			-credite/imprumuturi-altele	*176.2*			
			-credite/imprumuturi (Ajutor de stat de Restructurare)	*176.3*			
			CHELTUIELI PENTRU INVESTIŢII, din care:	**177**	**41.070,82**	**19.140,34**	**46,60**
			Cheltuieli aferente investiţiilor, inclusiv cele aferente investiţiilor în curs la finele anului	178	41.070,82	19.140,34	46,60

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Anexa 4

Programul de investiţii, dotări şi sursele de finanţare
Execuţia bugetară REALIZAT 2021

		INDICATORI	Data finalizării investiţiei	Valoare an curent rectificat 2021	Cantitate an curent rectificat 2021	Valoare Realizat an 2021	Cantitate Realizata an 2021	%
0	1	2	3	4	5	6	7	8
I		**SURSE DE FINANŢARE A INVESTIŢIILOR, din care:**		**41,070.82**		**19,140.34**		46.60
	1	**Surse proprii, din care:**		**41,070.47**		**19,139.99**		46.60
		a) - amortizare						
		b) - profit						
		c) - incasari		41,070.47		19,139.99		46.60
	2	**Alocaţii de la buget (capitalizari Lg 136/98), din care:**						
				0.35		**0.35**		
	3	**Credite bancare, din care:**		0.35		0.35		
		a) - interne:						
				0.35		0.35		
		Ajutor pt COVID 1 (16 mar - 30iun 2021)						
		Ajutor pt COVID 2 (1iulie - 31 dec 2021)						
		b) - externe		**0.00**		**0.00**		
	4	**Alte surse, din care:**						
		-credite/imprumuturi (Ajutor de Salvare)						
		-credite/imprumuturi		0.00		0.00		
		(credite/imprumuturi,Ajutor de stat de Restructurare)		**41,070.82**		**19,140.34**		46.60
II		**CHELTUIELI PENTRU INVESTIŢII, din care:**		**0.00**		**0.00**		
	1	**Investiţii în curs, din care:**		**0.00**		**0.00**		
		a) pentru bunurile proprietatea privata a operatorului economic:						
		b) pentru bunurile de natura domeniului public al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
		- (denumire obiectiv)						
		- (denumire obiectiv)						
		-						
		c) pentru bunurile de natura domeniului privat al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
		- (denumire obiectiv)						
		- (denumire obiectiv)						
		-						
		d) pentru bunurile luate în concesiune, închiriate sau în locaţie de gestiune, exclusiv cele din domeniul public sau privat al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
		- (denumire obiectiv)						
		- (denumire obiectiv)						
	2	**Investiţii noi 2021, din care:**		**11,417.88**		**361.88**		3.17
		a) pentru bunurile proprietatea privata a operatorului economic:		11,417.88		361.88		3.17
		UTILAJE SI ALTELE 2021		**5,266.21**		**198.40**		3.77
		Echipamente si scule de aviatie necesare Directiei Tehnice	12/31/2021	**771.65**	**57**	**43.39**		5.62
		Truse de scule	12/31/2021	*48.90*	*5*			0.00
		Scule aviatie	12/31/2021	*146.70*	*10*	*43.04*	*3*	29.34
		Scule de aviatie necesare efectuarii lucrarilor de intretinere	12/31/2021	*48.90*	*1*			0.00
		Echipamente testare sistem AIR DATA, 3 kit-uri (P/N DMAK-ATR 42X(+case), P/N DMAK-A320X-E5K4P0V3, P/N DMAK - B737 678X-E1K0P0V3)	12/31/2021	*73.35*	*1*			0.00
		Scule specifice activitatii de structuist	12/31/2021	*10.00*	*1*			0.00
		Echipamente si dispozitive pentru intretinerea aronavelor ATR 72-600	12/31/2021	*46.00*	*1*			0.00
		Scule electrice de mana	12/31/2021	*12.22*	*10*			0.00

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Programul de investiţii, dotări şi sursele de finanţare
Execuţia bugetară REALIZAT 2021

		INDICATORI	Data finalizării investiţiei	Valoare an curent rectificat 2021	Cantitate an curent rectificat 2021	Valoare Realizat an 2021	Cantitate Realizata an 2021	%
		2	3	4	5	6	7	8
0	1	*Scule dispozitive si echipamente speciale pentru asimilare componente SSFDR si SSCVR ce echipeaza aeronavele B737-800 (laborator asimilari)*	*12/31/2021*	*48.90*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale pentru asimilare lumini interior si exterior B737-700/-800 si A318 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*12.23*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale pentru asimilare componente electrice (ATA 24) B737-700/-800 si A318 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*12.23*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale pentru asimilare echipamente de radio comunicatie B737-700/-800 si A318 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*24.45*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale pentru asimilare echipamente de cabina B737-700/-800 si A318 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*12.23*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale pentru asimilare roata de bot Safran B737-800 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*6.12*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale pentru asimilare componente de tip harness ce echipeaza B737-700/-800 si A318 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*6.12*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale pentru asimilare componente hidraulice (valve, actuatori si amortizori) ce echipeaza B737-700/-800 si A318 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*18.34*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale pentru asimilare componente pneumatice (valve si radiatoare) ce echipeaza B737-700/-800 si A318 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*18.34*	*1*			0.00
		Echipamente pentru comanda automata compresoare (proiectare si executie interna - laborator asimilari)	*12/31/2021*	*4.89*	*1*			0.00
		Scule si dispozitive speciale pentru asimilare butelii oxigen portabile 3553-series B737-800 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*6.11*	*1*			0.00
		Scule si dispozitive speciale pentru asimilare butelii oxigen crew- 806835-1 B737-800 (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*12.23*	*1*	*0.35*	*1*	2.89
		Scule dispozitive si echipamente pentru asimilari componente aeronave pentru situatii neprevazute (laborator asimilari)	*12/31/2021*	*6.11*	*1*			0.00
		Scule de uz general necesare procesului de asimilare (incluzand seturi filiere si tarozi metric-UNF/UNC, seturi extractoare, seturi rectificatoare) - laborator asimilari	*12/31/2021*	*3.67*	*1*			0.00
		Scule si echipamente speciale necesare intretinerii si reparatiei generatorilor de tip IDG si generatorilor de APU pentru aeronavele B737-700/-800; A318	*12/31/2021*	*12.23*	*1*			0.00
		Echipament de transport cu sistem de ridicare hidraulic pentru manevrarea componentelor IDG	*12/31/2021*	*9.78*	*2*			0.00
		Echipament antrenare starter-generator APU B737-700/-800	*12/31/2021*	*30.57*	*1*			0.00
		Truse de scule pentru dotarea atelierelor reparatii echipamente de cabina (coffee maker si cuptoare)	*12/31/2021*	*5.62*	*2*			0.00
		Reparatia instalatiei electrice a laboratorului de testare generatori B737-700/-800	*12/31/2021*	*19.56*	*1*			0.00
		Echipament special necesare in activitatea de întreţinere componente aeronave ce sedesfasoara in Atelierul Avionică Statie dezlipit elemente SMD cu accesorii (surubelnite fine,pensete cu protectie ESD)	*12/31/2021*	*18.34*	*1*			0.00
		Scule si echipamente necesare intretinerii si reparatiei componentelor cu tehnologie SMD ce echipeaza aeronavele B737-700/-800 si A318	*12/31/2021*	*18.34*	*1*			0.00
		Scule de uz general pentru atelierul Reparatii Roti	*12/31/2021*	*14.67*	*1*			0.00
		Scule de uz general pentru atelierul Reparatii Componente Pneumatice	*12/31/2021*	*14.67*	*1*			0.00
		Echipamente necesare in procesul de intretinere componente echipamente antiincendiare si de oxigen	*12/31/2021*	*19.56*	*1*			0.00
		Echipamente necesare in procesul de intretinere tobogane	*12/31/2021*	*18.09*	*1*			0.00
		Echipament citire/scriere RFID + materiale consumabile pentru identificare tobogane (componente de aeronave)	*12/31/2021*	*12.23*	*1*			0.00
		Utilaje de aviatie (pompe presiune, cricuri, acumulatori, compresoare, aparate de masurare, polizor, masina de cusut, prese, booster oxygen/azot si alte utilaje) necesare Directiei Tehnice	12/31/2021	1,380.07	151	0.00		0.00

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES ONLY

TAROM ROMANIAN AIR TRANSPORT SKYTEAM

RAPORTUL ADMINISTRATORILOR AN 2021

Intocmit in conformitate cu Standardele Internaţionale de Raportare Financiara- IFRS

Anexa 4

Programul de investiţii, dotări şi sursele de finanţare
Execuţia bugetară REALIZAT 2021

		INDICATORI	Data finalizării investiţiei	Valoare an curent rectificat 2021	Cantitate an curent rectificat 2021	Valoare Realizat an 2021	Cantitate Realizata an 2021	%
0	1	2	3	4	5	6	7	8
		PULLER FAN BLADE SPACER 856A3707G08	12/31/2021	9.78	1			0.00
		SAFE-T-CABLE DMC1000-20R	12/31/2021	9.78	1			0.00
		PLIER SPACER REMOVAL 856A2691G01	12/31/2021	9.78	1			0.00
		CABLE TIE INST.TOOL PANDUIT GTS-E	12/31/2021	3.59	4			0.00
		SISTEM PROTECTIE LUCRU LA INALTIME AVIATIE	12/31/2021	24.45	2			0.00
		Sistem conditionare aeronava in lucrari	12/31/2021	24.45	1			0.00
		Kit, Roller Swage P/N F80113-105	12/31/2021	29.34	1			0.00
		TESTER VIAVI IFR4000	12/31/2021	35.83	1			0.00
		ATC ADSB OUT EQUIPPED/DME/TCAS Flight Line Test Set	12/31/2021	36.49	1			0.00
		Masina Hidraulica de indoit table	12/31/2021	100.00	1			0.00
		Polizor Unghiular Pneumatic Diegrinder	12/31/2021	15.00	10			0.00
		Subler Digital	12/31/2021	8.00	20			0.00
		Masina de cusut cu triplu tranport cu doua ace	12/31/2021	73.35	1			0.00
		Leister / Raychem Heat Gun - Triac ST / CV1981 Intrument de sudare cu aer cald -pentru inlocuirea suprafetelor antiderapante trepte pasageri / cala bagaje si inlocuirea covoarelor de cauciuc din zona bucatariilor	12/31/2021	7.34	1			0.00
		Capsator pneumatic (BEA)	12/31/2021	4.00	2			0.00
		Aerospace AMS2750 Nadcap Ovens class 5 - pentru uscare roti si ansamble de franare	12/31/2021	73.35	1			0.00
		Set reparatie GTI Pro Lite duza + ac + fluture	12/31/2021	6.00	6			0.00
		Booster oxigen	12/31/2021	19.56	1			0.00
		Booster azot	12/31/2021	12.23	1			0.00
		Monitorizare concentratie de azot in camera de imbuteluiere (senzor oxigen)	12/31/2021	9.78	1			0.00
		Acumulatori de tractiune cu gel	12/31/2021	73.35	72			0.00
		Battery Charger 6 Canale (proiectare si executie interna - laborator asimilari)	12/31/2021	31.79	1			0.00
		Asimilare barci salvare B737-800 (laborator asimilari)	12/31/2021	12.23	1			0.00
		Asimilare veste salvare B737-800 (laborator asimilari)	12/31/2021	12.22	1			0.00
		Utilaj pentru asamblare roti bot Boeing B737, Airbus A318, ATR42/72 - P/N: 3-1525, C20589000, C2607825-1/-2, 3-15-59, tip Kunz sau echivalent	12/31/2021	40.35	1			0.00
		Utilaj semi-automat pentru asamblare si dezasamblare roti B737-700/-800 si A318	12/31/2021	213.94	1			0.00
		Presa hidraulica pentru montare/demontare rulmenti roti B737-700/-800 si A318	12/31/2021	24.45	1			0.00
		Menghine de banc pentru atelierul de roti tip Facom, Snapon sau echivalent	12/31/2021	3.91	2			0.00
		Utilaj transport roti	12/31/2021	24.45	1			0.00
		Liza cu actionare hidraulica necesara in procesul de transport al rotilor si ansamblelor de franare intre ateliere	12/31/2021	2.45	1			0.00
		Scara mobila pentru atelierul reparatii roti	12/31/2021	3.42	2			0.00
		Compresor cu debit minim de 10 kg/s pentru testarea Nose Cowl Anti-ice Valve B737 P/N: 172625-7	12/31/2021	24.45	1			0.00
		Pompa presiune pt verificare manometrelor- tip foarfeca	12/31/2021	34.23	1			0.00
		WHEEL SERVICE CART (TYP RTW-N2/2)	12/31/2021	36.68	1			0.00
		Aparat de masurare a denturilor	12/31/2021	183.38	1			0.00
		Cricuri pentru schimbat roti la linie (Air-hydraulic axel jacks)	12/31/2021	73.35	3			0.00
		Furca tractare ATR	12/31/2021	73.35	2			0.00
		Echipamente si utilaje necesare Laboratorului NDT si Biroului Procese Speciale si Rceptie din cadrul Directiei Tehnice	12/31/2021	948.40	6	69.72		7.35
		Aparat curenti turbionari	12/31/2021	24.45	1			0.00
		Sistem inspectie cu lichide penetrante	12/31/2021	244.50	1			0.00
		Traductori, sonde, reference standards, etaloane diverse	12/31/2021	146.70	1	22.62	12	15.42
		Acumulatori, lampi, accesorii dispozitive,accesorii videoscop	12/31/2021	146.70	1	27.82	6	18.97
		Echipament inspectie semitamburi roti aeronava	12/31/2021	366.75	1			0.00
		Masina automata de developat filme X-ray	12/31/2021	19.30	1	19.28	1	99.88
		Bancuri de lucru/ teste, Sisteme Inspectie motoare necesare Directiei Tehnice	12/31/2021	232.28	3	85.29		36.72
		Sistem inspectie motoare videoscop 4 mm	12/31/2021	87.13	1	85.29	1	97.90
		Sistem inspectie motoare videoscop 6mm	12/31/2021	47.35	1			0.00
		Banc de test cricuri hidraulice	12/31/2021	97.80	1			0.00
		Sisteme supraveghere video Terminal Plecari, Sistem supraveghere video + control detectie fum - Agentiile Splai, Tours si Victoriei	12/31/2021	110.89	6	0.00		0.00

Sedinta CA 22.08.2022

Programul de investiţii, dotări şi sursele de finanţare
Execuţia bugetară REALIZAT 2021

		INDICATORI	Data finalizării investiţiei	Valoare an curent rectificat 2021	Cantitate an curent rectificat 2021	Valoare Realizat an 2021	Cantitate Realizata an 2021	%
0	1	2	3	4	5	6	7	8
		Sisteme supraveghere video Terminal Plecari, Sistem supraveghere video+ Centrala detectie fum - Agentiile Splai, Tours si Victoriei	12/31/2021	110.89	6	0.00		0.00
		Sistem bariera dubla acces auto Corp F - pt zona de parcare	*12/31/2021*	*17.00*	*1*			0.00
		Sistem supraveghere video + Centrala detectie fum - Agentia Victoria	*12/31/2021*	*27.00*	*1*			0.00
		Sistem supraveghere video+ Centrala detectie fum -Agentia Splai	*12/31/2021*	*27.00*	*1*			0.00
		Sistem supraveghere video + Centrala detectie fum -Tarom Tours Splai	*12/31/2021*	*27.00*	*1*			0.00
		Sistem supraveghere video Ticketng Terminal Plecari Otopeni	*12/31/2021*	*8.00*	*1*			0.00
		Proiect si executie sursa exterioara amenajare camera serverelor: control acces	*12/31/2021*	*4.89*	*1*			0.00
		Scule si utilaje necesare Dep. Administrativ si Securitate Interna	12/31/2021	130.24	15	0.00		0.00
		Scule electrice (bormasina rotopercutoare, bormasina acumulatori, fierastrau circular, etc.)	*12/31/2021*	*7.34*	*1*			0.00
		Presa compactare deseuri metalice contaminate cu produse periculoase pt mediu	*12/31/2021*	*12.23*	*1*			0.00
		Inlocuire pompe de recirculare sistem de incalzire hangar	*12/31/2021*	*27.38*	*2*			0.00
		Inlocuire pompe de recirculare sisteme de incalzire Corp F	*12/31/2021*	*75.79*	*5*			0.00
		Trusa scule instalator	*12/31/2021*	*2.60*	*2*			0.00
		Trusa scule electrician	*12/31/2021*	*2.10*	*2*			0.00
		Trusa lacatus mecanic	*12/31/2021*	*2.80*	*2*			0.00
		Generator, detector fum, protectie incendiu camera serverelor-Serviciul IT	12/31/2021	303.18	3	0.00		0.00
		Proiect si executie sursa exterioara amenajare camera serverelor: generator	*12/31/2021*	*293.40*	*1*			0.00
		Proiect si executie sursa exterioara amenajare camera serverelor: detector fum	*12/31/2021*	*4.89*	*1*			0.00
		Proiect si executie sursa exterioara amenajare camera serverelor: protectie incendiu	*12/31/2021*	*4.89*	*1*			0.00
		Alte utilaje: Masina numarat si verificat bani, Distrugatoare documente, Centrala murala incalzire pe gaz, Masina de tuns iarba , Masina de francat PITNEY BOUWES si alte utilaje	12/31/2021	167.00	49	0.00		0.00
		Centrala murala incalzire pe gaz	*12/31/2021*	*5.00*	*1*			0.00
		Distrugator documente	*12/31/2021*	*1.48*	*1*			0.00
		ASPIRATOR USCAT T 7/1	*12/31/2021*	*3.39*	*4*			0.00
		Fier de calcat 3000w	*12/31/2021*	*0.80*	*2*			0.00
		Pistoale de vopsit profesionale	*12/31/2021*	*12.00*	*6*			0.00
		Aerograf profesional	*12/31/2021*	*3.00*	*2*			0.00
		Masini de slefuit	*12/31/2021*	*10.00*	*6*			0.00
		Incinta decapare roti B737-800 (minim 4 cuve) cu temperatura controlata si colectare reziduuri	*12/31/2021*	*24.45*	*1*			0.00
		Presa pliere tobogane de salvare	*12/31/2021*	*24.45*	*1*			0.00
		Truse prim ajutor	*12/31/2021*	*4.89*	*10*			0.00
		Feon utilizare tehnica	*12/31/2021*	*1.47*	*2*			0.00
		CONTAINER DEPOZIT	*12/31/2021*	*48.90*	*2*			0.00
		TABLA ALBA MAGNETICA 240x120 cm rama aluminiu pentru planificare birou MCC si birou sefi de tura	*12/31/2021*	*0.73*	*2*			0.00
		Panou afisaj pluta 2x3, 100x150 cm, rama aluminiu pentru afisaj birou MCC	*12/31/2021*	*0.49*	*1*			0.00
		CARUCIOR PLATFORMA	*12/31/2021*	*6.00*	*2*			0.00
		TRANSPALETA	*12/31/2021*	*5.00*	*2*			0.00
		CALORIFER ELECTRIC	*12/31/2021*	*1.00*	*1*			0.00
		Manechin de resuscitare	*12/31/2021*	*5.00*	*1*			0.00
		Motofierastrau (drujba)	*12/31/2021*	*1.95*	*1*			0.00
		Masina de numarat si verifica bancnote	*12/31/2021*	*7.00*	*1*			0.00
		Alte investitii Utilaje si altele - strategie BP	12/31/2021	1,222.50				0.00

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

MOORE
2 2. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Programul de investiţii, dotări şi sursele de finanţare
Execuţia bugetară REALIZAT 2021

		INDICATORI	Data finalizării investiţiei	Valoare an curent rectificat 2021	Cantitate an curent rectificat 2021	Valoare Realizat an 2021	Cantitate Realizata an 2021	%
0	1	2	3	4	5	6	7	8
		Investitii IT 2021		**6,151.68**		**163.48**		2.66
		Acumulatori, UPS-uri , HDD externe	12/31/2021	**26.95**	**44**	**0.00**		0.00
		HDD Extern 3TB USB 3.0 WD My Passport Ultra sau echivalent	*12/31/2021*	0.90	*2*			0.00
		UPS, 1500VA/230V	*12/31/2021*	0.50	*1*			0.00
		Placa video Interfata PCI-E x 16 Conector DVI + VGA, VGA + VGA sau DVI DVI Rezolutie 2560x1600 Memorie 1-2Gb Bus 64-128 bit	*12/31/2021*	0.30	*1*			0.00
		Adaptor DVI la VGA tip A-DVI-VGA	*12/31/2021*	0.05	*1*			0.00
		UPS	*12/31/2021*	3.23	*6*			0.00
		Acumulator UPS	*12/31/2021*	0.62	*6*			0.00
		UPS 1KVA	*12/31/2021*	3.23	*6*			0.00
		Acumulator UPS	*12/31/2021*	1.23	*12*			0.00
		HDD extern 2TB	*12/31/2021*	0.81	*3*			0.00
		HDD extern Portable 1TB, 2.5", USB 3.0.	*12/31/2021*	0.40	*1*			0.00
		8Go Tooling Compact Flash card F1571361	*12/31/2021*	4.29	*1*			0.00
		8Go Resident Compact Flash card C19959AA01	*12/31/2021*	8.61	*2*			0.00
		DRIVER CITITOR DE CARTELE PCMCIA TIP -OMNIDRIVE USB 2 PROFESSIONAL	*12/31/2021*	2.44	*1*			0.00
		HDD EXTERN 3TB	*12/31/2021*	0.34	*1*			0.00
		Licente, Sisteme de operare, Software	12/31/2021	**1,396.39**	**1,963**	**7.81**		0.56
		Licente adobe acrobat pro dc	*12/31/2021*	15.96	*15*			0.00
		Licente Adobe din buget 2019/2020	*12/31/2021*	9.00	*9*			0.00
		Soft Corel cu licenta pentru 6 calculatoare	*12/31/2021*	11.25	*1*			0.00
		Dispozitiv criptografic securizat si certificat digital calificat - semnatura electronica digitala pentru documente - 40 buc	*12/31/2021*	34.23	*1*			0.00
		Licenţe Cadence OrCAD	*12/31/2021*	48.90	*2*			0.00
		Licente Adobe Acrobat - din BVC 2017/ 2018	*12/31/2021*	12.00	*12*			0.00
		Licenta virtualizare (HyperV, VMWare)	*12/31/2021*	26.90	*1*			0.00
		Licenta backup Veeam	*12/31/2021*	61.13	*1*			0.00
		Licente Windows Server 2019 + CAL + RDP pentru migrare W2003/2008/2012 (EOL)	*12/31/2021*	97.80	*1*			0.00
		Licente SAP S4HANA (euro)	*12/31/2021*	611.25	*1*			0.00
		Antivirus si Gateway Symantec	*12/31/2021*	73.35	*1,295*			0.00
		Remote control software (Teamviewer/Anydesk) (euro)	*12/31/2021*	7.33	*1*			0.00
		Software de inventariere/helpdesk (euro)	*12/31/2021*	58.68	*1*			0.00
		Software recuperare date (in special, pt servere) (euro)	*12/31/2021*	5.87	*1*			0.00
		Microsoft Office 2016/2019 (50 euro/buc)	*12/31/2021*	293.40	*600*			0.00
		Certificate/licente (SSL, signing, security, si altele) (euro)	*12/31/2021*	4.89	*20*			0.00
		Solutie de access point	*12/31/2021*	24.45	*1*	*7.81*	*15*	31.95
		Proiecte IT - Directia Operatiuni Sol	12/31/2021	**462.92**	**10**	**9.58**		2.07
		Scanner V mail	*12/31/2021*	17.18	*3*			0.00
		Echipamente Remote Management V Mail	*12/31/2021*	0.75	*3*			0.00
		Activare platforma CUTE	*12/31/2021*	48.90	*1*			0.00
		Dezvoltari Altea ca urmare a diferitelor cerinte ale partenerilor	*12/31/2021*	122.25	*1*			0.00
		Activare link IATCI (Interline Through Check in)	*12/31/2021*	73.35	*1*			0.00
		Concepere formular loadsheet manual	*12/31/2021*	29.34	*1*			0.00
		Implementare ETIAS	*12/31/2021*	161.15				0.00
		STATIE PORTABILA MOTOROLA TETRA MTP3550 TEA2		10.00	*4*	9.58	*4*	95.80
		Proiecte IT - Dep. Siguranta, Securitate si Monitorizarea Conformarii	12/31/2021	**142.44**	**5**	**0.00**		0.00
		Integrare Q-Pulse - ECCAIRS	*12/31/2021*	3.13	*1*			0.00
		Q-Pulse Audit Log Viewer + Intretinere anuala	*12/31/2021*	20.53	*1*			0.00
		Q-Pulse Risk - On Premise (Aplicatie + 5 licente + intretinere)	*12/31/2021*	68.77	*1*			0.00
		Q-Pulse Primary License pack (10 licente/set) + Secondary License pack (10 licente/set)	*12/31/2021*	50.01	*2*			0.00
		Proiecte IT SkyTeam	12/31/2021	**171.15**	**9**	**0.00**		0.00
		Modul de Marketing SkyPriority - dezvoltari Amadeus Altea	*12/31/2021*	24.45	*1*			0.00
		Interfata SkyPriority conectare sisteme PSS	*12/31/2021*	24.45	*1*			0.00

Notări şi sursele de finanţare

Execuţia bugetară REALIZAT 2021

		INDICATORI	Data	Valoare an curent rectificat 2021	Cantitate	Valoare Realizat an 2021	Cantitate	%
0	1	2	3	4	5	6	7	8
		Indicator FastTrack in 2D barcode BP - SkyPriority - dezvoltari Amadeus Altea	*12/31/2021*	24.45	*1*			0.00
		Aplicatie IT Proiect SkyTeam Retro crediting (web services si baze de date)	*12/31/2021*	97.80	*1*			0.00
		Proiecte IT - Directia Operatiuni Zbor	12/31/2021	**1,279.05**	**11**	**0.00**		0.00
		SOFT FLIGHT MONITORING/TRACKING (PT OCC, PT URMARIREA ZBORURILOR CPDLC/ACARS)	*12/31/2021*	489.00	*1*			0.00
		APLICATII PT TRANSMITERE APIS (PT OCC, RUTINE CARE SE ADAUGA SOFTULUI TIP FLEETWATCH)	*12/31/2021*	122.25	*1*			0.00
		DISPOZITIVE FDA AERONAVE PT EFICIENTIZAREA CONSUMULUI DE COMBUSTIBIL	*12/31/2021*	317.19	*8*			0.00
		AIMS, ONE TIME FEES (sume ramase de facturat: 5000 EUR ptr VR customization si 66700 EUR ptr implementation)	*12/31/2021*	350.61	*1*			0.00
		Proiecte IT Serviciul IT	12/31/2021	**2,668.92**	**10**	**138.48**		5.19
		Echipamente comunicatii IT - faza 1 (inlocuirea celor vechi end of life si in functie de echipamentele de la Telekom si de proiectul AACR) (euro)	*12/31/2021*	244.50	*1*	*138.48*	*32*	56.64
		Echipamente comunicatii IT - faza 2 (inlocuirea celor vechi end of life si in functie de echipamentele de la Telekom si de proiectul AACR)(euro)	*12/31/2021*	244.50	*1*			0.00
		Storage/clustere/virtualizare/OS (euro)(in functie de echipamentele de la Telekom)	*12/31/2021*	1,222.50	*1*			0.00
		HPE/Cisco/IBM support	*12/31/2021*	146.70	*1*			0.00
		Solutie de backup si disaster recovery (euro)	*12/31/2021*	244.50	*1*			0.00
		Dezvoltare software (migrare din FoxPro) (euro)	*12/31/2021*	317.85	*1*			0.00
		CRM (euro)	*12/31/2021*	244.50	*1*			0.00
		NEGRU	*4/2/2021*	**0.55**	1	0.55	1	100.00
		TELEFON SAMSUNG GALAXY S20 FE 128GB NAVY 4G	*5/12/2021*	**2.18**	1	2.18	1	100.00
		4G	*8/16/2021*	**1.13**	1	1.13	1	100.00
		TELEFON HUAWEI Y6P 64GB DUAL SIM NEGRU 4G - 4buc	*4/28/2021*			1.87	4	
		4G	*12/27/2021*			0.58	1	
		4G	*12/9/2021*			0.58	1	
		ACHIZITIE MF 229009162 MULTIFUNCTIONAL XEROX	*5/31/2019*			0.58	1	
		HDD EXTERN SSDPNY CS 900 SSD7CS900-240 GB	*12/6/2021*			0.13	1	
		b) pentru bunurile de natura domeniului public al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
		- (denumire obiectiv)						
		- (denumire obiectiv)						
		-						
		c) pentru bunurile de natura domeniului privat al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
		- (denumire obiectiv)						
		- (denumire obiectiv)						
		-						
		d) pentru bunurile luate în concesiune, închiriate sau în locaţie de gestiune, exclusiv cele din domeniul public sau privat al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
	3	**Investiţii efectuate la imobilizările corporale existente (modernizări) 2021, din care:**		**29,445.32**		**18,749.17**		63.67
		a) pentru bunurile proprietatea privata a operatorului economic:		29,445.32		18,749.17		63.67
		Constructii Montaj 2021		**422.73**		**0.00**		0.00
		Instalatii de ventilatie, Sisteme de exhaustare praf, Instalare echipament de recuperare caldura - Directia Tehnica	12/31/2021	**422.73**	**12**			0.00
		Montare sistem exhaustare prin mese cu absorbti atelier compozite	*12/31/2021*	*70.65*	*1*			0.00

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Anexa 4

Programul de investiţii, dotări şi sursele de finanţare
Execuţia bugetară REALIZAT 2021

		INDICATORI	Data finalizării investiţiei	Valoare an curent rectificat 2021	Cantitate an curent rectificat 2021	Valoare Realizat an 2021	Cantitate Realizata an 2021	%
0	1	2	3	4	5	6	7	8
		Sistem de exhaustare praf Atelier Tapiterie	*12/31/2021*	*97.80*	*1*			0.00
		Instalare echipament de recuperare caldura Laborator de Asimilari si Suport Tehnic (recuperatoarele sunt achizitionate)	*12/31/2021*	*9.78*	*1*			0.00
		Realizare instalatie ventilatie laborator acumulatori	*12/31/2021*	*9.78*	*1*			0.00
		Realizare instalatie evacuare aer viciat camera spalare echipamente cabina	*12/31/2021*	*4.89*	*1*			0.00
		Intretinere si schimbare filtre sistem de ventilatie si conditionare pentru ansamblul modular destinat proceselor speciale (cadmiere, sablare, spalare roti, executie scule speciale)	*12/31/2021*	*24.45*	*1*			0.00
		Instalatie de ventilatie si conditionare a Atelierului de Reparatii Roti	*12/31/2021*	*48.90*	*1*			0.00
		Instalatie de ventilatie si conditionare a Atelierului de Ansamble de Franare	*12/31/2021*	*39.12*	*1*			0.00
		Instalatie de ventilatie si conditionare a Atelierului de Reparatii Componente Hidraulice	*12/31/2021*	*39.12*	*1*			0.00
		Instalatie de ventilatie si conditionare a Atelierului de Reparatii Componente Pneumatice	*12/31/2021*	*39.12*	*1*			0.00
		Instalatie de ventilatie pentru Atelierul de Reparatii Echipamente de Salvare	*12/31/2021*	*19.56*	*1*			0.00
		Instalatie de ventilatie pentru Atelierul de Antiincediare si Oxigen	*12/31/2021*	*19.56*	*1*			0.00
		Controale 2021		**29,022.59**		**18,749.17**		64.60
		Avionics Modifications pending B737-700 (BGF BGG BGH	31.12.2021	836.00	4			0.00
		Structure Modifications pending B737-700 (BGF BGG BGH	31.12.2021	668.80	4			0.00
		Avionics Modifications pending B737-300 (BGA BGB BGD	31.12.2021	836.00	4			0.00
		Structure Modifications pending B737-300 (BGA BGB BGD BGE)	31.12.2021	836.00	4			0.00
		Other SB/AD/mods for A318 mec	31.12.2021	522.5	4			0.00
		Other SB/AD/mods for A318 avx	31.12.2021	522.5	4			0.00
		Other SB/AD/mods for ATR72 mec	31.12.2021	261.25	7			0.00
		Other SB/AD/mods for ATR72 avx	31.12.2021	261.25	7			0.00
		Regularizare facturi motoare ATR (HIS & LLP Replacement)	31.12.2021	1,935.34	1			0.00
		2 Shop Visits Engine CFM56-7B22 B737-700 for "Oil Smell in Cabin" Repair (ESN 890600, ESN 888315)	31.12.2021	2,000.00	2	1,457.99	2	72.90
		2 Shop Visits Landing gear set B737-700 for O/H (LG YR-BGF & LG YR-BGG)	31.12.2021	3,700.00	2	3,470.02	2	93.78
		1 Shop Visit Engine CFM 56-3C1 B737-300 ESN 857974 - 2019 continuare (diferente in disputa) finalizat cu NC oferita de reparator	31.12.2021	-189.03	1	0.00	1	0.00
		1 Shop Visit Engine CFM56-7B22 B737-700 for LPT LLPs Replacement ESN 888257 - 2020 continuare (diferente in disputa)	31.12.2021	500.00	1	473.89	1	94.78
		2 Shop Visits Engine CFM56-5B A318-111 for Core LLPs + HPT Blades Replacement ESN 697489; ESN 697490 - 2019 continuare (diferente in disputa) finalizat cu NC oferita de reparator	31.12.2021	-64.38	1	-64.38	1	100.00
		1 Shop Visit Engine CFM56-5B A318-111 for Core LLPs + HPT Blades Replacement ESN 697554 - 2019 continuare (diferente in disputa)	31.12.2021	9,000.00	1	8,621.73	1	95.80
		3Y+6Y+EO2614 YR-BGD	31.12.2021	850.00	1	815.65	1	95.96
		3Y+6Y+EO2614 YR-BGE	31.12.2021	700.00	1	694.58	1	99.23
		C02+3Y+6Y YR-BGH	31.12.2021	982.30	1	123.83	1	12.61
		DELIVERY PACK (4Y+8Y+12Y) YR-ATC	31.12.2021	438.90	1			0.00
		DELIV PACK (C02+1Y+2Y+4Y+8Y+12Y+OOP) YR-ATF	31.12.2021	836.00	2	305.14	1	36.50

Anexa 4

Programul de investiţii, dotări şi sursele de finanţare
Execuţia bugetară REALIZAT 2021

		INDICATORI	Data finalizării investiţiei	Valoare an curent rectificat 2021	Cantitate an curent rectificat 2021	Valoare Realizat an 2021	Cantitate Realizata an 2021	%
0	1	2	3	4	5	6	7	8
		Componente Rotabile A318	31.12.2021	668.80	3	404.82	3	60.53
		Componente Rotabile B737	31.12.2021	1,149.50	4	464.63	4	40.42
		Componente Rotabile ATR	31.12.2021	1,118.00	5	933.62	5	83.51
		COMP.ROTABILE RECLASIFICATE CF.IFRS - PWC - 2021	31.12.2021			251.42		
		COMPONENTA recuperata din motorului CFM56-7B22 ESN 888278 (MOTORUL CASAT ESN 888278 -MF595)	9/30/2021	652.86	1	796.23	1	121.96
		b) pentru bunurile de natura domeniului public al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
		- (denumire obiectiv)						
		- (denumire obiectiv)						
		-						
		c) pentru bunurile de natura domeniului privat al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
		- (denumire obiectiv)						
		- (denumire obiectiv)						
		-						
		d) pentru bunurile luate în concesiune, închiriate sau în locaţie de gestiune, exclusiv cele din domeniul public sau privat al statului sau al unităţii administrativ teritoriale:						
	4	**Dotări (alte achiziţii de imobilizări corporale) 2021**		**207.62**		**29.30**		14.11
		Autoutilitara mixta (5 locuri plus marfa) - Directia Tehnica	12/31/2021	122.25	1	0		0.00
		Aparate de aer conditionat (9000BTU, 12000BTU)	12/31/2021	85.37	22	28.94		33.90
		CONDITIONAT	*12/31/2021*	*2.50*	*1*			0.00
		Aparat aer conditionat	*12/31/2021*	*7.00*	*2*			0.00
		Aparat aer conditionat 12000 B	*12/31/2021*	*2.93*	*1*			0.00
		APARAT AER CONDITIONAT	*12/31/2021*	*1.78*	*1*	*1.78*	*1*	100.00
		APARATE AER CONDITIONAT	*9/30/2021*	*25.44*	*6*	*25.44*	*6*	100.00
		Aparat aer conditionat cabina X Ray	*9/30/2021*	*1.72*	*1*	*1.72*	*1*	100.00
		APARAT AER CONDITIONAT 12000 B	*12/31/2021*	*1.50*	*1*			0.00
		Aparat aer conditionat 9000BTU	*12/31/2021*	*1.80*	*1*			0.00
		Aparat aer conditionat	*12/31/2021*	*2.00*	*1*			0.00
		Aparate aer conditionat	*12/31/2021*	*4.50*	*3*			0.00
		APARAT AER CONDITIONAT	*12/31/2021*	*3.06*	*2*			0.00
		Proiect si executie sursa exterioara amenajare camera serverelor: climatizare (AC, praf, etc.)	*12/31/2021*	*29.34*	*1*			0.00
		APARAT AER CONDITIONAT 12000 BTU (PENTRU SALA INS. BORD)	*12/31/2021*	*1.80*	*1*			0.00
		DULAP EPDS 80 - DR ALB W1000-ACHIZ LA TIMISOARA				0.36	1	
	5	**Rambursări de rate aferente creditelor pentru investiţii, din care:**						
		a) - interne						
		b)- externe						

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

COMPANIA NAȚIONALĂ DE TRANSPORTURI AERIENE ROMÂNE -TAROM S.A.

RAPORTUL ADMINISTRATORILOR
DECLARAȚIA NEFINANCIARĂ

ANUL 2021

George ROTARU,
Președinte al Consiliului de Administrație al C.N.T.A.R. TAROM S.A.

1. MODELUL DE AFACERI

Compania Națională de Transporturi Aeriene Române – TAROM S.A. (C.N.T.A.R. TAROM S.A./compania/TAROM) a fost înființată în anul 1954 și a fost reorganizată în baza *Ordonanței Guvernului nr. 45/1997 privind înființarea Societății Comerciale Compania națională de transporturi aeriene române - TAROM - S.A.* și a *Legii nr. 136/1998 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 45/1997 privind înființarea Societății Comerciale Compania națională de transporturi aeriene române - TAROM - S.A.* Compania este membră a Asociației Internaționale a Transportului Aerian (International Air Transport Association „IATA") și a Asociației Europene a Companiilor Europene de Navigație Aeriană (AEA). În anul 2010, TAROM a aderat la SkyTeam, o alianță aeriană globală ce oferă pasagerilor membrilor săi acces la o rețea extinsă de destinații, mai multe frecvențe și conexiuni.

Principalul obiect de activitate al companiei îl constituie executarea de transporturi aeriene interne și internaționale, de călători, de bagaje, de mărfuri și poștă, prin curse regulate și charter, precum și prestații legate de transportul aerian, respectiv comercializarea în regim duty-free, handling, catering, transport terestru în continuarea transportului aerian și alte activități stabilite prin statutul societății. Pe lângă activitatea de bază, compania prestează și servicii conexe, constând în servicii de întreținere tehnică a aeronavelor pentru diverși operatori aerieni din țară și străinătate.

Compania are drept obiectiv general desfășurarea activităților de transport în condiții de siguranță, securitate și eficiență.

În baza reglementărilor aplicabile naționale și europene, compania TAROM a fost certificată de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română ca: operator aerian RO-001, organizație de management al continuității navigabilității RO.MG.001 (asociată certificatului de operator), organizație de întreținere RO.145.001, organizație de pregătire aprobată RO/ATO-02/1 și organizație de pregătire pentru întreținere RO.147.001.

Compania este organizată sub forma unei societăți pe acțiuni, în conformitate cu *Legea societăților nr. 31/1990*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu sediul central situat în Calea Bucureștilor nr. 224F, localitatea Otopeni, județul Ilfov. În anul 2021, compania a avut sedii secundare *(agenții, stații)* deschise atât în țară, la *Baia Mare, Brașov, București, Otopeni, Cluj-Napoca, Constanța, Iași, Oradea, Ploiești* și *Timișoara*, cât și în străinătate, la *Bruxelles* și *Chișinău.*

În anul 2021, compania și-a menținut organizarea funcțională nefiind supusă unor operațiuni de fuziune, divizare sau insolvență.

La data de 31 decembrie 2021, capitalul social al companiei era deținut de:

- Statul român, reprezentat de Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor (ex Ministerul Transporturilor), cu o cotă de participare de 97,222%;
- Compania Națională Aeroporturi București, cu o cota de participare de 1,4574%;
- ROMATSA (Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian), cu o cotă de participare de 1,2364%;
- Fondul de Investiții Muntenia, cu o cotă de participare de 0,0842%.

Compania este condusă de adunarea generală a acționarilor și consiliul de administrație, ale căror componență și atribuții sunt cele prevăzute de lege și de statutul societății, precum și de directorul/directorii căruia/cărora i-a/le-a fost delegată conducerea companiei de către Consiliul de Administrație în condițiile legii și ale statutului societății.

În anul 2021, administrarea companiei s-a realizat în conformitate cu prevederile *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a*

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale Statutului C.N.T.A.R. TAROM S.A.

2. CONTEXTUL ECONOMIC

Economia globală a continuat să se redreseze în anul 2021 în urma crizei, în ciuda cazurilor de COVID-19 în creștere. Îmbunătățirea activității economice a fost asociată istoric cu existența unei cereri semnificative pentru călătoriile cu avionul. Astfel, pe măsură ce consumatorii devin din ce în ce mai puțin îngrijorați de situația lor financiară, crește și disponibilitatea acestora de a călători cu avionul.

Revenirea activității economice la nivel global în anul 2021, pe măsura ridicării restricțiilor impuse de pandemia COVID-19 și a redeschiderii complete a economiilor, a antrenat însă creșterea alertă a cererii pentru gaze naturale, atât pentru generarea de energie electrică, cât și în scopuri industriale. Pe perioada verii, această situație a fost amplificată de cererea puternică pentru producția de energie electrică, pe fondul valurilor de căldură, concomitent cu reducerea producției din surse concurente (hidro și eoliene) și manifestarea unor constrângeri la nivelul ofertei, determinate de evenimente meteorologice extreme sau de lucrări de mentenanță prelungite (dată fiind amânarea unora dintre acestea din urmă în fazele acute ale pandemiei).

Pe piața europeană, un factor important al ascensiunii rapide a cotațiilor gazelor naturale (până la valori maxime istorice, spre deosebire de evoluțiile din alte regiuni) a fost unul de natură conjuncturală, reprezentat de nivelul redus al stocurilor (circa 77% în luna octombrie 2021, față de aproape 95% în luna corespunzătoare din anul precedent), cauzat de o iarnă prelungită, cu temperaturi sub media sezonieră. Efectul a fost accentuat de imposibilitatea refacerii stocurilor pe perioada verii, pe fondul livrării unor cantități limitate de gaze naturale de către principalii jucători, fie din cauze structurale (declinul natural al producției, tendința de renunțare la centralele care utilizează cărbune și restrângerea investițiilor în combustibili fosili în contextul procesului de decarbonizare, inițierea procedurilor de închidere a celui mai mare câmp gazifer din Țările de Jos, principalul producător din Uniunea Europeană (UE), creșterea concurenței pentru gazul natural lichefiat din partea economiilor asiatice, ca urmare a planului de reducere a emisiilor de carbon), fie din cauze cu substrat geopolitic (dependența de importurile de gaze rusești și problemele de aprovizionare asociate). În același timp, un rol în creșterea cotațiilor a jucat și structura pieței europene, în care ponderea dominantă (80% în anul 2020) a revenit contractelor cu prețuri stabilite în funcție de raportul dintre cererea și oferta de gaze naturale (în detrimentul contractelor indexate la prețul petrolului), această trăsătură favorizând transmiterea mai rapidă a presiunilor specifice pieței.

În România, peisajul a fost relativ similar, cantitatea de gaze naturale din depozite fiind mult inferioară nivelului consemnat în anul anterior (circa 74% în luna octombrie 2021, comparativ cu 95% cu un an în urmă); în plus, și piața internă a fost caracterizată de un declin natural al producției, fapt care a antrenat majorarea importurilor în ultimii ani, crescând astfel expunerea la șocurile externe.

Potrivit datelor publicate de Institutul Național de Statistică (INS), economia României a înregistrat o creștere de 5,9% în 2021, comparativ cu 2020, și de 2,4% pe seria brută în trimestrul 4 al anului trecut, față de același trimestru din 2020, dar a scăzut cu 0,1% în termeni reali, comparativ cu trimestrul trei din 2021.

Înainte de pandemie, economia României se afla pe o traiectorie de recuperare rapidă a decalajelor, dar nu într-un mod pe deplin sustenabil. Activitatea industrială a marcat o anumită redresare în cursul anului 2021, avându-se în vedere un grad mai mare de funcționare a industriei și o revenire parțială la situația anterioară pandemiei, însă contextul generat de COVID-

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

19 a continuat să afecteze ansamblul economiei românești, prin închiderile parțiale ale activității, precum și prin restricțiile care au variat în funcție de amplitudinea problemelor medicale. O creștere importantă a prețurilor producției industriale, în special în ultima parte a anului 2021, precum și blocările lanțurilor de aprovizionare, pe diverse segmente industriale, au determinat probleme importante la nivel de industrie, precum și pe ansamblul economiei românești.

Creșterea PIB-ului real în anul 2021 față de anul 2020 s-a datorat consumului privat puternic și investițiilor. În ciuda cererii internaționale reduse de bunuri și servicii din România și a perturbărilor lanțului de aprovizionare, exporturile au continuat să crească, deși nu la fel de rapid ca importurile, iar deficitul de cont curent a crescut, la rândul său. Măsurile de limitare a mișcării persoanelor și creșterea inflației, în special creșterea prețurilor la energie, au afectat consumul privat în a doua jumătate a anului 2021.

Fluctuațiile cotațiilor energiei electrice și ale gazelor naturale se transmit în rata inflației direct, prin prețurile plătite de consumatorii finali, dar și indirect, pe canalul costurilor de producție ale altor bunuri și servicii din coșul de consum. În anul 2021 inflația anuală în România a ajuns la cel mai ridicat nivel din ultimul deceniu, respectiv de 5,1% (aproape dublu față de anul precedent când aceasta a fost de 2,6%). Această evoluție se înscrie în tendința pronunțat ascendentă a dinamicii prețurilor de consum evidențiată pe plan global în anul 2021. Astfel, creșteri semnificative s-au consemnat, și în SUA, unde dinamica anuală din decembrie 2021 (7 %) s-a mărit cu 5,7 puncte procentuale față de nivelul de la finele anului 2020, precum și în zona euro, unde variația anuală a inflației a avansat puternic în teritoriul pozitiv (5 % la finele anului trecut, de la -0,3 la sută în ultima lună a anului 2020). Deși zona euro a început anul 2021 cu o inflație foarte scăzută, constrângerile la nivelul ofertei generate de pandemie, revirimentul cererii la nivel global și majorarea puternică a prețurilor produselor energetice au determinat o creștere pronunțată a inflației.

Creșterea inflației a fost influențată de factori multipli, precum funcționarea cu sincope a lanțurilor de producție și aprovizionare, creșterea cotațiilor materiilor prime, mai ales agroalimentare, recuperarea pierderilor din perioadele cele mai afectate de restricțiile destinate gestionării pandemiei, într-un context favorabil de cerere, susținut inclusiv de cererea reprimată, însă șocul de pe piața energiei se detașează ca principal factor explicativ. Dacă în prima parte a anului 2021 acesta a vizat cu precădere majorarea cotației țițeiului, în asociere cu redeschiderea economiilor, în cea de-a doua parte, determinantă – mai ales în Europa – a fost ascensiunea exponențială a prețurilor pentru energie electrică și gaze naturale. În spatele acestei evoluții se află majorarea cererii ca urmare a reluării graduale a activității, într-un context marcat de o serie de constrângeri pe partea ofertei (iarna lungă din sezonul precedent, depozitele limitate de gaze naturale, producția mai scăzută din surse regenerabile etc.) și de accelerarea procesului de tranziție către economia verde (în special pe plan european). Având în vedere amploarea mișcărilor de preț pe acest segment, majoritatea statelor europene au recurs în această perioadă la diferite măsuri de protejare a consumatorilor, cu o durată limitată de implementare, menite să acopere în special perioada sezonului rece, când costul facturilor cu încălzirea este mai ridicat.

În acest context, evoluția consumului gospodăriilor populației în anul 2022, marcată deja de incertitudini privind perspectiva situației medicale, este anticipată a fi grevată de impactul asupra venitului disponibil al gospodăriilor populației provenind din creșteri ale prețurilor bunurilor energetice. Energia reprezintă o resursă indispensabilă desfășurării activității cotidiene, fie că este vorba de populație, fie că ne referim la operatorii economici. Astfel, creșterea amplă a prețurilor acesteia în perioada recentă pe plan european este de natură să se răsfrângă mai devreme sau mai târziu asupra dinamicii prețurilor de consum, majorarea generalizată a ratelor inflației la nivel comunitar putând semnala debutul unor astfel de ajustări. Totodată, creșterea prețurilor

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

țițeiului și ale combustibililor pentru aviație în anul 2021 pe fondul redresării economice mai ample și al constrângerilor legate de aprovizionare, reprezintă aspecte de natură să exercite o presiune ascendentă asupra costurilor companiilor aeriene și să compenseze parțial efectele pozitive ale relansării călătoriilor aeriene pe unele piețe.

Deși la debutul crizei energetice, prevalau abordările care îi atribuiau un caracter temporar, succesiunea și magnitudinea creșterilor de preț înregistrate generează efecte asupra principalelor variabile macroeconomice cu o acțiune mai persistentă față de cea evaluată inițial, dimensiunea și multitudinea șocurilor produse pe piețele de energie reprezentând pe parcursul anului 2021 principala cauză a revizuirilor succesive ale prognozelor de inflație realizate de băncile centrale.

Se preconizează că rata inflației va crește în România și mai mult în 2022, deoarece prețurile ridicate ale energiei vor afecta alte bunuri și servicii, în concordanță cu tendințele mondiale. O dinamică a salariilor mai puternică decât se preconizase ar putea contribui și ea la inflație. Guvernul României a adoptat măsuri de urgență pentru a reduce facturile la energie prin plafonarea prețurilor și rambursarea către furnizori a diferenței față de prețurile reale de pe piață, însă deoarece rambursările iau mult timp, furnizorii mai mici se pot confrunta cu constrângeri în materie de lichidități.

Deficitul bugetar a scăzut într-o oarecare măsură în 2021. Creșterile ad-hoc anterioare ale pensiilor și salariilor, corelate cu venituri publice scăzute, au condus la deficite mari încă înainte de criză. În 2021, deficitul a fost de 7,1% din PIB, în scădere de la 9,3% în 2020. Cheltuielile suplimentare pentru combaterea pandemiei și compensarea creșterii prețurilor energiei au împiedicat înregistrarea unui deficit mai mic; se preconizează că deficitul va scădea într-o oarecare măsură până în 2023, ca urmare a redresării creșterii și a colectării mai bune a veniturilor, sprijinite de planul național de redresare și reziliență (PNRR). Cu toate acestea, scăderea sub plafonul de 3% până în 2024, în conformitate cu recomandarea Consiliului din iunie 2021, va fi dificilă dacă nu se iau măsuri de remediere.

Piața forței de muncă a avut rezultate bune în anul 2021, în pofida pandemiei de COVID-19. Rata ocupării forței de muncă a continuat să crească, de la 65,2% în 2020 la 67,1% în 2021. Cu toate acestea, ratele de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor și al persoanelor în vârstă, al romilor, al femeilor și al persoanelor cu un nivel scăzut de calificare au rămas cu mult sub mediile UE, în timp ce decalajul cauzat de dizabilități în ocuparea forței de muncă a crescut la 30,4 puncte procentuale. Disparitatea de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă a fost ridicată și s-a accentuat. Rata șomajului a scăzut la 5,6% în 2021, în scădere de la 6,1% în 2020, dar a fost în continuare peste nivelurile din perioada anterioară crizei.

Pandemia a dus la o plafonare a creșterii salariilor. Cu toate acestea, în 2021, salariile nominale și reale și-au reluat creșterea, ridicându-se la 5,7% și, respectiv, la 0,3%. La începutul anului 2021, Guvernul României a majorat salariul minim brut la 2 300 RON (466 EUR) și a aprobat majorarea acestuia la 2 550 RON (515 EUR) din ianuarie 2022. Pe de altă parte, salariile din sectorul public au fost înghețate în anul 2021, după o creștere de 37,5% în ultimii 4 ani.

Ponderea persoanelor expuse riscului de sărăcie a rămas însă ridicată și în anul 2021, sărăcia persoanelor încadrate în muncă fiind determinată de munca ocazională sau cu fracțiune de normă, de activitatea independentă și de caracterul informal (muncă nedeclarată).

3. FLOTA ȘI OPERAȚIUNILE TAROM

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

În anul 2021, flota TAROM a fost constituită dintr-un număr de 29 de aeronave, din care 13 cu motoare tip turbojet (ATR) și 16 cu motoare tip jet (Boeing 737 și Airbus A318), după cum urmează:

Tip aeronava	Număr de aeronave pe fiecare tip	Capacitate	Distanța maximă de zbor
BOEING 737-800	4	189Y / 160BY (16B + 144Y)	5.400 km / 5.678 km
BOEING 737-700	4	14B+102Y	4.900 km/ 4.100km
BOEING 737-300	4	134Y(8B+126Y)	2.780 km/ 3.400km
AIRBUS A318-111	4	14B+99Y, 26B+81Y	2.780 km
ATR 42-500	7	48BY	1.200 km
ATR 72-500	2	68BY	950 km
ATR 72-600	4	72BY	1020 Km

Dintre acestea, în anul 2021 au fost operate în scop comercial doar un număr de 19 aeronave (5 aeronave cu motor turbojet și 14 aeronave cu motor tip jet), după cum urmează: 2 aeronave Boeing 737-300, 4 aeronave Boeing 737-700, 4 aeronave Boeing 737-800, 4 aeronave Airbus A318, o aeronavă ATR 72-500 și 4 aeronave ATR 72-600.

În anul 2019, TAROM a decis să închirieze în regim de leasing operațional un număr de 9 aeronave noi de tip ATR 72-600, care vor fi operate pe zboruri regionale (interne și externe) și vor înlocui aeronavele ATR pe care compania le are în proprietate. Ca urmare, în primele 3 luni ale anului 2020, primele 4 aeronave noi de tip ATR 72-600 au intrat în flota TAROM. Această măsură a reprezentat un alt pas în implementarea planului de modernizare a flotei de aeronave operate de TAROM, început în anul 2017, prin închirierea în leasing operațional a două aeronave Boeing 737-800, și continuat în anul 2018 cu închirierea a două avioane B737-800 și achiziția a cinci aeronave B737-8 MAX cu livrare în anul 2023.

Înnoirea flotei va avea un impact pozitiv asupra costurilor cu mentenanța din perspectiva reducerii costurilor cu intervențiile majore la aeronave, dar și cu cheltuielile generate de defectele descoperite la controalele de rutină. Totodată, o flotă mai nouă va avea un impact semnificativ asupra consumului de combustibil.

4. POLITICA PRIVIND CALITATEA ŞI SIGURANȚA ZBORULUI

C.N.T.A.R. TAROM S.A. este continuu supravegheată de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, în conformitate cu programul de audit şi inspecţie al acesteia, în vederea menţinerii condiţiilor de certificare care impun operatorilor aerieni să implementeze un sistem de management al siguranței (SMS), inclusiv un program de monitorizare a conformităţii continue a operaţiunilor. TAROM are implementat un sistem de monitorizare continuă a conformităţii cu reglementările aplicabile. Auditorii interni din cadrul companiei realizează atât audituri interne, cât şi externe, în domeniile operaţionale indicate de reglementările europene, precum:

- *Regulamentul (UE) nr. 965/2012 al Comisiei de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului;*

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- Regulamentul (UE) nr. 1321/2014 al Comisiei privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

- Regulamentul (UE) nr. 1178/2011 al Comisiei de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului.

Sistemul de management al siguranţei constă în definirea exactă a responsabilităţilor privind siguranţa, începând cu *Managerul Responsabil* până la personalul operaţional, precum şi în culegerea permanentă de informaţii despre operaţiunile TAROM, în scopul identificării unor posibilele pericole, informaţii care sunt analizate în vederea luării măsurilor de evitare a urmărilor acestora. Principalele surse de informaţii pentru SMS sunt sistemul de raportare a evenimentelor de aviaţie civilă şi programul Flight Data Monitoring (FDM). Sistemul de raportare de siguranţă este un sistem deschis, care se bazează pe principiile culturii juste, în care personalul este încurajat să raporteze orice eveniment sau aspect care ar putea avea impact asupra siguranţei operaţiunilor. Astfel, TAROM promovează o politică non-punitivă faţă de erorile neintenţionate care sunt raportate de personalul implicat şi efectuează analize şi investigaţii ale unor incidente şi evenimente produse în operare, cu scopul de a îmbunătăţi continuu siguranţa zborului.

În conformitate cu *Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului, și a Regulamentelor (CE) nr. 1321/2007 și (CE) nr. 1330/2007 ale Comisiei, Ordonanța Guvernului nr. 26/2009 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Investigații și Analiză pentru Siguranța Aviației Civile, cu modificările și completările ulterioare,* și *Reglementarea Aeronautică Civilă Română privind raportarea evenimentelor de aviația civilă (RACR-REAC)*, în cadrul TAROM funcţionează două sisteme de raportare:

- Sistemul de raportare internă a evenimentelor în legătură cu siguranţa zborului, cât şi cel de raportare internă confidenţială;

- Sistemul de raportare externă (către Autoritatea de Investigaţii şi Analiză pentru Siguranţa Aviaţiei Civile - AIAS şi AACR) a evenimentelor de aviaţie civilă raportabile în conformitate cu reglementările aplicabile.

Datele privind operaţiunile de zbor sunt înregistrate/analizate pentru întreaga flotă în cadrul FDM. Parametrii monitorizaţi sunt stabiliţi de către fabricanţii aeronavelor şi se înscriu în practica industriei. Pe baza acestor parametri, TAROM urmăreşte buna funcţionare a sistemelor avionului, respectarea de către echipajul de zbor a limitărilor impuse de fabricanţi şi a reglementărilor companiei, precum şi identificarea unor suprasolicitări intervenite în exploatare, din cauza unor factori necontrolabili.

TAROM desfăşoară un program de supraveghere a operaţiunilor, urmărind cele mai frecvente evenimente cu risc sporit, precum şi evoluţia acestora.

Informaţiile privind siguranţa zborului sunt prezentate periodic în cadrul întâlnirilor Consiliului de Evaluare a Siguranţei TAROM. Informaţiile relevante despre accidentele şi incidentele care se produc în industria aviatică şi care prezintă interes pentru personalul operaţional TAROM sunt prezentate personalului implicat în operaţiuni, printr-un sistem de comunicare de siguranţă: safety info, safety e-mail şi cursuri SMS (iniţiale şi de recurenţă).

TAROM este membră IATA şi participă în diverse programe de colectare şi analiză a informaţiilor relevante de siguranţa zborului (IATA – Safety Trend Evaluation Analysis and Data

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Exchange System STEADES), fiind membră activă a pool-urilor de audit ISAGO (IATA Safety Audit of Ground Operations), IATA DAQCP (De-icing / Anti-icing Quality Control Pool), IATA IFQP (IATA Fuel Quality Pool). Aceste programe au rolul de a optimiza efortul operatorilor aerieni de a controla şi supraveghea furnizorii de servicii contractaţi. Astfel, în cadrul unui pool de audit, IATA repartizează anumiţi furnizori de servicii către fiecare operator din pool. Prin aceasta, auditorii TAROM verifică un număr redus de furnizori de servicii şi pune la dispoziţia celorlalţi operatori rezultatele verificărilor. La rândul său, TAROM primeşte rapoartele de audit efectuate de ceilalţi parteneri din pool. În acest mod se obţine o supraveghere constantă şi performantă a tuturor sub-contractorilor, în vederea menţinerii celor mai înalte standarde de siguranţă şi calitate.

Totodată, TAROM este membră a Flight Safety Foundation şi are acces la informaţii privind acţiunile şi studiile acestei organizaţii, a cărei misiune este aceea de a identifica problemele globale de siguranţă şi de a stabili prioritățile în siguranţa zborului în cadrul aviaţiei.

TAROM, în calitate de membră IATA (International Air Transport Association) este certificată IOSA (IATA Operational Safety Audit) din anul 2006, ceea ce garantează cele mai înalte standarde de siguranţă şi calitate. Programul IOSA este un sistem de evaluare acceptat şi recunoscut internaţional menit să auditeze sistemele de management şi control ale unei companii de transport aerian. TAROM a fost evaluată prin mai multe audituri complete IOSA care au demonstrat îmbunătăţirea continuă a siguranţei şi calităţii operaţiunilor desfăşurate.

Ca membră în alianţa SkyTeam începând cu anul 2010, TAROM participă în diverse grupuri de lucru ale alianţei în domenii cum ar fi: siguranţa zborului, monitorizarea conformării, securitatea aeronautică şi managementul situaţiilor de urgenţă.

TAROM a fost certificată pentru standardul ISO:9001 din anul 2014, fiind recertificată în anul 2020 în conformitate cu ISO 9001:2015.

În plus, compania deține și alte certificări, precum: Certificat pentru sistemele de management ISO 14001:2015, Certificat de organizație de întreținere RO.145.001, Certificat al organizației de management al continuității navigabilității RO.CAMO.0001, Certificat de autorizare a organizației de pregătire pentru întreținere RO.147.001, Certificat de organizație de pregătire aprobată RO/ATO – 02/1, Certificat de autorizare ca agent aeronautic de handling.

5. POLITICA PRIVIND ACTIVITATEA DE MEDIU

La nivel mondial, sectorul aviaţiei contribuie în mod semnificativ la schimbările climatice, fiind sectorul din domeniul transporturilor care înregistrează cea mai rapidă dezvoltare.

Mobilitatea şi transportul sunt esenţiale atât pentru cetăţenii din Europa, cât şi pentru economia europeană în ansamblu. Libera circulaţie a persoanelor şi a mărfurilor peste frontierele interne ale Uniunii Europene este o libertate fundamentală a UE şi a pieţei sale unice. Mobilitatea aduce numeroase beneficii socioeconomice pentru cetăţenii şi întreprinderile europene, dar are, de asemenea, un impact din ce în ce mai mare asupra mediului, inclusiv sub forma creşterii emisiilor de gaze cu efect de seră şi a poluării aerului la nivel local, care afectează sănătatea şi bunăstarea oamenilor.

În decembrie 2019, Comisia Europeană a adoptat Comunicarea privind Pactul verde european care prevede o reducere cu 90% a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) în sectorul transporturilor. Obiectivul UE este să devină o economie neutră din punct de vedere climatic până în anul 2050; în acelaşi timp, UE se angajează să depună eforturi în vederea atingerii obiectivului ambiţios de reducere totală a poluării.

În septembrie 2020, Comisia a adoptat propunerea pentru o lege europeană a climei în scopul de a reduce emisiile nete de gaze cu efect de seră cu cel puţin 55% până în 2030

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

comparativ cu valorile înregistrate în 1990 și de a plasa Europa pe o traiectorie responsabilă pentru a deveni neutră din punct de vedere climatic până în 2050.

În pofida reducerii traficului aerian ca urmare a pandemiei de COVID-19, se preconizează că impactul aviației asupra climei va crește în continuare, având în vedere creșterea istorică a sectorului, care se situează peste media altor sectoare economice. Înainte de pandemia de COVID-19, Eurocontrol preconizase o creștere anuală a emisiilor generate de aviația europeană cu 53% până în 2040, comparativ cu 2017. Înainte de criza provocată de pandemia de COVID-19, OACI preconizase că, până în 2040, emisiile generate de aviația internațională ar putea crește cu până la 150% în comparație cu 2020.

Având în vedere emisiile preconizate din sectorul aviației și în contextul unui obiectiv climatic mai ambițios al UE stabilit pentru 2030, contribuția la schimbările climatice trebuie să fie consolidată în mod semnificativ, inclusiv pentru a permite contribuția necesară la neutralitatea climatică a UE până în 2050.

În acest context, la 14 iulie 2021, Comisia Europeană a adoptat, în cadrul Pactului verde european, un pachet de propuneri vizând să adapteze politicile Uniunii Europene în domeniul climei, al energiei, al utilizării terenurilor, al transporturilor și al impozitării la obiectivele de reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % până în anul 2030, comparativ cu nivelurile din 1990 (cunoscut și sub denumirea de pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55"). Unele dintre propuneri se referă, integral sau parțial, la transportul aerian și includ:

- o propunere de eliminare treptată a certificatelor de emisii gratuite pentru aviație și de aliniere la Schema de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională;
- o propunere de revizuire a Regulamentului privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, care prevede în special că aeronavele au acces la o sursă de energie electrică curată în aeroporturile principale;
- o propunere de regulament privind asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru un transport aerian durabil (inițiativa ReFuelEU în domeniul aviației).

Propunerea de eliminare treptată a certificatelor de emisii gratuite pentru aviație și de aliniere la Schema de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională introduce modificări ale legislației privind sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS) în ceea ce privește aplicarea sa în sectorul aviației, pentru a se asigura că:

(1) aviația contribuie la obiectivul de reducere a emisiilor pentru 2030, în conformitate cu Pactul verde european;

(2) EU ETS este modificat în mod corespunzător în ceea ce privește Schema de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională a OACI și

(3) alocarea de certificate de emisii pentru sectorul aviației este revizuită pentru a crește licitarea.

Obiectivul este de a revizui EU ETS în ceea ce privește emisiile generate de aviație într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor și coerent, în conformitate cu obiectivul mai ambițios al Uniunii în materie de climă, ținând seama, în același timp, de necesitatea unei tranziții echitabile și de faptul că toate sectoarele trebuie să contribuie la eforturile UE în domeniul climei. Schema Europeană de tranzacționare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (EU-ETS) reprezintă un instrument cheie folosit pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, fiind primul și până în prezent cel mai mare sistem internațional de plafonare a emisiilor de gaze cu efect de seră.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

În perioada 2013-2016, EU ETS a acoperit în sectorul aviației numai zborurile din interiorul Spațiului Economic European (SEE), pentru a menține în Organizația Aviației Civile Internaționale (ICAO) dinamica necesară adoptării unui acord internațional de control al emisiilor de gaze cu efect de seră generate de aviație. În anul 2017, pentru a promova în continuare această dinamică și pentru a facilita operaționalizarea Schemei de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională (CORSIA) a ICAO, limitarea la zborurile din interiorul SEE a fost prelungită până în anul 2023. CORSIA reprezintă o schemă de compensare a emisiilor de carbon, având ca obiectiv stabilizarea emisiilor nete generate de aviația internațională la nivelurile din 2020 prin intermediul achiziției și anulării de credite internaționale. În perspectiva acestui rezultat, Directiva privind EU ETS a fost modificată în anul 2017 pentru a se extinde domeniul de aplicare în interiorul SEE pentru sectorul aviației până în 2023. Normele EU ETS pentru aviație acoperă zborurile pe rute dintre aeroporturi situate în Spațiul Economic European (SEE), și asigură tratamentul echitabil al liniilor aeriene pe rutele de zbor. În iunie 2018, OACI a adoptat standardele și practicile recomandate privind CORSIA, care, împreună cu elementele de punere în aplicare, oferă informații detaliate privind funcționarea schemei. Cu toate că recunosc și sprijină adoptarea formală de către OACI a standardelor și a practicilor recomandate, UE și statele sale membre au urmat procedurile OACI pentru a notifica diferențele existente între legislația relevantă a UE și CORSIA.

Sectorul transporturilor este încă foarte dependent de combustibilii fosili. Stimularea adoptării vehiculelor și aeronavelor cu emisii zero și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și a combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate modurile de transport reprezintă un obiectiv prioritar în cadrul eforturilor de a face toate modurile de transport mai durabile. Implementarea și utilizarea sporită a combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon trebuie să fie corelate însă cu crearea unei rețele cuprinzătoare de infrastructuri de reîncărcare și de realimentare, pentru a valorifica pe deplin potențialul utilizării pe scară largă a vehiculelor cu emisii scăzute și a celor cu emisii zero în cadrul tuturor modurilor de transport.

Inițiativa ReFuelEU urmărește să asigure disponibilitatea și posibilitatea de utilizare a unei rețele dense și extinse de infrastructuri pentru combustibili alternativi în întreaga UE. Toți utilizatorii de vehicule alimentate cu combustibili alternativi (inclusiv nave și aeronave) trebuie să poată circula cu ușurință în UE, utilizând infrastructuri esențiale, cum ar fi autostrăzile, porturile și aeroporturile. Obiectivele specifice sunt următoarele:

(i) asigurarea unei infrastructuri minime pentru a sprijini necesitatea de a adopta vehicule cu combustibili alternativi în toate modurile de transport și în toate statele membre pentru a îndeplini obiectivele climatice ale UE

(ii) asigurarea interoperabilității depline a infrastructurii și

(iii) asigurarea informării complete a utilizatorilor, precum și a unor opțiuni de plată adecvate.

Inițiativa ReFuelEU în domeniul aviației ar trebui să stimuleze producția și utilizarea combustibililor alternativi durabili în transportul aerian. Deși cerințele privind utilizarea combustibililor de aviație derivați din surse regenerabile se pot baza în mare măsură pe infrastructura de realimentare existentă, sunt necesare investiții pentru alimentarea cu energie electrică a aeronavelor staționare. Inițiativa ReFuelEU în domeniul aviației, care are scopul de a promova combustibilii durabili pentru aviație, îi va obliga pe furnizorii de combustibili să folosească combustibili amestecați într-o proporție tot mai mare cu combustibili durabili pentru alimentarea avioanelor cu reacție în aeroporturile din UE și va stimula utilizarea combustibililor sintetici, cunoscuți sub denumirea de ecombustibili. Viitoarea Alianță pentru aviația cu emisii zero

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

va completa aceste măsuri pentru a asigura pregătirea pentru piață a configurațiilor disruptive în domeniul aeronavelor (de exemplu, hidrogen, energie electrică).

O piață internă a aviației funcțională și competitivă este esențială pentru mobilitatea cetățenilor europeni și pentru economia europeană în ansamblu. Aviația este un puternic factor de coeziune socială și regională, care impulsionează turismul, stimulează întreprinderile și face legătura între oameni. Sectorul aviației din UE contribuie la integrarea europeană și consolidează poziția uniunii de lider geopolitic.

Combustibilii de aviație durabili au potențialul de a aduce o contribuție majoră la atingerea obiectivului climatic mai ambițios al UE pentru 2030 și a obiectivului neutralității climatice al UE. La nivel mondial, combustibilii de aviație durabili sunt reglementați în cadrul OACI. În special, OACI stabilește cerințe detaliate privind durabilitatea, trasabilitatea și contabilizarea combustibililor de aviație durabili utilizați în zborurile care fac obiectul Schemei de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională (CORSIA). Deși în cadrul CORSIA sunt stabilite stimulente, iar combustibilii de aviație durabili sunt considerați o parte integrantă a lucrărilor legate de fezabilitatea unui obiectiv pe termen lung pentru aviația internațională, în prezent nu există nicio schemă obligatorie privind utilizarea combustibililor de aviație durabili pentru zborurile internaționale. Acordurile multilaterale sau bilaterale cuprinzătoare privind transportul aerian încheiate între UE sau statele sale membre și țările terțe includ, în general, dispoziții privind protecția mediului. Cu toate acestea, pentru moment, aceste dispoziții nu impun părților contractante nicio cerință obligatorie privind utilizarea combustibililor de aviație durabili.

Pentru a-și reduce în mod semnificativ emisiile, sectorul aviației trebuie să își reducă dependența exclusivă actuală de combustibilul turboreactor fosil și să accelereze tranziția către tipuri inovatoare și durabile de combustibili și tehnologii. În timp ce tehnologiile alternative de propulsie pentru aeronave, cum ar fi cele alimentate cu energie electrică sau cu hidrogen, înregistrează progrese promițătoare, introducerea lor în utilizarea comercială va necesita eforturi și un timp de pregătire considerabile. Întrucât transportul aerian trebuie să își reducă amprenta de carbon pentru zborurile pe toate distanțele încă din 2030, rolul combustibililor lichizi de aviație durabili va fi esențial. Din acest motiv, sunt necesare, de asemenea, măsuri pentru a spori aprovizionarea și utilizarea combustibililor de aviație durabili în aeroporturile din Uniune.

Deși mai multe modalități de producție a combustibililor de aviație durabili sunt certificate pentru utilizare în aviație, utilizarea acestora este în prezent neglijabilă, din cauza lipsei producției la costuri accesibile.

Compania TAROM consideră prioritară responsabilitatea față de mediu, având o abordare sistematică cu privire la menținerea sub control a impactului proceselor sale asupra mediului. Vizând îmbunătățirea continuă a performanței de mediu în conformitate cu legislația și reglementările naționale și europene în vigoare, TAROM a considerat oportună Certificarea Sistemului său de Management de Mediu conform Standardului Internațional ISO 14001:2015, fiind re-certificată în acest sens în anul 2021.

Compania raportează către autoritățile de mediu date privind: emisiile, substanțele care diminuează stratul de ozon, deșeurile, chimicalele, conform legislației naționale de mediu și reglementărilor europene în vigoare. De asemenea, compania își îndeplinește obligațiile care îi revin privind raportarea lunară și achitarea taxelor către Administrația Fondului pentru Mediu.

TAROM a implementat sistemul de comercializare a cotelor de emisii ale UE (EU ETS) încă din anul 2012, în conformitate cu prevederile *Directivei 2008/101/CE a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE pentru a include activitățile de aviație în sistemul de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul*

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Comunității, Regulamentului (UE) nr. 601/2012 al Comisiei privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, cu modificările și completările ulterioare, ale *Hotărârii Guvernului nr. 780/2006 privind stabilirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră*, cu modificările și completările ulterioare, precum și a altor acte normative interne prin care au fost transpuse în legislația națională directivele 2003/87/CE (EU-ETS) și 2008/101/CE. În sensul asigurării conformității TAROM cu prevederile actelor normative naționale și europene, compania elaborează anual raportul de emisii și achiziționează certificate de emisii de gaze cu efect de seră, în vederea restituirii de către companie, până cel târziu la data de 30 aprilie a fiecărui an, a unui număr de certificate egal cu cantitatea totală de emisii de gaze cu efect de seră generate în anul calendaristic anterior de activitățile de aviație pentru care TAROM considerat operator de aeronave.

Potrivit *Planului național de acțiune privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în domeniul aviației civile pentru perioada 2011-2020*, aprobat prin *Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 1801/2011*, cu modificările și completările ulterioare, ale cărui obiective generale au constat în *„îndeplinirea angajamentului strategic asumat de UE de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră"* și *„plafonarea emisiilor de CO2 din sectorul aviației civile internaționale începând cu 2020"*, TAROM a întreprins următoarele acțiuni:

✓ Implementarea *Programului de eficientizare a consumului de combustibil*, care constă în identificarea ariilor în care se pot efectua economii de combustibil, astfel încât să se reducă cantitatea de emisii produsă de aeronavele companiei. Măsurile din cadrul programului sunt reprezentate de aplicarea unor proceduri/noi tehnologii privind „fuel efficiency". În anul 2019, în cadrul TAROM, în directa subordonare a directorului general a fost înființată o structură cu atribuții în acest sens, denumită „Fuel Efficiency Improvement (FEI) TEAM", condusă de un FEI Manager. FEI Team formulează, instituționalizează, coordonează și gestionează din punct de vedere strategic, tactic și logistic programul și politicile de eficientizare a cheltuielilor aferente consumului operațional de combustibil de aviație, beneficiind de împuternicirea și sprijinul managementului executiv al companiei.

În cadrul acestui program, TAROM implementează proceduri de reducere a consumului combustibilului de aviație și implicit a emisiilor de CO_2, precum:

➢ *Procedura „Continuous Descent Approach"* - Compania TAROM, în colaborare cu AIRBUS și Centrul de Cercetare pentru Aviație și Mediu cu sediul la Manchester (Marea Britanie), a realizat proiectul-pilot „Continuous Descent Approach" (CDA) pentru aeronavele AIRBUS A318, scopul acestuia fiind reducerea cantității de combustibil ars; rezultate ale proiectului: reducerea emisiilor de până la 350 Kg CO2/zbor.

Ulterior, TAROM a stabilit aplicarea CDA –ului pentru toate tipurile de aeronave deținute în flotă.

➢ *Procedura „Single Engine Taxi"* – prin care, după aterizare, avioanele pot opri un motor până la parcare, pentru a reduce consumul în rulajul acestora la sol. Procedura este utilizată pentru toate tipurile de aeronave ale flotei TAROM: A318, ATR, Boeing 737. Această procedură reduce emisiile aeronavelor cu 0,4%.

➢ *Sistemul Winglet* - TAROM a echipat cu sistemul Winglet avioanele de tip Boeing 737-700 din flota companiei. Dispozitivele de tip Winglet reprezintă un succes în industria aviatică, aducând beneficii pentru companiile aeriene prin reducerea: consumului de combustibil, emisiilor cu până la 3% și a poluării fonice cu până la 6,5%.

➢ *Frâne din carbon* - În vederea reducerii emisiilor de CO2, au fost înlocuite frânele metalice cu frâne din carbon, pentru aeronavele de tip A318, ATR 72, Boeing 737-700.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Frânele din carbon oferă o reducere semnificativă a greutății față de frânele din oțel de aproximativ 200-400 kg, contribuind în mod direct la reducerea consumului de combustibil.

✓ Modernizarea flotei TAROM, proces început în perioada 2017 – 2018 odată cu renunțarea de către TAROM la operarea aeronavelor A310 și introducerea în perioada 2017-2018 a unor aeronave noi de tipul B737-800 NG, și continuat în anul 2020 cu introducerea în flota TAROM a patru aeronave noi ATR 72-600.

✓ Compania își propune, de asemenea, să utilizeze cât mai curând combustibili durabili în sectorul aviației, în special biocombustibilii avansați și combustibilii de aviație sintetici.

6. ASPECTE SOCIALE ȘI DE PERSONAL; RESPECTAREA DREPTURILOR OMULUI

Compania TAROM reafirmă în mod regulat angajamentul de a respecta principiul egalității de gen, prin asigurarea egalității de remunerare pentru munca depusă între bărbați și femei, eliminarea discriminării la angajare între cele două genuri și asigurarea egalității de șanse și de tratament între angajați, femei și bărbați, în cadrul relațiilor de muncă de orice fel.

În plus, compania promovează dialogul social, respectă dreptul angajaților de a fi informați și consultați, respectă drepturilor sindicale, sănătatea și siguranța la locul de muncă. În anul 2020, compania a organizat și desfășurat negocieri colective în vederea încheierii unui contract colectiv de muncă, fiind, în final, agreată continuarea acordului de muncă anterior.

Compania se conformează principiilor recunoscute, în special, de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, Declarația Universală a Drepturilor Omului, Constituția României, cu privire la respectarea drepturilor omului. TAROM promovează o politică de respectare a tuturor drepturilor și libertăților prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special a respectării vieții private și de familie, de protecție a datelor cu caracter personal, de promovare a libertății de exprimare și de informare, a libertății de întrunire și de asociere, de promovare a unor condiții de muncă echitabile și corecte în cadrul companiei, de protecția a salariaților în cazul concedierii nejustificate, la protecția sănătății angajaților și pasagerilor etc.

La sfârșitul anului 2021, compania avea un număr total de 1.303 de salariați, mai puțin decât numărul bugetat, de 1.320.

Nr. mediu de salariați total realizat în anul 2021 a fost de 1.138, mai mare decât cel bugetat, de 1.118 salariați.

În plus, în anul 2021, în conformitate cu dispozițiile art. 64^2 alin. (1) raportat la art. 35 alin. (1) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice*, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul de Administrație a delegat conducerea societății către doi directori, respectiv directorul general și directorul financiar, fiind încheiate în acest sens contracte de mandat.

În primul semestru al anului 2021, politica de resurse umane a companiei a fost în continuare afectată de pandemia COVID-19, conducerea companiei fiind nevoită să continue atât măsura suspendării contractelor individuale de muncă pentru unii angajați (în medie 340 de salariați/lună au avut contractele individuale de muncă suspendate), prin rotație, în condițiile prevăzute la art. 52 alin. (1) lit. c) din *Legea nr. 53/2003 – Codul Muncii* – republicată, cu modificările și completările ulterioare, ca urmare a reducerii temporare a activității companiei, precum și măsura reducerii programului de lucru de la 5 zile la 4 zile pe săptămână, cu reducerea corespunzătoare a salariului, a personalului rămas în activitate.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

În anul 2021, în cadrul TAROM nu au fost declarate boli profesionale şi nici nu au fost înregistrate evenimente de tipul celor prevăzute în *Legea nr. 319/2006 a securităţii şi sănătăţii în muncă,* cu modificările şi completările ulterioare.

7. COMBATEREA CORUPTIEI ȘI A DĂRII DE MITĂ

TAROM condamnă întru totul corupția, sub orice formă, și își exprimă, în mod ferm, angajamentul de continuare a procesului de implementare a măsurilor identificate de conducerea companiei ca remedii pentru riscurile şi vulnerabilităţile instituţionale la corupţie, constând în măsuri de prevenire a corupţiei, educaţie a angajaţilor ori combatere a corupţiei, ținând cont de îndrumările cuprinse în *Ghidul de bună practică al OCDE privind controlul intern, etica şi conformitatea* (https://www.oecd.org/daf/anti-bribery/44884389.pdf).

În anul 2021, conducerea TAROM a luat măsuri de întărire a controlului intern, de efectuare a unor cercetări disciplinare ale unor salariați față de care au fost sesizate încălcări ale *Codului de Etică și Conduită al Companiei TAROM*, aprobat prin *Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 12/12.07.2016*, precum și de valorificare a rezultatelor activității structurii de control intern prin sesizarea organelor judiciare competente.

TAROM are o politică corporativă care promovează *„integritatea morală"* a angajaților, interzicând orice acceptare sau pretindere de către un angajat al companiei, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, a vreunui avantaj sau beneficiu, în natură sau bani. Totodată, potrivit pct. 11 – Abateri Disciplinare, alin. (4) lit. e) din Regulamentul Intern al C.N.T.A.R. TAROM S.A., constituie abatere disciplinară gravă *„primirea de la alți salariați sau de la alte persoane din afara companiei de bani pentru activitățile prestate în timpul serviciului"*. Astfel, prin aplicarea unor sancțiuni disciplinare pentru încălcarea standardelor etice și de conduită anticorupție la nivelul oricărui angajat, TAROM dorește să contracareze orice tentativă de corupție în rândul angajaților.

La data de 22.12.2021 a intrat în vigoare *Hotărârea Guvernului nr. 1269/2021,* prin care au fost aprobate *Strategia naţională anticorupţie 2021-2025* şi documentele aferente acesteia, respectiv: *seturile de indicatori de performanţă, riscurile asociate obiectivelor şi măsurilor din strategie, Inventarul măsurilor preventive, precum şi indicatorii de evaluare, Standardul general de publicare a informaţiilor de interes public,* prevăzut în anexa nr. 4, și *Standardul de publicare a informaţiilor de interes public privind întreprinderile publice,* prevăzut în anexa nr. 5.

Potrivit dispozițiilor art. 6 din *H.G. nr. 1269/2021,* până la finalul lunii martie 2022, toate întreprinderile publice au obligația de a îndeplini *„procedurile privind asumarea unei agende de integritate organizaţională"*, iar până la finalul lunii iunie 2022 acestea au obligația de a elabora, adopta, disemina în cadrul întreprinderii publice şi transmite Ministerului Justiţiei un plan de integritate. Acesta va trebui să cuprindă ansamblul măsurilor adoptate de conducerea companiei ca remedii pentru riscurile şi vulnerabilităţile instituţionale la corupţie identificate.

Potrivit pct. *C.2.1.* din *Strategia naţională anticorupţie 2021-2025,* măsurile de transparenţă instituţională şi de prevenire a corupţiei în cadrul companiei ar trebui să vizeze următoarele aspecte: existența unui cod etic/deontologic/de conduită, existența unui consilier de etică, declararea averilor, declararea cadourilor, conflictele de interese, accesul la informații de interes public, protecția avertizorului în interes public, interdicțiile post-angajare în cadrul companiei (pantouflage), funcțiile sensibile, gestionarea riscurilor de integritate şi evaluarea ex-post a incidentelor de integritate.

C.N.T.A.R. TAROM S.A. a aderat anterior la valorile fundamentale, principiile și obiectivele Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016-2020, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 583/2016*, asumându-și îndeplinirea măsurilor prevăzute în *Planul de integritate al*

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

companiei, aprobat prin *Decizia directorului general nr. 54/23.06.2017.* Cu toate acestea, văzând prevederile *Strategiei naţionale anticorupţie 2021-2025*, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei naţionale anticorupţie 2021-2025* şi a documentelor aferente acesteia, conducerea companiei a întreprins în primele luni ale anului 2022 următoarele măsuri:

- a adoptat *Declarația privind asumarea unei agende de integritate organizațională pentru implementarea Strategiei naţionale anticorupţie 2021-2025 la nivelul C.N.T.A.R. TAROM S.A.;*

- a adoptat un nou *Cod de etică și conduită profesională a personalului C.N.T.A.R. TAROM S.A.;*

- a desemnat un consilier de etică, având următoarele atribuţii: acordarea de consultanţă şi asistenţă personalului din cadrul companiei cu privire la respectarea normelor de conduită, monitorizarea aplicării prevederilor codului de conduită în cadrul companiei şi întocmirea de rapoarte privind respectarea normelor de conduită de către personalul din cadrul companiei.

8. MANAGEMENTUL RISCULUI

Organizațiile se confruntă cu riscuri multiple, unele cu efecte combinate sau în cascadă. Atât natura riscurilor, cât și interacțiunea dintre acestea pot fi identificate și înțelese pentru a sprijini luarea deciziilor în cunoștință de cauză și pentru a recunoaște mai bine potențialele consecințe nedorite ale deciziilor. Dezvoltarea și evaluarea scenariilor alternative reduce incertitudinea în luarea deciziilor și scot la lumină necunoscutele care pot apărea.

Gestionarea riscurilor permite organizațiilor să-și atingă obiectivele mai eficient și cu o mai mare siguranță pe termen lung. Organizațiile care continuă să aibă succes sunt cele care au capacitatea de a prognoza și de a se pregăti pentru riscuri.

Astfel, un management eficient al riscurilor permite unei organizații să-și atingă obiectivele prin evaluarea continuă a riscurilor în vederea reducerii efectelor negative asupra afacerii și îmbunătățirii performanței. Implementarea și integrarea proceselor de gestionare a riscurilor într-o organizație aduc multiple beneficii, precum:

- ✓ o utilizare și o alocare mai eficiente ale capitalului și ale altor resurse;
- ✓ capacitatea de a recunoaște rapid oportunitățile și amenințările și de a răspunde la acestea;
- ✓ reducere a probabilității și impactului pierderii;
- ✓ decizii mai clare, mai bine informate;
- ✓ costuri mai mici de conformitate/audit;
- ✓ economii de costuri rezultate din utilizarea informațiilor despre riscuri pentru a eficientiza și îmbunătăți procesele;
- ✓ gestionarea mai bună a aspectelor umane și culturale care afectează performanța; și
- ✓ o mai bună înțelegere a evenimentelor potențiale și capacitatea de a influența rezultatele acestora.

8.1. RISCURI EXTERNE

Aceste riscuri sunt legate de factori externi companiei şi afectează TAROM prin modificarea cererii de servicii oferite de aceasta, a mediului concurenţial sau a costului unor produse, care nu pot fi controlate de TAROM cum este, de exemplu, preţul crescut al carburantului de aviaţie. Astfel, activitatea companiei TAROM este supusă permanent efectelor riscurilor, motiv

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

pentru care conducerea acesteia trebuie să gestioneze, cel puțin, următoarele categorii de riscuri externe:

8.1.1. Volatilitatea mediului geopolitic și economic

Majoritatea companiilor aeriene sunt vulnerabile la factori externi, cum ar fi tensiunea politică și conjuncturile economice. În cazul sectorului aviației comerciale, stabilitatea politică și creșterea economică susținută reprezintă factori majori care determină creșterea pe termen lung a traficului aerian, pe când instabilitatea și turbulențele de pe piețele financiare generează scăderea acestuia. Sursele instabilității pot fi însă multiple, precum: impunerea unor măsuri protecționiste, apariția unor conflicte etnice/religioase, tranziția de la democrație la autoritarism, cooperarea internațională ori intervențiile statale etc.

Ceea ce a afectat cel mai mult transportul aerian în anul 2020 și în prima parte a anului 2021 a fost însă pandemia COVID-19 care s-a dovedit a fi nu doar o criză globală a sănătății, ci și o criză economică globală.

Măsurile de protecție sanitară și restricțiile de călătorie introduse de statele membre ale UE și de țările terțe ca urmare a pandemiei au redus drastic cererea și încrederea consumatorilor în transportul aerian de pasageri, determinând o reducere record și de durată a traficului aerian în Uniunea Europeană. Numărul zborurilor operate în spațiul european a scăzut cu până la 90% în martie-aprilie 2020 comparativ cu aceeași perioadă a anului 2019.

În fața pandemiei de COVID-19, numeroase țări au răspuns prin introducerea de interdicții de zbor și restricții de călătorie, unele din acestea menținându-se și în cursul anului 2021, ceea ce a avut un impact major asupra traficului aerian internațional, aceste restricții conducând la o diminuare drastică a cererii la un nivel la care majoritatea rutelor nu au mai putut fi operate în scop comercial.

Pe de altă parte, organizarea în anul 2021 a Campionatului European de Fotbal 2020 al UEFA, cunoscut sub numele de EURO 2020, amânat de anul trecut din cauza blocajelor extinse din Europa legate de epidemia de COVID-19, a demonstrat faptul că evenimentele sportive majore pot fi catalizatori ai transportului aerian și că, odată ce restricțiile de călătorie sunt ridicate, oamenii sunt dornici să călătorească.

Potrivit IATA, în anul 2021 cererea globală de transport aerian de călători (RPK) a scăzut cu 58,4% față de anul 2019, deși a reprezentat o îmbunătățire față de anul 2020, când RPK-urile au scăzut cu 65,8% față de anul 2019. Această tendință semnifică faptul că în anul 2021 a existat totuși o creștere a încrederii pasagerilor în transportul aerian și a dorinței de a călători. Provocarea pentru anul 2022 este de a consolida această încredere prin normalizarea călătoriilor. Or, pentru a reface încrederea consumatorilor în transportul aerian de pasageri și revenirea la tiparele normale de călătorie, consumatorii au nevoie de previzibilitate și stabilitate.

Anul 2022 a debutat însă cu un noi probleme legate de pandemie, precum și cu probleme legate de creșterea prețurilor energetice, la combustibili, precum și la materii prime, respectiv menținerea unor blocări legate de lanțurile de aprovizionare în anumite segmente industriale.

Se preconizează că invadarea Ucrainei de către Rusia va avea un impact negativ asupra economiei României. Este probabil ca efectele negative directe ale invaziei să fie limitate ca urmare a legăturilor comerciale globale reduse ale României cu Rusia și Ucraina. Cu toate acestea, efectele indirecte ar putea fi considerabile. Impactul asupra prețurilor energiei și ale produselor de bază are implicații mai ample. Având în vedere importanța Rusiei și a Ucrainei ca furnizori de petrol, gaze și produse de bază (alimentare și nealimentare) pe piețele mondiale, prețurile au crescut semnificativ.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

România produce pe piața internă cea mai mare parte a gazelor pe care le utilizează, dar importă aproape 20% din consumul total de gaze, import care depinde în mare măsură de un gazoduct rus care trece prin Ucraina. În același timp, importurile de țiței din Rusia reprezintă principalul factor de producție pentru importanta industrie de rafinare, care reexportă ulterior produse petroliere finite. În consecință, se preconizează că în anul 2022 inflația va crește și mai mult, afectând consumul privat, în pofida măsurilor excepționale care au fost introduse pentru a proteja gospodăriile și IMM-urile de impactul facturilor la energie electrică și gaze. Anumite sectoare sunt deosebit de expuse. Unele industrii importante din România (cum ar fi industria autovehiculelor și a mașinilor) și sectorul construcțiilor sunt deosebit de vulnerabile la importurile de energie, la variațiile prețurilor energiei și la nevoile de materii prime.

România se află în prima linie în această criză umanitară și geopolitică deoarece găzduiește un număr mare de persoane strămutate din Ucraina, deși majoritatea acestora pleacă în cele din urmă în alte țări ale UE. Abordarea nevoilor lor va necesita mobilizarea de resurse suplimentare în sistemul de sănătate și în sistemul de asistență socială, care au fost deja supuse unor mari presiuni în timpul pandemiei, dar și în sistemul de învățământ. Pe termen mediu și lung, integrarea pe piața forței de muncă a persoanelor care decid să rămână în România ar putea duce la o creștere a populației active și ar putea stimula producția potențială. România va beneficia de flexibilitățile excepționale oferite în cadrul inițiativei „Acțiunea de coeziune pentru refugiații din Europa" (CARE) și de prefinanțarea suplimentară furnizată în cadrul programului „Asistență de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei" (REACT-EU) pentru abordarea urgentă a nevoilor de primire și integrare a persoanelor care fug din Ucraina ca urmare a invaziei ruse.

Astfel, suprapunerea șocurilor (contextul geopolitic, majorările succesive ale prețurilor la energie și alterarea lanțurilor globale de aprovizionare) accentuează riscurile și incertitudinile asupra economiei României, afectând totodată așteptările pe termen scurt și comportamentul mediului de afaceri.

Principalul factor de risc îl reprezintă evoluțiile viitoare ale prețurilor bunurilor energetice, la nivel global creșterea acestora fiind puternic accelerată în contextul conflictului geopolitic dintre Rusia și Ucraina.

Majorările de preț din sectorul energetic au un efect de contracție atât asupra consumului populației, cât și al consumului din economie. De altfel, consumul de energie electrică al populației, aflat în mod tradițional pe un trend anual pozitiv, a înregistrat în luna ianuarie 2022 o reducere de 3,7%, deși în această perioadă s-au aplicat măsurile guvernamentale de plafonare și compensare a prețurilor energiei electrice. În același timp, sectorul industrial a cunoscut o restrângere de activitate în luna ianuarie localizată în special în sectoarele chimiei (-14,1%). Aceste majorări de prețuri afectează de altfel competitivitatea societăților, fiind posibilă diminuarea activității în special în sectorul industrial și transporturi.

Resursele vor fi afectate la rândul lor de evoluția sancțiunilor impuse Rusiei, furnizorul principal al gazelor din import. Există incertitudini în ceea ce privește evoluția importului de gaze naturale sau găsirea de alternative la gazul rusesc, ceea ce induce o probabilitate ridicată de modificare a mixului de resurse utilizate pe termen scurt și mediu. Astfel, analizele efectuate asupra contextului macroeconomic actual relevă un impact așteptat a se manifesta atât asupra puterii de cumpărare la nivelul populației, cât și asupra procesului investițional și al activității agenților economici.

8.1.2. Concurența

Aviația europeană se confruntă cu noi provocări în materie de competitivitate, pe o piață mondială care evoluează rapid, în special ca rezultat al deplasării centrului de greutate al

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

creșterii economice către est. Concurenții nou-apăruți beneficiază de pe urma creșterii economice rapide din întreaga regiune, în special din Asia, precum și de pe urma faptului că aviația devine un element strategic în cadrul politicilor de dezvoltare economică ale țărilor lor de origine.

Deoarece TAROM operează o rețea de rute în principal europene, majoritar scurt și mediu curier, distanța medie de operare fiind de aproximativ 1.200 km, compania concurează cu toate categoriile de operatori existenți în piață, și anume: „low cost", „legacy", subsidiarele low cost ale companiilor de tip legacy, companii de nișă.

Astfel, TAROM trebuie să facă față unei concurențe acerbe, în principal din partea competitorilor de tip low cost, care practică tarife modice, în ciuda pierderilor financiare, doar în scopul majorării cotelor de piață.

8.1.3. Riscul fluctuațiilor de curs valutar

Având în vedere că o mare parte din veniturile companiei sunt încasate într-o varietate de valute, acestea o fac vulnerabilă la fluctuațiile cursului de schimb valutar. În politica sa, compania este afectată de evoluția pieței valutare, respectiv: EUR/USD, EUR/GBP, EUR/RON, USD/RON. Politica de prețuri a companiei este focalizată, în principal, pe moneda EUR, însă din activitatea de operare rezultă obligații și în alte monede, rata de schimb valutar putând afecta rezultatele.

Expunerea companiei la riscul valutar a fost nesemnificativă în anul 2021, riscul fiind considerat tolerabil.

8.1.4. Riscul unor atacuri cibernetice

Amenințările cibernetice se află într-o continuă evoluție, supunând sistemele și rețelele informaționale și operaționale la riscuri care pot produce pagube semnificative în toate sectoarele industriale, publice și guvernamentale, la nivel mondial.

Securitatea cibernetică în aviația civilă este un domeniu complex, care se întinde în toate ariile de activitate unde sunt prezente tehnologii (electronice – informaționale și operaționale). Așa cum menționează și ICAO în Strategia globală de securitate cibernetică adoptată în octombrie 2019 și în Rezoluția A40-10, securitatea cibernetică are aplicabilitate pe orizontală, atât în zona securității aeronautice, cât și a siguranței aviației civile, respectiv în domeniul operațiunilor, facilităților, managementului și administrării ș.a.

Astfel, sectorul aviației civile depinde din ce în ce mai mult de disponibilitatea sistemelor de tehnologie a informațiilor și a comunicațiilor, precum și de integritatea și confidențialitatea datelor. Amenințarea reprezentată de posibile incidente cibernetice pentru aviația civilă este în continuă evoluție, cele mai multe dintre acestea fiind rău intenționate, cu consecințe asupra continuității activității ori asupra furtului de informații din motive politice, financiare sau de altă natură.

Opinia ICAO este aceea că securitatea cibernetică ar trebui să fie inclusă în sistemele de supraveghere a securității și siguranței aviației dintr-un stat, ca parte a unui cadru cuprinzător de gestionare a riscurilor.

Gestionarea riscurilor de securitate cibernetică în sectorul aviației trebuie să se bazeze pe dezvoltarea unei abordări ample, capabile să prezică riscurile cibernetice pentru ecosistemul aviației, identificarea și implementarea controalelor adecvate pentru a preveni riscurile cibernetice, capacitatea de a monitoriza/detecta atacurile și capacitatea de răspuns și de recuperare după atacuri reușite.

Cu toate că în ultimele decenii, tehnologia a făcut progrese uriașe, care au fost implementate și în sectorul aviației, revoluționând călătoriile, facilitând călătoria non-stop pe

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

continente, oferind facilități pasagerilor aerieni ca niciodată (acces la Internet, acces GSM, divertisment în zbor), transferuri perfecte pentru pasagerii care tranzitează între țări, pe de altă parte, acest confort nu a venit fără setul său de riscuri care au apărut din cauza vulnerabilităților inerente și a amenințărilor cunoscute pe care aceste sisteme le posedă. Astfel, utilizarea sistemelor informatice la bord și off-board, a sistemelor de navigație și a rețelelor de date, a dus la creșterea amenințărilor cu privire la atacurile cibernetice și încălcarea securității/confidențialității datelor, principalele tipuri de amenințări cibernetice cu care se confruntă sectorul aviației fiind:

✓ Atacurile phishing: acestea reprezintă, în primul rând, o etapă prealabilă către un atac rău intenționat complet orientat către o companie. Obiectivul principal constă în obținerea datelor de identificare ale utilizatorilor prin tehnici de inginerie socială și infiltrarea în sistemul unei companii pentru a planta și lansa amenințări persistente avansate. O serie de organizații, inclusiv aeroporturi, au fost victime ale unor astfel de atacuri.

✓ Atacurile bazate pe Wi-Fi: Dacă nu sunt asigurate în mod adecvat, sistemele Wi-Fi tradiționale disponibile la bordul unei aeronave sunt vulnerabile, astfel încât ar putea fi folosite pentru accesul neautorizat la echipamentele avionice de la bord ori pentru a perturba sau modifica comunicațiile prin satelit. De exemplu, un cod infiltrat în sistemul unui avion ar putea să anuleze setările de securitate, ducând la rezultate dezastruoase, precum deturnarea și/sau prăbușirea unei aeronave etc.

✓ Atacurile DDoS (Distributed Denial-of-Service) și botnet: apar atunci când un hacker trimite un aflux mare de trafic către o rețea sau server pentru a copleși sistemul și pentru a-i perturba capacitatea de operare. Hackerii utilizează rețele bot din rețelele compromise pentru a se infiltra în sisteme critice, precum controlul traficului aerian ori rezervarea biletelor online, ceea ce duce la blocarea platformei. Atacatorii pot cere, de asemenea, o sumă de răscumpărare de la autorități pentru a preveni întreruperea sistemelor de control și gestionare a zborului.

✓ Atacurile de bruiere: pot avea consecințe grave, deoarece hackerii compromit acuratețea datelor furnizate conducerii aeronavei, cum ar fi viteza aeronavei, locația, direcția, existența unor aeroporturi sau aeronave în apropiere etc.

✓ Deturnarea de la distanță: breșele/defectele de securitate ale tehnologiilor de comunicații utilizate în industria aeriană permit hackerilor să atace/controleze de la distanță sistemele de zbor și de la bord, pentru a le permite să atace alte sisteme critice, precum comenzile de zbor, receptoarele de navigație, sistemele de supraveghere, afișajele aeronavelor și altele.

✓ BYOD (bring your own device): Sistemele actuale de divertisment în zbor permit pasagerilor să-și vizioneze propriile videoclipuri prin intermediul USB-urilor. Cu excepția cazului în care sunt protejate în mod adecvat, pasagerii rău intenționați ar putea utiliza USB-urile pentru a infiltra programe/amenințări persistente avansate în sistemele de divertisment din zbor, cu consecințe dezastruoase. Astfel, informațiile despre zbor furnizate pe IFE (in-flight entertainment) ar putea fi falsificate sau denaturate pentru a crea haos/panică printre pasageri.

În concluzie, compania ar trebui să-și dezvolte, în primul rând, capabilități „predictive", care să-i permită să învețe din evenimente externe și să anticipeze tipurile de atac la care ar putea fi expuse sistemele sale informatice. Totodată, capacitatea de a detecta atacurile cibernetice din timp este esențială pentru companie, iar capacitatea de răspuns și de recuperare după atacuri reușite sunt necesare atât pentru a investiga și remedia problemele descoperite, cât și pentru a recomanda noi măsuri preventive.

Prin urmare, după analiza tipurilor de amenințări cibernetice, compania trebuie să-și stabilească o cultură de securitate cibernetică și să dezvolte strategii de atenuare/prevenire a riscurilor cibernetice.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

8.1.5. Riscul fluctuației de personal din industria aviatică

Datorită afluxului de noi tehnologii și procese, dar și necesității reducerii costurilor, companiile din industria aviației necesită, poate mai mult decât orice alte industrii, o forță de muncă talentată, angajată și din ce în ce mai specializată. Astfel, din cauza naturii extrem de specializate a industriei, companiile aeriene trebuie să angajeze și să păstreze personalul calificat necesar efectuării unor procese critice, proprii industriei aviatice. TAROM a reușit să mențină până în acest moment o forță de muncă specializată și bine pregătită. Cu toate acestea, încă din anul 2020, din cauza restricțiilor de zbor impuse de unele state ca urmare a răspândirii COVID – 19, companiile aeriene au fost nevoite să ia măsuri fie de trimitere în șomaj tehnic a unei părți din personalul aeronautic civil navigat și/sau din personalul aeronautic tehnic ne-navigant, fie de concediere a acestora, ceea ce a condus la înregistrarea unui surplus pe piața forței de muncă pentru aceste categorii de personal.

8.1.6. Riscurile strategice

Acestea se referă la riscurile identificate care ar putea avea un impact substanțial și o probabilitate ridicată de manifestare, și care afectează scopurile pe termen mediu și lung, precum și obiectivele companiei, cuprinzând:

- riscurile politice (precum eșecul îndeplinirii politicii guvernamentale, schimbări legislative frecvente);
- riscul unor atacuri teroriste, impunerea de interdicții ale unei țări asupra alteia, războaie și dezastre naturale;
- riscul de închidere neașteptată a unor rute.

Aceste riscuri sunt imposibil de prezis, considerent pentru care compania încearcă tratarea acestor tipuri de risc prin implementarea unor instrumente de control intern managerial capabile să mențină riscurile în limite acceptabile.

8.1.7. Riscul apariției unor epidemii la nivel global (pandemii)

Epidemiile apar în mod constant în rândul populațiilor ca urmare a expunerilor la mediu, alimente contaminate, a răspândirii interumane sau prin alte căi. Orice epidemie majoră, indiferent de cauzele care o provoacă (eveniment natural sau intenționat etc.) poate genera morbidități sau mortalitate crescute care să necesite un răspuns imediat din partea autorităților publice, precum și o intervenție coordonată de sănătate publică. Aeronavele și aeroporturile pot reprezenta căi susceptibile de introducere și/sau răspândire a unor a boli transmisibile în țară.

În astfel de situații, în vederea atenuării eficiente a riscurilor și asigurării respectării cerințelor naționale de sănătate publică, este posibilă impunerea de către autoritățile naționale a unor restricții de circulație, transpuse în acțiuni de suspendare a unor zboruri, cu impact asupra activității operatorilor aerieni și aeroporturilor, precum și a unor măsuri de protecție a sănătății și siguranței pasagerilor, echipajelor și a altor categorii de angajați (personal aeroportuar, agenți de handling etc.), cu menținerea corespunzătoare a siguranței și securității zborurilor.

Pandemia COVID-19 a reprezentat un șoc de proporții istorice pentru economiile Europei. Astfel, economia UE s-a contractat cu 6,1 %, iar economia zonei euro cu 6,6 % în anul 2020. Deși, în general, întreprinderile și consumatorii s-au adaptat pentru a face față mai bine măsurilor de izolare, unele sectoare, cum ar fi HoReCa, au avut în continuare de suferit și în anul 2021.

Cu toate acestea, industria aviatică europeană a început să-și revină treptat în anul 2021, după impactul catastrofal al pandemiei din anul 2020. Vaccinarea în masă și introducerea certificatului digital COVID al UE au contribuit la o puternică revenire a traficului aerian în timpul

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

verii care a rezistat în pofida apariției variantei Omicron și a creșterii nivelului de infecție, dovedind rezistența sectorului aviatic la intrarea în anul 2022.

Disponibilitatea pasagerilor de a călători a rămas totuși puternică în anul 2021, însă restricțiile de călătorie internaționale ridicate și cazurile de COVID-19 în creștere în unele regiuni au reprezentat un risc pentru continuarea relansării transportului aerian.

Cu toate acestea, în ciuda evoluțiilor pozitive menționate mai sus, în anul 2021 au existat provocări semnificative. Astfel, numărul de cazuri de COVID-19 a crescut în multe regiuni pe fondul răspândirii unor variante mai contagioase a virusului SARS-CoV-2, cum ar fi variantele Delta sau Omicron. Noi focare de virus au apărut chiar și în țările în care pandemia părea să fi fost în mare parte sub control, precum China sau Australia. Astfel, restricțiile de călătorie rezultate au inversat rapid evoluția pozitivă a cererii și a capacităților de transport aerian în aceste țări, arătând cât de fragilă este redresarea transportului aerian pe fondul incertitudinii generate de pandemie.

Pe de altă parte, o altă provocare a reprezentat-o ritmul lent al lansării vaccinurilor la nivel global. Deși administrarea vaccinurilor a luat avânt în S.U.A. și în Europa, permițând piețelor să se redeschidă, în multe economii emergente livrările de vaccinuri au rămas încă restrânse, sporind riscul apariției unor noi focare.

În anul 2020 a fost dificil să se facă predicții stabile privind evoluția nivelurilor de trafic aerian. EUROCONTROL a emis totuși în luna iunie 2021 un nou set de scenarii de trafic, ce detaliază evoluția lunară pentru perioada de până în luna decembrie 2021, pe baza progreselor ce vor fi înregistrate în domeniul vaccinurilor și relaxarea măsurilor de stat privind călătoriile neesențiale. Acestea au înlocuite în luna octombrie 2021 cu următoarele scenarii de recuperare a traficului aerian, care vizează perioada 2021 – 2027:

Primul scenariu - „High scenario" - estimează o revenire a traficului aerian de pasageri la nivelurile din anul 2019 până la jumătatea anului 2023, presupunând că vor fi îndeplinite următoarele condiții:

- vaccinarea își va dovedi eficiența atât în Europa, cât și în întreaga lume;
- vaccinurile vor fi eficiente împotriva tuturor variantelor virusului;
- program eficient de testare, izolare și carantinare;
- mai puține restricții de călătorie;
- abordare coordonare interregional;
- reluări treptate ale unor zboruri pe distanțe lungi;
- creștere a încrederii pasagerilor;
- revenire mai rapidă a călătoriilor de afaceri;
- exces de economii/creștere a cererii;
- aeroporturile vor avea capacitatea de a reveni la nivelul din anul 2019.

Cel de-al doilea scenariu, respectiv scenariul de bază - „Baseline scenario" -, estimează o revenire a traficului aerian de pasageri la nivelurile din 2019 până la sfârșitul anului 2023, presupunând că vor fi îndeplinite următoarele condiții:

- prin vaccinare se va atinge nivelul de imunitate colectivă din Europa;
- vaccinurile vor fi eficiente împotriva tuturor variantelor virusului;
- program eficient de testare, izolare și carantinare,
- relaxare europeană coordonată a restricțiilor de călătorie;
- reluare treptată a unor zboruri pe distanțe lungi;
- creștere a încrederii pasagerilor;
- exces de economii/creștere a cererii;
- călătoriile de afaceri vor reveni la nivelurile de dinainte de COVID-19 în anul 2023;

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

- aeroporturile vor avea capacitatea de a reveni la nivelul din anul 2019.

Cel de-al treilea scenariu – „Low scenario" - estimează o revenire a traficului aerian de pasageri la nivelurile din 2019 după anul 2027, presupunând că vor fi îndeplinite următoarele condiții:

- o absorbție dispersată a vaccinului;
- nevoia de vaccinuri actualizate;
- reintroducerea frecventă a interdicțiilor și a obligativității purtării măștilor;
- numeroase restricții de călătorie;
- abordare europeană coordonată;
- reluarea zborurilor pe distanțe lungi după sfârșitul anului 2022;
- revenirea cererii pentru 60-70% dintre călători, restul fiind reticenți la zboruri;
- scăderea permanentă a tendinței de a zbura;
- constrângeri privind protecția mediului;
- dificultăți de funcționare a aeroporturilor ca înainte de COVID-19.

Toate previziunile comportă însă un grad ridicat de incertitudine. Astfel, deși s-a estimat continuarea ameliorării traficului aerian în cea de-a doua parte a anului 2020 ca urmare a ridicării restricțiilor, un al doilea val de cazuri, așa cum s-a produs în Republica Populară Chineză și în diverse alte state din Uniunea Europeană, a determinat o nouă scădere a traficului aerian.

Apariția pandemiei COVID–19 la începutul anului 2020 și efectele pe care măsurile luate de către autoritățile publice în vederea prevenirii răspândirii COVID-19 și gestionării corespunzătoare a consecințelor acestei pandemii, au dovedit faptul că TAROM nu a putut previziona toate efectele pe care o eventuală epidemie/pandemie le-ar putea avea asupra activității acesteia.

În contextul în care atenuarea șocului pandemic a condus în final la renunțarea restricțiilor începând cu luna martie 2022 și la o creștere a mobilității populației, este de așteptat ca sectorul transporturilor, unul dintre cele mai afectate în perioada crizei sanitare, să-și continue recuperarea. Cu toate acestea, se menține încă riscul apariției în sezonul rece al unui nou val pandemic sau al unor mutații ale virusului, risc pe care TAROM îl va putea gestiona în mod eficient, având în vedere experiența anterioară.

8.1.8. Riscul de lichiditate

Până la apariția și răspândirea COVID-19, aviația a cunoscut o expansiune puternică, datorată în special companiilor aeriene low-cost care au reușit să contribuie la creșterea cererii de zboruri.

Chiar dacă o evaluare completă a impactului pandemiei asupra companiilor aeriene este greu de realizat, este totuși cert că operatorii din acest segment au avut cel mai mare risc de lichiditate în anul 2020, risc care s-a menținut însă și în anul 2021. Marii operatori aerieni din industria aviatică europeană și mondială și-au redus drastic activitatea, concentrându-se pe operațiuni de reducere a costurilor și asigurarea supraviețuirii pentru a putea beneficia de perioada de relansare ce va veni după criză.

Cu excepția Alitalia (care oricum, a fost înlocuită rapid de o altă companie aeriană succesoare, ITA Airways), în anul 2021 nu au fost înregistrate falimente ale companiilor aeriene, în ciuda previziunilor sumbre cu privire la acest aspect. Cu toate acestea, situația companiilor aeriene din Europa a rămas în continuare foarte dificilă, în special pentru acei transportatori care nu au primit ajutoare de stat, pierderile totale cauzate de pandemie continuând să aibă un impact puternic asupra veniturilor și bilanțurilor acestora.

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Transportatorii aerieni mari pot depăși această situație mai ușor, deoarece au sprijinul guvernelor și pentru că pot face restructurări în cadrul proceselor. Chiar și așa, și pentru aceștia a rămas o mare provocare găsirea modalității de a face pasagerii să se simtă în siguranță în timpul zborului.

Veniturile operatorilor aerieni au înregistrat o scădere puternică în anul 2020 față de nivelul planificat, aceștia acumulând și datorii către pasagerii cărora le-au fost anulate zborurile, dar și către furnizori. După perioada de izolare/carantină, companiile au reluat zborurile, cu campanii de reduceri ale biletelor și investiții în măsuri de igienă pentru a asigura sănătatea și siguranța clienților și ale echipajului. Deși companiile și-au reluat activitatea, modalitățile de recuperare au fost încă greu de stabilit, deoarece statele au continuat să ridice sau să impună măsuri de călătorie.

De exemplu, reducerea traficului aerian de pasageri în primul trimestru al anului 2021, față de cel preconizat, a generat o diminuare a lichidităților companiilor aeriene europene la a o rată similară celei înregistrată în trimestrul IV 2020. Mai mult decât atât, scăderea traficului aerian și a veniturilor transportatorilor aerieni au condus la presiuni severe de lichiditate nu doar pentru aceștia, ci și pentru furnizorii acestora, punând în discuție viabilitatea financiară a industriei aviatice și amenințând milioane de locuri de muncă. Același impact în cascadă a fost, de asemenea, resimțit și pe piețele turistice la nivel global, având în vedere că peste 50% din turiștii internaționali au folosit anterior călătoriile cu avionul.

Înlăturarea riscului de lichiditate al companiei presupune manevrarea fluxurilor financiare pentru acoperirea necesarului dintre venituri și cheltuieli. Soluționarea crizei pe termen scurt poate consta în majorarea intrărilor de mijloace bănești prin creșterea veniturilor sau în micșorarea ieșirilor de mijloace bănești prin minimizarea cheltuielilor. În acest sens, compania poate întreprinde acțiuni precum:

- ✓ diminuarea radicală și cât mai rapidă a cheltuielilor ineficiente;
- ✓ obținerea de termene suplimentare de plată din partea furnizorilor, obținerea de împrumuturi pe termen scurt, obținerea unor facilități fiscale;
- ✓ vânzarea sau închirierea unor active;
- ✓ identificarea altor surse de venit precum: extinderea activității de transport aerian de mărfuri și poștă, extinderea transportului aerian prin curse charter, executarea pentru terți a unor lucrări de întreținere a aeronavelor sau a unor lucrări de reparații ale componentelor etc.

8.1.9. Volatilitatea prețurilor combustibilului de aviație

Prețul petrolului a crescut brusc în anul 2021, ceea ce a dus la creșterea costurilor cu combustibilul, inclusiv pentru cel de aviație. Se estimează că prețurile carburanților vor rămâne ridicate și în anul 2022.

Companiile aeriene s-au confruntat cu prețuri și mai mari la carburanți în anii 2012 și 2013, dar de data aceasta prețurile la carburanți au evoluat forte mult într-un termen foarte scurt, în timp ce recuperarea după pandemie abia a început. La jumătatea lunii februarie 2022, prețurile de livrare a combustibilului pentru avioane se tranzacționau cu peste 75% mai mult decât în februarie 2021, ceea ce înseamnă că, în anul 2022 este posibil ca operatorii aerieni să se confrunte cu costuri totale cu peste 15% mai mari decât cele din anul precedent.

Combustibilul de aviație reprezintă efectiv o parte substanțială a costurilor operatorilor de aeronave, și anume până la 25% din costurile operaționale. Astfel, companiile aeriene sunt foarte sensibile la creșterea bruscă a prețurilor combustibilului de aviație.

Toate companiile aeriene au strategii de atenuare a impactului riscului legat de prețul combustibilului, în special prin recurgerea la operațiuni de hedging și transferarea costurilor cu

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

combustibilul către pasageri. Acoperirea prețului combustibilului de aviație permite companiilor aeriene să facă în avans oferte de preț mai bune pentru pasageri. Cu toate acestea, costurile mai mari cu combustibilul au, în general, o influență semnificativă asupra rezultatelor financiare ale companiilor aeriene.

Totodată, se preconizează că introducerea treptată a combustibililor de aviație durabili pe piața transportului aerian va duce la creșterea costurilor combustibililor de aviație pentru companiile aeriene. Acest lucru poate accentua practicile existente de denaturare a concurenței ale operatorilor de aeronave, cum ar fi încărcarea de combustibil suplimentar. Prin urmare, este esențial să se asigure condiții de concurență echitabile pe piața transportului aerian din UE în ceea ce privește utilizarea combustibilului de aviație.

Variațiile prețului combustibilului de aviație pot avea un impact important asupra performanței economice a operatorilor de aeronave. În plus, diferențele în ceea ce privește prețul combustibilului de aviație dintre locațiile geografice, astfel cum este cazul în prezent între aeroporturile din UE sau între aeroporturile din UE și cele din afara UE, pot determina operatorii de aeronave să își adapteze strategiile de realimentare cu combustibil din motive economice. Încărcarea de combustibil suplimentar crește consumul de combustibil al aeronavelor și generează emisii inutile de gaze cu efect de seră. În plus, unii operatori de aeronave pot utiliza prețurile avantajoase ale combustibililor de aviație de la baza lor de reședință ca avantaj concurențial față de alte companii aeriene care operează rute similare. În cazul în care au loc denaturări ale pieței, acestea riscă să dezavantajeze operatorii de aeronave sau aeroporturile în raport cu concurenții interni sau externi, ceea ce poate avea efecte negative în ceea ce privește competitivitatea sectorului și poate prejudicia conectivitatea aeriană.

În timp ce creșterea prețurilor combustibililor de aviație nu reprezintă un risc nou pentru TAROM, fluctuațiile rapide din ultimii ani au devenit mult mai pronunțate, ceea ce face ca gestionarea acestora să fie din ce în ce mai greu de controlat. Creșterea imprevizibilă a prețurilor carburanților de aviație reprezintă un risc semnificativ, ce nu poate fi controlat de companiile aeriene; nici măcar strategiile de tip hedging nu pot compensa întru totul vulnerabilitatea acestora față de menținerea îndelungată a prețurilor ridicate ale petrolului.

8.2. RISCURI INTERNE

Sursele interne de risc reprezintă rezultatul unor evenimente apărute în interiorul TAROM. Aceste surse de risc pot fi controlate. În această categorie se pot distinge riscurile de utilizare a echipamentelor, riscurile cu forța de muncă sau riscurile asociate managementului organizațional. Aceste riscuri pot fi prevenite prin simpla eliminare a surselor care le produc, lucru posibil datorită faptului că sunt generate de activitatea companiei. În urma analizelor efectuate, principalele categorii de surse interne de riscuri identificate de companie vizează:

- ✓ lipsa personalului specializat în anumite structuri și a unei strategii de resurse umane, imposibilitatea asigurării unei pregătiri profesionale adecvate, eficiența scăzută a forței de muncă datorată, în principal, nemotivării salariale, precum și a condițiilor de muncă; lipsa unei dimensionări corecte a resursei umane raportată la flota TAROM, precum și la numărul de pasageri transportați;
- ✓ infrastructura IT învechită, atât fizic, cât și moral, aflată inclusiv în starea de depășire a suportului producătorului, care poate conduce la apariția întreruperilor/blocării activității utilizatorilor, precum și la accesul neautorizat în sistemele TAROM;
- ✓ slăbirea poziției TAROM pe anumite piețe din cauza întârzierii implementării unor măsuri de eficientizare și de îmbunătățire a produsului oferit ori utilizării unor

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

canale de vânzări ineficiente (costisitoare, vânzare preponderent prin agenții insuficient tehnologizate);

- ✓ flota eterogenă și uzată atât din punct de vedere tehnic, cât și moral;
- ✓ cota mică a veniturilor provenite din activități neoperaționale;
- ✓ presiuni din partea sindicatelor;
- ✓ capitalizarea insuficientă, investiții insuficiente și lipsa de stabilitate financiară;
- ✓ gestionarea ineficientă a problemelor de ordin tehnic care determină întârzieri în operare.

9. INDICATORI-CHEIE DE PERFORMANȚĂ NEFINANCIARĂ

Principalii indicatorii specifici activității TAROM sunt:

- Număr curse (regulate și charter);
- Număr pasageri (curse interne, curse externe, în regim codeshare);
- Ore bloc;
- RPK (mii Km);
- ASK (mii Km);
- Load factor (%).

Prezentăm în continuare situația comparativă a gradului de realizare a indicatorilor specifici activității TAROM în anul 2021, față de anul 2020, precum și față de valorile planificate:

Indicatori fizici	**12 luni**	**12 luni**	**12 luni**	**Realizat 2021/ Realizat 2020**	**Realizat 2021/ Buget Rectificat 2021**
	realizat 2020	**buget rectificat 2021**	**realizat 2021**	**(%)**	**(%)**
Curse regulate si charter:					
Nr. curse	6.301	9.521	9.426	149,60	99,00
Ore bloc	23.672,36	39.403,81	39.527,49	166,98	100,31
Pasageri TAROM (nr.)	817.749	1.578.505	1.522.469	186,18	96,45
Pasageri code - share (nr.)	23.798	38.155	37.183	156,24	97,45
Pasageri total (nr.)	**841.547**	**1.616.660**	**1.559.652**	**185,33**	**96,47**
RPK (Km mii)	872.333,31	1.805.227,23	1.782.947,25	204,39	98,77
ASK (Km mii)	1.356.421,24	2.466.458,96	2.500.764,93	184,36	101.39
Load factor (%)	**64,31%**	**74,06%**	**71,30%**	-	-
Curse regulate:					
Nr. curse	5.988	8.083	7.946	132,70	98,31
Ore bloc	21.674,36	29.916,66	29.386,65	135,58	98,23

MOORE
22. AUG. 2022
FOR IDENTIFICATION PURPOSES

Pasageri TAROM (nr.)	753.763	1.148.811	1.094.239	145,17	95,25
Pasageri code - share (nr.)	23.798	38.155	37.183	156,24	97,45
Pasageri total (nr.)	**Pasageri total (nr.)**	**777.561**	**1.186.966**	**1.131.422**	**145,51**
RPK (Km mii)	RPK (Km mii.)	783.841,16	1.128.334,11	1.073.905,49	137,01
ASK (Km mii)	ASK (Km mii.)	1.210.078,30	1.616.756,25	1.587.594,83	131,20
Load factor (%)	**Load factor (%)**	**64,78%**	**69,79%**	**67,64%**	**-**
Curse charter pasageri:					
Nr. curse	301	1.437	1.479	491,36	102,92
Ore bloc	1.756,75	9.460,65	10.114,34	575,74	106,91
Pasageri transportați (nr.)	**63.986**	**429.694**	**428.230**	**669,26**	**99,66**
Curse charter marfă:					
Nr. curse	12	1	1	8,33	100,00%
Ore bloc	241,25	26.50	26.50	10,98	100,00%

Din analiza acestor indicatori pentru anul 2021 se observă o creștere semnificativă atât a numărului total de curse față de cel înregistrat în anul 2020, respectiv de la 6.301 curse în anul 2020 la 9.426 curse în anul 2021, ceea ce semnifică un procent de realizare de 149,60% comparativ cu anul precedent, cât și o creștere a numărului de pasageri TAROM, de la 817.749 pasageri în anul 2020 la 1.522.469 pasageri în anul 2021 (procent de realizare 186,18%), aproape dublu. Aceasta situație a fost generată de revenirea treptată a activității economice la nivel global în anul 2021, pe măsura ridicării restricțiilor impuse de pandemia COVID-19 și a redeschiderii complete a economiilor, ceea ce a avut un impact major asupra traficului aerian internațional de pasageri, conducând la o creștere a cererii pentru călătoriile aeriene.

Gradul de încărcare (Load factor), aferent anului 2021, a fost de 71,30%, mai mare decât cel realizat în anul 2020, de 64,31%.

TAROM operează curse charter în completarea programului de curse regulate. Această piață cunoaşte un sezon complementar față de principalele piețe de afaceri şi este considerat un venit esențial ce îmbunătățește rezultatele generale ale companiei. Deși există o concurență puternică pe piața curselor charter, iar cele operate de către TAROM sunt realizate în funcție de disponibilitatea aeronavelor în completarea programului de zboruri regulate, numărul de zboruri charter realizate în anul 2021 (1.479 curse) a fost net superior celui realizat în anul 2020 (301 curse), reprezentând un procent de 491,36% față de cel din anul 2020, precum și față de rezultatul înregistrat în cazul curselor regulate, unde numărul curselor realizate în anul 2021 (7.946 curse) a fost de 132,70% comparativ cu cel din anul 2020, de 5.988 curse.

În schimb, spre deosebire de anul 2020, când TAROM a efectuat un număr de 12 curse charter de marfă, în anul 2021 a fost efectuată o singură cursă charter de marfă.

Președinte al Consiliului de Administrație al C.N.T.A.R. TAROM S.A.

George ROTARU

MOORE
22. AUG. 2022
IDENTIFICATION PURPOSES

MINISTERUL FINANŢELOR
AGENŢIA NAŢIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ

Semnătură validă
Digitally signed by Ministerul Finantelor Publice
Date: 2022.09.02 12:28:29 EEST
Reason: Document MFP

Index încărcare: 430562676 din 02.09.2022

Aţi depus un formular tip S1041 cu numărul de înregistrare INTERNT-430562676-2022 din data de 02.09.2022 pentru perioada de raportare 12 2021 pentru CIF: 477647.

Nu există erori de validare.